

ՈՒՐԲԱԹ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1
V E N D R E D I
1er JANVIER
1999

ՅՄԻՐԱԹ

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE FONDÉ EN 1925
DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE — 75010 PARIS
TEL. : 01.47.70.86.60 FAX : 01.48.00.06.70
C.C.P. PARIS 15069-82 E

LE NUMERO : 6,00 F.

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ԵՒԱՐՉ ՄԻԱՔԵԱՆ (1884-1957)

74րդ ՏԱՐԻ - ԹԻԻ 19-543

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

74e ANNEE — N° 19.543

ՕՐՈՒՆ ԻՕՍԷԸ

ՏԱՐԵՎԵՐՁԻ ՀԱՇՈՒՒՓԱԿ

Հաշուեփակի, այլ խօսքով՝ անցնող 365 օրերը լրջութեամբ աչքի անցնելու ոչ շատ հաճելի հրահանգ ունի ամէն տարեվերջը: Նոյնիսկ երբ կեանքի հերթական այդ շերտը չունի զգալի փոփոխություններ, կարելի է անփութութեամբ մասնակցել հրահանգը: Ի վերջոյ, ամէնէն սովորական իսկ տարւան մը օրերէն զատել մութ ու լոյս էջերը, մութերուն համար ճարել արդարացում ու կապի զաննք վաղուան յոյսին, իսկ լոյսերուն ձեռքերումով գոհանալ, բնականաբար հանդատանք արարք է մարդ արարածին համար: Եթէ աւելցնենք մարդկանքի, «կենաց»ներու, փայլերու, զոյսերու պերճանքն ալ, գրեթէ տարեվերջը կը ներկայանայ համակրելի գոյներով որոնց մէջ կը ձուլուի հաշուեփակի հրահանգին լրջացող բնոյթը:

Այդ հրահանգին անապու համար հարկ է թուել տարուան ընթացքին տրուածներն ու ստացուածները. խոստում, ըտէ, մեծարանք, քննադատութիւն, ապուակ, ժըպիտ, քմծիծաղ, փամփուշտ, ծաղիկ, ամէն բան որ կրնայ նիւ մը ըլլալ հաշուեփակի էջին վրայ:

Հոն հակառակ երեւոյթներու արձանագրելի մեծ վերելայնութիւններ չունի հայկական տարին: Անոր հայտնութեան սրբանակը նորէն ամէնէն հարուստ է քանակապէս, նոյնիսկ երբ այդ հարստութիւնը ուղիղ համեմատականի բնոյթ չունի որակին, կամ միջոցին հետ:

Տարին սկսաւ իշխանութեան փոփոխութեամբ, սակայն այդ փոփոխութիւնը սահմանափակուեցաւ մէկ քանի անուններով. ո՛չ յաջողակ զփոխութեան թափը մեղմել, ոչ ալ ընթացքին տարբեր ուղղութիւն տալ: Յատկապէս ահնկալուածը:

Այդ անթափանչ վրայ ընդհանուր դատարարի ու պաշտպանութեան նախարարի զոյգ պանութիւններ իրենց արուած ու շտրուած բացատրութիւններով լրջօրէն մթազնեցին հորիզոնը: Իսկ երկրաչարժին տանտնտէրի նշումները ստացաւոյսի մը ջուրին վրայի մասին նմանեցան: Մանրաչառք աչքեր, լրջախոս խոստումներ, հողհանգիստ, նուազ, ծափեր այնքան ալ յստակ չեղաւ թէ ի՞նչ կը նշէին: Արհամարհանքին շինած թշուառութեան տուկալուն ուժը, թէ մինչեւ 2001 աղէտի դատի չձգելու խոստումին գրեթէ:

Կարելի է գլխաւոր դրական նկատել դարարդեան հարցին խաղաղ ընթացքը: Հոյ չէ թէ ո՛չ վերջնական, բայց եւ այնպէս քանի մը ամիսէն հնգամեակը պիտի բոլորէ հրադադարը որով կարելի եղաւ վերականգնումի շարժում մը որ կը շարունակուի:

Ինչ կը վերաբերի Սփիւռքին, մեծ մասով Հայաստանի ու Ղարաբաղի դարդացումներուն դրականին ու ժխտականին աստանումով կրկնեց ինքզինք մոռնալու յաճախակի դարձած ընթացքը: Կարելի է անտեսել այն երեւոյթին մէջ անզորութեան մը փաստն ալ: Երբ չկայ անհրաժեշտ անսովոր կարողութիւնը, բնական է որ նախընտրութեան քմայքը դործէ:

Այս ընդհանուրէն գնահատուելու յըստակ տուեալ ունեցաւ Փրանսահայ գաղութը, 1998-ին, Ազգ. Ժողովին Մայիս 29-ի ծանօթ որոշումով: Կարելի է նշել նաեւ ներկայացուցչական կորեզի մը կազմութեան առաջին քայլերն ալ որ փափաքելի որակի մը հեռանկարը կը բանան վերջապէս, 350 հարանոց տարողութի մեր իրականութեան: Այս երկու մեկնակներով յաջողութեան հասնելու ջանքը գլխաւոր տեղը պիտի գրաւէ գաղութին 1999-ի գործունէութեան մէջ:

Իսկ Հայաստանի համար յետագայի հեռանկարները լայն չափով կապուած են երկսփոխանական բնութեան նախ ընթացքին, ապա արդիւնքին:

Բաներ որոնց մէջ ախտն որ կազանդ պակկը ընկելը չունի:

ՈՒՐ ԶԵՏԵՂԵԼ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՀՐԹԻՌՆԵՐԸ

Կիպրոսի համար Ռուսաստանէն դնուած էՄ — 300 հրթիռները կղզի շփոխարեւու որոշումը թուրքիա կը նկատէ քաղաքական յաղթանակ մը. սակայն, առկա կերպով մը դարձած է նաեւ իրեն դէմ, քանի որ Գերմանիոյ Արտաքին նախարարութեան բանբերը զոհունակութիւն յայտնելով Յոյներու որոշումին, ըսած է թէ թուրքիա ալ Կիպրոսէն մաս մը զինուոր ետ քաշելով կրնայ նպաստել կղզիին մէջ փոխադարձ ապահովութեան հաստատման: Գերմանիա Յունուար 1-էն կը ըստանձնէ Եւրոպայի Միութեան նախագահութիւնը:

Յոյներու որոշումը զայնպէս զարմացած է Մոսկուան. Արտաքին նախարարութեան բանբերը ըսած է թէ իրենք ստանդարտներ չունեն որոշումներու համաձայնութիւնը, Յունաստան ալ պէտք է իր պատասխանատուութեան տէր կանգնի:

Հրթիռներու Կիպրոս գետեղումէն հրաժարելէ ետք Աթէնք յայտնած էր որ կըրնայ գանձը Կրեաէ փոխադրել: Սակայն Անգարա հակառակած է նաեւ այդ լուծումին: Արտաքին Գործերու նախարար Ի. Ճէմ ըսած է թէ իրենց համար ընդունելի չէ այդ պարապն ալ, քանի որ անոնց հատուցութեան դատին մէջ կ'իյնան թուրքիոյ հարաւ — արեւմտեան ծայրամասերը եւ հրթիռներուն հետ գետեղումը ուստական ռաւարները կրնան հետեւել թէրքական օդանւանու այդ շրջանին մէջ կատարել թռիչքներուն:

Ինչ կը վերաբերի հրթիռներուն Կիպրոս տեղադրումէն հրաժարելու յունական որոշումին դէմ թրքական զօրքը նըւազեցնելու առաջարկին, թուրք նախարարը յայտնած է թէ այնքան ատեն որ խաղաղութեան բնական մթնոլորտ ստեղծուած չէ, զօրք ետ քաշել ոչ մէկ ազդեցութիւն կ'ունենայ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԿԵՂՈՐՈՒՄԿԱՆ զբաժանան նախագահը՝ Վլադ Տիխոնչուկովի միտք չունի քաշուելու իր պաշտօնէն ինչպէս նախատեսուած էր եւ համաձայնութիւն գոյացած անցեալ Մայիսին, Պրիւսէի մէջ: Արդարեւ, այդ վեհաժողովին, Փրանսոս հաւանութիւն տուած էր Տիխոնչուկովի նշանակումին, պայմանաւ որ ութ ամիսէն տեղ (պաշտօնի ժամանակաշրջանը), չորս տարի ետք իր աթոռը տայ Փրանսայի զբաժանան նախագահին՝ Ժան-Գլոս Թրիւշէի: Ինկտեմբեր 31-ին, «Մոնտ»-ի տուած հարցազրոյցին, Տիխոնչուկովի պատասխանելով համապատասխան հարցումին կ'ըսէ. — «Կը յուսայ որ այդ հարցումը չէք ընէր: Պատասխանս՝ ո՛չ է»:

ԻՐԱՔԻ երկնքին մէջ միջադէպեր կան միշտ եւ ամերիկեան օդանւան կրկին ուժեղացած են իրաքեան թիրախ մը: Պաղտատ խիտ է եւ պաշտօնատար մը կ'ըսէ. — «Կատարելով մէջ ենք եւ մեր պարտականութիւնն է վերջ տալ մեր օդային սահմաններու ընդարձակման բոլոր միջոցներով»:

Գլխաւորի զատուարութիւնը տեղի պիտի ունենայ Յունուար 11-էն 22 Փետրուար տին առջեւ: Կը թուի որ զեմոկրատ եւ հանրապետական համաձայնութեան եկած են դատին ձեւակերպումներուն շուրջ:

ՄԵՄՈՒԼ

«LIBERATION» (31 décembre)

DEBATS

Négationnisme: ne nous trompons pas

«En confondant ceux qui nient l'ampleur et la réalité du génocide arménien et ceux qui refusent de l'imputer à l'Etat turc, Catherine Coquio brouille le débat.» (Michel Cahen)

Ինկտեմբեր 29-ի մեր թիւով (Ա. էջ) արձագանգած էինք «Լիպերասիոն»-ի մէջ լրջ սեւած Գաթրին Գոթիոյի յօդուածին, ուր ան երկարօրէն եւ հարկ եղած տուեալներով կ'արտայայտուէր Վայնըլթի անընդունելի ընտրութեան մասին, չեղակոյ անոր ժխտումի դիրքորոշումը Հայոց ցեղասպանութեան նկատմամբ եւ կ'աւելցնէր թէ կատարութիւնը պէտք է վաւերացնէ նման ընտրութիւն մը Գոթիոյ մը քրտնա:

Միշէլ Գաթին չի ժխտեր 1915-ի ջարդերուն ցեղասպանական բնոյթը, ան կ'ըսէ. — «Որպէսզի ամէն բան յստակ ըլլայ, կ'ուզեմ հաստատել իմ խարակարծութիւնս թէ Պրիւսիա Լեւիսի եւ թէ ժիլ Վայնըլթի քայլի հետ, երբ կը գտնեն իր 1915-1916-ի ջարդը ցեղասպանութիւն չէ, երբ բնականութեան մը մէկ ամբողջ դասը գոհ է զանգուածային ջարդի մը միայն իր ինքնութեան պատճառաւ, թէ՛ խտրող որոշումը Պետութեան կ'իյնայ կամ հետեւանք է ինքնաբերական պոզիտիւնի, ցեղասպանական բնոյթը հաստատուած է»:

Յօդուածին սկիզբը, Գաթին ուղղակի կ'անդրադառնայ Գաթրին Գոթիոյի յայտնած տեսակէտին, յայտնելով թէ անոր կոչը որպէսզի ժիլ Վայնըլթիին ընտրութիւնը քեղանուի աւելի հարցեր կը ստեղծէ քան կը լուծէ: Գաթին կը գրէ թէ Գոթիոյ կը մղուի շփոթելու տարբեր դատարարներ եւ ատով իսկ կը տկարացնէ ժխտումի դէմ պայքարը:

Վայնըլթիին, Պապին եւ Մաթթին իր հօրը (Գլոս Գաթին, միջնադարեան թուրքիոյ պատմաբան, մեռած 1991-ին) պաշտօնակիցներն եղած են եւ, կ'ըսէ, անոնք մեծ մասնակցներն են, ուրեմն ինչո՞ւ անձնական յարձակումներ պատճառաւ, նույնիսկ մէջ Գոթիոյի, որ, մասնագէտ բաղադատական դրականութեան, ձեռնաս չէ գատում ունենալու այդ գետին վրայ:

Հայերը, Յիւանները, թուրքիները ու նաեւ նախկին Զայլիքի Հուրուները ցեղասպանութեան գոհ պայքեր եւ ցանկը կըրնայ երկարել, կը գրէ Գաթին: Իր տեսակէտն այն է որ Վայնըլթիին եւ Լեւիսի քուն ժխտողներ չեն, քանի որ կ'առարկեն միայն ջարդերու բնոյթին եւ ոչ՝ գոյութեան: Գաթին կ'ըսէ. — «Բանալիքը բոլորովին տարբեր կ'էլի մը վրայ է. պատմաբան մը կը գտնէ որ «զանգուածային մասնատում մը» եղաւ հայ բնակչութեան, բայց կը մերժէ ցեղասպանութիւն որակել, քանի որ, ըստ իրեն, խնդրայ առարկայ Պետութեան որոշումը չունեցաւ սխալմաթիք, նարարարութեամբ եւ խորապէս մտածուած բնոյթը գոր ունէր նացիներու որոշումը: Ուրեմն, այն կ'էլիքն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏ

ՎՐՄԷՆՓՐԷՍ

(Գեկտեմբեր 30 / 31)

Է. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ ԹԱՂՈՒՄԸ

Գեկտեմբեր 30-ին Օփերայի ձեմարբասին մէջ գետեղումը դադարին առջեւ վայրկեանի մը լուսութեամբ յարգած են յիշատակը ծանօթ երգահան Է. Յովհաննիսիանի, Ազգային Ժողովի նախագահը, վարչապետը, նախարարները, Երեւանի քաղաքապետը, այլ պաշտօնատարներ, նաեւ պետական նախկին գործիչներ ու մատուրականներ: Յարգանքի տուրք մատուցանած են Կոմիտաս երաժշտանոցի դասախօսներ, ուսանողներ: Երգահանին յիշատակն ու վաստակը ոգեկոչող ելոյթներ ունեցած են Երգահաններու Միութեան նախագահ Ռ. Ամիրխանեան, երգահան Ա. Յարութիւնեան, ղեկավար Լ. Ճիւղաւորեան: Ապա Է. Յովհաննիսիանի աճիւնը հողին յանձնուած է Երեւանի քաղաքային պանթէոնին մէջ:

ՄԵՐ ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒԼ՝

«ՅԱՌԱՋ-ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍ»

Ամանորի առթիւ, «Յառաջ» լրջ չի տեսնի Ռերբաթ, Յունուար 1-ին (Շաբաթ, Յունուար 2-ի թիւ): Մեր յաջորդ թիւը՝ «Յառաջ» միտք եւ արուեստ» (թիւ 244) հետեւեալ թիւանդակութեամբ. —

Լաւրճաւ ԳՆԱՍԻՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
Les Proust et l'Arménie
Penny ATMADJIAN
Helsinki et les trésors de l'église arménienne
Chaké MATOSSIAN
Եւ
Նոր տարին Մ. ՄԵՆՍՐԵՆՅ

վրայ յարձակիմք իր վրայ, որովհետեւ նայիսկ եթէ երկուքսքերը նացիականութեան «նարարարութեամբ ձեռքը հատարիմք» չունէին, պետական որոշումով գործեցին եւ «զանգուածային մասնատում» սխալմաթիք կերպով հարուածեց դասակարգ մը որպէս այդ»:

Յետոյ, կ'ըսէ, եթէ Ազգային Ժողովը ցեղասպանութիւն որակեց հայկական ոգեկոչութիւնը (ինչ որ ինքը կ'ուրախացունէ), պատճառ չկայ որ յարձակում գործուի ունէ մէկուն վրայ որ տարբեր կը մտածէ: Հայկական ցեղասպանութիւնը իսկական ժխտողներ կան, որոնք կ'ուրան նախ ջարդերու գոյութիւնն իսկ կամ ընդհակառակն կ'օրինականացնեն: Լեւիսի եւ Վայնըլթիին պարագա՞ն է: Իրենց պատճառաբանութիւնները, կը շարունակէ Գաթին, իմ կարծիքովս ընդունելի չեն, բայց անհրաժեշտ է իրենց դէմ պայքարելու համար թիւրքերի որ վճարուած են թուրք պետութեան կողմէ: Ու կը վերջացնէ սա պէս. — «Գ. Գաթին ամէն բան իրար կը խառնէ. — անոնք որոնք կ'ուրան ջարդերու իրականութիւնն իսկ եւ անոնք որոնք անընդուն կ'աւանդելի պատճառաւ նուրբներով, կը վիճին անոնց բնոյթին մասին: Ամէն տեղ ղեկը հաստարարութիւնը փոխում է վայնըլթիին, կը տկարացնէ ժխտումը դէմ պայքարը, այնպէս նուրբն մը որ միշտ եւ արագօրէն ծայրայեղ աչքն կը տանի»:

1999
"ՅԱՌԱՋ"
ՀԱՌԱԳՈՅՆ ՕՐԵՐ ԿԸ ՄԱՂՔԷ
ԻՐ ԸՆԹԵՐՅՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՊԱՆՔ ՕԹՈՄԱՆԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՐԺԱՆԹԻՆ

Է Լ Է Ն Ա Պ Ո Ն Է Ր Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Ի Ե Ւ Ա Ր Ց Ա Ն Ի Մ Ա Ս Ի Ն

(Բ. Ե. Վերջին մաս)

Նորիկ Հայերու կայքին մասին, Վարդան Շահապազ տարբեր եւ իրերամերժ տեղեկութիւններ տուած է: Այսպէս, 1925-ին գրած է, թէ «երբ 15 օրը լրացաւ, վճարեց պանդոկին ու ճաշարանին ծախքերը եւ մեզ փոխադրեց Արարներու թաղը, այնտեղ վարձելով մեզ սենեակ մը» (16): Սակայն, իր ինքնակենսագրութեան մէջ, կը յայտնէ. —

«Բոլոր ալ դործի սկսանք: Կառավարութեան եկան, մեզ կանչեցին, տարին, արձանագրեցին մեր անուններով ու տեղերով եւ ստորագրել տուին: Յետոյ տարին մեզ տեղ մը, ուր կառավարութիւնը խոշոր չէր մը ունէր: Եկած գաղթականները նաեւ կ'աւանդէր, կը տանէր հող, որոշ ժամանակ կը կերակրէր, յետոյ շրջանները կը դրկէր, հող կուտար եւ հողը մշակելու համար բոլոր պէտքերը կը հողար 15 տարուան ընթացքին մաս մաս իր ծախքերը յետ ստանարու պայմանով: Մենք ալ քանի մը օր կերանք այդ տեղի հացը եւ պանդոկեցանք» (17):

Յիշեալ չենք «Գաղթականներու Պանդոկ» կոչուածն էր (Hotel de Inmigrantes), որ վերապահուած էր եւրոպական երկիրներէ գաղթականներու: 1923-ին, օրինակ, արժանիքներ կառավարութեան քարոզչական գրքով մը հետեւեալը կը գրէր անոր մասին. —

«Արժանիքն ժամանակով, գաղթականը կ'ընդունուի եւ ճիւղերէն հինգ օր կը հիւրընկալուի կառավարութեան ծախքով Գաղթականներու Պանդոկը, տնայար հաստատութիւն մը, որ իր հակա ինքնապահպանութեան, ճաշարաններուն ու սրահներուն մէջ կրնայ ընդունել օրական 4000 հոգի: Իր բնոյթը, գործիքները եւ կարասիները ստորեւ գրած կը մտնեն երկիրը... Գործ կը արուի եւ կը փոխադրուի իր ընտանիքով ու բնակարանով, զնայքով կամ նաւով, ճիւղ, մինչեւ հանրապետութեան այն վայրը ուր փոխաբեր հաստատուի» (18):

Բայց Հայերը, ինչպէս Արարները եւ այլք կը համարուէին ասիացի, եւ որպէս այդպիսիք չէին կրնար հոն մնալ, ոչ ալ կառավարութեան հոգածութեան օգտուիլ: Արդարեւ, երբ 1923-ին Հայոց գանդուածային գաղթը սկսաւ, Գաղթականութեան Տնօրէնութիւնը մերժեց Հայ Գաղութային Կեդրոնի դիմումը՝ զանոնք հոն ստեղծելու տեղափոխելու, պատրուակելով անոնց ասիական ծագումը (19): Նոյն տարին, «Գարաա ի Գարեթաս» շաբաթաթերթը կը գրէր, թէ «(...) այս գաղթականութիւնը մեր իշխանութիւններէն հիւրընկալութիւն չէ գտած, որովհետեւ ասիական գաղթականութիւններու արդիւնքով բաժնի տակ կ'իջնայ» (20): Թէեւ Շահապազի տեղեկները վաւերական են, ըստ էութեան անհասկնալի է թէ ինչպէ՞ս խումբը կրցեր է քանի մը օրով իջեան գտնել այդտեղ:

Այնուհետեւ, սենեակ վարձած են արարական թաղը: Հոն ծանօթացած են երկու Հայերու՝ ծխախոտագործ Խարբերցի մը եւ մեքենագործ մշեցի մը (21): Ենթադրելի է, որ այդ ժամանակ «արարական թաղ» անկարկուտիւնը նկատի ունէր այժմու Reconquista փողոցի շրջակայքը՝ քաղաքի ներկայ Ֆինանսական կեդրոնին մերձ, որ «Գարաա ի Գարեթաս»-ի 1902-ի յօդուածի մը համաձայն, որոշ մէկ մասին մէջ «ուրիշ բնակիչներ չունի, քան թուրք վաճառականներ» (22): «Թուրք», բնականաբար, ընդհանուր մակերէր մըն էր, որուն տակ կը մտնէր Օսմանեան կայսրութեանն էլ կամ ամէն մարդ (արար, հայ, տուրքացի, եւ այլն):

Գործի տեղափոխումով եւ նորիկ շարքէ կենսաբար օրգեղբերով, խումբը չէր կրնար մոռնալ, որ իր կամքին հակառակ զրկուած էր այդ երկիրը, «որը մեզինց հետո է հազարաւոր մեղսներով եւ ուր կարող էին բոլորովին անխնամ մնալ ու հայրենիքի կարօտից հարւելլ ու մաշուել» (23), պիտի գրէր «Իրօշակ» ամիսնոր

ետը: Շահապազ այսպէս բացատրած է իրենց սպրտմանը. — «Միշտ կը մտածէինք, թէ ի՞նչ միջոցով կրնայինք վերահամար թշնամիէն: Բոլոր ալ դործ ունէինք, կ'աշխատէինք: Երկիրը դեղեցիկ էր, ուտելիքը աժան, լեզուն սկսեց էլիք սովորել: Բայց չէինք ուզեր մնալ» (24):

Մեկնելու առիթը վրայ հասաւ, երբ օր մը, «մեր ընկերները ըսին թէ՛ Լոնտոն գացող նաւ մը կայ, որ աշխատաւորներ կ'ուղէ եւ երկուական ոսկի ալ ամսական կը վճարէ: Նոյն լուրը հաղորդեց նաեւ մեր արար բարեկամը» (25):

Եկած էին տասնէ՛հինգ, սակայն, մեկնեցան տասնըչորս: Արդարեւ, կը պատմէ Շահապազ, երկաթագործ Չարէս Մանկալ՝ ճան չհամարձակեցաւ վերադառնալ. «Մենք անտէն նոր էի դուրս ելած, երբ մասնակցեցայ այս գործին: Բանտերու մէջ հողիս ելած է: Հիմա որ վերադառնամ, ո՞ւր պիտի երթամ: Հիմա հոս դործս լաւ է, Քիչ մը պիտի հանդիսանամ»: Իսկապէս մարդը Միւնսթր քաղաքին մէջ շատ էր տանջուէր» (26):

Մանկալճեանի եւ միւս երկու Հայերուն յետագայ ճակատագիրը բոլորովին անյայտ է: Սակայն, այդ նոյն տարիներուն Մոնթէվիտէոյի մէջ յիշատակուած է Պանք Օթոմանի դէպքին մասնակից Հայ մը, որ որոշ շրջան մը սպրտած է՝ աւերջուելով արարական գաղութին հետ, որուն համար ինդոլայարոյց դառնալով, Արարները իր ճանապարհահարցը վճարած են ու ետ ուղարկած: Ստոյգ չէ, սակայն, եթէ իրօք մասնակից մըն էր, թէ արկածախնդիր մը (27):

Ժամանակագրութիւնը հոս անորոշ է, քանի որ 1925-ին Շահապազ գրած է, թէ յիսուն օր մնացեր են, այսինքն, մօտաւորապէս մինչեւ Իեկեմբեր 10, իսկ ինքնակենսագրութեան մէջ կ'ըսէ, թէ մեկնած են Նոյեմբերի վերջերը (28): Վերջինը աւելի ստոյգ կ'երեւի, քանի որ հոն աւելցուած է, որ (45 օրէն հասեր են Լոնտոն, այսինքն, Յունուարի կէսերը, ինչ որ կը զուգարկուի «Իրօշակ»-ի լրատուութեան հետ (29):

Ու այսպէս փակուեցաւ արժանիքին հայ գաղութի նախապատմութեան այս հետաքրքրական էջը:

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՏԹԻՍԵԱՆ

Պուլեմոս — Այրիւս

- (16) Շահապազ, նշ. աշխ., 139:
- (17) Վարդան Շահապազի..., 66:
- (18) Մէքքերուսը տե՛ս Kim Hekimian, Armenian Immigration to Argentina: 1909-1938, «Armenian Review», Spring 1990, 92..
- (19) Ի. Ա. (Խարայէլ Արսլան), Թէ ի՞նչպէս ծնունդ առաւ Հ.Ա.Ն. Հոգաբարձութիւնը, «Հայ Կեդրոն» Ապրիլ 1942, 93:
- (20) Մէքքերուսը տե՛ս Hekimian, op. cit., 95.
- (21) Շահապազ, նշ. աշխ., 139:
- (22) Մէքքերուսը տե՛ս Bertoni, op. cit., 73.
- (23) Օսմանեան Բակըր..., 16:
- (24) Վարդան Շահապազի..., 67:
- (25) Շահապազ, նշ. աշխ., 139:
- (26) Վարդան Շահապազի..., 67:
- (27) Binayan Carmona, op. cit., 72: Տեղեկութիւնը բազում է 1873-ին Լիբանան ծնած ու 1896-ին Ուրուկուայ գտնուող արարէ մը՝ Խոսէ Արիուրի:
- (28) Շահապազ, նշ. աշխ., 139. Վարդան Շահապազի..., 67: Վերջինիս մէջ գրուած է 1897 թուականը, ինչ որ բացայայտ սրբալ մըն է:
- (29) Օսմանեան Բակըր..., 16:

ԽՍԲ. — Փրակայի մէջ է, ար կը մասնակցէր «Ուլտո 77»-ի յորհեմական նիւտին, որ էլեմա Պանէր յատուկ հարցազրոյց մը ունեցած է «Ազատութիւն» ձայնագիրի կայանի հայկական բաժնի եւ «Այդ» օրաթերթին հետ:

Սալարովի այրին, որ աղջիկն էր կուսակցական պատասխանատու գործիչ Գ. Ալիխանեանի (1897 — 1937) հրաժեշտի պահուն ըսած է նաեւ թէ մինչեւ երկու տարեկան հասակին հայերէն կը խօսէր, բանի իրով կը գրաղէին իր հայ ստաղիկը եւ անոր քոյրը. յետոյ երբ Մոսկուս փոխադրուած են միայն ուսերէն խօսած են եւ մոռցած է հայերէնը: Այդ պատճառով, օր մը Յովի. Շիրազ գինի «Շուր տուած Հայ» անուանած է: Հարցազրոյցը կ'արտատպեմք «Այդ»-ի Գեղտեմեր 12-ի թիւէն:

— Դուք թերեւս հետեւած էք Հայաստանի մէջ մարդկային իրաւունքներու պաշտպանութեան իրաւունքակից Քէ Տէր — Պետրոսեանի իշխանութեան ըրչանքին, թէ՛ հիմա: Ի՞նչպէս է կացութիւնը մեր գնահատուով:

— Լեւոն Տէր — Պետրոսեանի օրով տեղ գտած երեւոյթները, ժողովրդավարական թեթիւրու փակումը, Հ. Յ. Դաշնակցութեան գործունէութեան անհիմն կասեցումը ինչպէս նաեւ ահաբեկչութեան մեղադրանքները, դիս ոչ միայն վշտացուցին, այլեւ ցնցեցին կատարուած փոխակերպումներով: Ես կը հասկնամ որ իրականութեան հանդէպ պէտք է պահպանել բազմակարծութիւնը՝ յատկապէս Հայաստան, ուր ամէն բան շատ ծանր էր, նոյնիսկ ողբերգական: Բայց ինձի համար վերջին տարիները, երբ իշխանութեան ղեկին Տէր — Պետրոսեանն էր, մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան խնդրին մէջ ցատկի էին:

— Ինչպէս կը գնահատէք Հայաստանի փառաբանական ներկայ վիճակը:

— Ինձի համար շատ դժուար է գնահատական տալ, որովհետեւ ես պէտք եղած չափով իրազեկ չեմ: Ես շատ լաւ կարծիք ունիմ Ռոպէրտ Գոշարեանի մասին: Իմ այս անձնակարգ կարծիքս ձեւաւորուած է 1988-ին, երբ Ստեփանակերտ մէկ կարճ հանդիպում ունեցայ այն ատեն «Կուռնիկ» անդամ Բոշարեանի հետ: Ես կը գիտակցեմ որ Ռոպէրտի շատ ծանր ժառանգութիւն ինկաւ, որու թելադրած հարցերը բաւական բարդ են: Եւ աւելի վարեւոր կը գտնեմ այն ժողովրդավարական արժեքներու պահպանումը որոնք ձեռք բերուած են Հայաստանի նախորդ տարիներու քաղաքական կենսաբան մէջ: Ռոպէրտի առջեւ նաեւ շատ ծանր տնտեսական խնդիրներ կան: Մարդու իրաւունքները ոչ միայն քաղաքական պատասխաններու ու քաղաքացիական իրաւունքներ կ'ընդգրկեն, այլեւ նուազագոյն կարիքներու ապահովում եւ ժողովուրդի զոյսպահպանում: այդ պատճառաւ դժուար է:

— Ժողովրդավարացումը միշտ ալ պատմականորէն բարդ գործընթաց է, մանաւանդ համայնավար վարչակարգէն ետք: Ի՞նչ կը կարծէք, որո՞ք էին Հայաստանի յառաջընթացը խաթարող սխալներն ու բացթողումները:

— Շատ դժուար է խօսել այդ մասին: Կուզէի, որ այն պատերազմը զոր կը մղէր Ղարաբաղի Հայութիւնը Հայերու կողմէ աւելի քաղաքակիրթ ըլլար: Այդպէս չէ, անչուտ պատերազմը պատերազմ է: Գիտեմ որ մարդասիրական պատերազմ վարելու եւ այդ կարգի բոլոր յուշադրերն անմոռութիւն են: Այդ միջազգային ճանաչելի այն եզրակացութեան, թէ պատերազմներ, ընդհանրապէս, պէտք չէ ըլլան: Այսուհանդերձ, ես շատ վերաւորուեցայ, երբ Հայերը պատերազմին իման հակառակորդ կողմի գաժանութեան մակարդակին:

— Վերջին տարիներուն, դուք այլեւս գործով կերպով չէք գրաղէր զարաբաղեան հակամարտութեան: Ձեր վերաբերումը փոխուած է:

— Ո՛չ եւ կրկին ո՛չ: Ես ամուր կեցած եմ եւ մինչեւ կենսաբան վերջը կանգնած կը մնամ սահմաններու անխախտելիութեան նկատմամբ ազգերու ինքնորոշման իրաւունքի դերադասութեան գերբնի: Վերջերս, վարչապետ տեղի ունեցաւ իրաւապաշտութեան միջազգային երրորդ խորհրդաժողովը, ուր մեր ջանքերով (ինձի հետ էր նաեւ Գարոյան Գործը) բանաձեւ մը ընդունուեցաւ: Բանաձեւը յատկապէս Ղարաբաղի մասին չէ, այլ ինքնորոշման իրաւունքի դերադասութեան: Փաստաթուղթին մէջ, նշուած է որ ՄԱԿ-ը պէտք է ձեւեր մշակէ, որպէս զի այդ իրաւունքը միայն հոշակազարային, պարզապէս արժէք չունենայ, եւ մենք իրեն իրաւապաշտպաններ պատրաստ ենք մասնակցելու նման ձեւեր մշակելու աշխատանքներուն: Ի հարկէ վարչապետ ընդունուած բանաձեւն ունէր հակառակորդ կողմը, բացի աղբիւրներու կան պատուիրակութիւնէն բանաձեւին լեզուի մասին: Ես անտարբեր չեմ դարաբաղեան հակամարտութեան նկատմամբ: Պարզապէս ընդունինք որ կը ծեւ բանամ. արդէն 76 տարեկան եմ, ու շատ քիչ ուժ մնացած է: Կէտ մըն ալ նշեմ, Հայաստան եւ Ղարաբաղ սրաքոն բոս հաստատուած է այն իմաստով որ հրադուներ չեն պայթիր, ուսմբեր չեն տեղար, Ստեփանակերտ կրկին ծառեր կը անկեն: Ի դէպ, իմ գաւազն բազմիցս եղած է Ղարաբաղ եւ մարդասիրական օգնութիւն տարած եւ մասնակցած դերիններու փոխանակումին: Իմ հաւաքած ըզրամական օգնութիւնը ես փոխանցած եմ Արցախի թեմի առաջնորդին, երկու անգամ նման օգնութիւն փոխանցած ենք պատերազմի որբերուն համար: Խնդրեմ այն է որ չեղանական պատերազմը սկսելէն ի վեր, ալ չեմ խօսիր արխաղական եւ ինքուշակական հակամարտութիւններու մասին, կեղքոնացայ անոնց լուրջ: Փառք Աստուծոյ, Ղարաբաղ կրակ չկայ, եւ ես կրնամ միայն աղօթել որ նորէն չլրակեն:

— Դուք կը տեսնէ՞ք Ղարաբաղի խնդրի լուծումը:

— Կը խորհիմ որ Ղարաբաղ պէտք է Հայկական ըլլայ: Եւ միայն Հայերը կըրնան որոշել Ղարաբաղը Հայաստանի մաս ըլլայ, թէ՞ անկախ պետութիւն: Բացառութեամբ Լաչինի միջանցքին, մնացեալ տարածքները պէտք է յանձնել, յետոյ Արցախեանի հետ յարաբերութեան զանազակ կնքել: Այս մասին լսելէ ետք, Արցախեանցի կրկին կը սկսին հեռաձայնել ինձի ու սպաննալ, թէ դուն դեռ կը տեսնես պառու Հայուհի: Բայց ես արդէն վարժուած եմ նման ահաբեկումներու, ինձ բազմիցս անուանած են պառու ճնուղ, պառու ինքուշ:

— Տարբեր տուեալներու համաձայն, ժողովրդավարացումն տարիներուն Հայաստանէն հեռացած են 700 հազարէն մինչեւ մէկ միլիոն 200 հազար մարդ: Դաւաղակիրքն ցեղասպանութեան գոն դարձաւ մէկուկէ միլիոն Հայ: Ինչպէ՞ս կը գնահատէք այս փաստը որ ըստ էութեան կ'արժեքի ժողովրդավարութեան վեհ գաղափարները:

— Ես չեմ կրնար դատաւարուել այն մարդիկ որոնք կը լքեն հայրենիքը: Ինձի վիճակուած է շատ Հայ ընտանիքներու անկախելի, ի հարկէ մեծ մասամբ, ոչ թէ Հայաստանէն, այլ՝ Արցախէն: Ձեմ կրնար մեղադրել մարդիկ որոնք իրենց երախտները պատերազմին ու ջարդի վտանգին կը փախցնեն կամ Հայաստանի ցուրտէն ու անօթութիւնէն: Միւսնայն ժամանակ, կը խորհիմ որ այդ շատ վերտանգուող, կը Հայերուն համար որպէս ժողովուրդ, որպէս աշխարհի ամենահին մշակոյթի տէր ազգերէն մէկը: Ինձի կը թուի որ Իւնէսքոճ շատոնց պէտք է մէտածէր Հայերը կարմիր դիրք մտցնելու եւ Հայաստանին օգնութիւն հասցնելու:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅ - ՎՐԱՑԱԿԱՆ ԳԻՏԱՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵՂՐՈՆ

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

2000-ԱՄԵԱԿԸ ՈՉ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Դեկտեմբեր 22-ին, Երևանի ճարտարա- գիտական համալսարանին մէջ տեղի ունեցած է Հայ - վրացական գիտամշակութային կեդրոնի բացման հանդիսութիւնը որով մասնակցած են վրաստանի Մշակույթի նախարար՝ Վալերի Ասաթիւնի, Հասարակական գիտությունների և արվեստների Մշակույթի նախարար՝ Ռոյան Շատոյանի, Վրաստանի Մշակույթի նախարարը նշած է որ այս կեդրոնը պիտի նպաստէ Հայ - վրացական յարաբերություններում, մշակութային կապի յետագայ զարգացման, թոյլ տալով երիտասարդներուն իրազեկ դառնալու երկու պետություններուն մէջ տեղի ունեցող իրադարձություններուն:

Ռ. Շատոյան, իր կարգին, յայտնած է վրացական պատմությունների այցելությունը գործնական բնոյթ ալ ունի քանի նոյն օրը ստորագրուած է 1999 - 2000 թուականներու համար համատեղ համաձայնագրի մը երկու երկրներու մշակութային ծրագրերու մասին:

Վեդուկոնովի թեան ուսանողներ ներկայացուցած են Հայ և վրացական մշակույթի նմոշներ:

մասին: Այս պարագային, կ'ուզեմ նշել որ օրքան ալ զիտարություններ ունենան Սփիւռքի հայ ընտանիքները, պէտք է անհամեմատ աւելի մեծ ջանքեր գործադրեն Հայաստանի տնտեսական կեանքը վերականգնելու համար: Յաճախ հարց կուտամ Աստուծոյ ինչու՞ է Իսրայէլ և Հայաստան նաև չկայ, թերեւս ոեւէ մէկը յայտնաբերէ:

- Անշուշտ) դժուար է մեղադրել այն մարդիկը, որոնք աշխատելու և ապրելու իրենց տարրական իրաւունքները պաշտպանելու և բնութագրելու կերպերով կը լինեն հայրենիքը: Ուրեմն պէտք է դատաւարտել այն քաղաքականությունը որ հոգ բերաւ:

= Շատ զիւրիւն է դատաւարտել քաղաքականությունը, Դժուարն ճիշդ դեղատոմսեր առաջարկելն է: Նախկին խորհրդային կայսրութեան բոլոր Հանրապետություններուն մէջ ալ դժուար է: Ես չեմ զիտեր ուր լաւ է: Կը կարծէք նաև թէ ունեցող Ռուսները միտքով են իրանց: Անցմանը չի կրնար կարծառու ըլլալ: Ամէն պարագայի մէջ ես կոչ կ'ընեմ ըմբիւռներն օժանդակել Հայաստանի մէջ աշխատանքի վայրեր բանալու, մանր և միջին գործարարութեան զարգացման: Այս Սփիւռքահայերու պատմական պարտականությունն է:

Հարցազրույցը վարած են՝ ԱՆՆԱ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԵՒ ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐԵԱՆ

Նի՛ն - ԵՆՐՔԻ Ուսուցիչ Փլէյնգը Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ նորակառոյց (նախկին Ս. Յակոբ Եկեղեցի) եկեղեցւոյ օժանդակատարած է արեւելեան թեմի առաջնորդ՝ Խաժակ Արք. Պարսամեան, արարողութեան կը նախագահէր Ամենայն Հայոց Գարեգին Ա. Կաթողիկոսը, Դեկտ. 6-ին: Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ ծուխը հաստատուած է 1973-ին, նախկին առաջնորդ՝ Թորգոմ Արք. ի օրով (այժմ՝ պատրիարք Երուսաղէմի): Նախորդ օրն ալ, Դեկտեմբեր 5-ին, Խաժակ Արք. կատարած է օժանդակութիւնը եկեղեցւոյ մուտքին պտուղի խաչքարի մը, պատրաստուած ի պատիւ եկեղեցւոյ բարերար՝ Սուրէն Ֆէսեանի:

ՊԵՏՐՈՒԹԻ «Լա սափա» հանդիսարանին մէջ, Դեկտեմբեր 6-ին, տեղի ունեցած է Հայ կաթողիկէ Անարատ Յղութեան քոյրերու միաբանութեան Հոգևորականները կողմնակցական վարժարանի 75-ամեակի տօնակատութիւնը, հովանաւորութեամբ Կաթողիկոս - Պատրիարք Յովհաննէս - Պետրոս ԺԷ. ի: Բացումը կատարած է Անի Եփրեմեան, ապա Սարգիս Նաճարեան պարգած է վարժարանին 75-ամեայ գործունէութեան յատկանշական կողմերը: Գեղարուեստական բաժինէն կտք, խօսք առած է լիբանանցի բանաստեղծ՝ Սայիտ Աբլ, հանդէսին կարգադրուած կատարած է վարժարանի տնօրէնուհին՝ քոյր Թէոպիտէ Մարի Պետրոսեան:

ՊՈՒՍՈՅ Գարակէօզեան Սանուց Միութեան սրահին մէջ, Դեկտեմբեր 12-ին, նախաձեռնութեամբ Արաս հրատարակչատան նշուած է գրող Մկրտիչ Մարկոսեանի ծննդեան 60 և դրական գործունէութեան 40-ամեակը: Ամբողջ երեք ժամ, ներկաները ապրած են Տիգրանակերտի անցեալը և ձեռնարկը գտած է բացառիկ յաջողութիւն մը, իրենց մասնակցություններով քննարկելով Հայաստանէն Ռազմիկ Աբրահամեան (արտասանություն), լեզուագետ Անահիտ Հանէկեան որ արտայայտուած է արեւմտահայերէն, անդրադառնալով Տիգրանակերտի բարեկրու, բարբոտին և կենցաղին, յրեկերին եղբայրը՝ Արտաշէս Մարկոսեան որ ներկայացուցած է ուսումնասիրական աշխատանք մը՝ «Մարկոսեանի Ողբականը» որ խորքին մէջ Տիգրանակերտի մնացորդացի ողբականն էր: Ողջունի խօսք մը կարդացած է Սիւրբ Գուրգենեան: Պատրիարքին «Հուսկ Բանք» յաջորդած է Մ. Մարկոսեանի սրտի խօսքը:

ՊԵՐՏԻՆԻ Համերգարահին մէջ, Դեկտեմբեր 11-ին, ողբկոչուած է Հայաստան.

նի երկրաշարժին 10-րդ տարեկիցը, կազմակերպութեամբ Հայաստանի Պոնի դեպարտման: Խօսք առած են դեպուան Աշոտ Ոսկանեան, Պէրտինի աւագ քաղաքապետի ներկայացուցիչ՝ տղթոր Սէնտեմ: Գործադրուած է դեղարուեստական պատշաճ յայտագիր մը:

ՊՈՒՍՈՅ (և Սփիւռքի մէջ) Կիրակի Դեկտեմբեր 14-ին, տեղի ունեցած է Կեդրոնականցիներու աւանդական բաժակի պահ: Գումարուի Գաղազ Արթին Ամիրա սրահին մէջ հաւաքուած են շուրջ 250 հոգի: Օրուան հանդիսավարներն եղած են Կեդրոնականի վերջին շրջանաւարտներէն՝ Նաթայի Տէմիրճի և Ռուբէն Մելիքեան: Խօսք առած է Շաքէ Սիմօնեան: Այս ուրիշ հաւաքութիւն ընթացքին նշուած է շատ տխուր դէպք մը: Արդարեւ Պոլսոյ Հայ գաղութը խորապէս ցընցուած է արժէքաւոր երիտասարդի մը կարծ Պալմեանի մահով: Ան, Սղերը կատարած զինուորական ծառայութեան աւանդներէն զայցած է անակնկալ կարճատեւ հիւանդութեան մը: Իր յիշատակը ողբկոչած է իր գասնկերներէն՝ Արմէն Հիւսիւեան: Երթիներ ունեցած են խնամակալութեան ատենապետ Արման Երիքի և տնօրէնուհի Սիւրբ Գուրգենեան:

ՊՈՒՍՈՅ Հայոց պատրիարքարանը, Դեկտեմբեր 10-ին, հաւաքութիւն մը կազմակերպած է ի պատիւ մասուորականներու և պատրիարքարանի յանձնարարութեան: Հաւաքութիւնը բացած է Մեսրոպ Արք. և ընդգծած որ ինք շատ կարեւոր նկատած է հանդիպում ունենալ մասուորական դասուն հետ, երէցներ կամ երիտասարդ ուժեր:

ՊՈՒՍՈՅ մէջ, Դեկտեմբեր 12-ին, բացումը կատարուած է Երջի Մարմնամարզական Միութեան վերակառուցուած ա. կումբին: Ներկայ եղած են Մեսրոպ Արք. և պետական անձնաւորութիւններ: Բացման խօսքով հանդէս եկած է վարչութեան ատենադպիր՝ Ժիրայր Գըլլեմազ: Միութեան նախագահ՝ Հայկարամ Գարսուրացատրութիւնները ստանք է Միութեան գործունէութեան մասին, Արման Մանուկեան որ զրեթէ ամբողջ կեանք մը նուիրած է այս հաստատութեան յիւսցուցած է թէ ինք եղաւ մարզիկ և վարչական: Խօսք առած են նաև Պետական նախարար՝ Ճակոբ Գալաթ, Երջի քաղաքապետ՝ Ճիւնէթ Ազիլի, Կղզիներու նահանգային պետ՝ Ճօշուր, Խօրէն: Վերջին խօսքը արտասանած է Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս:

ՍՍԱՄԱԹԻՈՅ (Պոլիս) նախ Ս. Գէորգ Եկեղեցւոյ, ապա կից Աճառեան սրահին

Քրիստոսի ծննդեան 2000-ամեակի նշուածներուն զլիւսուր վայրերը - հոն ուր ապրած, քարոզած, ապա դատուած ու թաղուած է ան, կամ իր յաջորդները, քրիստոնեայ աշխարհին չեն պատկանիր: Այդ վայրերուն մէջ բնականարար առաջին տեղը կը զբաղէ Բեթղեմէ մը ուր շինարարական մեծ աշխատանք կը տարուի: Մըրազրուած են թանգարան, մշակութի կեդրոն և գրասարձակական ստան, մը: Կը սպասուի երկու - երեք միլիոն այցելու: Կրօնական և մշակութային հարկուրաւոր ձեռնարկներ կը նախատեսուին Բեթղեմէ մէջ 2000-ի ծննդէն մինչեւ 2001-ի Ձատիկը:

Կազմակերպիչները վստահ են որ պիտի ունենան ամէնէն յայտնի արուեստագետներու մասնակցութիւնը: Կը սպասուի նաև Պապին, կրօնական այլ ղեկավարներու և պետական ղեմքերու, աշխարհի ամէն կողմէն, Կը նորոգուին քաղաքին ենթակառուցներն ալ: Կոյուղի, Ջրատար ցանց, Երկարականութիւն, կայարաններ, և այլն: Պատմական շրջաններու ծաւալուն նորոգութիւն կը կատարուի. հին թաղերուն մէջ հանրային պարտէզներ ու հետիոտն շրջապայտներու յատուկ դաստիարակ կը բացուին: Պանդիներու շինութիւնը կը զլիւսուրէ 30 միլիոն տարի պիտեմէ մը կնիքներն ինքնաթիւնը: Մըրազրուներու իրականացման պիտեմէն կը մասնակցին Համաշխարհային դրամատուներ, ՄԱԿ-ը, Գերմանիան: Այդ պիտեմէն մօտ է 3 միլիոն Փրանքը:

Քրիստոնէութեան անմիջական օրրանէն դուրս՝ Եղիպտոս, Յորդանան և յատկապէս Սուրիա գրասարձակայն յատուկ ծըրագրեր կը պատրաստեն: Ասոնցմէ վերջինը քրիստոնէութեան առաջին դարու մնացորդներով հարուստ է: Ս. Պօղոս դարձի եկած է Դամասկոսի մէջ, Ս. Սիւսէն Սիւնակեաց երկրին հիւսիսը սիւնի մը վրայ ապրած է 30 տարի և Դամասկոսի հարակիցումը այսօր ևս կենդանի լիզու է Քրիստոսի գործածած արամէրէնը:

մէջ, կրօնական և աշխարհիկ հանդիսութիւններով նշուած է Գալիլայեան վարժարանի 132-րդ տարեկարծը, բաց, այլևս միանալով Սիլիւստրի ձեմարանին հետ, այլևս կը կոչուի՝ Գալիլայեան - ձեմարան, ուստի նաև առաջին տարեկարծն էր այս վերջնային: Սիլիւստրի անունին հանդիսավար եղած է Պր. Նալպանա, բարի գալուստ քաղթած է ներկաներուն Գէորգեանէր, խնամակալութեան ատենադպիր՝ Բաֆֆի Պիլալ բացատրութիւններ տուած է վարժարանին կատարած աշխատանքներուն մասին: Հանդանակութեանէն կտք, «Հուսկ Բանք» արտասանած է Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս:

ՍԱՐՈՅԵԱՆԻ ԾՆՆՎԵԱՆ 90.ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ
ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ ՈՒԻԼԻԸՄ
ՍԱՐՈՅԵԱՆԻ ՀԵՏ
(1079)
ՎԱՀԱԳՆ ԴԱԻԹԵԱՆ
Դրանց մէջ էր նաև իր Արամ քեռին...
Խօսք ու գրոյցները մէջ անպակաս էր նա:
Արամ քեռիս ժողով, ճառ, ծափահարութիւն շատ կը սիրէ:
Քանի մը հոգի ետեւը ձգած, կու դայ կը մանկ սրահ, ժողովուրդին մէջէն կ'անցնի, ձեռքերը ասանկ վեր կ'առնէ, ծափ կը զարնէ, աջ ու ձախ նայելով հպարտ հպարտ կը պոռայ:
Մափահարութիւն, ծափահարութիւն...
Ու ինքն էլ վեր կացաւ տեղից, դէմքին Արամ քեռու հպարտ ու ինքնագոհ ար-

տայայտութիւնը, սկսեց անցնել սենեակով ու գոռալ. «Մափահարութիւն, ծափահարութիւն»...
Օր մը Արամ քեռիս իր բարեկամներուն կ'ըսէ՝ մարդ ժողովեցէք, ճառ կ'ուզեմ ըսել:
Իրենցուն կ'երթայ այն տուն, ուր պիտի հաւաքուէին: Կը տեսնայ, որ մարդ չիկայ, միայն մէկ հոգի մը կայ, խեղճ մարդ մը... Ան ալ եկեր է, որովհետեւ ըսած են, թէ ժողովէն ետք ճաշկերոյթ պիտի ըլլայ, եկեր է խեղճ մարդ, որ բան մը ուտէ...
Կը սպասեն, կը սպասեն, ալ մարդ չի գար, կը սկսին հեռաձայնել. մէկը կ'ըսէ՝ քէֆ չունիմ, միւսը՝ գրազած եմ, մէկ ուրիշ՝ ուրիշ բան մը... Միւսերն է, կ'ըսէ Արամ քեռիս, ճառս պիտի ըսեմ...
Այդ խեղճ մարդ կը նստեցնէ դէմը, աթոռին, ու կը սկսի ճառ ըսել. «Մեր հայրութիւն, մեր պայքար... Մեր յառաջընթացութիւն... Մեր յաղթանակներ»...
Ասանկ բաներ կ'ըսէ, կ'ողբերուի, կը պոռայ, կը պոռայ...
Այն խեղճ մարդ աթոռին վրայ կ'ըսէ՝ Երբ, կը լսէ, բան մը չի հասկնար, կը սպասէ, թէ երբ պիտի այս մարդ վերջացնէ, որ բան մը տան, ուտէ... է, Արամ քեռիս վերջացնող է... կ'երթայ, կու գայ, այդ մարդուն քիթին տակ բըռուցք կը թափահարէ, կը պոռայ:

«Մեր կամք, մեր յառաջընթացութիւն... Մեր հայրութիւն»...
Խեղճ մարդ կը վախնայ, գոյնը կը նետէ, աւելի կը կծկուի աթոռին վրայ, կը դողայ... Արամ քեռիս կը շարունակէ...
Աղուոր պատմութիւն է, մարդկային պատմութիւն:
Սարոյեան տոհմ, ուրեմն, ապրել է այդպէս, մէկը միւսի վրայ բարեբարութիւն խնդարով, մէկը միւսին ձեռն առնելով, բաց պահելով հումորի իր ակունքները:
Ահա դարձեալ Արամ քեռին...
Արամ քեռիս վախճանն անց էր, երբ առաջին անգամ զիբը մը կարդաց՝ Էօթէն Սիւրբ «Փարիզի դաղտիք»: Եկաւ, ըսաւ, այսօր աշխարհի ամենալաւ գիրք կարդացի... ինչպէ՞ս իմացար, որ աշխարհի ա. մենալաւ գիրքս է... Ինչու՞, ատկէ լաւ գիրք կայ... Հարկաւ, բութ, շատ կայ... Զի կրնար պատահիլ, դէ մէկուն անունը ստուր... «Պատեալք եւ խաղաղութիւն» բարի... Զեմ հաւատար, ըսաւ... Զհաւատաց: Ատկէ վերջ ալ գիրք չկարդաց: «Փարիզի դաղտիք» Արամ քեռիս համար միայն աշխարհի ամենալաւ գիրք...
Աս ալ մարդկային պատմութիւն է...
«Մարդկային պատմութիւն էր համարում այն ամէնը, ինչի մէջ հումոր կար, ծիծաղ կար, կերպար կար...
Մի առիթով սասց.

Հումոր բարութեան, սուղութեան նշան է, վախցիր այն մարդոցմէ, որ հումոր չունին... Յատկապէս այն քրիստոնեաներէ, որ ծաղր, հումոր չեն հասկընար...
Լեւոնի ու Ռազմիկի հետ ինքնաթիւից նոր էր իջել, նոր էր ողջագործուել բարեկամներին հետ, երբ հայկացեղով փնտուց, գտաւ Լեւոնին և զէմքին կեղծ հիացական արտայայտութիւն տալով, սասց.
- Այդ ի՞նչ նստել էր... Ծօ, այդ ի՞նչ նայել էր... Ամէն ինչ փոխուաւ...
Բան չհասկացայ:
Յետոյ հիւրանոցի սենեակում նորից նայեց Լեւոնին.
- Ծօ, այդ ի՞նչ նստել էր, այդ ի՞նչ նայել էր...
Լեւոնը մտաւ խաղի մէջ.
- Դուն տեսա՞ր, թէ ինչպէս նայեցայ...
- Հարկաւ տեսայ, այդ ի՞նչ նայել էր, ամէն ինչ փոխուաւ...
Զգացի, որ տակը ինչ-որ պատմութիւն կայ:
- Ի՞նչ պատմութիւն է, - հարցրի Լեւոնին:
- Հիւանալի պատմութիւն, - պատասխանեց Սարոյեանը, - անոյ՛ պատմութիւն, շատ հաւանցայ:
(Շար. 24)

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ՄԱՐՍԻՅԱԼ. - Տիկին Էլիզ Զրբաշեան 5000 ՅԲ. կը նուիրէ «Յառաջ»-ին իր ամուսնոյն Արծրունի Զրբաշեանի յիշատակին:

UGAB - MARSEILLE
Diner dansant de Noël
Samedi 9 Janvier 1999 à 20h30
à l'UGAB
327, bd. Michelet
13009 Marseille
Renseignements et réservations: 04 91 22 10 45

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
Section «Djavo Chant»
de St-Jérôme - Marseille

NOEL ARMENIEN
SAMEDI 9 JANVIER à 20 heures 30
REPAS & AMBIANCE
Animation Disc-Jockey V A N I C K
M.A.J.C. - 12-14, rue St-Bazile
13001 MARSEILLE
Pour tous renseignements téléphoner au : 04 91 61 10 82
04 91 70 00 32 - 04 91 06 77 93

DONADZAR

L'Eglise arménienne de Chaville organise le NOEL ARMENIEN avec la participation des élèves de l'école, de l'Orchestre de la troupe de danse Navassart et de la chanteuse Rosine Tachdjian. Le Père Noël fera des cadeaux à tous les enfants méritants! LE DIMANCHE 10 JANVIER à 15H à l'Atrium de Chaville Place Robert Schuman entrée libre Venez nombreux

SAMEDI 9 JANVIER à partir de 22h00 LA SECTION DES JEUNES DE LA CATHEDRALE APOSTOLIQUE ARMENIENNE DE MARSEILLE organise sa Soirée NOEL ARMENIEN à la Salle A. Tcherpachian 339, av. du Prado, 13008 Marseille AMBIANCE ASSURÉE PAF: 80 F + Conso. Réservations tél. 04 91 34 77 44 04 42 03 05 63

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
Section Dirouhie Serengulian d'Issy les Moulineaux
vous convie à un après-midi Loto - Goûter le 10 Janvier à partir de 14h30
Salle de l'Eglise Arménienne 6, av. Bourgain, Issy les Moulineaux
Venez nous retrouver pour passer ensemble un après-midi plein de surprises. Entrée libre

Ծ Ն Ո Ւ Ն Գ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ-ՄՐԿՏԻԶ ՓԱՐԻԶ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5
ՃՐԱԳԱՂՈՅՑ ԾՆՆՆԵԱՆ
Սկիզբը երեկոյեան ժամերգութեանց ժամը 4-ին:
Ճրագալոյցի պատարագ ժամը 5-15-ին:
Կը պատարագէ՛
ԳԻՒՏ ԱՐԲԵՊՍ. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6
Ծմունդ եւ Աստուածայայտուիքին Սկիզբը ժամերգութեանց ժամը 8-30-ին, հանդիսաւոր պատարագ ժամը 10-30-ին:
Կը պատարագէ՛, կը քարոզէ եւ Հայրապետական Ծննդեան պատգամը կը փոխանցէ՛
ԳԻՒՏ ԱՐԲԵՊՍ. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ
Կարողիկոսական Պատուիրակ Եւրոպայի Առաջնորդ Հայոց Փարիզի Պատարագի աւարտին՝ ԶՐՕՐ ՀՆԷՔ կը կատարուի:
Ուշադրութիւն. - Պետական տնօրինութեամբ, բոլոր Հայերը (պարոնական, աշակերտ, պաշտօնեայ, աշխատուոր եւ ուրիշներ) այսօր կրնան բացակայիլ իրենց գրադումներէն, իրենց կրօնական պարտաւորութիւններուն համար:
ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 7
Երկրորդ օր Ծննդեան: Յիշատակ Մեռելոց:
Ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի, որու աւարտին՝ Հոգեհանգիստ կը կատարուի «Վասն համօրէն ննջեցեաց»:
Կը պատարագէ՛
ԳԱՌՆԻԿ ՔՀՆՑ. ԳՈՅՈՒՆԵԱՆ

ՎԱՐԱՊԱՅ Ս. ԽԱԶ ԱՐՆՈՒՎԻԼ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5
Ճրագալոյց Ծննդեան: Սկիզբը ժամերգութեան ժամը 16-45-ին, Ճրագալոյցի պատարագ ժամը 17-30-ին:
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6
Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտութեան Սկիզբը ժամերգութեան ժամը 9-45-ին, Ծննդեան պատարագ ժամը 11-ին:
Կը պատարագէ՛ հոգեւոր հովիւ՝ ՄԵՍՐՈՊ Ա. ՔՀՆՑ. ԺԱՄԿՈԶԵԱՆ
Զրօրհնէք ժամը 12-30-ին:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻԶ ԵԱՒԻԼ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5
Ժամը 17-ին Ընթերցումը, ժամը 18-ին պատարագ Ճրագալոյցի:
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6
Պատարագ ժամը 10-ին, Զրօրհնէք 12-ին:
ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 7
Ժամը 10-ին Մեռելոցի պատարագ, ժամը 12-ին հոգեհանգիստ Վասն համօրէն ննջեցեաց:

Ս. ՄԱՐԿԱՄ ԱՍՏՈՒԱՅԱԾԻՆ ԻՍԻ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5
Ճրագալոյց ժամը 16-ին, պատարագ ժամը 17-ին:
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6, ծնունդ:
Պատարագ ժամը 10-ին, Զրօրհնէք ժամը 12-ին:

EREVAN
2 vols directs hebdomadaires en Airbus A310 de la compagnie ARMENIAN AIRLINES
Départ Paris 2690 F
Départ Province 2800 F

BEYROUTH
Départ Paris 1890 F
Renseignements & inscriptions: SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté - 69003 LYON
Tél. : 04. 78. 60. 13. 66; Fax : 04. 78. 60. 92. 26.

SABERATOURS
19, rue Saint-Roch - 75001 PARIS
Tél. : 01. 42. 96. 10. 10; Fax : 01. 42. 96. 18. 77

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԱԼՖՈՐՎԻԼ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5
Ճրագալոյց ժամը 16-30-ին, պատարագ ժամը 17-30-ին:
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6
Ժամերգութեան ժամը 9-ին, պատարագ ժամը 10-30-ին, յաւարտ պատարագի՛ Զրօրհնէք:
ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 7, Մեռելոց:
Պատարագ ժամը 10-ին, յաւարտ պատարագի հոգեհանգիստ Վասն համօրէն ննջեցեաց:

Ս. ՅԱԿՈԲ - ԼԻՈՆ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5
Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան: Երեկոյեան ժամերգութեան ժամը 16-ին, Ընթերցումը ժամը 16-30-ին, պատարագ ժամը 17-ին:
Կը պատարագէ՛
ԻՍԱՀԱԿ ՔՀՆՑ. ՀԷՔԻՄԵԱՆ
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6
Առաւօտեան ժամերգութեան՝ ժամը 8-30-ին, պատարագ ժամը 10-ին: Յաւարտ պատարագի ԶՐՕՐ ՀՆԷՔԻ արարողութիւն կը կատարուի:
Օրուան պատարագը կը մատուցանէ եւ կը քարոզէ՛
ՆՈՐՎԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԶՍՔԱՐԵԱՆ
Հայր. Պատուիրակի փոխանորդ Ռոն - Ալիի Հայոց
Պատարագի երկեցողութիւնները կը կատարուի եկեղեցւոյս «Կոմիտաս» երգչախումբին կողմէ՛ ղեկավարութեամբ՝ Պր. Յովհաննէս Պէրպէրեանի:
ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 7
Մեռելոց: ժամը 10-ին պատարագ:
Կը պատարագէ՛
ԻՍԱՀԱԿ ՔՀՆՑ. ՀԷՔԻՄԵԱՆ

ՄՐԻՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆԶԱՑ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5
Ճրագալոյց Ծննդեան
Ընթերցումը ժամը 16-30-ին, պատարագ ժամը 17-15-ին:
Պատարագի եւ քարոզիչ՝
ԶԱՏԻԿ ՎՐԳ. ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6
Առաւօտեան ժամերգութեան ժամը 8-30, Պատարագ ժամը 9-30, եւ Զրօրհնէքի աւանդական արարողութիւն:
Կը պատարագէ՛ եւ կը քարոզէ՛
ՏԱՐՕՆ ԵՊԻՍԿ. ԶԷՔԻՇԵԱՆ
Հայրապետական Պատուիրակի փոխանորդ Հարաւային Ֆրանսայի:
Պատարագի կը մատակցի Մայր Եկեղեցւոյ Սահակ - Մեհրոպ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ՝ Պր. Երվանդեանի:
ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 7
Յիշատակ Մեռելոց
Պատարագ ժամը 10-ին:
Պատարագի եւ քարոզիչ՝
ՍԱՐԳԻՍ ՔՀՆՑ. ԹԱՇՃԵԱՆ

Ս. ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ՍԷՆ-ԺԵՐՈՍ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5, Ճրագալոյց:
Սկիզբը երեկոյեան ժամերգութեան ժամը 17-ին, Ընթերցումը ժամը 17-30-ին, պատարագ ժամը 18-ին:
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6
Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտութեան Տեսնելու Մերոյ Յիսուսի Բրիտանոյ:
Առաւօտեան ժամերգութեան 9-ին: Հանդիսաւոր պատարագ ժամը 10-ին: Սուրբ Հայրապետութեան մանուկներուն եւ ժողովուրդին ժամը 11-30-ին: Պատարագի աւարտին Զրօրհնէք:
Կը պատարագէ՛ եւ կը քարոզէ՛ եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝
ՎԱԶԷ Ծ. ՎՐԳ. ԻԳՆԱՏԻՈՍԵԱՆ
Կը կարգադրուի Գարեգին Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին Սրբատառ Կոնգրակը:

Ս. ԱՆՆԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ՍԷՆ-ԺԵՐՈՍ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5, Ճրագալոյց:
Սկիզբը երեկոյեան ժամերգութեան ժամը 17-ին, Ընթերցումը ժամը 17-30-ին, պատարագ ժամը 18-ին:
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6
Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտութեան Տեսնելու Մերոյ Յիսուսի Բրիտանոյ:
Առաւօտեան ժամերգութեան 9-ին: Հանդիսաւոր պատարագ ժամը 10-ին: Սուրբ Հայրապետութեան մանուկներուն եւ ժողովուրդին ժամը 11-30-ին: Պատարագի աւարտին Զրօրհնէք:
Կը պատարագէ՛ եւ կը քարոզէ՛ եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝
ՎԱԶԷ Ծ. ՎՐԳ. ԻԳՆԱՏԻՈՍԵԱՆ
Կը կարգադրուի Գարեգին Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին Սրբատառ Կոնգրակը:

ՍԷՆ-ԼՈՒ - Ս. ԳԵՈՐԳ

ԵՐԵՎԱՆԻԹԻ, Յունուար 5, Ճրագալոյց:
Գերբերու Ընթերցում, պատարագ ժամը 17-ին:
ԶՈՐԵՎԵՆԻԹԻ, Յունուար 6, Ծմունդ:
Պատարագ ժամը 10-ին, Զրօրհնէքի արարողութեան ժամը 11-45-ին:
Կը պատարագէ՛ եւ կը քարոզէ՛ հոգեւոր հովիւ՝
ՇԱՀԱՆ ԱՍԱԳ ՔՀՆՑ. ՏԷՏԷԵԱՆ

"ՇԱՆԹ - SCHANTH"
Արդիական համակարգիչներով օժտուած, եռալեզու (հայերէն, ֆրանսերէն եւ թրքերէն) հաշուապահական գրասենեակը կը շնորհաւորէ բոլոր Հայերուն
Ն Ո Ր Տ Ա Ր Ի Ն ԵՒ Ս. Ծ Ն Ո Ւ Ն Գ Ը
մաղթելով առողջութիւն, երջանկութիւն, ողջմտութիւն եւ բոլոր փառքներու իրականացում:
ԳԼԵԱՒՈՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ՝ ՇԱՆԹ ՈՍԿԵՐԻՉԵԱՆ
Հասցէ. -
28, rue Saint Sauveur, 75002 Paris
Métro: Sentier, Réaumur-Sébastopol ou Les Halles
Հեռաձայն. - 01 - 45 - 08 - 43 - 10
Հեռապատուէն (Ֆաքս) - 01 - 45 - 08 - 04 - 58

LE PERE NOEL vous attend à
L'ARBRE DE NOEL DE L'ECOLE TEBROTZASSERE
le Dimanche 10 Janvier à partir de 12 heures à la Salle des Fêtes «Thierry-le-Luron» 9, Bd du Midi - LE RAINCY 93340
SPECTACLE DES ENFANTS ANIMATION MUSICALE BUFFET TOMBOLA
DISTRIBUTION des CADEAUX par le PERE NOEL
SPECTACLE SURPRISE
Renseignements à l'École Tebrotzassère : 01 43 81 01 72
Accès autoroute A3: Sortie Villemomble Le Raincy
Accès SNCF : Gare de l'Est - Gare Villemomble Le Raincy
Salle à 200 mètres
ENTREE GRATUITE

ԿԻՐԱԿԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ 3
DIMANCHE
3 JANVIER
1999

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE FONDE EN 1925
DIRECTRICE: ARPİK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE — 75010 PARIS
TEL. : 01.47.70.86.60 FAX : 01.48.00.06.70
C.C.P. PARIS 15069-82 E

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ԹԻԻ 244

LE NUMERO : 6,00 F.

ՀԻՄՆԱԿԻՐ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ (1884-1957)

ԲԱԺԱՆՈՐԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Փրանսա : Տար. 1.250 Ֆ. — Վեցամսեայ : 635 Ֆ.
Արտասահման : Տար. 1.500 Ֆ. (ամէնօրեայ առաքում)
1.350 Ֆ. (շաբաթակամ առաքում) — Հատը : 6,00 Ֆ.

74րդ ՏԱՐԻ - ԹԻԻ 19-544

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

74e ANNEE — N° 19.544

Լ Ա Ւ Ո՛ Ն Ա Ս

Անսպասելիորէն, արտաքուստ անսովոր ուղեգիր չգիտես որ անկիւնից դուրս սողաց բառը: Լիտուաներէն առանձին բառեր, որոնց նշանակութիւնը չգիտես, բայց ինչ որ տեղ լսել էի, մինչ այդ էլ էին յանկարծ լեզուիս դալիս: Երեւի բընական է, եթէ երկար տարիներ կապուած ես մի երկրի հետ ու որոշ չափով գիտես լեզուն:

Նման դէպքերում ես սովորաբար կողքինիս հարցնում էի բառի նշանակութիւնը, երբեմն ուրախանում, որ մի նոր բառ էլ սովորեցի, երբեմն էլ պարզում էր, որ այդպիսի բառ չկայ՝ չիմեծում եմ: Հարցնում էի, պատասխանում էին, անցնում գնում էր:

Այս անգամ կողքիս ոչ ոք չկար, իսկ բառը հնչում էր ու հնչում ուղեղումս: Երբ համոզուեցի, որ հիմնադրապէս եմ նրա թակարդն ընկել, կտակածելի աղմուկ լսած գաղանի պէս դանդաղեցրի քայլս ու ակունջ գրեցի: Բառը հնչում էր սահուն, երգեցիկ: Դա լաւ էր, մինչեւ նրա իմաստն իմանային ու հոգիս ազա-

նախաձեռնողս, մտ չէի եկել այդ համարում կերակրին: Երկրորդ անգամ կեանքիս հինգերորդ տասնամեակում, Կոտայքի տարերում, որտեղ հաւաքած սնկից թէեւ կերայ, բայց առ այսօր նախ եւ առայժմ յիշում են կիզիչ արեւն ու քարերի վրայ կուտապկուտապ տաքացող օձերը: Այս երկուսի արանքում երրորդ դէպքն էլ էր եղել՝ Ստեփանաւանում, որը, սակայն, ամենեւին չի տղադրուել: Մի խօսքով, Հայաստանում սունկն ամենեւին էլ այն տեղն ու գերը չունի, ինչ, այսպէս ասենք՝ սնկային երկրներում: Երեւանցու համար, օրինակ, սունկ կոչուածն ընդամենը չուկալում վաճառող սնկաւաճառները է եւ մեծաւ մասամբ նոյնանում է ներքնայարկերում աճեցող շամփին: Ետնի հետ: Լիտուանիայում սունկը, ի հարկէ, նոյնպէս անդամթերք է, նոյնպէս ապրանք, բայց հասցուած պաշտամունքի աստիճանի:

Լիտուանացին, ի տարբերութիւն մեզ եւ անկախ նրանից քաղաքարնակ է թէ գիւղացի, եղանակի տեսութեանը հետեւում է նաեւ որոշելու համար, թէ ինչ պիտի է լինելու սնկի դործն այս տարի, այս ամիս, միւս օրը: Իր արձակուրդը նա յաճախ յարմարեցնում է լաւագոյն սրնկարեր ամսին: Ընտանիքի հոգատար հայրը, կնոջն ու երեխաներին սրտանց ուրախացնելու համար, նրանց սունկ հաւաքելու է տանում: Սունկ են հաւաքում տասնիկն ու թոռնիկը: Մի իսկական դեղեկուհի ու իր ազնուացեղ շունը: Ընկեր ու բարեկամ այնպէս են իրար գլխի հաւաքում, ասես լաւի պիտի դնան եւ ոչ թէ սնկի: Չառամեալ մի ծերունի, օրին բարի մարդիկ հրեղով-քաշելով հազիւ են աւտոպուս բարձրացնում եւ որի գամբիւ զում ընդամենը մի քանի ճրոգած սունկ կայ, այլոց լիբը դամբիւններին նայելով, արդարանում է, ասես աստուծու զիմելով: «Ես էսքան դուրս: Աչքերս չեն տեսնում, ոտքերս չեն տանում»: Հարցնում ես: «Որտե՞ղ ամառանոց գնեցիր», պատասխանում է: «Հոյակապ մի տեղ: Անտառի մէջ: Սունկ ինչքան ասես»: Մի լինանոց գործարք կնքելու արանքում արտասահմանեան գործընկերոջը, ոչ միայն թանկ սունկ հաւաքելու տանում: Նորութիւններ երկարատեւ աղջիկներով պատում, այլեւ սունկ հաւաքելու տանում: Երբեմն չեղի հետոստատեսային թողարկման հեղինակն այսօր-վաղը չի դիմանում դալթանակուցի հետեւում եւ գոնէ մի երեսուն վայրկեան եթերային ժամանակ է յատկացնում որեւէ արտակարգ դեղեցիկ կամ խոշոր սնկի, երդուեալ զինեմով քիթում թնոմով, բայց վերին աստիճանի յաջողակ սնկահաւաքի, եւ դու, երկրի նախագահի բախտորոշ խօսքը, կէսականջ լսելուց յետոյ, ականջներդ սրած որսում ես նրա անյողաբաշխ լմբոցը:

Ինչո՞ւ եմ այս ամէնը պատմում: Ոչ մի այլ անսպասելի գոյն երեւի այսքան ընախանօրէն չեն ջնջում հասարակութեան տարբեր շերտերին իրարից բաժանող անջրպետները: Հազիւ լոյսը բացուած՝ քաղաքից դուրս եկող ապտոպուսում քիթ-քիթի ու քամակ-քամակի, դոյլ ու դամբիւղ գրկած, քնաթիռային կանգնած են պճնամով օրիորդն ու աղքատիկ կենսաթոշակով ծայր ծայրին հասցնող պառույթ, ընտանիքի օրինաւոր մայրն ու էթան պոռնկուհին, փրփէսէօրն ու կիսապարզուց գործաւորը, պետական պաշտօնեան ու գործաւորը: Թէեւ բարձրաստիճան պետական այրերն ու հարուստները սնկի են գնում, պարզ է, ստոմբեքնաներով, բայց անտառի հովա-

Ն ՈՐ Տ Ա Ր Ի Ն

Այս գիշեր հագուած, սքուած նոր Տարին Առտուան լույսին կը սպասէ տեղադրուողին անդարձ կորագցին, տարի՛ն մեր գրկէն հիմին ձայները ծանօթ:

Նոր Տարուայ ընծայ պայծառ լուսինկան սագեր է գիւղին լեռները բուր-երգերը ծեփին, հիշերը մանկան կ'արձագանգեն թունդ խագերով մոլոր:

Իզձերու շարք մը պլլուած սրտին՝ վառ յոյզերու մէջ կ'օրրէ գայն ուժգին բորբոքած հուրքովն յոյզերու անշէջ կը ծփան սիրտերն ըզձանգներու մէջ:

Գիշերուան վերջին պահերուն լըռին ձայներն ու լոյսեր յանկարծ կը մարին. եւ բեհեզներովն կապոյտ կամարին պննրուած աշխարհ կու գայ նոր Տարին:

ՄԻՍՏՔ ՄԵՓԱՐԵՆՑ

Գրեց՝
ՎԱՀԱԳՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

տեղ շատ չէի տանջուելու, բայց ինձ հաճեցի որքան գարմացրեց մէկ ուրիշ հանգամանք՝ բացարձակ պատահութիւնս, որ այդպիսի բառ, իրօք, կայ, եւ, որ աւելի հազուադէպ բան էր, միանգամայն ճիշդ է նաեւ չեչտագրութիւնը. լատինա-

Տրամադրութիւնս լաւ չէր, մի վիճակ որ յաճախակի հիւրս էր վերջին տարիներին: Իսկ վատ էին նախ եւ առաջ Ֆրանսիական գործերս, որից էլ ձգում էր դանապան տանուութիւններն մի երկար շղթայ: Արդէն մի քանի օր ինձ բղկում էի այն մտքով, որ այլեւս երբեք չեմ տեսնուել Երեւանը: Անցած գիշեր, առաստաղին նայելով, ի հարկէ, քնարկել էի նաեւ ոտքով Երեւան հասնելու տարբերակը, բայց հէնց այնպէս, ի միջի այլոց, սիրտ հովացնելու համար: Ես փոքր չունէի, իսկ լեռք դեռ ունէի այնքան, որ լուրջ չընդունէի մի քանի հազար քմ. ոտքով անցնելու գաղափարը: Նման օրերին, երբ լեզուում է կարկը, կրկնապէս օրը, հակառակ բոլոր ազնի ջանքերով, ներկայանում է աւելի մընայլ գոյնեղով, անպատու է նոյնիսկ դրամակների առաջ փրկուելու ծանօթ փորձը: Առաւել ես, որ ոչ մի խեղքը վրէպին բան վազուց չէր յաջողում գրել: Եւ ահա, որպէսզի որեւէ յիմարութիւն չանեմ, անտառ էի գնացել: Լիտուանիայում դա ծախս չի պահանջում: Նստիք ատուպուս կամ տրիպուս, վճարիք 60 սենթ (որն ամերիկեանից չորս անգամ է քան է) եւ, ինքզեմ, կէս ժամ անց արդէն անտառում ես: Սունկ հաւաքելու էի գնացել:

Հայաստանում երկու երեք անգամ եմ սունկ հաւաքել: Առաջին անգամ երեխայ ժամանակ, Արագածի փէշերին, տասնի հետ: Հաւաքեցինք քաթարի վրայ աճած ինչ որ մանր սնկեր, իւր ու ձուով տապակեցինք: Բոլորը թունաւորուեցին (բարեբախտաբար, ոչ մահացու), բայց ինձ հից, որովհետեւ միայն ես, սնկահաւաքի

նու տակ նրանք եղբայրանում են կործանուած հարբեցողին ու վերջին չքաւորին: Թէեւ բնութեան դրկում էլ հնարաւոր չէ չգնահատանել բուրմունքները՝ բարեկեցութեան անուշահոտութիւնն ու թշուառութեան միզահոտը, սրտները նոյն փսփազով են տրոփում, նոյն դիմումով յուզում ու ցնծում: Մի քանի ժամով քաղաքակրթութեան պողպատեայ սանդիակը փլուում է, մարդիկ յայտնում են իրենց անտառարնակ նախնիները՝ մորթում մէջ, իսկ շատ դէպքերում կեանքի յատկում յայտնուածն է աւելի յաջողակ, եւ տքն տեսական, սոցիալական ու քաղաքական բուրգերի գաղաթներին թառածները չեն խորչում անկեղծօրէն երանի տալ նրան:

Ուրեմն, ինչու այնտեղ, ուր այսպէս խաղաղ ներգաշնակում են բարեկիրթ աւազակն ու կոշտակոպիտ թշուառը, կոյսն ու բողբ, բերրիկրանն ու նրա գոճը, տեղ չգտնուել նաեւ սեւ պէխ ու մօրուքով մի օտարական համար: Փարիզում առաջին իսկ օրը սովորեցի ամենաիսկական Ֆրանսացու պէս մի դաւաթ սուրճի առաջ ժամերով վեր ընկնել սրճարանում: Վատ չէր, նոյնիսկ՝ շատ լաւ, ինձ դա էր փրկում: Գահիրէում առաջին իսկ շաբաթուայ վերջում ընտելացայ լուսամտի թին բարձրակուսից որոտացող էզանին: Հաւատարմիս չեղայ, բայց այլեւս դիւսահար չէի լինում, շարունակում էի մուշմուշ քունս: Նոյնպէս փրկութիւն էր: Վիեննայում առաջին իսկ տարին խառն գալառուեցի սնկով: Սա արդէն փրկութիւնների փրկութիւն էր, եթէ նկատի ունենանք այնտեղ գտնուելու յաճախականութիւնն ու տեղադրութիւնը:

Ես օտար էի այդ կոկիկ քաղաքի փողոցներում՝ նրա քաղաքավարի անցողիների աչքում, սրանք սունկ հրաւիրելու լիս գուցէ եթէ սեճելի, բայց օտար գրուակից էի, տեղացի գրողների հետ չիուելիս՝ բախտակից, բայց օտար բախտակից: Պատճառը միայն ազգութիւնս

չէր, ոչ էլ լեզուն չիմանալս, այսինքն, միայն նրանց մէջ չէր, այլեւ իմ մէջ, կամ՝ նախ եւ առաջ իմ մէջ, որ տէր չէի այս երկրի ու նրա մարդկանց սէրերին ու տխրութիւններին: Բայց սունկ հաւաքելու մարմաւով ես դարձայ տեղաբնակից էլ տեղաբնակ: Սիրեցի բարձրակարգ սոճիաներն ու կանաչ մամուռի անվերջանալի գորգը, սովորեցի անտառի լեզուն: Յուզմունքով էի ոտք դնում անտառ, հրճուում սունկ գտնելիս: Եթէ լեռնեցուն առտուպուսում կամ արդէն անտառում ունէ մէկին գարմացնում էր, որ անկի ետեւից է ընկել տարօրինակ արտաքինով մի օտարական, եւ այդ չէի գգում՝ ես տարբեր մէջ էի:

Բայց ոչ այս անգամ: Այս առաւօտ վաղորդեան թարմ օդում ես շնչահեղձ էի լինում մթնոլորտից գուրկ մուրաղում յայտնուածի պէս: Նայում էի ուղղաձիգ սոճիներին, ճերմակարուն կեչիներին, դալար եղեւիններին ու ատում ծառ կոչուածը: Նայում էի ոտքերիս տակ գաղախակոտող կանաչ գորգին ու ատում: Լսում էի բազմալեզու անտառի խորճը. դաւոր ձայներն ու ատում: Չարմացած մտածում էի՝ ի՞նչ եմ անում այստեղ, յիշում էի, որ սնկի եմ եկել եւ ատում էի այդ անիմաստ գրազմունքը: Պարապ մարդու ժամանցը: Կեանքում աւելի լուրջ արժէք չգտած անբանի հրապուրանքը: Իրականութիւնից փախչող ջայլամի սին կարողատում գրել, սունկ եւ հաւաքում: Չեւ կարողանում Երեւան հասնել, անտառ եւ եկել:

Արդէն երկրորդ ժամն էր անտառում էի, ոչ մի սունկ չէի գտել, գտնելու ցանկութիւն էլ չունէի: Ես ուզում էի Հայաստան գնալ: Ուզում էի Երեւանում լինել: Հանդիպել դատարկ գրքանով ընկերներին: Գլուխ քաշել 300.400 դրամանոց թունաւոր օդին: Չեւքս անեւ մեր բարախիկ թերթերը: Լսել մեր անձարակ

Helsinki et les trésors de l'église arménienne

Du 18 au 21 novembre, la capitale de Finlande accueillait la grande conférence de la Ligue européenne des Instituts des Arts (Elia) réunissant des centaines de participants des facultés d'art d'Europe (tant de la communauté européenne qu'en dehors de celle-ci) et du monde, formant une longue liste imprimée de 22 pages allant de «l'Albanie» à «U.S.A.», en passant par l'Australie, Israël ou la Nouvelle Zélande.

Je commence par mentionner ce fait parce qu'il donne, à mon sens, une dimension différente, sinon même importante à l'exposition d'art sacré arménien inaugurée au Musée d'Art et de Design de Helsinki le 12 novembre et qui se tiendra jusqu'au 24 janvier 1999. L'exposition intitulée «The Holy Cross — Treasures of the Armenian Church», s'inscrit dans un contexte à la fois favorable et privilégié. Favorable, en ce que la dimension muséale de Helsinki vient d'être renforcée par l'ouverture très attendue du nouveau musée d'art contemporain appelé «Kiasma», une splendeur architecturale réalisée par le nord-américain Steven Holl. Privilégié, car c'est une chance, pour l'exposition, qu'une Conférence d'Elia, qui a lieu tous les deux ans, se tienne durant quelques jours à ce moment-là. Même si les centaines de conférenciers n'ont pas défilé à l'exposition, on reste en droit de parler

de «fortuna», au sens latin de «bonne rencontre», à propos du contexte chanceux de l'exposition.

J'ai, pour ma part, fait l'expérience de la rencontre avec l'exposition en la découvrant au cours de ce que je croyais n'être, au départ, qu'une visite de musée. La première chose sur laquelle «tombe» alors mon regard est le drapeau arménien suspendu du premier étage jusque dans le hall d'entrée. Une musique arménienne se faufile dans l'espace, confirmant ainsi ce que je croyais être une hallucination. La qualité de l'exposition ne peut être dissociée du regard du public et je tiens à souligner que la présence des Finlandais ici découle d'une politique culturelle et éducative exemplaire et enviable. Un public nombreux s'est donc manifesté (tous signaient le livre), comme il se manifeste pour toute activité culturelle, sans jamais attendre les ordres de la médiation. Parallèlement à l'exposition des trésors de l'église arménienne présentée à la galerie du sous-sol, se tient, au premier étage, une exposition sur le vin, le champagne et Bacchus. Bien qu'offrant des dégustations de vin (et le prix du vin en Finlande est exorbitant) cette présentation, plus superficielle, n'a pas accueilli, (lors de mon passage, vers 13 heures un dimanche) plus de visiteurs que l'exposition de l'art sacré arménien. Au rez-de-

chaussée, des bijoux contemporains s'ajoutent aux objets de design de la collection permanente et, sur le même niveau, à côté de la cafétaria, une salle de projection offre aux spectateurs la vision d'un film documentaire sur les églises arméniennes. Malheureusement, ce film n'atteint pas le niveau de l'exposition et l'on est en droit de se demander pourquoi de vrais cinéastes n'ont pas eu l'opportunité d'y apporter leur talent ou pourquoi, si la création d'une œuvre n'était plus possible, il n'a pas été demandé au cinéaste arménien et fier de l'être, de carrure et de renommée mondiales, Atom Egoyan, de prêter, pour la bonne cause, une copie de son superbe film «Calendar».

L'événement de Helsinki s'inscrit dans un parcours préliminaire à la commémoration, qui se célébrera en 2001, du 17ème Centenaire de la proclamation du christianisme comme religion nationale en Arménie et dont le point culminant et final consistera, selon S. S. Karekin Ier, par la construction et la consécration de la nouvelle cathédrale saint Grégoire l'Illuminateur à Erevan.

L'exposition pionnière de Helsinki, organisée par l'équipe de Arto Takala, Directeur du Musée, qui ne craint pas d'utiliser le mot «génocide» dans son texte du catalogue, a reçu le soutien du Catholicos Karekin Ier ainsi que celui d'institutions de l'Etat d'Arménie. Quatre-vingt une pièces sont présentées dans une ambiance feutrée, de façon sobre et élégante, visible sans être d'un didactisme emuyeux, un peu secrète sans devenir obscure. Des reliques et des œuvres d'orfèvrerie, des tapisseries et des pierres tombales, des chasubles, des mitres et des tapis, des calices et des encensoirs, des porte-croix et des manuscrits enluminés ainsi que des reliquaires, couvrant des siècles, du Xème au XIXème et même au XXème, si l'on accepte de prendre en considération un certain objet. Celui-ci, que l'on pourra difficilement qualifier d'œuvre d'art, consiste en un petit bloc de marbre taillé sur lequel sont enchassés des brillants formant les lettres de l'alphabet. Offert en 1968 par les Arméniens des Etats-Unis à Vasken Ier, l'objet se montre dépourvu de dimension artistique et révèle, ce qui va de pair, une absence totale d'interprétabilité que viendrait masquer la richesse marchande trouvant dans l'alphabet une caution facile et symboliquement primaire. Du point de vue du XXème siècle, mieux vaut alors considérer comme «œuvre», la photographie de S. S. Karekin Ier, ornant le mur de l'une des salles... Les auteurs du catalogue, Iveta Mertichian et Seyranoush Manoukian, précisent que «des œuvres d'art ne sont pas intrinsèquement sacrées mais sont aussi des reliques de l'histoire et de la vie nationale». En ce sens, l'objet de 1968, s'il témoigne de la vie de la diaspora reste tout à fait éloigné du niveau artistique des autres pièces montrées et qui sont, elles, des œuvres d'art. En effet, bien que tous les objets de l'exposition soient assujettis à une fonction, jamais ils ne s'épuisent dans cette destination et parviennent à la surpasser par l'agencement des éléments, la présence d'un détail insolite, le travail sur la perspective ou sur le rapport du texte à l'image.

La puissance du contraste sur laquelle se fonde l'attraction visuelle apparaît dans le jeu de plein et de vide utilisé dans des matériaux très différents comme le métal et le coton. La Croix d'autel de 1750 (Van, Vaspurakan) offre un découpage surprenant. Le corps du Christ occupe le centre de la croix qui est un carré vide, c'est-à-dire un cadre. Ce cadre démontre une incapacité à cerner le corps du Christ qui se fait «hors-cadre», par le pied et la main du côté droit. Les deux doigts levés touchent très exactement l'angle du cadre alors que la main en sort tout comme le pied par le geste d'enjambement qui dynamise le corps. La dynamisation et l'impossibilité de la capture sont également rendus par le jeu des drapés du vêtement qui, lui aussi, dépasse le cadre. La stabilité est donnée du côté de l'esprit qui s'exprime par la tête et le cœur. La tête du Christ est encadrée, il porte un nimbe comme un serre-tête s'arrêtant sur la pointe arrondie de la barbe dont la courbure correspond très exactement à la ligne du cercle. La tête et son aura

de lumière et de barbe forment un cercle plein de métal, conférant à ce point central un aspect de solidité empêchant toute infiltration du vide. Enfin le porte bannière que le Christ tient dans la main gauche croise son corps en passant sur le cœur, établissant une division entre une partie du corps dans le cadre et une partie du corps quittant le cadre, montrant peut-être ainsi et tout à la fois, la participation aux deux mondes, céleste et terrestre, divin et humain, de même que le moment de la Résurrection, le pied hors du cadre pouvant être entendu comme sortie du tombeau.

Une tenture en madras de 1791 reflète elle aussi un travail sur le cadre par une mise-en-abîme. Les différents épisodes de la vie du Christ, et donc la temporalité narrative, sont dépeints par les successions d'espaces rectangulaires séparés par des représentations de colonnes qui encadrent ainsi chaque scène sur le côté. L'intérieur de chaque scène contient une «veduta», une ouverture symbolisée par une arche plus ou moins rapprochée afin de signifier un espace de profondeur et de marquer la distance à laquelle se situent les différents personnages entre eux et dans leur rapport au spectateur. L'arche s'ouvre tantôt sur un fond identique à l'avant-plan (bleu foncé) tantôt sur un fond dont la différence de couleur (bleu clair en contraste avec le bleu foncé) se voit renforcée par l'altération de l'orientation du mouvement indiqué par des traits obliques. Le travail sur le trait

par
Chaké MATOSSIAN
Docteur en philosophie et théorie
de la communication
Professeur à l'Université Nouvelle
de Lisbonne

semble ici exemplaire en ce qu'il montre une opposition entre la régularité parfaite qui caractérise les ailes des anges faites de plumes soigneusement et symétriquement rangées et d'autres types d'ordre, comme celui, oblique, d'une sorte de pluie ou encore celui d'un dallage de carrés irréguliers, auxquels s'ajoutent les plis des drapés, les imprimés des tissus, le mouvement flottant du drapeau de même que la pointe d'une lance qui est, elle aussi, in fine, un trait. L'ensemble des épisodes narrés sur la tenture est encadré à son tour par une sorte de frise fleurie qui opère la jonction entre l'espace du tableau, celui du mur et celui du spectateur. Un élément complète la frise, il sert de base au cadre et aux cadres dans le cadre, comme un support de l'édifice. Il s'agit d'une ligne écrite en arménien et contenant la date de création de l'œuvre. Ecrites en lettres majuscules, la bande soulignée en quelque sorte la représentation, donnant à l'alphabet une force opératoire, en cela-même peut-être que l'agencement des lettres exige, pour signifier, une énonciation ou une lecture ancrée dans la succession. La temporalité de la lecture des lettres devient ainsi la clef de lecture de la temporalité des épisodes figurés. Souligner consiste à tracer, à tirer un trait sous l'écrit ou le graphe, à laisser une trace comme le fait à son tour, à l'intérieur même du souligné, la date qui s'exhibe graphiquement dans le contraste des chiffres et des lettres. Tout aussi bien, alors même qu'elle trace le calcul du temps, l'écriture formée de lettres lisibles et déchiffrables qui soulignent dans leur déroulement l'œuvre figurée, trouve-t-elle dans sa fonction de sous-ligne, la force de l'irreprésentable. Impressionnant le spectateur-lecteur par la technique de l'impression, la bande écrite signifierait ainsi le retour de la force intrinsèque à l'écriture, celle du trait au plus profond du tracé, soit encore du trait comme arme, lancé par la pointe d'une plume analogue à l'ongle.

Museum of Art and Design
Korkeavuorenkatu 23
00130 Helsinki
www.kolumbus.fi/designmuseum
Catalogue bilingue finnois/anglais,
imprimé à Helsinki.

տրոնակ էր գլխարկի մաշկը, եւ բացուել գարշելի խրատանքի տեսարան՝ սնկիս ներքուս գալարում էին հարկաբուր, դուցէ հազարաւոր որդեր:

Փոքր ու թոյլ աճէր սունկս, կը ծրու մրուէր, կը յարմարուէր, մի ծակ կը դռնէր, կը պլտտար ու լոյս աշխարհ կը դար: Բայց նա հակայ էր ծնունել, աճել ամուր եւ ուղիղ, հանդիպել մամուռի շատ լայն շերտի դիմադրութեանը: Սունկս ձգտել էր վեր, մամուռը տեղի էր տունել, սունկս, միեւնոյնն է, իրենն արել էր՝ բարձրացել ու բարձրացել, իր հետ, սակայն, բարձրացնելով նաեւ կեանքի բեռան նման ծանր գործը: Այն, ինչը սկիզբ ու վերջ ունի, անպայման ունի իր բարձրակէտը, եւ մի օր սնկիս աճը դադարել էր: Եւ նա մնացել էր իր իսկ ստեղծած վրանում, որի տրամագիծն իմ աչքաչափով երեւի մեթրի հասնէր: Ու դիւ ու հպարտ կանգնել էր այնքան, մինչեւ որ վրանը վերածուել էր դամբարանի:

Եւ մամուռը տեղը բերեցի: Նորից բլրակ գոյացաւ, կամ՝ թարմ գերեզմանաթումբ:

Լաւո՞նաս, ասացի մի քիչ հիասթափուած, մի քիչ էլ երեւի գլխարկ հանելու նման:

Եւ չգիտէի, որ վերջապէս տեղը տեղին եմ օդտադործել բարը: Ընդամենը գիտէի, որ ամէն ինչ սկսուած է ծնունդով ու աւարտում մահով, դրանից անմասն չեն աստղերն ու մոլորակները, ծառն ու թուփը, դադանն ու թռչունը, բայց, կամ փոքր Աստուծոյ, միայն մարդուն է վիճակուած ապրել այդ դամոկլեան սրի տակ:

Սա էլ, սակայն, մտքովս անցաւ մի տեսակ կողմնակիորէն, մի տեսակ վերացարկուած: Եւ շտապում էի: Արդէն լրուած էր աւտոմեքենաների ազմուկը, արդէն մօտ էր խճուղին, որտեղից սկսուած էր ժամանակակից մարդուն կրքերի իսկական թատերաբեմը:

Այնուհանդերձ, առաւօտեան եւ արթնացալ վազուց մտապնդած բարձր արբամադրութեամբ՝ գործելու անսպաս եւ ունեւ մէջս: Արդէն ուզում էի դէն նետել վերմակը, որպէսզի գլխապատաս նետուեմ փողի, գրական փառքի ու միւս բո-

լոր յաջողութիւնների ետեւից, բայց ջրի խշշոցը յուշեց, որ գուցարանը դրադուած է: Որպէսզի ի դուր չցցուեմ նախասենեակում եւ անհամբեր ետ ու առաջ շանեմ, նորից ետ ընկալ բարձին, եւ այս յարադուան էլ ճակատագրական եւ դու:

Նորից ինչպէս երէկ արտաքուտ աւանդի՞ դիտումս յանկարծ դրնդաց՝ լաւո՞նաս, նորից կանայի ձայնով, բայց այս անգամ՝ սուր, ճիճղան, եւ համարեա անմիջապէս էլ աչքիս առաջ եկաւ սուտիկանական մի սերիալ, որը մի քանի օր առաջ պատահաբար դիտել էի՝ պատահաբար հեռուստացոյցի առաջ յայտնուելով: Կինոնկարն ամերիկեան էր, բայց, հասկանալի է, լիտուանիէն թարգմանուած, ձանձրանալով գիտել էի ընդամենը մի քանի րոպէ՝ մի բարձր հասկանալով, երկուսը՝ չէ:

Տազնապի ալիքն այնքան ուժեղ էր, որ օդն սկսեց չհերիքել, անկողինը ճահիճ թուաց: Զայնը ճշուած էր, մետաղական եւ բանդներով ճշուած ուղեգումս, եւ, որպէսզի թոյլ չտամ նրա գերանդին արմատից կտրի գրական կեանքով ապրելու, Երեւան հասնելու յոյսերս, եւ, ոտքից գլուխը քրտնած, համարեա անդամալոյծ, մի կերպ նստեցի: Մինչեւ վերջ դատարկեցի դեռ դիչերուանից կողքիս գրուած ջրի բաժակը, արեցի այն, ինչը գրեթէ երբեք չէի անում՝ ծխեցի անկողնում: Ծուխը դառն էր, ձայնը՝ տհաճ, ասես վրայից նետել էր երէկ ընթերցան գրկում երեւին քաշած հովուերգական քօղը: Մնկիս նման՝ քանի դեռ չէի բացել կանաչկանաչ պատանքը:

Սրբիչը ձեռքիս դուրս գալով լողատենեակից, դէմքս դեռ կարգին չէրազբարձ, եւ հարցրի խոհանոցում ինչ-որ գործով զբաղուած կնոջս.

- Ի՞նչ է նշանակում՝ լաւո՞նաս:
- Կինս դարմայած ինձ նայեց:
- Առաւօտ դիչերով որտեղից...
- Ի՞նչ է նշանակում...
- Դիակ, ասաց կինս:

ՎԱՀԱԳՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Les Proust (Adrien et Marcel) et l'Arménie

Le Docteur Adrien Proust (1834-1903) Professeur Agrégé de médecine en 1866 spécialiste de l'Hygiène, science nouvelle, effectuée pour Napoléon III un voyage de mission de Moscou à la Mecque à la recherche des causes de l'épidémie du choléra. Il suit le chemin de l'épidémie de 1832. S'il découvre l'origine de la maladie à la Mecque: brassage de populations venant en pèlerinage, son périple le fait passer en Arménie en 1866-1869. Il évoque son voyage en Arménie dans ses livres médicaux et aussi à travers le témoignage de Madame Suzy Mante-Proust dans un ouvrage publié par C. F. et F. Gontier et S. Mante-Proust (Plon, Marcel Proust et les siens)

Il parle de la vie des villages et des montagnes, d'un peuple chrétien travailleur, courageux, sympathique et de santé saine, qui habite parfois les cavernes à l'abri du froid des montagnes. Adrien Proust va dans tout le Caucase à cheval (Arménie, Géorgie). Balzac en Russie et en Ukraine utilise le cheval avec voiture de bois et d'osier comme Alexandre Dumas dans son Voyage en Caucase qui devine et admire en route les belles vignes, les beaux vergers, le fameux jardin des Arméniens: le Bartcha en langue orientale. Citons aussi le grand plaisir de Pouchkine (1799-1837) de visiter l'Arménie (1829) juste avant ses fiançailles. Adrien Proust partage la vie quotidienne de la population arménienne. Il se rend à Téhéran puis à Constantinople où le vizir veut le recevoir. Grâce à son voyage réussi en Asie Mineure, ses recherches sont publiées et reconnues à l'Institut. Après les congrès de Vienne et de Venise (1892), Adrien Proust souhaite l'organisation de rencontres mondiales qui ne se concrétiseront qu'en 1948 avec la création de l'OMS, Organisation Mondiale de la Santé.

En Arménie, pour purifier l'air des maisons, on utilise un mélange d'encens avec du benjoin (extrait d'écorce d'arbre) et qu'on fait brûler. Adrien Proust a sans doute connu ce remède d'hygiène sous sa forme primitive qui apparaît en France dès 1885 grâce à Auguste Ponsot (revenant lui aussi d'un voyage en Arménie) sous la forme et le nom du Papier d'Arménie (si bien chanté par Régine) et que Marcel Proust utilisera parmi d'autres fumigènes pour soulager son asthme.

Adrien Proust se marie en 1870 avec Jeanne Weil, a deux fils dont l'ainé Marcel naît en 1871 un beau brun de type oriental (un air d'Arménie sans doute), puis Robert futur médecin. Il leur inculquera intelligence et curiosité. Marcel Proust se rend à Venise en octobre 1900 en pleine période de déménagement parisien entre le 9 boulevard Maiesherbes et le 45, rue de Courcelles. Arrivé à Venise le 13 octobre 1900, il visite, quatre mois après une réunion artistique à Paris d'entre-aide aux survivants des massacres d'Arménie, le monastère des Pères Mekhitaristes (du nom du fondateur Mekhitar) catholiques arméniens dans l'île San Lazzaro de Venise. Il signe même le registre livre d'or (in correspondances de Philip Kolb, éditions Plon). C'est là que les écrivains arméniens viennent se perfectionner dans la langue littéraire et consultent les plus anciens manuscrits et enluminures. (Venise a la plus grande bibliothèque arménienne après le Maténadaran, Bibliothèque Nationale d'Erevan, capitale d'Arménie; c'est chez les moines arméniens de Venise que Lord Byron est venu apprendre l'arménien et méditer sur le banc toujours là du jardin du monastère). George Sand a également rendu visite aux

moines arméniens de Venise. Elle en parle de façon élogieuse dans une Lettre d'un Voyageur. Marcel Proust a donc pris connaissance de la culture arménienne tout en découvrant un échantillon différent de la population arménienne à celui rencontré par son père.

Dans le voyage de Marcel Proust à Venise, Proust visite le monastère des moines mekhitaristes catholiques arméniens; si l'on s'en réfère à la biographie sur Proust de Guislain de Diebach qui dit: Marcel visite une église chaque matin avec Reynaldo Hahn... Marcel élargit sa connaissance judéo-chrétienne en ajoutant à l'étude de ses cathédrales celle de l'église arménienne et de la culture arménienne en général. Si Madame Proust était du premier voyage à Venise avec Marcel sur les traces de Ruskin, il semble qu'elle ne s'y trouvait pas en octobre 1900 quand Marcel visite le monastère arménien; nous n'avons pas de correspondances entre eux pour avoir un avis. J'aurais tant aimé que le trio Adrien, Marcel, Jeanne Proust évoqât l'Arménie ensemble ou en duo.

Si au début de l'œuvre de Marcel Proust, Livre I, du Côté de chez Swann, sont évoqués Eve et Adam, au début du Livre II, Le Côté de Guermantes, pages 13 et 14, Marcel Proust parle de l'Arche du Déluge sur le Mont Ararat se référant à la Bible et à l'épisode de Noé en Arménie, pour mettre une nouvelle fois ses personnages dans les lieux de son roman.

Il n'en fallait pas davantage pour que le jeune français d'origine arménienne que je suis guette d'autres arménités chez Proust.

A Illiers-Combray, dans la chambre qu'il occupe chez tante Léonie, se trouve le portrait du Christ tel que les gardiens de la Croix l'ont décrit et dépeint et qui est le portrait officiel du Christ arménien qu'on retrouve dans nos évangiles et nos églises. Dans l'Eglise d'Illiers figure aussi un portrait de la Vierge orthodoxe, icône plus géométrique. Remarquons les objets de culte des auteurs: Balzac et sa croix sous cadre (Turin 1836) dans sa maison de Paris-Passy; Alain Fournier et son image pieuse de cathéchèse: la Mère et l'Enfant arméniens; j'ai hérité d'un même portrait.

A quelques kilomètres d'Illiers, il y a le village de Saint-Eman où Proust situe l'épisode du Loir, la Vivonne, du lavoir, des nénuphars autour de l'église Saint André des Champs dans l'œuvre et Saint-Eman dans la réalité. Le dépliant touristique mentionne que Saint Eman est un évêque venu de la Cappadoce au XVIe s. Nous, nous savons qu'il est arménien comme Saint Grégoire venu à Pithiviers en l'an 1000. Saint Eman arrive au XVIe s. pendant les guerres de religions entre catholiques et protestants; ces derniers ayant détourné la rivière les catholiques se voient privés de culture: c'est la famine. Saint Eman prie, fait pleuvoir, redonne cours à la rivière, les récoltes poussent, les gens mangent à nouveau. En reconnaissance une église porte le nom de Saint Eman; on y trouve les reliques qui chaque année lors de l'unique messe annuelle sont montrées aux fidèles (notamment la tête) en Mai, le fameux mois de Marie chez Proust...

Sous le portail extérieur de l'Eglise de Saint Eman est gravée sur pierre une grappe de raisin symbole de la première vigne plantée par Noé en Arménie; or ce symbole existe dans toutes les églises arméniennes.

Dans son livre Le Contre Sainte Beuve,

Proust évoque l'ouvrage de son ami le comte de Cholet sur la Turquie d'Asie (Voyage en Turquie d'Asie: Arménie, Kurdistan et Mésopotamie, Ed. Plon) paru en janvier 1892 (cf aussi l'article de Proust dans le n° 3 Littérature et Critique du 25 Mai 1892). Nous trouvons des citations des religions: arméniens ou grecs, grégoriens... Evocation des Arméniens chrétiens ayant des écoles réputées pour l'éducation: exemple du grand commerçant chrétien de Césarée (province arménienne) qui met son fils aîné à l'école arménienne. Au comte de Cholet dit Proust les Arméniens (lui) ont inspiré des pages moins favorables quoique non moins brillantes! Autres citations: la ville d'Erzeroum qui aura un destin tragique suite au génocide.

Gérard de Nerval parle avec compassion des Arméniens à son retour de Constantinople.

Dans Jean Santeuil son premier roman écrit entre 1895 et 1900 (publication posthume en 1952), ébauche de la Recherche du Temps Perdu, Marcel Proust dénonce les Massacres des Arméniens perpétrés par les Turcs dès 1894-1896 par Abdul Hamid (J. S. Pléiade, pp. 600 à 605).

A l'Assemblée Nationale, lieu officiel, le narrateur est éditeur, et écoute son ami médecin à l'hôpital Necker et député du Nord, Premier Secrétaire du Parti Socialiste (c'est le personnage de Couzon dans

par
Penny ATMADJIAN

le roman et Jean Jaurès dans la réalité selon M. Tadié dans sa présentation de J. S. en 1996), s'insurger sur la question de l'Arménie que l'Assemblée veut clore: une fois encore la France ne fera rien... vous venez d'assassiner 200.000 chrétiens (chiffre en cours de massacre au moment où il est évoqué à l'Assemblée Nationale ce dont Proust témoigne)... C'est une infamie de dire ça s'exclame le Ministre de l'Agriculture. Le narrateur prend la défense de ce peuple et évoque les notions de Justice et de Droits de l'Homme. Le peuple à qui vous avez appris à prendre le fusil le retournera contre vous. Un grand cas de conscience se pose chez l'auteur. On connaît souvent les opinions de Proust à travers les préoccupations de ses amis intimes et parmi eux autour du poète arménien Archag Tchobanian (1872-1954) en France depuis 1895 et qui explique aux politiques, artistes et gens de Lettres ce qu'est l'Arménie, son peuple, sa culture, sa religion, il y a la comédienne Réjane et son fils qui habitent le même immeuble que Proust, Jean Jaurès, Clémenceau, Anatole France qui écrit dans *Le Figaro* et *Le Petit Temps*: vous nous avez laissé mourir, nous 300.000 Arméniens, nos enfants vont mourir aussi, pour que nous dormions en paix, donnez du pain à nos enfants. Le 16 Juin 1900, Réjane la comédienne, Antoine comédien et directeur du théâtre qui porte son nom à Paris, de Max, Seguond-Weber, Mounet Sully feront le spectacle d'une réunion d'entre-aide et d'information: des poésies arméniennes traduites en français par Tchobanian seront dites ainsi que de la musique arménienne jouée au piano. Jacques de Morgan écrit un livre sur l'Arménie; Clémenceau une préface aux Massacres d'Arménie, Max Jacob un poème: Les Alliés sont en Arménie cf. le livre d'Edmond Khayadjian, *Archag Tchobanian et le mouvement Arménophile en France*, CNRDP Marseille). Curieusement, la sensibilité et la révolte de Marcel Proust dans ses textes se rapprochent de celles des Arménophiles.

Tchobanian a le souci de faire part de la culture arménienne. Il sera le professeur de poésie en langue arménienne d'une cousine germaine de mon père Marie Atmadjian. Quant à ma future maman, elle rencontrera aussi Archag Tchobanian en

1938 à l'Eglise Evangélique Arménienne d'Issy-les-Moulineaux; elle, la violoniste, prenait donc le chemin de mon Aura poétique...

Autre contemporain des massacres en 1918 Apollinaire dans *Alcools* et son poème (La Chanson du Mal Aimé) raconte le supplice perpétré par les Turcs à quarante Arméniens de Sébaste, ville d'Arménie, morts couchés nus, attachés sur l'étang de glace.

*J'ai hiberné dans mon passé
Reviens le soleil de Pâques
Pour chauffer un cœur plus glacé
Que les quarante de Sébaste
Moins que ma vie martyrisée.*

Guillaume Apollinaire. *La Chanson du Mal Aimé, Alcools.*

A plusieurs endroits clés de ses différents livres Marcel Proust parle de l'Arménie, de sa culture comme de sa cause alors qu'il n'était pas obligé de le faire dans son roman. Sa vie (1871-1922) a croisé les dates cruciales de l'histoire du peuple arménien (1894-1896, 1915), et ses plus intimes amis ont défendu la cause arménienne et dénoncé les massacres (la comédienne Réjane et son fils, Anatole France, le comte de Cholet, Couzon alias Jean Jaurès et même Mallarmé, Pégyu, Mistral). Marcel Proust a voulu sans doute témoigner en son temps et à sa façon de ce drame. Comme habituellement Proust n'écrit rien ni par hasard ni par inadvertance et que tout chez lui est structure et rappel constant de références, on ne peut lui en être que très reconnaissant; Proust fait par de son inquiétude, de son trac, de sa révolte face aux massacres non dénoncés: dans le partage de ce souci avec son ami député auprès de qui il est intervenu pour la cause arménienne (sous-titre puis texte de Proust dans Jean Santeuil), on trouve chez Proust son anxiété des périodes difficiles et dramatiques. Ah si le monde avait réagi comme lui dès 1894, peut-être que le massacre de deux millions d'âmes aurait été évité en 1915 (la moitié de la population d'où le mot justifié de génocide: en France la Chambre des Députés réagit à 200.000 chrétiens massacrés en 1896; le peuple français se mobilise à 300.000 victimes en 1900. En tout 500.000 victimes de 1894-1896 à 1914 + 1.500.000 victimes de 1915 à 1918); quand les politiques s'excusent en disant qu'en 1915 ils faisaient la guerre mondiale (les Turcs étaient alliés aux Allemands, les Arméniens eux défendaient déjà la France), tout le monde oublie de dire qu'en temps de paix en 1894-1896, personne n'a levé le petit doigt sauf Proust. Alors que le 29 Mai 1998 le Parlement français (Assemblée Nationale) reconnaît le génocide en attendant le vote des sénateurs plus de cent ans après, réactualisant les témoignages de la famille Proust on peut regretter des attitudes négationnistes et partisans de la turquification comme celles de Pierre Loti (1850-1923) de l'Académie Française!

J'en conclus que l'arménité n'a pas échappé à Proust; elle est entrée naturellement dans sa vie (et même prénatale par le voyage de son père en Arménie; je rêve d'un dialogue entre Adrien et Marcel sur l'Arménie, peut-être une correspondance à découvrir) et dans son œuvre. Il ne s'est pas empêché de traduire et de témoigner des réalités et des événements de son temps... le Temps oublié, le Temps dénoncé, le Temps retrouvé pour parler de l'Arménie comme il se doit. Merci la Famille Proust.

PENNY ATMADJIAN

(Ancien élève du Lycée Condorcet à Paris. Licencié-ès-Lettres de Paris IV Sorbonne. Sociétaire des Amis de Marcel Proust et des Amis d'Illiers-Combray,

Animateur et organisateur des Déjeuners des Aubépines de Mai à Illiers - Combray (1978-1988),

Animateur et organisateur des Diners Proustiens du théâtre du Lucernaire à Paris).

Issy-les-Moulineaux, France

CATHEDRALE ARMENIENNE CATHOLIQUE SAINTE CROIX DE PARIS

13, rue du Perche, Paris 3ème

UNE JOURNEE DE FETE DANS VOTRE EGLISE

Dimanche 10 Janvier

11h MESSE PONTIFICALE

Cérémonie du Baptême du Christ — Echange des vœux

13h REPAS PAROISSIAL DE L'EPIPHANIE

Galette des rois et champagne

P.A.F. : Adultes 120 F., Enfants 80 F.

Réservation souhaitée :

Tél. : 01 44 59 23 50 ou 01 40 51 11 90

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

Section «Djavo Chant» de St-Jérôme — Marseille

NOEL ARMENIEN

SAMEDI 9 JANVIER à 20 heures 30

REPAS & AMBIANCE Animation Disc-Jockey VANICK M.A.J.C. — 12-14, rue St-Bazile 13001 MARSEILLE

Pour tous renseignements téléphoner au : 04 91 61 10 82 04 91 70 00 32 — 04 91 06 77 93

LA CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

Section Dirouhie Serengulian d'Issy les Moulineaux

vous convie à un après-midi

Loto - Gôûter

le 10 Janvier à partir de 14h30 Salle de l'Eglise Arménienne

6, av. Bourgain, Issy les Moulineaux Venez nous retrouver pour passer ensemble un après-midi plein de surprises. Entrée libre

DONADZAR

L'Eglise arménienne de Chaville organise le

NOEL ARMENIEN

avec la participation des élèves de l'école, de l'orchestre de la troupe de danse

Navassart

et de la chanteuse Rosine Tachdjian.

Le Père Noël fera des cadeaux à tous les enfants méritants!

LE DIMANCHE 10 JANVIER à 15H

à l'Atrium de Chaville

Place Robert Schuman

entrée libre Venez nombreux

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Վարդուհի Մուսեբեյի մահուան 10-րդ տարեկիցին առթիւ Կապոյտ Խաչի Պանեկօ - Գալանի մանածիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է 500 Ձր. Օր. էլիզապէթ եւ Տէր եւ Տիկին Մուսեբեյի կողմէն:

SAMEDI 9 JANVIER à partir de 22h00 LA SECTION DES JEUNES DE LA CATHEDRALE APOSTOLIQUE ARMENIENNE DE MARSEILLE organise sa Soirée NOEL ARMENIEN à la Salle A. Tcherpachian 339, av. du Prado, 13008 Marseille AMBIANCE ASSUREE PAF: 80 F + Conso. Réservations tél. 04 91 34 77 44 04 42 03 05 63

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET : 571 027 317 000 15 Commission Paritaire : N° 55935

Ե Ն Ո Ւ Ն Գ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄՐԿՏԻՉ ՓԱՐԻՉ

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ, Յունուար 6 Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն Սկիզբ Ժամերգութեանց Ժամը 8:30-ին, Հանդիսաւոր պատարագ Ժամը 10:30-ին: Կը պատարագէ, կը քարոզէ եւ Հայրապետական Ծննդեան պատգամը կը փութանցէ:

ԳԻՒՏ ՄՐՔԵՊՍ. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ Կարողիկոսական Պատուիրակ երուպայի Առաջնորդ Հայոց Փարիզի Պատարագի աւարտին՝ ՋՐՕՐ ՀՆԷՔ կը կատարուի: ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Յունուար 7 Երկրորդ օր Ծննդեան՝ Յիշատակ Մեռելոց: Ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի, որու աւարտին՝ Հոգեհանգիստ կը կատարուի «Վասն համօրէն ննջեցելոց»: Կը պատարագէ՝ ԳՈՒՆԻԿ ԲՀՆՑ. ԳՈՅՈՒՆԵԱՆ

ՎԱՐՎԱՅ Ս. ԽԱՉ ԱՐՆՈՒՎԻԼ

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ, Յունուար 6 Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան Սկիզբ Ժամերգութեան Ժամը 9:45-ին, Ծննդեան պատարագ Ժամը 11-ին: Կը պատարագէ հոգեւոր հովիւ՝ ՄԵՍՐՈՊ Ա. ԲՀՆՑ. ԺՍՄԿՈՉԵԱՆ Ջրօրհնէք Ժամը 12:30-ին:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՆՈՐԻՉ ՇԱԽԼ

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ, Յունուար 6 Պատարագ Ժամը 10-ին, Ջրօրհնէք 12-ին: ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Յունուար 7 Ժամը 10-ին Մեռելոցի պատարագ, Ժամը 12-ին հոգեհանգիստ Վասն համօրէն ննջեցելոց:

Ս. ՄԱՐԿԱՄ ԱՍՏՈՒԱՅԱՍԻ ԻՍԻ

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ, Յունուար 6, Ծնունդ: Պատարագ Ժամը 10-ին, Ջրօրհնէք Ժամը 12-ին:

Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԱԼՅՈՐՎԻԼ

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ, Յունուար 6 Ժամերգութեան Ժամը 9-ին, պատարագ Ժամը 10:30-ին, յաւարտ պատարագի՝ Ջրօրհնէք: ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Յունուար 7, Մեռելոց: Պատարագ Ժամը 10-ին, յաւարտ պատարագի հոգեհանգիստ Վասն համօրէն ննջեցելոց:

Ս. ՅԱԿՈԲ - ԼԻՈՆ

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ, Յունուար 6 Առաւօտեան Ժամերգութեան Ժամը 8:30-ին, պատարագ Ժամը 10-ին: Յաւարտ պատարագի ՋՐՕՐ ՀՆԷՔի արարողութիւն կը կատարուի: Օրուան պատարագը կը մատուցանէ եւ կը քարոզէ՝

ՆՈՐՎԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՉԱԲԱՐԵԱՆ Հայր. Պատուիրակի Փոխանորդ Ռոն - Ալիի Հայոց Պատարագի երգեցողութիւնները կը կատարուի Եկեղեցւոյս «Կոմիտաս» երգչախումբին կողմէ ղեկավարութեամբ՝ Պր. Յովհաննէս Պէրպէրեանի: ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Յունուար 7 Մեռելոց: Ժամը 10-ին պատարագ: Կը պատարագէ՝ ԻՍԱՀԱԿ ԲՀՆՑ. ՀԻՔԻՄԵԱՆ

ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ՄԱՐՍԷԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՆՑԻ

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ, Յունուար 6 Առաւօտեան Ժամերգութեան Ժամը 8:30, Պատարագ Ժամը 9:30, եւ Ջրօրհնէքի աւանդական արարողութիւն:

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ՝ ՏՍՐՕՆ ԵՊԻՍԿ. ՃԷՐԷՃԵԱՆ Հայրապետական Պատուիրակի Փոխանորդ Հարաւայի Յրամայի:

Պատարագի կը մանակցի Մայր Եկեղեցւոյ Սահակ - Մեքոպ երգչախումբը, ղեկավարութեամբ՝ Խ. Նըմազեանի: ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, Յունուար 7

Յիշատակ Մեռելոց Պատարագ Ժամը 10-ին: Պատարագի է կը քարոզէ՝ ՍՍՐԳԻՍ ԲՀՆՑ. ԹԱՇՃԵԱՆ

Ս. ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ԱԷՆ-ԺԵՐՈՍ

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ, Յունուար 6 Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան Տեառն Մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Առաւօտեան Ժամերգութեան 9-ին: Հանդիսաւոր պատարագ Ժամը 10-ին: Սուրբ Հարգութիւն մանուկներուն եւ ժողովուրդին Ժամը 11:30-ին: Պատարագի աւարտին Ջրօրհնէք: Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝

ՎԱԶԷ Ծ. ՎՐԴ. ԻԳՆԱՏԻՈՍԵԱՆ Կը կարգացուի Գարեգին Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին Սրբառաւ Կոնդակը:

ՍԷՆ-ԼՈՒ - Ս. ԳԵՈՐԳ

ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ, Յունուար 6, Ծնունդ: Պատարագ Ժամը 10-ին, Ջրօրհնէքի արարողութիւն Ժամը 11:45-ին: Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ հոգեւոր հովիւ՝ ՇԱՀԱՆ ԱՒԱԳ ԲՀՆՑ. ՏԷՏԷՍԱՆ

UGAB - MARSEILLE Dîner dansant de Noël Samedi 9 Janvier 1999 à 20h30 à l'UGAB 327, bd. Michelet 13009 Marseille Renseignements et réservations: 04 91 22 10 45

LE PERE NOEL vous attend à L'ARBRE DE NOEL DE L'ECOLE TEBROTZASSERE le Dimanche 10 Janvier à partir de 12 heures à la Salle des Fêtes «Thierry-le-Luron» 9, Bd du Midi — LE RAINCY 93340 SPECTACLE DES ENFANTS ANIMATION MUSICALE BUFFET TOMBOLA DISTRIBUTION des CADEAUX par le PERE NOEL SPECTACLE SURPRISE Renseignements à l'Ecole Tebrotzassère : 01 43 81 01 72 Accès autoroute A3: Sortie Villemomble Le Raincy Accès SNCF : Gare de l'Est — Gare Villemomble Le Raincy Salle à 200 mètres —ENTREE GRATUITE—

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE SEJOUR D'HIVER La Croix Bleus des Arméniens de France organise un séjour d'hiver à Bellefontaine (Jura) du 20 au 27 février 1999 pour les enfants de 8 ans révolus à moins de 15 ans. Prix : 2700 F comprenant • transport • hébergement • location et cours de ski • remontées mécaniques • assurance Renseignements et inscriptions : C.B.A.F. Conseil d'Administration, 17 rue Bleue 75009 Paris tél. 01 48 24 46 57 Date limite d'inscription : 12 janvier 1999.

150 Ancienne route de Beaujeu - GLEIZE BP 421 69653 Villefranche sur Saône Tél : 04 74 62 47 00 - Fax : 04 74 68 20 09

(Շաբ. Ա. էջ 16)

մեր ազգի գաւազաններու, համար դառնան ինքնաքննութեան, ինքնատեսութեան, ինքնասրբազանի եւ ինքնաբերական տարրերը: Գառնան իսկական բարեկերպութեան, պիտի ըսէ՛ր՝ պայծառակերպութեան տարրերը:

1700-ամեակի տօնակատարութեան համար թէ՛ եկեղեցւոյ եւ թէ՛ հայրենի պետութեան կողմէ՛ ծրարութեամբ եւ արդէն իսկ իրազորութեամբ զործունէութիւններու վազաճանցումը պիտի ըլլայ կառուցումը եւ օժտումը մեր հայրենիքի քաղաքամայր Երեւանի մէջ նոր եկեղեցիի մը, մայր եկեղեցիի մը, մեր հաւատոյ Հօր՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի անունով, որ պիտի ըլլայ մեր ժողովուրդի քրիստոնէական հաւատքին կենդանութեան շքեղ փաստը եւ այդ հաւատքի առաւել եւս մշակման եւ հզորացման օճախը ի սպաս մեր ժողովուրդի հոգեւոր կարիքներուն: Արդէն իսկ կը նորոգուին մեր հայրենու հաւատքին պերճախօս միակութիւնը եղող հին եկեղեցիները, որոնք ընդհանրապէս արուեստի կոթողներ են այնքան սիրելի բոլորիս համար: Բայց անցեալի կառոյցներու վերանորոգումը բաւարար չէ մեր ժողովուրդի նոր կենսաբնական պայմաններէն համար: Երեւակայեցէք որ Երեւան մայրաքաղաքին մէջ, որ մէկ միլիոնէ աւելի հայեր կ'ապրին, չունինք մէկ հաս եկեղեցի՝ որ կարենայ 150 անձէ աւելի հաւատացեալներու բարձրութեան ընդունիլ: Եթէ պիտի արժեւորենք 1700-ամեակը ապագայի յոռաջողութեան հայեցակէտով՝ եւ ոչ թէ անցեալին պաշտօնունք ընձայելու հոգեբանութեամբ՝ այն ատեն եկէք կառուցենք նոր մայր եկեղեցի Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի անունով համաձայն:

«Եկայք շինեցուք սուրբ զխորանն լուսոյ քանդի ի սմա ծագեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի»:

Եւ որպէսզի կարենանք մեր ազգի անուանին ու վարկին համապատասխան արժանապատուութեամբ տօնել Քրիստոսի ծննդեան 2000-ամեակը եւ հայ ազգի քրիստոնէական ծննդեան 1700-ամեակը, եկէք հետեւինք Մարգարէակ Փրկչի՝ Յիսուս Քրիստոսի բացած եւ դժած ճանապարհին, որ Սիրոյ ճանապարհն է: Եթէ Սէրը՝ Ինքը Աստուած մարմնացաւ Քրիստոսով եւ ծառայեց ու խաչուեցաւ մարդկութեան փրկութեան համար, եթէ մենք քրիստոնէայ ազգ ենք բառին իրաւ եւ սովորչական իմաստով՝ եւ ոչ թէ սակ պատմական տուեալներով եւ ձեւական, անուանական եղանակով, եթէ հաւատարիմ ենք մեր ազգի 1700-ամեակ պատմութեան ոգին եւ ուղին, մեր հայրենու սուրբ աւանդութեան, եթէ նայիլ դիտենք զէպի Հայոց ապագան, ուրիշ ճանապարհ չկայ մեզի համար, բայց միայն Սիրոյ ճանապարհը, Քրիստոսի ճանապարհը, որուն մէջէն եթէ քալենք՝ իրարմով զօրացած կ'ըլլանք եւ զօրացուցած կ'ըլլանք մեր ազգը իր նոր հանրապետութեամբ եւ ամբողջ ժողովուրդով ի Հայաստան, յարցախ եւ ի սիրուս աշխարհի: Մէկ կողմ չարտենք ներդիւս, մասնակի, կողմնակցական, խմբակցային նկատումները եւ շահերը եւ Սիրոյ կայրով մեր սիրտերը եւ ձեռքերը իրար մ'իացուցած՝ քալենք ճշմարտօրէն որպէս մէկ ազգ եւ մէկ եկեղեցի, ամբողջական եւ միասնական:

Հայոց Ազգային Բեթղեհէմէն՝ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն, Ս. Մինդեան տօնին առիթով, կ'ողջունենք հայ ժողովուրդը, մեր հայրենի պետութեան, վսեմաչուք Նախագահը, Ազգային Ժողովի եւ Կառավարութեան անդամները, մեր արիւնքուն բանակը եւ հանրային ծառայութեան նրաւորութեամբ կրթական, դիտական, արուեստի եւ բարեգործական հաստատութիւններն ու կազմակերպութիւնները՝ մարտնչելով որ վերստին պետականացած մեր ազգը ապրի Սիրոյ զօրութեամբը եւ յոռաջողութեան տեսլականով:

Կողմունք մեր եկեղեցւոյ Նուիրապետական Աթոռները՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը, Երուսաղէմի եւ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքական Աթոռները իրենց Գոհակալներով, Միաբանութիւններով, հոգեւորական եւ աշխարհական սպասաւորներու դասերով: Կողմունք մեր բոլոր Թեմերը իրենց Առաջնորդներով եւ հաւատացեալ ժողովուրդով ի չորս ծագս աշխարհի:

Թող Սէր՝ Աստուածը իր մարդկութեամբ այսօր դառնայ Սէր՝ Մարդկութիւն եւ Սէր՝ Հայրութիւն. ամէն:

ԳՆՐԵԳՐԻՆ Ա.
ԿԱՌՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տիկին Հռիփսիմէ Աղամեան,
Տէր եւ Տիկին Միշէլ Էօղլիւլեան եւ զակները,
Պ. Մերուպ Աղամեան,
Տէր եւ Տիկին Ժան - Մարք Հէքիմեան
եւ զակները
եւ ընտանեկան բոլոր պարզաները
ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ - հօր եւ ազգականին՝

ՆՈՒՊԱՐ ԱԳԱՄԵՆԱԻ
մահը որ պատահեցաւ Յունուար 4-ին, 83 տարեկանին:
Յուզարկաւորութիւնը կը կատարուի Հինգշաբթի, Յունուար 7-ին, ժամը 15:45-ին Արնուլիի Վարդապ Սուրբ Խաչ եկեղեցին 31-33, rue Saint-Just ուրիշ մարմինը կը փոխադրուի Արնուլիի գերեզմանատունը ամփոփուելու համար ընտանեկան դամբարանը:
Ոչ ծաղիկ, ոչ ծաղիկաբույս:
Փոխան ծաղիկի նուէրներ հայկական վարժարաններուն եւ հայ մամուլին:
Մահազոյ շատագոյններն կը խնդրուի ներկայս իբրիս այդ նկատելի:

14, Avenue Chénier
95400 Arnouville-lès-Gonesse

«ՅԱՌԱՋ» - Մեր ցաւակցութիւնները Տիկին Հ. Աղամեանի, Պ. Մերուպ Աղամեանի եւ ընտանիքին:

Տիկին Հռիփսիմէ Աղամեան եւ Պ. Մերուպ Աղամեան 1000 Փրանք կը նուիրեն «Յառաջ»-ին իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝ Նուպար Աղամեանի թարմ յիշատակին:

ՅԱՌԱՋԻ ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԵՆՈՐՀԱՎԱՈՒԹԵԱՄՔ ՍՏԱՅԱՆԲ

ՓԱՐԻՉ. - Տէր եւ Տիկին Ս. Տամբաճեան 250 Փրանք:

ՌՈՍՄԱՆ. - Տէր եւ Տիկին Ռ. Լուսեղէնեան 250 Փրանք:

20-ՄԵՆԱԿ
ՍՍՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԻՐԻ
ՓԵՆՏԵՆ
ՀՆՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ
ԵՒ
ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒՄ
Շաբաթ, Յունուար 30, ժամը 21-ին
FLORIDA PALACE
162-164, Bd Mireille Lauze
13010 MARSEILLE
մասնակցութեամբ՝
«Կայծակ» նուագախումբի
- Փարիզէն -
Առաջին անգամ ըլլալով ի Մարսէյ -
հայկական եւ եւրոպական
ընտիր երաժշտութիւն
Սոյն հանգչուէն առջ պիտի պարզեաւորուին երգչախումբի հիմնադրութեան ցայտը հաւատարմօրէն եւ օրինակելի նուիրումով ծառայած անդամ - անդամուհիները, յուշանուէրներով:

UGAB - MARSEILLE
Dîner dansant de Noël
Samedi 9 Janvier 1999
à 20h30
à l'UGAB
327, bd. Michelet
13009 Marseille
Renseignements et réservations:
04 91 22 10 45

CATHEDRALE ARMENIENNE CATHOLIQUE
SAINTE CROIX DE PARIS
13, rue du Perche, Paris 3ème
UNE JOURNEE DE FETE DANS VOTRE EGLISE
Dimanche 10 Janvier

11h MESSE PONTIFICALE
Cérémonie du Baptême du Christ — Echange des vœux
13h REPAS PAROISSIAL DE L'EPIPHANIE
Galette des rois et champagne
P.A.F. : Adultes 120 F., Enfants 80 F.
Réservation souhaitée :
Tél. : 01 44 59 23 50 ou 01 40 51 11 90

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE
Section «Djavo Chant»
de St-Jérôme — Marseille

NOEL ARMENIEN
SAMEDI 9 JANVIER
à 20 heures 30
REPAS & AMBIANCE
Animation Disc-Jockey VANICK M.A.J.C. — 12-14, rue St-Bazile
13001 MARSEILLE
Pour tous renseignements
téléphoner au : 04 91 61 10 82
04 91 70 00 32 — 04 91 06 77 93

LA CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE
Section Dirouhie Serengulian
d'Issy les Moulineaux
vous convie à un après-midi
Loto - Goûter
le 10 Janvier à partir de 14h30
Salle de l'Eglise Arménienne
6, av. Bourgain, Issy les Moulineaux
Venez nous retrouver pour passer ensemble un après-midi plein de surprises.
Entrée libre

DONADZAR
L'Eglise arménienne de Chaville
organise le
NOEL ARMENIEN
avec la participation des élèves de l'école, de l'orchestre de la troupe de danse Navassart
et de la chanteuse Rosine Tachdjian.
Le Père Noël fera des cadeaux à tous les enfants méritants!
LE DIMANCHE 10 JANVIER à 15H
à l'Atrium de Chaville
Place Robert Schuman
entrée libre Venez nombreux

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄՐԿՏԻՉ ՓԱՐԻՉ
Հինգշաբթի, Յունուար 7
Երկրորդ օր Մինդեան Յիշատակ Մեակոյց:
Ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի, որու աւարտին՝ Հոգեհանգիստ կը կատարուի «Վասն համօրէն ննջեցելոց»:
Կը պատարագէ՛ր
ԳԱՌՆԻԿ ՔԶՆՅ. ԳՈՅՈՒՆԵԱՆ
Կիրակի, Յունուար 10
Հինգերորդ օր Մինդեան
Կը պատարագէ՛ր
ԱԻԵՏԻՍ ՔԶՆՅ. ՊԱՆԸԳԵԱՆ

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ ԵՄԻՆ
Հինգշաբթի, Յունուար 7
Ժամը 10-ին Մեակոյցի պատարագ, ժամը 12-ին հոգեհանգիստ վասն համօրէն ննջեցելոց:
Ս. ՊՕՂՈՍ-ՊԵՏՐՈՍ ԱՆՅՈՐԿԻԼ
Հինգշաբթի, Յունուար 7, Մեակոյց:
Պատարագ ժամը 10-ին, յաւարտ պատարագի հոգեհանգիստ վասն համօրէն ննջեցելոց:

Ս. ՅԱԿՈԲ - ԼԻՈՆ
Հինգշաբթի, Յունուար 7
Մեակոյց: Ժամը 10-ին պատարագ:
Կը պատարագէ՛ր
ԻՍԱՀԱԿ ՔԶՆՅ. ՀԷՔԻՄԵԱՆ
ՄՐԲՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՆԵՑԻ
Հինգշաբթի, Յունուար 7
Յիշատակ Մեակոյց
Պատարագ ժամը 10-ին:
Պատարագիչ եւ քարոզիչ՝
ՍՍԳԻՍ ՔԶՆՅ. ԹԱՇՃԵԱՆ

SAMEDI 9 JANVIER à partir de 22h00
LA SECTION DES JEUNES DE LA CATHEDRALE APOSTOLIQUE ARMENIENNE DE MARSEILLE
organise sa
Soirée
NOEL ARMENIEN
à la Salle A. Tcherpachian
339, av. du Prado, 13008 Marseille
AMBIANCE ASSUREE
PAF: 80F + Conso.
Réservations tél. 04 91 34 77 44
04 42 03 05 63

ՅՈՒՇԱՅԵՐ
ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ Փարիզի Ա. Թաղէտեան մասնաձեւի ժողովը՝ Շաբաթ, Յունուար 9, ժամը 16-30-ին սովորական հաւաքստեղին:

POUR LES FÊTES OFFREZ DES LIVRES
GRAND CHOIX SUR L'ARMENIE
ART
HISTOIRE
LITTERATURE
NOUVEAUTES:
— ARMENIE, Splendeur d'un pays secret (Album)
Photos: W. Buss, Préface: Ch. Aznavour.
— IL VENAIT DE LA VILLE NOIRE, Souvenir d'un Arménien du Caucase
Nikita Dastakian.
Librairie Orientale H. SAMUELIAN
51, RUE MONSIEUR-LE-PRINCE — 75006 P A R I S
TEL. : 01. 43. 26. 88. 65
— C.C.P. : 1278-35G. PARIS —

U. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄՐԿՏԻՉ ՓԱՐԻՉ

ԿԻՐԱԿԻ, ՅՈՒՆԻԱՐ 10
Հինգերորդ օր Մենդեան
Կր սպասարարի
ՍԻԵՏԻՍ ՔՀՆՅ. ՊԱԼԳԵԱՆ

FRANCE-ARMENIE
recherche un
REDACTEUR EN CHEF
Sallarié à temps plein.
Poste à pourvoir sur Lyon.
Profil évolutif, qualités confirmées
de travail en équipe et d'animation
Envoyer CV et photo à
FRANCE-ARMENIE
31, rue Romarin
69001 LYON

SAMEDI 9 JANVIER
à partir de 22h00
LA SECTION DES JEUNES
DE LA CATHEDRALE APOSTOLIQUE
ARMENIENNE DE MARSEILLE
organise sa
**Soirée
NOEL ARMENIEN**
à la Salle A. Tcherpachian
339, av. du Prado, 13008 Marseille
AMBIANCE ASSUREE
PAF: 80 F + Conso.
Réservations tél. 04 91 34 77 44
04 42 03 05 63

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS DE FRANCE**
Section «Djavo Chant»
de St-Jérôme — Marseille

NOEL ARMENIEN
SAMEDI 9 JANVIER
à 20 heures 30
REPAS & AMBIANCE
Animation Disc-Jockey VANICK
M.A.J.C. — 12-14, rue St-Bazile
13001 MARSEILLE
Pour tous renseignements
téléphoner au : 04 91 61 10 82
04 91 70 00 32 — 04 91 06 77 93

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE
Section Dirouhie Serengulian
d'Issy les Moulineaux
vous convie à un après-midi
Loto - Goûter
le 10 Janvier à partir de 14h30
Salle de l'Eglise Arménienne
6, av. Bourgain, Issy les Moulineaux
Venez nous retrouver pour passer ensemble
un après-midi plein de surprises.
Entrée libre

LE PERE NOEL
vous attend à
**L'ARBRE DE NOEL
DE L'ECOLE TEBROTZASSERE**
le Dimanche 10 Janvier à partir de 12 heures
à la Salle des Fêtes «Thierry-le-Luron»
9, Bd du Midi — LE RAINCY 93340
**SPECTACLE
DES ENFANTS**
ANIMATION MUSICALE
BUFFET
TOMBOLA
DISTRIBUTION des CADEAUX par le PERE NOEL
SPECTACLE SURPRISE
Renseignements à l'Ecole Tebrotzassère : 01 43 81 01 72
Accès autoroute A3: Sortie Villemomble Le Raincy
Accès SNCF : Gare de l'Est — Gare Villemomble Le Raincy
Salle à 200 mètres
ENTREE GRATUITE

CATHEDRALE ARMENIENNE
CATHOLIQUE
SAINTE CROIX DE PARIS

13, rue du Perche, Paris 3ème

UNE JOURNEE DE FETE
DANS VOTRE EGLISE

Dimanche 10 Janvier

11h MESSE PONTIFICALE
Cérémonie du Baptême du Christ —
Echange des vœux
13h REPAS PAROISSIAL
DE L'ÉPIPHANIE
Galette des rois et champagne
P.A.F. : Adultes 120 F., Enfants 80 F.
Réservation souhaitée :
Tél. : 01 44 59 23 50 ou 01 40 51 11 90

ԵՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փարիզի Ս. Յովհաննէս - Մկրտիչ Մայր
Տաճարի վերանորոգութեան առթիւ՝ Փա-
րիզի եւ Շրջակայից Հայաստանեայց Ա-
ռաքելական Եկեղեցւոյ Կրօնական Ընկե-
րակցութեան Վարչութիւնը շնորհակալու-
թեամբ ստացած է հետեւեալ բարեպաշ-
տական նուէրները .

Ե. ՅԱՆԿ

Տիկին Հայկուհի Տամաճեան 1000 Ֆր.,
Պր. Ստեփան Քէյճեան, Օր. Գրտի Զո-
պանեան 500-ական Ֆր., Տիկին Թագուհի
Փրիկեան 250 Ֆր., Տիկին Սվէտլանա Իշ-
լէմէճեան 200 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Կարպիս
Քանթարճեան, Տէր եւ Տիկին Տիգրան
Տէվէճեան, Պր. Գրիգոր Թոփալեան
(Մոնաքո) 1000-ական Ֆր., Պր. Ռուբէն
Մելիք - Մինասեանց 500 Ֆր., Օր. Տա-
նիլլ Մայրան 100 Ֆր., Տիկին Լիլիան
Առաքելեան 150 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ժորժ
Նորատունկեան 2200 Ֆր., Տիկին Ռոզ
Սամուէլեան 200 Ֆր., Տիկին Վարդուհի
Շիրինեան 500 Ֆր., Տիկին Ժանէթ Բժըշկ-
եան 1000 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ս. Ստե-
փանեան 250 Ֆր., Հրովէստրեան եւ Շէ-
քերեան ընտանիքներ 500 Ֆր., Տէր եւ
Տիկին Սարգիս Զանգու 100 Ֆր., Տէր եւ
Տիկին Արամ Ֆրէնկեան 1000 Ֆր., Օրիորդ
Սիրլէթ Յակոբեան 500 Ֆր., Տէր եւ Տի-
կին Ռաֆայէլ Կարգիլեան 1000 Ֆր., Տէր
եւ Տիկին Լէօ Քէլլիկեան (Գալիֆորնիա,
Ճէն) 1200 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ժորժ Ա-
րոյեան 300 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ժազ
Գէորգեան 100 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Սերժ
Մուրատեան 200 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Հ.
Տէր - Պաշտուրեան (Մարսէյլէն) 250
Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ժողէֆ Տէրաշե-
րեան 300 Ֆր., Շամիլ օ Թրեքո 2000 Ֆր.,
Տէր եւ Տիկին Մուշեղ Զարոյեան 500 Ֆր.,
Մերժ Թրեքո 5000 Ֆր., Տիկին Շանթալ
Սիրլէն 200 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ժիրայր
Ասատուրեան 500 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Սի-
մոն Գըլլըճեան 250 Ֆր., Տէր եւ Տիկին
Սարգիս Թաթիկեան 150 Ֆր., Պր. Ժան -
Փօլ Պէս 500 Ֆր., Օր. Սիրէլլ Ալոնսեան
1000 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Արմէնակ Պազ-
ասարեան 500 Ֆր.:

ՄՈՒՐԱՏ - ՌԱՓԱԵԼԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ ԱՀՈՅԵՐՏԱՅ
ՄԻՈՒԹԻԻՆԸ

Ձեզ կը հրաւիրէ մասնակցելու.

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՃԱՇԻ ՄԸ

Մասնակցութեամբ՝

ԿԱՅԾԱԿՄ
նուագախումբին

ՇԱՐԱԹ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6
Ժամը 20-30-ին Սոֆիթէլ Փորթ աը Սէւր
8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS
Տեղերը վերադասելի
01 - 47 - 20 - 20 - 05 (Նաթալի)

L'UNION DES ANCIENS ELEVES
MOORAT - RAPHAEL

vous invite à son

GRAND DINER
DANSANT

Animé par l'Orchestre

GAIDZAG'S

LE SAMEDI 6 FEVRIER à 20 h 30
Dans les Salons de
l'HOTEL SOFITEL — Porte de Sèvres
8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS

Au profit de l'école bihebdomadaire
SAMUEL-MOORAT

Réservations : 01 47 20 20 05 (Nathalie)

les Coupons d'Alsace
21, av. d'Helvétie
25203 MONTBÉLIARD
Tél. 03 81 94 38 10
Z.I. Les Arbletiers
25400 AUDINCOURT
Tél. 03 81 35 51 93
65, avenue Jean Jaures
90000 BELFORT
Tél. 03 84 21 62 66

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
SEJOUR D'HIVER
La Croix Bleus des Arméniens de France
organise un séjour d'hiver à Bellefontaine (Jura) du 20 au 27 février 1999
pour les enfants de 8 ans révolus à moins de 15 ans.
Prix : 2700 F comprenant
• transport • hébergement • location et cours de ski
• remontées mécaniques • assurance
Renseignements et inscriptions :
C.B.A.F. Conseil d'Administration, 17 rue Bleue 75009 Paris
tél. 01 48 24 46 57
Date limite d'inscription : 12 janvier 1999.

UGAB - MARSEILLE
Dîner dansant de Noël
Samedi 9 Janvier 1999
à 20h30
à l'UGAB
327, bd. Michelet
13009 Marseille
Renseignements et réservations:
04 91 22 10 45

ՅՈՒՇԵՏԵՐ
ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ Փարիզի Ա. Թադէոսեան
մասնաճիւղի ժողովը՝ Շարաթ, Յունուար
9, Ժամը 16-30-ին սովորական հաւաքա-
տեղին :
DONADZAR
L'Eglise arménienne de Chaville
organise le
NOEL ARMENIEN
avec la participation des élèves de l'école,
de l'orchestre de la troupe de danse
Navassart
et de la chanteuse Rosine Tachdjian.
Le Père Noël fera des cadeaux
à tous les enfants méritants!
LE DIMANCHE 10 JANVIER à 15H
à l'Atrium de Chaville
Place Robert Schuman
entrée libre Venez nombreux

ՈՒՐԲԱԹ 8 ՅՈՒՆՈՒՄԱՐ 8 VENDREDI 8 JANVIER 1999

ՕՐԱԲԵՐՔ

LE NUMERO : 6,00 F.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ՝ ԵԱՒԱՐԵ ՄԻԱՔԵԱՆ (1884-1957)

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

74° ANNEE — N° 19.548

74րդ ՏԱՐԻ - ԹԻՒ 19-548

ՕՐՈՒՆ ԻՍՏԻՔԸ

ԴԱՐԸ ՈՐ ՍԿԱԻ ԶԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՄԲ...

Գիտության հակառակ յոթամյակում... Գիտության հակառակ յոթամյակում...

Դարը սակայն չի փակուրտ երկու աշխարհամարտի առիթով... Դարը սակայն չի փակուրտ երկու աշխարհամարտի առիթով...

Կարելի է անկեղծորեն պնդել... Կարելի է անկեղծորեն պնդել...

Գամպոնցիները, ցեղասպանության դրվախներ... Գամպոնցիները, ցեղասպանության դրվախներ...

Ամբողջ աշխարհի յոթամյակները... Ամբողջ աշխարհի յոթամյակները...

Այսուհանդերձ, ինչպես տակալին... Այսուհանդերձ, ինչպես տակալին...

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ԺՈՍՓԷՆ ԳՈՀ Է ԻՐ ՎԱՐԱԾ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

Նախարարապետ երկար հարցադրույց... Նախարարապետ երկար հարցադրույց...

Ապօրինի կացություն մեջ գտնուող... Ապօրինի կացություն մեջ գտնուող...

Ընդհանուր տպագրության աշխատանք... Ընդհանուր տպագրության աշխատանք...

Ք Ա Ն Ի Մ Ը Տ Ո Ղ Ո Վ

ԳԻՐՄԱՆԻԱ, բուն բանալի է՛ր բեմ դարձած... ԳԻՐՄԱՆԻԱ, բուն բանալի է՛ր բեմ դարձած...

Ու դարը որ սկսեց ցեղասպանության... Ու դարը որ սկսեց ցեղասպանության...

Իտալացի, 363 հազար Յոյն, 283 հազար... Իտալացի, 363 հազար Յոյն, 283 հազար...

ՃԱԶԻ Ֆրանսացի ամենէն հանրածանօթ... ՃԱԶԻ Ֆրանսացի ամենէն հանրածանօթ...

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ, եկամտաւորները յայտարարութեան... ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ, եկամտաւորները յայտարարութեան...

ՖԻԼԻՓ ՏԸ ՎԻԼԻԷ (Շարժում Ֆրանսայի համար)... ՖԻԼԻՓ ՏԸ ՎԻԼԻԷ (Շարժում Ֆրանսայի համար)...

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մասնատականները շատ դժգոհ են... ՖՐԱՆՍԱՅԻ մասնատականները շատ դժգոհ են...

Ու թ. Ընդհանուր տպագրության աշխատանք... Ու թ. Ընդհանուր տպագրության աշխատանք...

Ելիզի գիրքը հիմնուած է այն իրողութեան վրայ... Ելիզի գիրքը հիմնուած է այն իրողութեան վրայ...

Ե. Էրիզ որո յանձնուած էր թուրքիոյ կառավարութեան... Ե. Էրիզ որո յանձնուած էր թուրքիոյ կառավարութեան...

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ դադուրի սարսաղութեան... ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ դադուրի սարսաղութեան...

ՈՒՍԵՆԿԻՔԸ խոստովանեցաւ որ ԻԻՆՍՏԻՏՈՒՐ... ՈՒՍԵՆԿԻՔԸ խոստովանեցաւ որ ԻԻՆՍՏԻՏՈՒՐ...

ՓԻՆՈՇԻՆ օրինակին հետեւելով, այս անգամ... ՓԻՆՈՇԻՆ օրինակին հետեւելով, այս անգամ...

Տ-էն 14 ՏԱՐԵԿԱՆ պատանիները սարսաղութեան... Տ-էն 14 ՏԱՐԵԿԱՆ պատանիները սարսաղութեան...

ԱՆԳՈՒՅՑ Կոտլուրտ իշխանը որ կրտսեր գաւազն... ԱՆԳՈՒՅՑ Կոտլուրտ իշխանը որ կրտսեր գաւազն...

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄՐԿՏԻՉ ՓԱՐԻՉ

Կիրակի, Յունուար 10
Հինգերորդ օր Մենդեան
Կը պատարագէ՛
ԱՒԵՏԻՍ ՔԶՆՅ. ՊԱԼԳԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապոյտ Խաչի Արժարկի Է. Բիւզանդ
մասնաճիւղը շորհակալութեամբ ստա-
ցած է Երեւանի 22-ի հոգեճաշին առթիւ.
Սիւզան Զօրարարէլեան, Ոմն 300-ական
Ֆր., Մատէն Ռատլիթ-Յակոբեան, Գալ-
եանէ Սիմոնեան 100-ական Ֆր., Շամի-
րամ Սալիկեան 250 Ֆր., Լուիզ Պէրպէր-
եան, Տէր Եւ Տիկին Արթուր Սարգիս-
եան, Տէր Եւ Տիկին Մարսէլ Փափազեան
200-ական Ֆր., Օր. Աստղիկ Տէր. Պար-
սամեան 100 Ֆր., Սարգիս Մուրատեան,
Ալիս Զաքօֆ, Ոմն 200-ական Ֆր., Անա-
հիտ Սալիկեան, Մարի Եւ Մարկրիթ Զէ-
քեան, Մարկրիթ Գումրուեան 300-ական
Ֆր., Օր. Սեդա Ուսուրիկեան 1.000
Ֆր., Արեգնազ Զեքեան 100 Ֆր.:

(Շար.)

SAMEDI 9 JANVIER
à partir de 22h00
LA SECTION DES JEUNES
DE LA CATHEDRALE APOSTOLIQUE
ARMENIENNE DE MARSEILLE
organise sa
Soirée
NOEL ARMENIEN
à la Salle A. Tcherpachian
339, av. du Prado, 13008 Marseille
AMBIANCE ASSUREE
PAF: 80 F + Conso.
Réservations tél. 04 91 34 77 44
04 42 03 05 63

CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS DE FRANCE
Section «Djavo Chant»
de St-Jérôme — Marseille

NOEL ARMENIEN
SAMEDI 9 JANVIER
à 20 heures 30
REPAS & AMBIANCE
Animation Disc-Jockey V A N I C K
M.A.J.C. — 12-14, rue St-Bazile
13001 MARSEILLE
Pour tous renseignements
téléphoner au : 04 91 61 10 82
04 91 70 00 32 — 04 91 06 77 93

LA CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS
DE FRANCE
Section Dirouhie Serengulian
d'Issy les Moulinaux
vous convie à un après-midi
Loto - Gôûter
le 10 Janvier à partir de 14h30
Salle de l'Eglise Arménienne
6, av. Bourgain, Issy les Moulinaux
Venez nous retrouver pour passer ensemble
un après-midi plein de surprises.
Entrée libre

Section «Archalouys Thathéossian»
de Paris

Séjour Familial
à Bellefontaine

La section «Archalouys Thathéossian» de
Paris organise son SEJOUR FAMILIAL
du dimanche 28 février
au dimanche 7 mars
à Bellefontaine (JURA).
Ambiance arménienne assurée
avec maintien des tarifs de 1994 !!!
Alors, n'hésitez plus, venez avec vos
enfants, petits-enfants ou amis mais
rejoignez-nous sur les pistes de ski, de luge
ou tout simplement dans le Centre !!!
Renseignements et inscriptions au :
• 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h);
• 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h);
• 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

Ս. ՅԱԿՈԲ - ԼԻՈՆ

ԶՈՐԻԲԻՇԱԲԹԻ, Յունուար 13, տօն է
ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԱՆ :
Այս առթիւ Լիոնի Ս. Յակոբ Մայր Ե-
կեղեցւոյ մէջ առաւօտեան ժամը 10-ին
պատարագ կը մատուցուի : Յաւարտ պա-
տարագի եպիսկոպոսարանի Տեօփիէֆը կը
կատարուի :

EREVAN
2 vols directs hebdomadaires
en Airbus A310
de la compagnie
ARMENIAN AIRLINES
Départ Paris 2690 F
Départ Province 2800 F

BEYROUTH
Départ Paris 1890 F
Renseignements & inscriptions :
SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté —
69003 LYON
Tél. : 04. 78. 60. 13. 66;
Fax : 04. 78. 60. 92. 26.
SABERATOURS
19, rue Saint-Roch —
75001 PARIS
Tél. : 01. 42. 96. 10. 10;
Fax : 01. 42. 96. 18. 77

20-ԱՄԵԱԿ
ՍՍ.ՀՍ.Կ - ՄԵՍՐՈՊ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԲԻ

ՓԱԿՄԱՆ
ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԵԻ
ՊԱՐԳԵԻԱՏՐՈՒՄ
Շարաֆ, Յունուար 30, ժամը 21-ին
FLORIDA PALACE
162-164, Bd Mireille Lauze
13010 MARSEILLE
մասնակցութեամբ՝
«Կայծակ» նուագախումբի
- Փարիզէն -
Առաջին անգամ ըլլալով ի Մարսէլլ -
հայկական և եւրոպական
ընտիր երաժշտութիւն
Սոյն հանդէսէն առաջ պիտի պար-
զեաւորուին երգչախումբի հիմնա-
դրութեան ցայտօր հաւատարմօրէն
և օրինակելի նուիրումով ծառայած
անգամ - անդամուհիները, յուշանը-
ւէրներով :
Տեղեկութեանց համար հեռաձայնել՝
04 - 91 - 77 - 84 - 70
04 - 91 - 34 - 77 - 44
04 - 91 - 94 - 12 - 09
Մարտի մասնակցութիւն՝ 100 Ֆր.

DONADZAR
L'Eglise arménienne de Chaville
organise le
NOEL ARMENIEN
avec la participation des élèves de l'école,
de l'orchestre de la troupe de danse
Navassart
et de la chanteuse Rosine Tachdjian.
Le Père Noël fera des cadeaux
à tous les enfants méritants!
LE DIMANCHE 10 JANVIER à 15H
à l'Atrium de Chaville
Place Robert Schuman
entrée libre Venez nombreux

ՅՈՒՇԱՅԵՐ
ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ Փարիզի Ա. Թադէոսեան
մասնաճիւղի ժողովը՝ Շարաֆ, Յունուար
9, ժամը 16-30-ին սովորական հաւաքա-
սեղիւն :

CATHEDRALE ARMENIENNE
CATHOLIQUE
SAINTE CROIX DE PARIS

13, rue du Perche, Paris 3ème
UNE JOURNEE DE FETE
DANS VOTRE EGLISE
Dimanche 10 Janvier
11h MESSE PONTIFICALE
Cérémonie du Baptême du Christ —
Echange des vœux
13h REPAS PAROISSIAL
DE L'ÉPIPHANIE
Galette des rois et champagne
P.A.F. : Adultes 120 F., Enfants 80 F.
Réservation souhaitée :
Tél. : 01 44 59 23 50 ou 01 40 51 11 90

UGAB - MARSEILLE
Dîner dansant de Noël
Samedi 9 Janvier 1999
à 20h30
à l'UGAB
327, bd. Michelet
13009 Marseille
Renseignements et réservations :
04 91 22 10 45

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
SIRET : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55935

ՀԱՅ
ԹԱՏԵՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ
ՆՈՒԻՐՈՒԱՅ
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ
ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ
ԵՐ ՇԱՐՔ
Կազմակերպութեամբ՝
ՀԱՅ
ԹԱՏՐՈՆԻ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Ղեկավար՝
ԱՐԲԻ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ
Բ. ԾՐԱԳԻՐ
Նալիբի Զարեան
ԶԱՐԵ ԱՅՍ ԱՆԳԱՍ ԶԲԵՐԵՅ
ԵՒ
Հրոյ Տարօնեան
ԱՄԲՈՂՋ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ
1999, Կիրակի, Յունուար 17,
ժամը 16-ին :
ԱՒԵԲ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆ
118, rue de Courcelles, 75017 Paris
métro : COURCELLES
Մուտքը՝ 30 Ֆրանք :

ԿԱՍԻ ՌԻՆԵԱՄ
Կապոյտ Խաչի 70-ամեակի առթիւ
Արնուիլի - Սարսէլ
Կոնէս Եւ Վիլիէլէ Պէլլի
Աստղիկ մասնաճիւղի ճաշ պարահանդէս
մասնակցութեամբ՝
Յարութ Բամպուքեանի
Շարաֆ Յունուար 30-ին
Արնուիլի Espace Aznavour-ի սրահն
ուրն մէջ :

CONCERT
organisé par le Conseil d'administration
de la Croix Bleue
Le 13 Mars à la Salle Gaveau

LE PERE NOEL
vous attend à
L'ARBRE DE NOEL
DE L'ÉCOLE TEBROTZASSERE
le Dimanche 10 Janvier à partir de 12 heures
à la Salle des Fêtes «Thierry-le-Luron»
9, Bd du Midi — LE RAINCY 93340
SPECTACLE
DES ENFANTS
ANIMATION MUSICALE
BUFFET
TOMBOLA
DISTRIBUTION des CADEAUX par le PERE NOEL
SPECTACLE SURPRISE
Renseignements à l'Ecole Tebrotzassère : 01 43 81 01 72
Accès autoroute A3: Sortie Villemomble Le Raincy
Accès SNCF : Gare de l'Est — Gare Villemomble Le Raincy
Salle à 200 mètres
ENTREE GRATUITE

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE
SEJOUR D'HIVER
La Croix Bleus des Arméniens de France
organise un séjour d'hiver à Bellefontaine (Jura) du 20 au 27 février 1999
pour les enfants de 8 ans révolus à moins de 15 ans.
Prix : 2700 F comprenant
• transport • hébergement • location et cours de ski
• remontées mécaniques • assurance
Renseignements et inscriptions :
C.B.A.F. Conseil d'Administration, 17 rue Bleue 75009 Paris
tél. 01 48 24 46 57
Date limite d'inscription : 12 janvier 1999.

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄԿՐՏԻԶ ՓԱՐԻԶ

ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ, Յունուար 13, ՈՒԹՕՐԻՔ Ծննդեան: ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԻՆ ՏԵՍՈՆ Ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի: Պատարագի աւարտին՝ Առաջնորդարանին ՏՆՕՐ ՀՆԷՔ կը կատարուի: Կը պատարագէ՛ ՅԱՐՈՒԹԻՆ ՔՉՆՅ. ԹԱՇՃԵԱՆ Մեր ժողովուրդի ուշադրութեան. — Առաջնորդարանին այսօրուան օրհնութեան օրինակով՝ կը յիշեցնենք, թէ Սուրբ Ծննդին եւ յետոյ նաեւ Սուրբ Յարութեան տօնին Հայոց Տուները կ'օրհնուին՝ ՏՆՕՐ ՀՆԷՔ կը կատարուի: Առ այդ՝ այն ընտանիքներն որոնց եկեղեցական մը ցարդ չայցելեր, թող հաճին Առաջնորդարանն տեղեակ պահել՝ հարկը տնօրինելու համար: Հինգշաբթի, Յունուար 14 ՏՕՆ ԾՆՆԻՆԱՆ

ՅԱՌԱՋԻ ԲԱՐԳԱՒԱՃԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՈՐՀԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄՔ ՍՍԱՅԱՆՔ ՓԱՐԻԶ. - Տէր եւ Տիկին Ժող Գարիան-Իլիէ 250 Ֆր.: ԱՆՅՈՐՎԻԼ. - Ա. Գուլումճեան 250 Ֆրանք:

Ս. ՅԱԿՈՒԼԻՆ

ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ, Յունուար 13, տօն է ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԱՆ: Այս առթիւ Լիւնի Ս. Յակոբ Մայր Եկեղեցոյ մէջ առաւօտեան ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի: Յաւարտ պատարագի եպիսկոպոսարանի Տնօրինիչը կը կատարուի:

Espoir pour l'Arménie

Communiqué de Presse Espoir pour l'Arménie, remercie tout le public, les médias arméniens et français ainsi que toutes les municipalités concernées, pour leur soutien et leurs encouragements manifestés à l'occasion de la tournée des «Petits Virtuoses» d'Arménie dans les villes et émissions suivantes:

- Clamart, Alfortville, Strasbourg, Lyon, Marseille, Valence, Montélimar, Paris 9e, Londres, Enghien, la salle Gaveau, lors des émissions sur France 2 avec Eve Ruggieri (Musique au cœur) et Michel Drucker (Vivement Dimanche prochain) avec la présence de Charles Aznavour. Les recettes de ces concerts seront entièrement utilisées pour la reconstruction de l'école franco-arménienne Daniel Sahagian de Spitak, qui sera terminée et inaugurée au mois de juillet 1999.

DONADZAR

L'Eglise arménienne de Chaville organise le NOEL ARMENIEN avec la participation des élèves de l'école, de l'orchestre de la troupe de danse Navassart et de la chanteuse Rosine Tachdjian. Le Père Noël fera des cadeaux à tous les enfants méritants! LE DIMANCHE 10 JANVIER à 15H à l'Atrium de Chaville Place Robert Schuman entrée libre Venez nombreux

ԷՍՍԱՅԱՆԻ ԲԱԺԱԿԻ ՊԱՀԸ

Խոսեանի սաներուն աւանդական «Բաժակի Պահը» տեղի պիտի ունենայ Կիրակի, Յունուար 17, ժամը 12:30-ին MAYRIG - CAFE ճաշարանին մէջ 116, rue Amelot, Paris 11e M° Filles du Calvaire Սիրով կը հրաւիրուին Խոսեան վարժարանի սաներն ու համակիրները, հաւաքարար բաժակ բարձրացնելու բոլոր Հայ վարժարաններուն կենացը: Տեղերը ապահովելու համար հեռաձայնէ՛ 01 - 43 - 08 - 12 - 06 կամ՝ 01 - 47 - 80 - 42 - 76 ճաշարան՝ 200 Ֆրանք:

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET : 571 027 317 000 15 Commission Paritaire : N° 55935

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Le Conseil d'Administration et ses sections parisiennes vous invitent à fêter le Manougnérou Or le Dimanche 17 Janvier à 14 heures 30 Mairie du 9ème arrondissement — «Salle Rossini» 6, rue Drouot — 75009 Paris Au programme : les élèves des écoles de la CBAF Théâtre Berlingot Et le Père Noël Tous les enfants sont conviés à venir les accueillir et les applaudir Bar — Buffet.

Section de Lyon - Villeurbanne «ARAXE»

L'Association des parents d'élèves

vous donne rendez-vous, le Dimanche 17 Janvier à 15 heures à la Salle Garbis Manoukian (40 rue d'Arménie, Lyon 3ème) pour fêter «MANOUGNEROU ORE». Les élèves des écoles Haygazian et Markarian-Papazian participent à la partie artistique. Nombreuses surprises. Nous vous attendons avec tous vos amis et vos parents.

ՄՈՒՐԱՏ - ՌԱՓԱԵԼԵԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ԱՀԱԿԵՐՏՅՑ ՄԻՈՒԹԻՆԸ

Ձեզ կը հրաւիրէ մասնակցելու

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՃԱՇԻ ՄԸ

Մասնակցութեամբ՝

ԿԱՅԾԱԿՄ նուագախումբին

ՇԱԲԱԹ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6 Ժամը 20:30-ին Սոֆիթէլ Փորթ տը Սէւը 8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS Տեղերը վերապահել 01 - 47 - 20 - 20 - 05 (Նաթալի)

L'UNION DES ANCIENS ELEVES MOORAT - RAPHAEL

vous invite à son

GRAND DINER DANSANT

Animé par l'Orchestre

GAIDZAG'S

LE SAMEDI 6 FEVRIER à 20 h 30 Dans les Salons de l'HOTEL SOFITEL — Porte de Sèvres 8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS

Au profit de l'école bihebdomadaire SAMUEL - MOORAT

Réservations : 01 47 20 20 05 (Nathalie)

ՀԱՅ ԹԱՏԵՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ 6ԴՆ ՇԱՐՔ Կազմակերպութեամբ՝ ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՒՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Ղեկավար՝ ԱՐԲԻ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ Բ. ԾՐԱԳԻՐ Նայիրի Զարեան ՉԱՐՆ ԱՅՍ ԱՆԳՍՏ ԶԲԵՐԵՑ Եւ Հրաչ Տարօնեան ԱՄԲՈՂԶ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՆԸ 1999, Կիրակի, Յունուար 17, ժամը 16-ին: ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵԴՐՈՆ 118, rue de Courcelles, 75017 Paris métro : COURCELLES Մուտքը՝ 30 Ֆրանք:

ՇՆՈՐՀԱԿԱՆԻՔ Կապույտ Սաչի Ալֆորդիլի է՛ Բիւզանդ մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է Նոյեմբեր 22-ի հոգեճաշին առթիւ: Լուիզ Ոսկանեան, Երեան Բուլուր, Մաւրիճա Պետիկեան, Տէր եւ Տիկին Ադասիկ Սաչատուրեան, Սիրարիի Փախաղեան, Յովհաննէս եւ Արման Թիւլիսիցեան, Վերոփին Համբարձումեան 100-ական Ֆր., Արեղնազ Քէպէլեան, Տէր եւ Տիկին Բարիսեան, Արեքս Գուլումճեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Գուլումճեան, Տէր եւ Տիկին Ատեմեան, Ակորոսեան 200-ական Ֆր., Օր. Բերկրուհի Ալթունեան 250 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Երուանդ Օհաննէս Պատուեան, Տէր եւ Տիկին Արտաշէս Զապրուեան, Դանիէլ Թազուրեան 300-ական Ֆր., Օր. Պերետա Միխասեան 400 Ֆր., Տիկին Սիրանոյշ Քիւրա 1.500 Ֆր., Ոմն 2.500 Ֆր.:

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE SEJOUR D'HIVER La Croix Bleus des Arméniens de France organise un séjour d'hiver à Bellefontaine (Jura) du 20 au 27 février 1999 pour les enfants de 8 ans révolus à moins de 15 ans. Prix : 2700 F comprenant • transport • hébergement • location et cours de ski • remontées mécaniques • assurance Renseignements et inscriptions : C.B.A.F. Conseil d'Administration, 17 rue Bleue 75009 Paris tél. 01 48 24 46 57 Date limite d'inscription : 12 janvier 1999.

"ՇԱՆԹ - SCHANTH" Արդիական համակարգիչներով օժտուած, եռալեզու (հայերէն, ֆրանսերէն եւ թրքերէն) հաշուապահական գրասենեակ ԳԼԵԱՒՈՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՋ՝ ՇԱՆԹ ՈՍԿԵՐԻԶԵԱՆ Հապտ. - 28, rue Saint Sauveur, 75002 Paris Métro: Sentier, Réaumur-Sébastopol ou Les Halles Հեռաձայն. - 01 - 45 - 08 - 43 - 10 Հեռապատկէն (Ֆաֆու) - 01 - 45 - 08 - 04 - 58

ԵՐԵՎԱՆԻ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ 12
MARDI
12 JANVIER
1999

ՀԱՐԱՇ

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE FONDE EN 1925
DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN

83, RUE D'HAUTEVILLE — 75010 PARIS
TEL. : 01.47.70.86.60 FAX : 01.48.00.06.70
C.C.P. PARIS 15069-82 E

LE NUMERO : 6,00 F.

Հիմնադրվել է 1884 թ. (1884-1957)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա : Տար. 1.250 ֆ. — Վեցամսեայ : 635 ֆ.
Արևմտահայաստան : Տար. 1.500 ֆ. (ամիսական արժեքով)
1.350 ֆ. (շաբաթական արժեքով) — Հատը : 6,00 ֆ.

74րդ ՏԱՐԻ - ԹԻԻ 19-550

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

74e ANNEE — N° 19.550

ԹՐՈՒԱՆ ԴԵՊՔԵՐԸ

ՌՈՆ - Ա.Լ.Փ

ԵՐԲ ԶԱԽԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ԶԱՅՆԵՐԸ ԿՈՒՏԱՆ ԱԶԻՆ...

ԱՆՆ - ՄԱՐԻ ԳՈՄՓՈՒՐԻՆԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱԻ

պաշտպաններն իրենց դիրքերը: Յանույն է՞ն՝ Փե - է՞ն՝ ի՞նչ: Մարտի կ'ըստ է՛. «Եթէ Ֆ. Պայրու մեղի ըսէ որ իր երեւոյթականներու ներկայացուցիչը նոր պարզապէս թիւն մըն է ձայններու ձայններով ընտրուելի նախընտրարար աջի ձայններուն, կարելի չէ շարունակել»: Կասկած չկայ որ հարուածը ծանր է եւ այս ընթացքով, եւրոպական ընտրութեան աջը կրնայ 2 կամ նոյնիսկ 3 ցանկերով ներկայանալ:

Ա. Մատթէյնի համար կեղծոյնը (ԻՒ - Տէ - է՛՛) շատ ծանր հարուած մը տուաւ Զինակցութեան, ինչ որ անցաւ - դարձաւ Ռոն - Ա.Լ.Փ չի կրնար հետեւանք չունենալ: Կը շեշտէ որ Զինակցութիւնը յանձնառու եղած էր մերժելու որեւէ մեղադրանքներ, ձայններ, ձայնայից ձայններ եւ ձայնայից աջի, հետ: Ե. Միլոն ալ, որու պատճառաւ ստեղծուեցաւ այս կայքէջը, արտաստուեցաւ հետաքննիչ «Բանալիներ» յայտարարէ (Յունուար 10) եւ ձայնից Ռ. Պառի եւ Ֆ. Պայրուի կասկածելի մեղքները թիւններն ու դաւերը: Իրեն համար նորընտիր նախագահուհին խամաճիկ մը պիտի ըլլայ ընկերակցականներուն ձեռքը: Ինչ կը կին, ինչպէս՝ Ա. Մատթէյն Երջանային Պարտիզի լուծումը կ'ուզէ որպէսզի վճիռը ընտրողները տան:

Այդ հարցը սակայն բաւական բարդ է: Պարտիզի մէջ, միայն կառավարութիւնն է որ նման քայլ մը կրնայ ստանել, բայց այն պարագային, որ հաւանական չէ, Երջանային Պարտիզի բոլոր անդամները հրաժարին: Այս վերջին պարագային ապակեզրնամցման օրէնքին թիւ 43 յօդուածը կը կիրարկուի եւ ընտրութիւններ կը կազմակերպուին երկու ամիսներու նստաքննիչ: Իսկ կառավարութիւնը կրնայ պատճառարաններով հրապարակով լուծել, երբ պարզուի որ Պարտիզը չի կրնար դործել:

Ամէն ինչ չէր վերջացած Անն - Մարի Գոմփուրիի համար Յունուար 9ին, քանի Յունուար 11-ին պէտք է ընտրուէին դործողներն անդամները, այսինքն՝ ութ փոխ - նախագահներ, յանձնարումը նախագահներ եւ այլն: Այլ կողմը միայն 15 ձայն կայ իրեն ի նպաստ (13 իՒ - Տէ - է՛՛) եւ երկու «անհնազանդ» է՞ն՝ Փե - է՞ն՝ ու 60 ձայն, որոնցմէ կախում ունի իր դործընթացը: Յիշե՛ք որ Երջանային Պարտիզը 157 անդամ ունի:

Անն - Մարի Գոմփուրիին, 51 տարեկան, 1975-էն 1995 խորհրդարանական օժանդակը եղած է Ռեմոն Պառի, իրաւագիտական լիսանս ունի, համբերատար եւ աշխատասէր կնոջ մը համբար կը վայելէ: Իրեն համար ալ հարցն այն է թէ ինչպէս պիտի կարենայ վարել Երջանային առանց ձայնի պատանդը ըլլալու: Այս վերջերս կրնայ լուրջ դժուարութիւններ ըստեղծել, պահանջներ դնել յանձնարումներու նախագահութիւններուն համար եւ չբուժարկել պիտուէն (Մարտին):

Ք Ա Ն Ի Մ Ը Տ Ո Ղ Ո Վ

ՍԵՐՊ ԴԱՀԻՃ ՄԸ՝ Տրակար կակովիչ սպաննուեցաւ Փրանսացի զինուորներու կողմէ Յունուար 9-ին, երբ կը վերադառնար Մոնթէնեկրոյն դէպի իր բնակավայրը՝ Ֆոքա, Կը փնտուէր երկու տարիէ ի վեր միջազգային արդարադատութեան կողմէ սեռային բռնաբարութիւններու եւ չարչարանքի համար: Կակովիչ, երբ զինուորական պատնէջ մը կը տեսնէ իր ճամբուն վրայ, կը մերժէ կենսով ու Փրանսացի զինուորներ կը կրակեն, տեղն ու տեղը սպաննելով Կակովիչը որու կ'ընկերանային հինգ մանուկներ: Փրանսական իշխանութիւնները որոշ չափով նեղ կայքութեան մասնուած են զործողութեան թիւրի երեւոյթին պատճառաւ եւ չեղտը կը դնեն Կակովիչի դործած բրտութեանց ծանրակշիռ բնոյթին վրայ:

ԳՈՍՈՎՈՅԻ ՄԵՁ ութ երկուսըս զինուորներ առեւտուեցան էին, Յունուար

8-ին եւ Օ-էՍ-ՍԷ-Ը-ն կը շարունակէր, Յունուար 11-ին, բանակցիլ ապահովելու համար անոնց ազատ արձակումը:

ԻՐԱՖԻ վրայ անդրեւամերիկեան ուժակոծութիւններու հաշուեկշիռը (Դեկտեմբեր 16-էն 19) շատ աւելի ծանր է մարդկային զեւոնի վրայ քան ինչ որ կը կարծուէր սկիզբը: Միացեալ - Նահանգներու միջ - զինային սպայակոյտի պետը՝ Զօր - Անրի Շիլթոն յայտարարած էր որ 600-էն 1600 մեռեալ կար իրաքեան բանակին մէջ եւ թէ կառավարական կարգ մը պատասխանատուներ ալ սպաննուած են:

Ժ. Փ. ՇԻՎԷՆՐՄԱՆ, որ շարաթ մըն է վերտանձնած էր իր նախարարութիւնը չորս ամսուան լացակայութենէ ետք, հիւրն էր Միչէլ Ֆիլաի հետաքննիչ Փիլպիթ յայտարարին Յունուար 10-ին: Դէմ արտաստուեցաւ Գոհն - Պէնտիթի զոր «չուկայիկ անիշխանական» մը որակեց, կը կենց թէ կը կանոնադրուին թուղթերն անոնց որոնք հարկ եղած պայմանները կը լրացնեն, բայց Ֆրանսա իրաւական երկիր մըն է եւ պէտք է յարգել օրէնքները: Երբեք նախարարը դէմ է նախ յաջակի արտոնութեան դարձուցնելու մէջ: Ապահովութիւնը կարեւոր հարց մըն է թէ եւ նոր չէ: Պատանդներու յանցագործութեան ճար մը պէտք է դանդ, հետաքննի իրենց թագերէն բազմիցս յանցանք գործողները, վերջ տալ անպատիժ մնալու մտայնութեան զոր կը դրան շատեր, վճարակաւութիւն ցոյց տալ:

ԻՆՉՈՒ ՊԵՏԻ ԷՐ ՀՍՐՈՒԱՅԵՆԻ ՍԱՏՏԱՄ ՀԻՒՍԷՆԸ՝ խորհրդարանը գրութիւն մը ստորագրած է Թոնի Պլէր Յունուար 11-ի «Լիպերասիոն»ի մէջ, ուր կը ջանայ արդարացնել անդրեւամերիկեան յարձակումը, գրաւակցելով որ Ֆրանսայի մէջ որոշ ընդդիմութիւն մը կար այդ ուղղութեամբ: Համոզուած է որ Ս. Հիւսէյն տրամադիր չէր գործակցելու ՄԱԿ-ի քննիչներուն հետ եւ ստանք ալ, ուրեմն, չէին կրնար կատարել իրենց պաշտօնը:

ԻՏԱԼԻՈՑ վարչապետը՝ Մաթիմո տՄ. լիմա այցելութիւն մը տուած է Պապին որ «պատմական» կ'որակուի, քանի ստալին անդամն է որ Պապը հանդիմանող կերպով կ'ընդունի նախկին համայնավար պատասխանատուները: 1949 Յունիսի է որ Պիոս ԺԲ. բանադրած էր համայնախախտները, այդ իսկ պատճառաւ այսօրուան հանդիմանող խորհրդանշական բնոյթ ունի:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Արտաքին նախարարը՝ Հիւ. պէր Վեռլին Եւրոպա Մէկ ձայնասփեւոյ կայանէն յայտարարեց որ Իրաքի դէմ կիրարկուող անպարկոյն այլեւս որեւէ իմաստ չունի, անդրեւամերիկեան ուժակոծութիւնը «սխալ» մըն էր որ տկարացուց ՄԱԿ-ի հեղինակութիւնը:

ՌՈՆԻ ՊԼԻՐ նոր դժուարութիւններու կը բախի իր կառավարութեան անդամներուն պատճառաւ, այս անգամ Արտաքին նախարարն է որ հարցեր կը ստեղծէ իր նախկին կնոջ արնչութեամբ: Արդարեւ, Ռոպին Գուքի նախկին կինը գերբ մը հրապարակ հանած է ուր քանակութեամբ ընտրուեցան իր թոյնը կը թափէ ամուսնոյն վրայ, որ ոչ միայն կնոջն էր մըն է այլեւ զինով մը: Երբ 1997-ին, Ռ. Գուքի պիտի յանձնուէր Արտաքին նախարարութիւնը, իր քարտուղարուհին հետ արտամուսնական յարաբերութիւն ունէր եւ քաղաքական գայթակցութեան մը հետեւեալին առջեւ պարտաւորութեան ընտրութիւն մը կատարել: Ընտրած էր համաձայն ինչ որ պատճառ է այսօր նախկին կնոջ վրէժին: Գիւքի հատուածներ հրատարակած էր Յունուար 10-ին, «Սթիւտէթ թայմ» ինչ որ բաւական ազդու է հանած է Անգլիա: Թոնի Պլէր կը պաշտպանէ իր նախարարը զոր

ԱՊՍԱՄԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂԻԲԵԶԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆՏԻ ՄԸ ՄԷՁ

Բաքուի հարաւակողմի Գորուստանի բանտին մէջ, ըստ Ազրբեյձանի լուրերու գործակալութեան, Յունուար 8-ին ապստամբութիւն ծագած է. բանտարկեալներ որոնց մէջ կ'ընդունի թէ կարեւոր թիւ կը կազմեն նախագահ Ալիեւի ընդդիմադիր զինուորականներ, պատանդ առած են 18 բանտապահ եւ զինուոր: Այդ բանտը ծանօթ է իր դաժան պայմաններով. արգելափակուածներ որպէս բողոքի նշան յաճախ կը դիմեն հացադուլի: Ապստամբութիւնը զլրատարած են բանակի նախկին պաշտօնատարներ Վ. Մուսայեւ եւ Ֆ. Պախլալիւ: Ապահովութիւն ուժեր նախ սկսած են բանակցիլ ապստամբներուն հետ որոնք պահանջած են որ երկրէն մեկնելու արտոնութիւն արտի իրենց. տասը ժամուան բանակցութիւն գործած է բանտին վրայ, զսպելու համար ապստամբութիւնը եւ սպաննած 11 բանտարկեալներ: Բախտմանը միջոցին ըստ պանտապահներու կրկու բանտապահներ ալ:

ԳՐՏԵԿԱՆ ԹԵՐԹԸ ՀՅՅԿ. ՄԵՂԵԴԻՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

«Էօզիլիւր Փոլիթիքա»-ի Յունուար 9-ի թիւին մէջ Միւսլիմ Երեմէլ հայկական մեղեդիներուն նուիրուած յօդուած մը ըստ ստորագրած է. ըսելէ ետք թէ հայկական գրականութեան մէջ տիրական է աքորի գրականութեան հանդամանքը, կը շեշտէ հայկական մեղեդիներուն թախտոտ բնոյթը: Թրքական աղբիւրներու եւ ստորեւս թէլ հայկական գրականութեան, արուեստին անտեսումին ակնարկելէ ետք, գրութիւնը կը ծանրանայ հայ եւ քերտ ժողովուրդներու ճակատագիրներու նմանութեան եւ սերտ կապերուն վրայ. որպէս ատոր նմոյշ կը մէջբերէ Գեղեմի ու Ասլի սիրավէպը, յայտնելով որ Գեղեմը քերտ երիտասարդ մըն է, իսկ Ասլը Հա. յուհի մը ու իրենց միութիւնը անկարելի կ'ըլլայ կրօնի տարբերութեան պատճառով:

Եւրոպայի լաւագոյն եւ ամէնէն յարգուած Արտաքին նախարարներէն մէկն է, կ'ըսէ:

ԶԷԶԷՆԻՈՑ նախագահը՝ Ասլան Մասլաղով յայտարարած է որ երեք տարիէն իւրամական Պետութիւնը մը պիտի ստեղծուի: Հետաքննիչն արտասանած իր ելուցքին մէջ (Յունուար 10-ին), Մասլաղով ճշդեց որ պիտի ղեկավարէ յանձնախումբ մը որու պաշտօնն է Գուրանի վրայ հիմնուած նոր Սահմանադրութիւն մը պատրաստել: Յանձնարումը արդէն որոշած է «Իսլամական Պարտիզ» մը ստեղծել, քաղկացած չէլէն աստուածաբաններէ, որ պիտի արտաստուի առկալ հարցերու մասին, միայն ու միայն հիմնուելով չէրիաթի օրէնքին վրայ:

ԺՈՍՓԷՆ անձնական բնոյթ ունեցող այցելութիւն մը տուաւ Գերմանիոյ վարչապետին նախկին արեւելեան Գերմանիոյ իշխանագործի քաղաքը: Առիթ մըն էր որ աւելի մօտէն ճանչանալ զերթը, Ժոսիֆէն, այս մասին, յայտարարեց. «Առաւելաբար մեր մասին իտեցանք, մեր կեանքերուն, մեր գոյգերուն, քիչ մըն ալ մեր» (Շաբ.ը Գ. էլ)

(Շաբ. Ա. էջ 16)

Երկու երկիրներուն քաղաքական ներքին կացութիւններուն:

ԳՈՒՂՈՒՄԻՆՅ զանազան շրջաններուն մէջ առնուազն 14 զիւղացիներ սպաննուած են Յունուար 10-ին, ծայրայեղ - աջի գիտութեամբ տարբերու կողմէ: Չորս օրուան մէջ, սպաննուածներու թիւը 110-ի հասած է:

Սիւնիս - Լիւնէի մէջ ամերիկացի լրագրող մը սպաննուած է: 34 տարեկան, Մայլս Թիւրնէ «Էտնոգրաֆիկ Փրէս»-ի թղթ-թակից էր:

ՓՈՒԹՊՈՒԼ

Փրանսայի Լիկայի Բաժակի 1/16-րդ աւարտականներուն, Շաբաթ, Յունուար 9-ին, վաղանի Հայ Մարզականը Եր դաշտին վրայ կ'ընդունէր Ա. դասակարգի խումբերէն թուրքը: Խաղը եւ երկարու ձգումը վերջ գտած են 0 - 0 արդիւնքով եւ փենսիթիւններու շարքին թուրքը 2 - 4 ա. աւելութիւն մը ձեռք ձգելով որակուած է 1/8-րդ աւարտականներուն համար:

ՀԱՅ
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԼՆՈՒՅՐՈՒՄ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ
ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ
ԵՐ ԴԱՐՔ

Կազմակերպութեամբ՝

ՀԱՅ
ԹԱՏԵՐՈՒ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Ղեկավար՝
ԱՐԲԻ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Բ. ԵՐԱԳԻՐ

Նայիրի Չարեան
ԶԱՐՆ ԱՅՍ ԱՆԳՍՄ ԶԲԵՐԵՑ

Հրաչ Տարօնեան
ԱՄԲՈՂՁ ԸՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

1999, Կիրակի, Յունուար 17, ժամը 16-ին:

ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵԳՐՈՒ
118, rue de Courcelles, 75017 Paris
métró : COURCELLES

Մուտքը՝ 30 Ֆրանք:

LES ELEVES DE L'ECOLE
TARKMANTCHATZ

vous convient à leur

Spectacle
de Noël Arménien

le Dimanche 17 Janvier à 15 heures

dans la Salle de l'Ecole
19, Sentier des Epinettes,
Issy-les-Moulineaux
Métro : Mairie d'Issy
Bus : 169 - arrêt: Défense - Egalité
Tél. : 01 46 45 60 55

Ils vous présenteront
LA CRECHE VIVANTE
Des chants
Des poèmes
Des danses
ET D'AUTRES SURPRISES
avec la présence exceptionnelle du
PERE NOEL
Venez nombreux les encourager.

— ENTREE GRATUITE —

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
SIRET : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55935

Ա. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ-ՄԱՐՏԻՉ
ՓԱՐԻՉ

ՉՈՐԵՔԵՄԻՍԻՍ, Յունուար 13,
ՈՒԹՈՐԷՔ Ծննդեան:
ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԻՒՆ ՏԵՍՈՒՆ
Ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի:
Պատարագի աւարտին՝ Առաջնորդարանին
ՏՆՕՐ ՀՆԷՔ կը կատարուի:
Կը պատարագէ՝

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔԶՆՅ. ԹԱՇՃԵԱՆ
Մեր յոգովորդի ուշադրութեան -
Առաջնորդարանիս այսօրուան օրհնութեան
օրինակով՝ կը յիշեցնենք, թէ Սուրբ
Ծնունդին եւ յետոյ նաեւ Սուրբ Յարութեան
ածին շաբաթը Տուները կ'օրհնուին՝
ՏՆՕՐ ՀՆԷՔ կը կատարուի:

Առ այդ՝ այն ընտանիքներն որոնց եկեղեցական
մը ցարդ չայցելեր, թող հաճին
Առաջնորդարանս անդեակ պահել՝ հարկը
անօրինելու համար:

ՀԻՆԳՇԱՒԹԻ, Յունուար 14
ՏՕՆ ԾՆՆԴԵԱՆ

ՍՐԲՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԿԱՐԱՊԵՏԻՆ
Ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի:
Կը պատարագէ՝

ՆԵՐՍԵՅ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆ
Պատարագի աւարտին Հողհանդիս
կը կատարուի եկեղեցաշէն բարերար
Արեւստանի Մանթաշեանի եւ Մանթաշեան
ընտանիքի նշնեցեալներուն համար:

20-ԱՄԵԱԿ
ՍՍՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԻԻ

ՓԱՅՄԱՆ
ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ
ԵՒ
ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒՄ

Շաբաթ, Յունուար 30, ժամը 21-ին
FLORIDA PALACE
162-164, Bd Mireille Lauze
13010 MARSEILLE

մասնակցութեամբ՝
«Կայծակ» նուագախումբի
- Փարիզէն -
- Առաջին անգամ ըլլալով ի Մարսէյ -
հայկական եւ եւրոպական
ընտիր երաժշտութիւն

Սոյն հանդէսէն առաջ պիտի պար-
զեւատուին երգչախումբի հիմնա-
դրութեանէն ցայսօր հաստատման
եւ օրինակելի նուիրումով ծառայած
անդամ - անդամուհիները, յուշանը-
ւէրներով:

Տեղեկութեանց համար հեռաձայնել՝
04 - 91 - 77 - 84 - 70
04 - 91 - 34 - 77 - 44
04 - 91 - 94 - 12 - 09

Ծախքերու մասնակցութիւն՝ 100 Ֆր.

ՅՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՌՈՅՏ ԽԱՉԻ
70-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՄԵՑ
ՃԱՇ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

Կազմակերպում
Կապոյտ Խաչի Արմուվիլ - Սարսէլ -
Կոնէս եւ Վիլիէլլեպէլի «Աստղիկ»
մասնակցութեամբ
մասնակցութեամբ
ՅԱՐՈՒԹ ԲԱՄՊՈՒՔՃԵԱՆԻ
Շաբաթ, Յունուար 30, ժամը 20-ին
Տեղերը պահպանելու համար հեռաձայնել՝
01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

Grand Diner
Dansant

organisé par la Section «Asdghig»
de la Croix Bleue
A l'occasion du 70ème anniversaire
de la création de la Croix Bleue
animé par
HAROUT PAMBOUKJIAN
et son orchestre
le Samedi 30 Janvier à 20 heures
Espace «Charles Aznavour»
Rue P.-V. Couturier — Arnouville
Réservations :
01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

Ի ՅԻՇԱՍԱԿ
Ստատ Նապարեան 100 Ֆր. կը նուիրէ
«Յառաջ»-ին Նուպար Աղամբաճի թարմ
լիշատակին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ
Կապոյտ Խաչի Արմուվիլի է. Բիւզանդ
մասնակցութեամբ Հողհանդիսով մատուցուած
ցած է Նոյեմբեր 22-ի Հողհանդիսին առթիւ -
Տէր եւ Տիկին Արթուր Շաքէլեան 100
Ֆր., Տէր եւ Տիկին Սիմոն Օհանէսեան 150
Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ռիչար Անանեան, Տէր
եւ Տիկին Կարօ Թորոսեան, Տէր եւ Տիկին
Յարութ Քապոյեան, Մարկրիթ Շառ-
եան 200-ական Ֆր., Մայսա Փափազեան,
Տէր եւ Տիկին Գէորգ Քապէլեան, Տէր-
Պարսամեան, Գրիսթ Մետեղեան 500-ական
Ֆր., Մետեղեան, Ժեռար Մուրատեան
1.000-ական Ֆր.:

Ա. Կանկին մէջ, Աստղիկ Տէր-Պարսամեանի
հանր նուէրը պէտք է ըլլայ 400 Ֆր. (ոչ՝
100):

Ս. ՅԱԿՐԲ - ԼԻՈՆ
ՉՈՐԵՔԵՄԻՍԻՍ, Յունուար 13, տօն է
ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԻՒՆ:
Այս առթիւ Լիոնի Ս. Յակոբ Մայր Ե-
կեղեցոյ մէջ առաւօտեան ժամը 10-ին
պատարագ կը մատուցուի: Յաւրապ
տարագի եպիսկոպոսարանի Տեօփնէք կը
կատարուի:

Offre d'emploi

Couple habitant Paris, dans le 15^e
cherche nounou (parlant arménien et
français) pour s'occuper d'un bébé de
deux ans, tous les jours sauf le week-
end, de 9h à 19h.

Téléphoner après 19 heures :
01. 45. 58. 27. 67

CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS DE FRANCE

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
PARIS

Le Conseil d'Administration et ses sections parisiennes vous
invitent à fêter le **Manougnérou Or**

le Dimanche 17 Janvier
à 14 heures 30
Mairie du 9ème arrondissement — «Salle Rossini»
6, rue Drouot — 75009 Paris
Au programme : les élèves des écoles de la CBAF
Théâtre Berlingot
Et le Père Noël

Tous les enfants sont conviés à venir les accueillir et les applaudir
Bar — Buffet.

LYON

Section de Lyon - Villeurbanne «ARAXE»

L'Association des parents d'élèves
vous donne rendez-vous,
le Dimanche 17 Janvier
à 15 heures
à la Salle Garbis Manoukian (40 rue d'Arménie, Lyon 3ème)
pour fêter «MANOUGNEROU ORE».

Les élèves des écoles Haygazian et Markarian-Papazian
participent à la partie artistique. Nombreuses surprises.
Nous vous attendons avec tous vos amis et vos parents.

VIENNE

Կապոյտ Խաչի Վիլիէլլեպէլի «Սեան» մասնակցութեամբ
«Մանուկներու
Օր» կը տօնէ
Կիրակի, Յունուար 17, ժամը 15-էն սկսելով
Վիլիէլլեպէլի թատրոնը:
Յայտարարուած է զպրոցին աշակերտներուն կողմէ.
Երգ - Պար - Արտասանութիւն
Եւ Տրամախօսութիւն
Եկէ՛ք քաջալերելու մեր մանուկները նաեւ կէսօրէ վերջը անցընելու
հաճելի մթնոլորտի մէջ:

GABINET
TERZIYAN

Toutes Assurances Toutes Compagnies

MEILLEURS PRIX — MEILLEURES CONDITIONS
AUTO — MULTIRISQUES HABITATION ET COMMERCE
MALADIE — PREVOYANCE RETRAITE VIE CAPITALISATION

13, rue Lamartine, 75009 PARIS
Tél. : 01. 42. 82. 01. 41 +

Ապահովագրական Ձեր հարցերուն համար
վի՛ վարակիք դիմելու մեզի

(Շաբ. Ա. էջ 4)

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ PARIS

Le Conseil d'Administration et ses sections parisiennes vous invitent à fêter le Manougnérou Or

le Dimanche 17 Janvier à 14 heures 30

Mairie du 9ème arrondissement - «Salle Rossini» 6, rue Drouot - 75009 Paris

Au programme : les élèves des écoles de la CBAF Théâtre Berlingot Et le Père Noël

Tous les enfants sont conviés à venir les accueillir et les applaudir Bar - Buffet.

LYON

Section de Lyon - Villeurbanne «ARAXE»

L'Association des parents d'élèves

vous donne rendez-vous,

le Dimanche 17 Janvier à 15 heures

à la Salle Garbis Manoukian (40 rue d'Arménie, Lyon 3ème) pour fêter «MANOUGNEROU ORE».

Les élèves des écoles Haygazian et Markarian-Papazian participent à la partie artistique. Nombreuses surprises.

Nous vous attendons avec tous vos amis et vos parents.

VIENNE

Կապոյտ Սաշի Վիկնի «Սեան» մասնաճիւղի դպրոցը «Մանուկներու Օր»ը կը տօնէ

Կիրակի, Յունուար 17, ժամը 15.էն սկսեալ

Վիկնի թատրոնը:

Յայտագիրը պատրաստուած է դպրոցին աշակերտներուն կողմէ. Երգ - Պար - Արքայապանութիւն եւ Տրամախօսութիւն

Եկէ՛ք քաջալերելու մեր մանուկները նաեւ կէսօրէ վերջը անցընելու հաճելի մթնոլորտի մէջ:

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ-ՄԿՐՏԻՉ ՓԱՐԻՉ

ՉՈՐԵՔՄԱԹԻ, Յունուար 13,

Ութօրէք Ծննդեան:

Անուանակոչութիւն ՏԵԱՌՆ Ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի: Պատարագի աւարտին՝ Առաջնորդարանին ՏՆՕՐ Հնէքը կը կատարուի:

Կը պատարագէ՛ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Բ.Հ.ՆՅ. ԹԱՇՃԵԱՆ Մեր ժողովուրդի ուշադրութեան. Առաջնորդարանիս այսօրուան օրհնութեան օրինակով՝ կը յիշեցնենք, թէ Սուրբ Ծնունդին եւ յետոյ նաեւ Սուրբ Յարութեան տօնին Հայոց Տուները կ'օրհնուին՝ ՏՆՕՐ Հնէքը կը կատարուի:

Առ այդ՝ այն ընտանիքներն որոնց եկեղեցական մը ցարդ չայցելեր, թող հաճին Առաջնորդարանի տեղեակ պահել՝ հարկը տնօրինելու համար:

Հինգ՝ՇԱԹԻ, Յունուար 14 ՏՈՆ ԾՆՆԴԵԱՆ

ՍՐԲՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԿԱՐԱՊԵՏԻՆ Ժամը 10-ին պատարագ կը մատուցուի:

Կը պատարագէ՛ ՆԵՐՍԵՆ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆ Պատարագի աւարտին Հողեհանգիստ կը կատարուի Եկեղեցաշէն բարերար Աղէքսանդր Մանթաշեանի եւ Մանթաշեան ընտանիքի ննջեցեալներուն համար:

TELEVISION FRANCE 2

Dimanche 17 Janvier, 9h30

Présence de l'Eglise évangélique en Arménie.

Advertisement for a concert by ZUS and other artists, including details about the venue and ticket prices.

Advertisement for Tissus des Ursules, a textile store, featuring contact information and address details.

Advertisement for Florida Palace, a dance and entertainment venue, listing various acts and ticket prices.

Advertisement for a Christmas spectacle by Les Elèves de l'École Tarkmantchatz, including details about the performance and location.

Advertisement for a Grand Diner and dance event, featuring details about the menu, entertainment, and reservations.

Մասնակցութիւնը իր պաշտօնէն հրաժարած է Թուրքիոյ Հոտի դեպարտմէն: Ան հրաժարականը բացատրած է ընտրութեան մասնակցելու նպատակով:

Advertisement for a concert by L'Union Generale Armenienne de Bienfaisance, featuring details about the performers and program.

Կապոյտ Սաշի Շրջ. Վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները: Տէր եւ Տիկին Նազգաշեան, Տէր եւ Տիկին Մինասեան 1.000.սկան Ծր., Պ. Բերիշեան 500 Ծր., Տիկին Մասէ 300 Ծր.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԱՍԱՆ

Յունուար 12-ի մամուլի ասուլիսին Ռուսաստանի Երևանի դեսպան Ա. Գրիս...

ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՐՑԵՐ ԲԵԼԱՌՈՒՍ ՆԱԵԱԳԱՀԸ ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿՊԱՐՖԱՍՏԱՆՈՒԻ

Դեկտեմբեր 25-ին Ռուսաստանի և Բե. րաստանի միջև շախմատային կողմից ստորագրուած միացումի համաձայնութիւնը...

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐՈՒ ՅԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Վարչապետ Լ. Ժոսիքին, Յունուար 12-ին, մամուլին հետ հանդիպումին որուն ընթացքին Ամանորի բարեմաղթութիւնները...

ԳԱՏԱՌՆԵՐՈՒ ԵՐԴՈՒՄԸ Յունուար 12-ին տեղի ունեցած է Ա. ատանի և վերաբերման զատարաններու զտեսարաններուն երդումի արարողութիւնը...

Մինսկի մէջ, ստորագրուած համաձայնութիւնը գերիշխանութիւնէն հրաժարում կը նկատուի...

ՓՍՊԻՉԻ հինգերորդ թաղամասին կեղծ ընտրողներուն հարցը որ քաղաքապետ Ժ. Թիպէրիի գէժ որպէս ղլխաւոր ազգակա...

ԲԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔԸ ՎԵՃԵՐՈՒ ԵՒԻԹ Յունուար 1-էն կիրարկուած է զբրուած է Հայաստանի քաղաքացիական նոր օրէնսդիրը...

Ղըրբեջանական խորհուրդը որուն 13 քա. դաքական կազմակերպութիւն մաս կը կազմեն...

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՆԱՍԱՐԱՐ Հ. Վետրին որ պաշտօնակարն այցով Մոս. կուս մեկնած էր...

ԻՆ ՏԸ ՖՐԱՆՍԻ չըջանք Յունուար 12-ի երկուշէն լայնօրէն, երկարուցեալ ձիւնին ժխտական հետեանքներուն, հակա...

ՀՈԳԵՀԱՆԿՈՒՄ

Պ. Ժան — Փիլիպ Պիլիպեցի... Հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել կուտան Կիրակի, Յունուար 17-ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ Եկեղեցին իրենց մօր եւ մեծ մօր՝

ՏԻԿԻՆ ՓԻԼԻ ՊԻԼԻՔԻ

(Մենայ՝ Շահան Կարապետեան)

մահուան Գ. տարելիցին առթիւ:

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն:

Հ.Մ.Ը.Մ. - ՖՐԱՆՍ

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Մ. Ը. Մ. Ֆրանսի վարչութիւնը Մարտ 31-ին Stade-de-France տեղի ունանալիք Ֆրանսա - Հայաստան Ֆուտբոլի մրցումին համար Ֆրանսայի ֆուտբոլի գաղնակցութեան Հայերու տրամադրած թրիպիւնէն ապահոված է սահմանափակ քանակութեամբ տոմսեր:

Տոմսերու գիներն են՝ 80, 100, 150, 250 եւ 350 Ֆրանք:

Ապահովելու համար ձեր տոմսերը, արձանագրուելէ քաղաքիկ ձեր փափաքած տեղերուն, փոխարժէքը, չէքով, Հ. Մ. Ը. Մ. Ֆրանս-ի անունին եւ հետեւեալ հասցէին, մինչեւ Յունուար 28, վերջնական ժամկէտ:

Association Sportive HOMENETMEN - FRANCE

17, rue Bleue — 75009 PARIS

Տոմսերը կը յատկացուին ըստ չէքերուն ստացուած կարգին եւ տրամադրելի տեղերուն:

Յաւելեալ տեղեկութեանց համար հեծածայնել շարժումն մէջ զբաղենակի ժամերուն եւ Եարաթ օրերը ժամը 10.էն մինչեւ 13

01 - 42 - 96 - 10 - 10

թիւին, գիմելով Ալեքսի:

UGAB — UGAB — UGAB —

L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE presente UN

CONCERT

le Dimanche 24 Janvier à 17h HAIK DAVTIAN (Violon) ARTHUR AHARONIAN (Piano)

Au programme :

Prokofiev — Stravinsky — Chostakovitch — Schedrin — Khatchatourian — Baghdassarian

Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles — Paris 17° (Métro Courcelles) tél. : 01 42 27 12 26

P. A. F. : Adulte 75 F. Enfant 50 F.

UGAB — UGAB — UGAB —

ԵՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապույտ Ուաշի Պօմոնի Նախընթաց մասնաճիւղի ննջեցեալ ընկերուհիներուն հոգեհանգստեան առթիւ եղած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները:

Տէր եւ Տիկին Տէմիրճեան, Տէր եւ Տիկին Տէր - Վարդանեան 100.ազան Ֆրանք, Օր - Էվլին Մարգարեան 200 Ֆր., Տիկին Սիրանոյշ Տաւուտեան 100 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ֆիլիպ Ղազարեան 200 Ֆր., Հ. Յ. Դաշակցութիւն 500 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ռոպէր Սարաճեան 200 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Հայկ Աճէմեան, Տիկին Լիւսի Գուդաուդեան, Շահինեան ընտանիք 100-ազան Ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Սանտարեան, Տէր եւ Տիկին Տիգրան Արսրանեան 200-ազան Ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Հրանգ Արսրանեան, Տէր եւ Տիկին Պետրիկեան, Տէր եւ Տիկին Ֆրեդիկ Տէրաճեան 100-ազան Ֆր., Տէր եւ Տիկին Սեբե իթմեքեան, Տիկին Լիւսի Գուդաուդեան 200-ազան Ֆր., Օր - Մարի Տարմեան, Տիկին Նունուֆար Պարեան, Տէր եւ Տիկին Շարեան 100-ազան Ֆր., Տէր եւ Տիկին Տէր - Մարտիկեան 500 Ֆր., Ժապ Սարաճեան ընտանիք 200 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Ղազար Ղազարեան 300 Ֆրանք, Տէր Կոմիտաս Յովնանեան 100 մարք:

ՄՈՒՐԱՏ - ՌԱՓԱԵԼԵԱՆՆԱԿԻՆ ԱՂՆԿԵՐՏՅՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Ձեզ կը հրաւիրէ մասնակցելու:

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՃԱՇՒ ՄԸ

Մասնակցութեամբ՝

ԿԱՅԾԱԿՍ Նուագախումբին

ՇԱԲԱԹ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6

Ժամը 20.30-ին Սոֆիթէլ Փորթ աը Սեւը

8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS

Տեղերը վերապահել

01 - 47 - 20 - 20 - 05 (Նաթալի)

L'UNION DES ANCIENS ELEVES MOORAT-RAPHAEL

vous invite à son

GRAND DINER DANSANT

Animé par l'Orchestre

GAIDZAG'S

LE SAMEDI 6 FEVRIER à 20 h 30

Dans les Salons de

l'HOTEL SOFITEL — Porte de Sèvres

8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS

Au profit de l'école bihebdomadaire SAMUEL-MOORAT

Réservations : 01 47 20 20 05 (Nathalie)

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ PARIS

Le Conseil d'Administration et ses sections parisiennes vous invitent à fêter le Manougnérou Or

le Dimanche 17 Janvier

à 14 heures 30

Mairie du 9ème arrondissement — «Salle Rossini»

6, rue Drouot — 75009 Paris

Au programme : les élèves des écoles de la CBAF

Théâtre Berlingot

Et le Père Noël

Tous les enfants sont conviés à venir les accueillir et les applaudir

Bar — Buffet.

LYON

Section de Lyon - Villeurbanne «ARAXE»

L'Association des parents d'élèves

vous donne rendez-vous,

le Dimanche 17 Janvier

à 15 heures

à la Salle Garbis Manoukian (40 rue d'Arménie, Lyon 3ème) pour fêter «MANOUGNEROU ORE».

Les élèves des écoles Haygazian et Markarian-Papazian participent à la partie artistique. Nombreuses surprises.

Nous vous attendons avec tous vos amis et vos parents.

VIENNE

Կապույտ Ուաշի Վիեննի «Սեւան» մասնաճիւղի զարոյցը «Մանուկներու Օր»-ը կը տօնէ

Կիրակի, Յունուար 17, ժամը 15.էն սկսեալ

Վիեննի թատրոնը:

Յայտարարը պատրաստուած է զարոյցին աշակերտներուն կողմէ. Երգ - Պար - Արաստանութիւն - Եւ Տրամախումբիւն

Եկէ՛ք քայլերելու մեր մանուկները նաեւ կէսօրէ վերջը անցընելու հաճելի մթնոլորտի մէջ:

Imprimé sur les presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris

Commission Paritaire : N° 55935 SIRET : 51027317 A R.C. Paris

TELEVISION FRANCE 2

Dimanche 17 Janvier, 9h30 Présence de l'Eglise évangélique en Arménie.

Jeudi 21 Janvier à 20 heures 45

au Centre Culturel SAINT MESROB

ANNA LEILOYAN Spécialiste en Histoire de l'Art Rédactrice en chef des rubriques Beaux Arts et Architecture de l'Encyclopédie Arménienne donnera une conférence sur

L'école miniaturiste de Xizan

(h i q u n)

Projection de diapositives

Centre Culturel SAINT-MESROB 10 bis, rue Thouin — Paris 5° Métro: Monge / Cardinal Lemoine — Entrée libre —

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ 70-ԱՄԵՆԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՍԵՐ

ՃԱՇ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

Կարճակերպուած Կապույտ Ուաշի Արմուսիլի - Սարաէլ - Կոնէս եւ Վիլիէ-Լը-պէլի «Աստղիկ» մասնաճիւղին կողմէ մասնակցութեամբ ՅԱՐՈՒԹ ԲԱՄՊՈՒԲՃԵԱՆԻ Եարաք, Յունուար 30, ժամը 20-ին Տեղերը ապահովելու համար հեռաձայնել՝ 01 - 39 - 85 - 39 - 54 / 01 - 39 - 85 - 17 - 89

Grand Diner Dansant

organisé par la Section «Asdghig» de la Croix Bleue A l'occasion du 70ème anniversaire de la création de la Croix Bleue animé par HAROUT PAMBOUKJIAN et son orchestre le Samedi 30 Janvier à 20 heures Espace «Charles Aznavour» Rue P.-V. Couturier — Arnouville Réservations : 01 - 39 - 85 - 39 - 54 / 01 - 39 - 85 - 17 - 89

LES ELEVES DE L'ECOLE TARKMANTCHATZ

vous convient à leur

Spectacle de Noël Arménien

le Dimanche 17 Janvier à 15 heures

dans la Salle de l'Ecole 19, Sentier des Epinettes, Issy-les-Moulineaux Métro : Mairie d'Issy Bus : 169 - arrêt: Défense - Egalité Tél. : 01 46 45 60 55

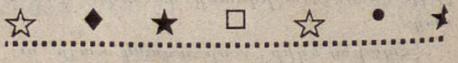
Ils vous présenteront LA CRECHE VIVANTE Des chants Des poèmes Des danses

ET D'AUTRES SURPRISES

avec la présence exceptionnelle du PERE NOEL

Venez nombreux les encourager.

— ENTREE GRATUITE —

Դպրոցասեր Տիկնակց
Վարժարանի
Տոխածաղը

ԵԱՐԱԹԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ
ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔԸ
ԳԱԼԻՑՈՐՆԻՈՅ ՄԷՋ

Ռէնտի Թիէրի և Լուրն արահին մէջ,
Կիրակի, Յունուար 10-ին, ժամը 12-էն
սկսելով ճաշատեղաներու շուրջ հաւաք-

ՀՐԱՅՐ ՄԱՐՈՒԵՆՆԵՆԻ
ՆՈՒՒՐՈՒԾՅ
ՅՈՒՇԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Ինստիտուտի Ս. Նահատակաց Եկեղեցւոյ
մէջ, Դեկտեմբեր 27-ին Երեկոյան, կա-
տարուած է հոգեհանդիսական պաշտօն

Յաջորդաբար ժամանեցին Փրանսացի
պաշտօնական անձնակազմի անդամներ
որոնց կարգին Կրթական նախարարութեան

ԳԵՈՐԳ ՊՈՒՐՍԱԼ ԵՄԵՆԻ
ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Սան - Ֆրանսիսկոյի Հայ Կեդրոնի «Սա-
րոյեան» արահին մէջ, Դեկտեմբեր 11-ին,
տեղի ունեցած է մեծարար Երեկոյթ

Պ. Խոստարտ Վարդանեան, որ ետան-
դով իր կնոջ հետ նուիրուած է վարժարա-
նին բարեկաման, խօսք առնելով ողջու-

ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ
1998-Ի ԿՐԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՆԵՐԸ

Կէնտէյլի «Պրէնտիլիոն Գոլէքշն» ար-
ահին մէջ, Դեկտեմբեր 6-ին, տեղի ու-
նեցած է Հայ Կրթական Հիմնադրութեան

Պ. Խոստարտ Վարդանեան, որ ետան-
դով իր կնոջ հետ նուիրուած է վարժարա-
նին բարեկաման, խօսք առնելով ողջու-

Պ. Խոստարտ Վարդանեան, որ ետան-
դով իր կնոջ հետ նուիրուած է վարժարա-
նին բարեկաման, խօսք առնելով ողջու-

Եկեղեցական արարողութիւններուն՝ շա-
բաթական Երեկոյթներու և դպրոց
դասի ղեկավարութեամբ: Ողջոյնի խօսք

Շիրորեանին, Մարի Օհանէսեանին և
Ռուբ Գուրեանին, հայ ուսանողներուն
և հայկական համայնքին մատուցած ի-

ՖՐՈՒՆՁԷ ԳՈՎԼԱԹԵԱՆԻ
ՆՈՒՒՐՈՒԾՅ
ՅՈՒՇԻ ԵՐԵՎԱՆԻ

Կէնտէյլի «Աթաբազ» թատերասրահին
մէջ տեղի ունեցած է բեմադրի Ծրուելի
Գովարթեանի նուիրուած յուշի Երեկոյթ

ՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՅՈՒՑԱՀԱՆԻԷՍ
Փաստօրէնայի «Պէտիտիւն» արահին
մէջ Դեկտեմբեր 17 - 18-ին, տեղի ու-

Փաստօրէնայի «Պէտիտիւն» արահին
մէջ Դեկտեմբեր 17 - 18-ին, տեղի ու-
նեցած է Չարեհ Մկրտիչեանի և Կարէն

ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ
1998-Ի ԿՐԹԱԿԱՆ ՄՇԱԿՆԵՐԸ

Կէնտէյլի «Պրէնտիլիոն Գոլէքշն» ար-
ահին մէջ, Դեկտեմբեր 6-ին, տեղի ու-
նեցած է Հայ Կրթական Հիմնադրութեան

ՏՕ ՀԱՅՐ ՏՈՒԱՐ ՀԱՒԱԲՈՒԾՅ
Ի ՆՊԱՍՏ Հ. Յ. Գ. Ի.

Հովիտի «Վարդանեան» արահին
մէջ, Դեկտեմբեր 27-ին, տեղի ունեցած է
Հ. Յ. Գ. Արեւմտեան Ամերիկայի Կեդր-

ՖՐԵՋՆՈՅԻ
Ս. ԵՐՐՈՐԳՈՒԹԻՒՆ ԵԿԵՂԵՑՈՅ
98-ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՃԱՇԸ

Ֆրէճիոյի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ
արահին մէջ տեղի ունեցած է Եկեղեցւոյ
98-րդ տարեկան ճաշը: Առաւօտեան եկե-

ՆՈՒՆԵՒ ԵՐԳԱՀԱՆԻԷՍ
Կէնտէյլի «Աթաբազ» թատերասրահին
մէջ, Դեկտեմբեր 27-ին, տեղի ունեցած է

Կէնտէյլի «Աթաբազ» թատերասրահին
մէջ, Դեկտեմբեր 27-ին, տեղի ունեցած է
Նունէի երգահանուէրը, հոգ բարձրութեան

ՍԱՐՈՑԵԱՆԻ ԾՆՆԵՆԻ 90.ԱՄԵԱԿԻՆ
ԱՌԹԻՒ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ
ՌԻԻԼԻԸՄ
ՍԱՐՈՑԵԱՆԻ ՀԵՏ
(1979)
ՎԱՀԱԳՆ ԴԱԹԵԱՆ

Ճամբորդայ այգում գերանդիով խոտ
Տնօրէն մարդ տեսաւ...
Երանի այդ մարդու գործ ևս ընէի...
Դաշտամիջինեան ճանապարհով միայնակ

ունիմ՝ Համբարձում Բէլէկեան, նշանա-
ւոր ոսկրաբոյժ է, գրականութեամբ ալ
կը գրադի: Ըսենք, դուն անոր լաւ կը

Թուաց, թէ հարցա շրջանցել ուղեց և
այլ բանի մասին է խօսակցութիւն սկը-
սում:

Օր մը Համբարձում Բէլէկեան ըսաւ
ինձի. այս ամերիկացի ժողովուրդին
մէջ դուն Հայերը կրնաս զանազանել...
Ոչ, ըսի, Յայեր, Ասորիներ, Սորանացի-

մէջնից աւելի լաւ է անձնաւորում այդ
տողերը...

Այս Հայը, այս մարդը, որ հոգեկան
ծանր պահերին մէկ անգամ չէ, որ հարց-
րել է ինքն իրեն:

«Ի՞նչ անել: Ես ի՞նչ պիտի անեմ: Ի՞նչ
կարող եմ անել: Ինչպէ՞ս պիտի ապրի
մարդը: Որեւէ մէկին կարելի՞ է սի-

Ողբերգօրէն թախտալի հարցեր, որոնց
սակայն հէնց ինքը այսպէս է պատասխա-
նել:

«Այլը անմահ է և անմահութիւն է
տալիս այն ամէնին, ինչ շրջապատում է
մեզ: Իսկ աստիճաններ մեռնում է ամէն
վայրկեան»:

Սարոյեանը մեր թախտալի է ու մեր նե-
րումը:

Ոչ միայն մեր, աշխարհի մարդկութեան
նկրումն է նա:

Ձեռքս չի ընկել, չեմ կարգացել, բայց
ինձ պատմել են, որ ամերիկեան մի ֆան-
թասթ գրող պատմուածք է գրել, ուր նը-

վրայ խաղաղութիւն ու բարութիւն է տի-
րում...

Չուարթնոց հասանք:
Աւերակներ մէջ, մի հայ երիտասար-
դի ուղեկցութեամբ, երկու Ռուս էին

Կանցնեցին, սկսեցին նայել Սարոյեան,
նին: Ճանաչել էին:

Մտեցան: Մէկը անդրերէնով և միւսը
Փրանսերէնով զիմեցին Սարոյեանին: Եր-

Սարոյեանի հետ նկարուել ուղեցին:
Նկարուեցին:

Նրանցից մէկին հարցրի, թէ ծանօթ
է արդեօք Սարոյեանի ստեղծագործու-
թեանը...

- Ես նրա երկրպագուն եմ, ասաց:
Պատկերացնում էք, թէ ինչ բախտաւոր-
ութիւն է առջին անգամ զայլ Հայաս-

տան ու յանկարծ այստեղ Սարոյեանին
տեսնել... Հէնց այսպէս էլ պատկերացը-
նում էի նրան, այսքան անմիջական, ան-

կաշկանդ, այսքան պարզ և այսքան
բարի: Երբի աշխարհի ամենաբարի գրողն
է... Բախտաւոր էք, որ շրջում էք հե-

- Այո, ասացի:

Տիրութիւն, թախտալի...
Ու Տէրեանի տողերն էի յիշում:

Ո՞ր երկրի արտում քախտի կայ այսքան,
Ու այսքան ներում ո՞ր երկրի արտում...
Յիշում էի այդ տողերն ու մտածում,
որ ասոյ մեզ մօտ ատոմեքրանայով պնում

ՀԱՅ
ԹԱՏԵՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ
ՆՈՒՐՈՒՄՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ
ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ
6^Ի ՇԱՐՔ

Կազմակերպութեամբ՝

ՀԱՅ
ԹԱՏԵՐՈՒՆԻ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Ղեկավար՝
ԱՐԲԻ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Բ. ԾՐԱԳԻՐ

Նախընտրելի Ձաբեան
ՉԱՐՆ ԱՅՍ ԱՆԳՍՄ ՉԲԵՐԵՅ
Եւ
Հրաչ Տարօնեան
ԱՄԲՈՂՁ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

1999, Կիրակի, Յունուար 17,
Ժամը 16-ին:

ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵԳՐՈՆ,
118, rue de Courcelles, 75017 Paris
métro : COURCELLES

Մուտքը՝ 30 Ֆրանք:

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Տիկին Անժէլ Մուրադեան 200 Ֆր. կը
յուրիքէ «Յառաջ»-ին իր ծնողաց վարդան
և Արշալոյս Ա.Բոյլանեանի (Քրեմլէն -
Պիակթր) յիշատակին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր և Տիկին Անդրանիկ Ղազարեան
և զաւակները, Տէր և Տիկին Օննիկ Իս-
պէնճեան և զաւակները, Տիկին Մարի
Քեպէլեան, Տէր և Տիկին Փիէր Քեպէլ-
եան և զաւակը, Տիկին Փիէր Պօռէ և
աղջիկը, Տէր և Տիկին Աուաա Լեքեճալ
և զաւակները և ընտանեկան բոլոր պա-
րագաները իրենց խորին շնորհակալու-
թիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք
ցատակցութիւն յայտնեցին իրենց մօր և
մէծ - մօր՝

Տիկին ԳՐԻԳՈՐ ՔԵՊԷԼԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ Արեգնազ Գուրուեան)
մահուան անթիւ (Յունուար 1, 1999):

ՅՈՒՇԱՏԵՐ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ Պօմօնի Նայիրի մասնա-
ճիւղի վարչութիւնը Հնդկաստան ժողովր-
դը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերակիցները Չո-
րեքարթի, Յունուար 20, ժամը 16-ին
տեղւոյն եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ:

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS DE FRANCE**

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
PARIS

Le Conseil d'Administration et ses sections parisiennes vous
invitent à fêter le **Manougnérou Or**

le Dimanche 17 Janvier
à 14 heures 30

Mairie du 9ème arrondissement — «Salle Rossini»
6, rue Drouot — 75009 Paris

Au programme : les élèves des écoles de la CBAF
Théâtre Berlingot
Et le Père Noël

Tous les enfants sont conviés à venir les accueillir et les applaudir
Bar — Buffet.

LYON

Section de Lyon - Villeurbanne «ARAXE»

L'Association des parents d'élèves
vous donne rendez-vous,

le Dimanche 17 Janvier
à 15 heures

à la Salle Garbis Manoukian (40 rue d'Arménie, Lyon 3ème)
pour fêter «MANOUGNEROU ORE».

Les élèves des écoles Haygazian et Markarian-Papazian
participent à la partie artistique. Nombreuses surprises.

Nous vous attendons avec tous vos amis et vos parents.

VIENNE

Կապոյտ Խաչի Վիէնի «Աւան» մասնաճիւղի դպրոցը «Մանուկներու
Օր»ը կը առնէ

Կիրակի, Յունուար 17, ժամը 15.15 սկսեալ

Վիէնի թատրոնը:

Յայտագիրը որսորդատուած է դպրոցին աշակերտներուն կողմէ.
Երգ - Պար - Արտասանութիւն
Եւ Տրամախօսութիւն

Եկէ՛ք քաջալերելու մեր մանուկները նաև կէսօրէ վերջը անցընելու
Հաճելի մթնոլորտի մէջ:

20-ԱՄԵԱԿ
ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԲԻ

ՓՆԿՄԱՆ
ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ
ԵՒ
ՊԱՐԳԵԻԱՏՐՈՒՄ

Շարաթ, Յունուար 30, ժամը 21-ին
FLORIDA PALACE
162-164, Bd Mireille Lauze
13010 MARSEILLE

մասնակցութեամբ՝
«կայծակ» նուագախումբի
- Փարիզէն -
Առաջին անգամ ըլլալով ի Մարսէյ -
Հայկական և եւրոպական
ընտիր երաժշտութիւն

Սոյն հանդէսէն առաջ պիտի պար-
դեատորին երգչախումբի հիմնա-
դրութենէն ցայսօր Հաւատարմօրէն
և օրինակելի նուիրումով ծառայած
անդամ - անդամուհիները, յուշանը-
ւէրներով:

Տեղեկութեանց համար հեռաձայնէ՛լ՝
04 - 91 - 77 - 84 - 70
04 - 91 - 34 - 77 - 44
04 - 91 - 94 - 12 - 09

Մարիքերու մասնակցութիւն՝ 100 Ֆր.

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS DE FRANCE**

Section «Archalouys Thathéossian»
de Paris

**Séjour Familial
à Bellefontaine**

La section «Archalouys Thathéossian» de
Paris organise son SEJOUR FAMILIAL
du dimanche 28 février
au dimanche 7 mars
à Bellefontaine (JURA).

Ambiance arménienne assurée
avec maintien des tarifs de 1994 !!!

Alors, n'hésitez plus, venez avec vos
enfants, petits-enfants ou amis mais re-
joignez-nous sur les pistes de ski, de luge
ou tout simplement dans le Centre !!!

Renseignements et inscriptions au :
• 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h);
• 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h);
• 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

EREVAN
2 vols directs hebdomadaires
en Airbus A310
de la compagnie
ARMENIAN AIRLINES

Départ Paris 2690 F
Départ Province 2800 F

BEYROUTH
Départ Paris 1890 F

Renseignements & inscriptions :
SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté —
69003 LYON

Tél. : 04. 78. 60. 13. 66;
Fax : 04. 78. 60. 92. 26.

SABERATOURS
19, rue Saint-Roch —
75001 PARIS

Tél. : 01. 42. 96. 10. 10;
Fax : 01. 42. 96. 18. 77

ՅՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ
70-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

**Մեծ
ՃԱՆՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ**

Կազմակերպուած
Կապոյտ Խաչի Արնուվիլ - Մարսէլ -
Կոնէս և Վիլիէ-ըւպէլի «Աստղիկ»
մասնաճիւղին կողմէ
մասնակցութեամբ
ՅԱՐՈՒԹ ԲԱՄՊՈՒՔՅԱՆԻ

Շարաթ, Յունուար 30, ժամը 20-ին
Տեղերը ապահովելու համար հեռաձայնէ՛լ՝
01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

**Grand Diner
Dansant**

organisé par la Section «Asdghig»
de la Croix Bleue
A l'occasion du 70ème anniversaire
de la création de la Croix Bleue
animé par
HAROUT PAMBOUKJIAN
et son orchestre

le Samedi 30 Janvier à 20 heures
Espace «Charles Aznavour»
Rue P.-V. Couturier — Arnouville

Réservations :
01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

Dimanche 17 Janvier, 9h30
Présence de l'Eglise évangélique en
Arménie.

LES ELEVES DE L'ECOLE
TARKMANTCHATZ
vous convient à leur

**Spectacle
de Noël Arménien**

le Dimanche 17 Janvier à 15 heures

dans la Salle de l'Ecole
19, Sentier des Epinettes,
Issy-les-Moulineaux
Métro : Mairie d'Issy
Bus : 169 - arrêt: Défense - Egalité
Tél. : 01 46 45 60 55

Ils vous présenteront
LA CRECHE VIVANTE
Des chants
Des poèmes
Des danses
ET D'AUTRES SURPRISES
avec la présence exceptionnelle du
PERE NOEL
Venez nombreux les encourager.

— ENTREE GRATUITE —

Jeudi 21 Janvier à 20 heures 45

au Centre Culturel
SAINT MESROB

ANNA LEILOYAN
Spécialiste en Histoire de l'Art
Rédactrice en chef des rubriques
Beaux Arts et Architecture
de l'Encyclopédie Arménienne
donnera une conférence sur

**L'école miniaturiste
de Xizan**
(lu ի գ ա ն)

Projection de diapositives

Centre Culturel SAINT-MESROB
10 bis, rue Thouin — Paris 5°
Métro: Monge / Cardinal Lemoine
— Entrée libre —

UGAB — UGAB — UGAB —

L'UNION GENERALE ARMENIENNE
DE BIENFAISANCE
présente
UN
CONCERT

le Dimanche 24 Janvier à 17h
HAIK DAVTIAN
(Violon)
ARTHUR AHARONIAN
(Piano)

Au programme :
Prokofiev — Stravinsky —
Chostakovitch — Schedrin —
Khatchatourian — Baghdassarian

Centre Culturel Alex Manoogian
118, rue de Courcelles — Paris 17°
(Métro Courcelles)
tél. : 01 42 27 12 26

P. A. F. : Adulte 75 F.
Enfant 50 F.

UGAB — UGAB — UGAB —

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
SIRET : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55935

ՅԱՌԱՋԻ ԲԱՐԳԱԻԱՃԱՆՆ
ՀԱՄԱՐ
ԵՆՈՐՀԱՎԱԼՈՒԹԵԱՍԲ ԱՍՏՅԱՆԷ

ՓԱՐԻԶ - Պ. Վ. Զիլինկերեան 3750
Փրանսիա:

ՎԻԼԻՏՐՊԱՆ - Պ. Պ. Գապարճեան 250
Փրանսիա:

UGAB — UGAB — UGAB —

L'UNION GENERALE ARMENIENNE
DE BIENFAISANCE
présente
**UN
CONCERT**
le Dimanche 24 Janvier à 17h
HAIK DAVTIAN
(Violon)
ARTHUR AHARONIAN
(Piano)
Au programme :
Prokofiev — Stravinsky —
Chostakovitch — Schedrin —
Khatchatourian — Baghdassarian
Centre Culturel Alex Manoogian
118, rue de Courcelles — Paris 17°
(Métro Courcelles)
tél. : 01 42 27 12 26
P. A. F. : Adulte 75 F.
Enfant 50 F.

UGAB — UGAB — UGAB —

ԵՆՈՐՀԱՎԱԼԻՔ

Հայ Ազգային Դաշնության ընկերակցությունը
չնորհավորութեամբ ստացած է հետեւեալ
նուէրները 1998-ի Հոկտեմբեր, Նոյեմբեր
և Դեկտեմբեր ամիսներու ընթացքին :
Պր. Հրաչեայ Զուլաբեան 6000 Ֆր., Տէր
Է. Տիկին Նորատուհեան 3000 Ֆր., Կիւ-
պիանոյի հաստատութիւն 2000 Ֆր., Պր.
Շառլ Մարտինեան 1300 Ֆր., SARL La
Serisaire, Պր. Տորք Տէր-Յակոբեան,
Տէր Է. Տիկին Փիէա Կարապետեան 1000.
սկան Փրանսիա, Պր. Յրանտա Քլան 800
Փրանսիա, Տիկիններ՝ Լուսի Ասիկեան, Նը-
ւարդ Պոյաճեան, Օր. Արսինէ Հանէս-
եան, Պ. Մարք Զէլիկեան, Գլոս Փոթի
500-ական Ֆր., Պր. Արպէն Հարոյեան
400 Ֆր., Տիկիններ՝ Այա Վարդանեան,
Ժողէֆին Լազարեան, Սիրանոյշ Սարաֆ-
եան, Պր. Յիլիթ Սէմեթեան, Տէր Է. Տի-
կին Ռոմէ Պլան 300-ական Ֆր., Պր. Կա-
րապետ Սուրճեան 250 Ֆր., Պ. Պ. Արշակ
Բազումեան, Ժան Արթան, Վահէ Բիթապ-
եան 200-ական Ֆր., Տիկիններ՝ Լիւսի
Շէրոյեան, Ն. Գեորգեան, Պարոնայք՝
Ժ. Ժ. Տամրամեան, Հանրի Սէտէֆ 100.
ական Փրանսիա:

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
SIRET : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55935

FOOTBALL FRANCE - ARMENIE
HOMENETMEN - FRANCE

COMMUNIQUE

A l'occasion du match France - Arménie du 31 mars, comptant pour les éliminatoires de l'Euro - 2000, une tribune entière du Stade-de-France est réservée par la Fédération Française de Football aux supporters arméniens.

En vue de soutenir la sélection arménienne, pour ce match ô combien difficile contre nos champions du monde, l'Association Sportive HOMENETMEN - FRANCE a d'ores et déjà réservé un certain nombre de places.

Les prix des billets sont :
80 F., 100 F., 150 F., 250 F. et 350 F.

Pour réserver vos places, inscrivez-vous en envoyant vos chèques libellés à l'ordre de HOMENETMEN-FRANCE, en indiquant le nombre et le prix des billets souhaités, à l'adresse suivante :
l'A. S. HOMENETMEN - FRANCE
17, rue Bleue — 75009 PARIS

Les billets seront servis par rapport à l'ordre d'arrivée des chèques et selon les disponibilités.

Les inscriptions seront définitivement closes le 28 janvier.

Pour tout renseignement complémentaire, téléphoner au 01. 42. 96. 10. 10, demander Alex, du lundi au vendredi aux heures de bureau et le samedi matin.

Judi 21 Janvier à 20 heures 45
au Centre Culturel
SAINT MESROB
ANNA LEILOYAN
Spécialiste en Histoire de l'Art
Rédactrice en chef des rubriques
Baux Arts et Architecture
de l'Encyclopédie Arménienne
donnera une conférence sur
**L'école miniaturiste
de Xizan**
(h i q u e)
Projection de diapositives
Centre Culturel SAINT-MESROB
10 bis, rue Thouin — Paris 5°
Métro: Monge / Cardinal Lemoine
— Entrée libre —

**CROIX BLEUE
DES ARMENIENS DE FRANCE**
Section «Archalouys Thathéossian»
de Paris

**Séjour Familial
à Bellefontaine**
La section «Archalouys Thathéossian» de
Paris organise son SEJOUR FAMILIAL
du dimanche 28 février
au dimanche 7 mars
à Bellefontaine (JURA).

Ambiance arménienne assurée
avec maintien des tarifs de 1994 ! !
Alors, n'hésitez plus, venez avec vos
enfants, petits-enfants ou amis mais
rejoignez-nous sur les pistes de ski, de luge
ou tout simplement dans le Centre ! ! !
Renseignements et inscriptions au :
● 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h);
● 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h);
● 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

20-ԱՄԵԱԿ
ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԲԻ
**ՓԱԿՄԱՆ
ՀՆՆԻՍՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ
ԵՒ
ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒՄ**
Շաբաթ, Յունուար 30, ժամը 21-ին
FLORIDA PALACE
162-164, Bd Mireille Lauze
13010 MARSEILLE
Մասնակցութեամբ՝
«Կայծակ» նուագախումբի
— Փարիզէն —
Առաջին անգամ ըլլալով ի Մարսէլի -
Հայկական և երոպական
ընտիր երաժշտութիւն
Սոյն հանդէսէն առաջ պիտի պար-
զեատուին երգչախումբի հիմնա-
դրութենէն ցալսօր հաւատարմօրէն
և օրինակելի նուիրումով ծառայած
անդամ — անդամուհիները, յուշանը-
ւէրներով :
Տեղեկութեանց համար հեռաձայնել՝
04 — 91 — 77 — 84 — 70
04 — 91 — 34 — 77 — 44
04 — 91 — 94 — 12 — 09
Ծախքերու մասնակցութիւն՝ 100 Ֆր.

ՅՈՒՇԱՏԵՐ
ԿԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ ՊՈՄԻՆԻ ՆԱԽԻՐԻ ՄԱՆՆԱ,
ճիւղի վարչութիւնը Ընդհանուր Ժողովի
կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերակցները Զո-
րեքարթի, Յունուար 20, ժամը 16-ին
սեղանի եկեղեցոյ կից սրահին մէջ :
* * *
ԿԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ ԱՆԻԷՆ - ՊՈՒՆ - ԳՈՐՈՎՅԻ
«Ահուսի» մասնաճիւղը ընդհանուր Ժողովի
կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները Եր-
կուչարթի, Յունուար 25, ժամը 20-30-ին
Centre Administratif d'Asnières:
Կարեւոր օրակարգ - Բոլորին ներկա
յութիւնը անհրաժեշտ է :

ՅՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ
70-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ
**ՄԵՅ
ՃԱՆՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ**
Կազմակերպուած
Կապոյտ Խաչի Արեւուլիւ - Սարսէլ -
Կոնէս և Վիլիէ-լը-պէլի «Աստղիկ»
մասնաճիւղին կողմէ
մասնակցութեամբ
ՅԱՐՈՒԹ ԲԱՄՊՈՒՔՅԱՆԻ
Շաբաթ, Յունուար 30, ժամը 20-ին
Տեղերը ապահովելու համար հեռաձայնել՝
01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

**Grand Diner
Dansant**
organisé par la Section «Asdghig»
de la Croix Bleue
A l'occasion du 70ème anniversaire
de la création de la Croix Bleue
animé par
HAROUT PAMBOUKJIAN
et son orchestre
le Samedi 30 Janvier à 20 heures
Espace «Charles Aznavour»
Rue P.-V. Couturier — Arnouville
Réservations :
01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

**ՄԿ
LE COLLEGE**
**ՄՈՒՐԱՏ - ՌԱՓԱԵԼԵՆ
ՆԱԽԻՐ ԵՆԿԵՐՏՏՅ
ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ**
Զեզ կը հրաւիրէ մասնակցելու
ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՃԱՇԻ ՄԸ
Մասնակցութեամբ՝
ԿԱՅԾԱԿՍ
նուագախումբին
ՇԱԲԱԹ, ՓԵՏՐՈՒՄ 6
Ժամը 20-30-ին Սոֆիթէլ Փորթ աը Սեւը
8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS
Տեղերը վերապահել
01 — 47 — 20 — 20 — 05 (Նաթալի)

**L'UNION DES ANCIENS ELEVES
MOORAT - RAPHAEL**
vous invite à son
**GRAND DINER
DANSANT**
Animé par l'Orchestre
GAIDZAG'S
LE SAMEDI 6 FEVRIER à 20 h 30
Dans les Salons de
l'HOTEL SOFITEL — Porte de Sèvres
8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS
Au profit de l'école bihebdomadaire
SAMUEL-MOORAT
Réservations : 01 47 20 20 05 (Nathalie)

"ՇԱՆԹ - SCHANTH"
Արդիական համակարգիչներով օժտուած, եռալեզու
(հայերէն, ֆրանսերէն և թրքերէն)
հաշուապահական գրասենեակ
ԳԼԵԱՒՈՐ ՀԱՇՈՒԱՊԱՀ՝ ՇԱՆԹ ԱՍԿԵՐԻՉԵԱՆ
Հասցէ. —
28, rue Saint Sauveur, 75002 Paris
Métro: Sentier, Réaumur-Sébastopol ou Les Halles
Հեռաձայն. — 01 — 45 — 08 — 43 — 10
Հեռապատնէն (Ֆաֆու) — 01 — 45 — 08 — 04 — 58

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պ. Արա-Փաթրիք Սուպիանյանի ցուցման հիմամբ կը ծանուցանվի իր հօր՝ ԳՈՂՈՍ ՓՈԼ ԿՈՒՆՏԱՆՆԻ-Ի մասը, որ պատահեցաւ Յունուար 15-ին: Յուրաքանչեւ իրենց կը կատարուի Զորքարթի, Յունուար 20, ժամը 14:30-ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին՝ 15, rue Jean-Goujon, 75008 Paris ուրիշ մարմինը կը փոխադրուի Պանեկո-Փարիզի կենտրոնականը: Ոչ ծաղիկ, ոչ ծաղիկեզանկ: Փոխան ծաղիկի նուէրներ լինել հայկական հաստատութեանց:

Որեւէ մահազոյ գրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել:

RENCONTRE DE FOOTBALL FRANCE — ARMENIE DU 31 MARS AU STADE-DE-FRANCE MATCH ELIMINATOIRE COMPTANT POUR L'EURO 2000

COMITE DE PARRAINAGE Albert ARSTANIAN, Propriétaire du Domaine sportif de Tournon, Agopik KAL-TCHADOURIAN, Président de «Provence-Arménie», Robert EMMIAN, Recordman d'Europe du saut en longueur, Armand MIKAEIAN, Ex-capitaine de l'équipe de France de water-polo, Bernard TCHOULOYAN, Ex-champion du Monde de judo, Jacques HAIRABEDIAN, Ex-champion d'Europe de boxe.

Vous n'êtes pas sans ignorer l'important événement sportif qui doit avoir lieu le 31 Mars au Stade-de-France en match éliminatoire comptant pour l'EURO-2000 entre la France et l'Arménie. A la suite d'une réunion avec des dirigeants de clubs arméniens un objectif a été fixé: RASSEMBLER 10.000 COMPATROTES CE SOIR-LA AU STADE-DE-FRANCE. Il faudrait que cette rencontre soit une grande fête franco-arménienne et que chacun y participe avec les couleurs françaises et arméniennes. Ne sommes-nous pas Français aussi? N'avons-nous pas vibré et vécu intensément avec «notre» équipe de France lors de la Coupe du Monde. Et par surcroît, n'avons-nous pas deux originales arméniens dans l'équipe de France? Slogan de cette soirée du 31 Mars:

TOUS ENSEMBLE REUNIS AU STADE-DE-FRANCE! Pour le Comité de parrainage: Jacques HAIRABEDIAN Tél.: 01 46 30 34 33 Fax: 01 46 31 51 06

MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE D'ALFORTVILLE ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՀԱՅ ՄՇԱԿՑՈՒԹԻ ՏՈՒՆ La Maison de la Culture Arménienne d'Alfortville reçoit

SEVAN ANANIAN jeune universitaire en histoire contemporaine le Vendredi 22 Janvier à 20h45 qui présentera son MEMOIRE DE MAITRISE soutenu à l'Université PARIS XII - Val-de-Marne sous le titre «L'installation des Arméniens à Alfortville des années 1920 au lendemain de la seconde guerre mondiale» avec la participation de ANAHID TER-MINASSIAN Historienne Une histoire oubliée? Pourquoi Alfortville? La vie dans le quartier arménien. Intégrations et conflits de génération — Entrée libre —

9, rue de Madrid, 94140 Alfortville Tél.: 01 43 76 55 89 - Fax: 01 43 78 66 64

Կապոյտ Նաչի Փարիզի Արշալոյս Թագչեանի մասնաճիւղը եւ իր միջոցով գործող աշակերտները իրենց խորին ցատակցութիւնները կը յայտնեն Պր. Մարտիկ Արամեանին եւ բնասանական պարագաներուն իրենց հօր՝ Նուար Արամեանի մասին առիթով:

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE La Section «Araxe» Lyon - Villeurbanne organise une SOIREE THEATRALE — LES MESAVENTURES DU BOUCHER ANDONE et — LE FIANCE D'AMERIQUE présentée par: La troupe «SEVANE» de l'Amicale des Arméniens de Romans LE SAMEDI 30 JANVIER à 20h30 au Centre Culturel de Villeurbanne: 234, Cours Emile Zola — 69100 VILLEURBANNE — Prix d'entrée: 50 F. — pour les réservations veuillez téléphoner à la M.C.A.V. au: 04 78 26 28 71 les après-midi.

20-ԱՄԵԱԿ ՍՍ.ՀԱԿ — ՄԵՍՐՈՊ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԻԻ ՓՆԿՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ ԵՒ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒՄ Երասթ, Յունուար 30, ժամը 21-ին FLORIDA PALACE 162-164, Bd Mireille Lauze 13010 MARSEILLE մասնակցութեամբ՝ «Կայծակ» նուագախումբի Փարիզի Առաջին անգամ ըլլալով ի Մարտիկ հայկական եւ եւրոպական ընտիր երաժշտութիւն Սոյն հանդէսէն առաջ պիտի պարգևատրուին երգչախումբի հիմնադրութեան ցայտօր հաւատարմօրէն եւ օրինակելի նուիրումով ծառայած անդամ անդամուհիները, յուշանուէրներով: Տեղեկութեանց համար հեռաձայնել՝ 04 - 91 - 77 - 84 - 70 04 - 91 - 34 - 77 - 44 04 - 91 - 94 - 12 - 09 Երախտը մասնակցութիւն՝ 100 Ֆր.

UGAB — UGAB — UGAB — L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE présente UN CONCERT le Dimanche 24 Janvier à 17h HAIK DAVTIAN (Violon) ARTHUR AHARONIAN (Piano) Au programme: Prokofiev — Stravinsky — Chostakovitch — Schedrin — Khatchaturian — Baghdassarian Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles — Paris 17e (Métro Courcelles) tél.: 01 42 27 12 26 P. A. F.: Adulte 75 F. Enfant 50 F. UGAB — UGAB — UGAB —

ՅՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ 70-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ ՄԵՍ ԺԱՆՎԱՐԻ 21-ԻՆ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ ԱՐՄԵՆԻԻՆ - ՄԱՐՏԻԼ - ԿՈՆԵՍ ԵՒ ՎԻԻԼԵ-ԼԵ-ՎԵԼԻ «Աստղիկ» մասնաճիւղին կողմէ մասնակցութեամբ ՅԱՐՈՒԹ ԲԱՄՊՈՒԿԻԱՆԻ Երասթ, Յունուար 30, ժամը 20-ին Տեղեր ապահովելու համար հեռաձայնել՝ 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

Grand Dîner Dansant organisé par la Section «Asdghig» de la Croix Bleue A l'occasion du 70ème anniversaire de la création de la Croix Bleue animé par HAROUT PAMBOUKJIAN et son orchestre le Samedi 30 Janvier à 20 heures Espace «Charles Aznavour» Rue P.-V. Couturier — Arnouville Réservations: 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

« Յ Ա Ռ Ա Ջ » ի ընթացիկ ազդերու ասկագինը Մահազոյ 800 (964,80) Հագեցած գիստ 700 (844,20) Ենթահակալիք 700 (844,20) Հարսնիք-նշանուիք 700 (844,20) Ծնունդ 700 (844,20) Բոլոր ազդերու ասկագինը վրայ, հարկէ աւելցնել 20,60% ԹԵՎԷՆԱՆ (տեխ. փակագծի մէջ ընդհ. գումարը): Այս գինը կը վերաբերին մէկ անգամ հրատարակելի ազդերու, ՄԻՆ-2ԵՒ ՄԷԿ ՔԱՌՈՐԳ ՍԻՒՆԱԿ (25 տող) մահազդերու պարագային եւ 1/8-րդ (12-13 տող) մնացեալին: Առեւտրական եւ այլ ծանուցումներու համար, գիմել թերթին վարչութեան:

DATE A RETENIR CONCERT organisé par le Conseil d'administration de la Croix Bleue Le 13 Mars à la Salle Gaveau

CABINET TERZIYAN Toutes Assurances Toutes Compagnies MEILLEURS PRIX — MEILLEURES CONDITIONS AUTO — MULTIRISQUES HABITATION ET COMMERCE MALADIE — PREVOYANCE RETRAITE VIE CAPITALISATION 13, rue Lamartine, 75009 PARIS Tél.: 01. 42. 82. 01. 41 + Ապահովագրական Ձեր հարցերուն համար մի վարսնիք դիմելու մեզի

Jeudi 21 Janvier à 20 heures 45 au Centre Culturel SAINT MESROB ANNA LEILOYAN Spécialiste en Histoire de l'Art Rédactrice en chef des rubriques Beaux Arts et Architecture de l'Encyclopédie Arménienne donnera une conférence sur L'école miniaturiste de Xizan (Խ ի զ ա ն) Projection de diapositives Centre Culturel SAINT-MESROB 10 bis, rue Thouin — Paris 5e Métro: Monge / Cardinal Lemoine — Entrée libre —

ՅԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ ՊՈՒՆԻ ՆԱԽԻՐԻ մասնաճիւղի վարչութիւնը Ընդհանուր Ժողովի կը հրահարէ իր բոլոր ընկերուհիները Զորքարթի, Յունուար 20, ժամը 16-ին տեղըն եկեղեցոյ կից սրահին մէջ: Կարենոր օրակարգ. - Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE Section «Archalouys Tathéossian» de Paris Séjour Familial à Bellefontaine La section «Archalouys Tathéossian» de Paris organise son SEJOUR FAMILIAL du dimanche 28 février au dimanche 7 mars à Bellefontaine (JURA). Ambiance arménienne assurée avec maintien des tarifs de 1994 !!! Alors, n'hésitez plus, venez avec vos enfants, petits-enfants ou amis mais rejoignez-nous sur les pistes de ski, de luge ou tout simplement dans le Centre !!! Renseignements et inscriptions au: 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h); 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h); 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

S. ՅԱԿՈՒՔ Ս. ԱՐԲ. ՎԱՐԴՆԱՆԻ

1917-1999

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսական Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինի Հայոց Առաքելական Պատրիարքութիւնը Արեւմտեան Եւրոպայի Հայոց Կաթողիկոսական Պատուիրակութիւնը Բարձ. Տ. Գիտակ Ս. Արբ. ՄՈՒՐՍԵԱՆ Արժպ. Տ. Նարեկ Ա. Քհնյ. ՎԱՐԴՆԱՆԻ

S. ՅԱԿՈՒՔ Ս. ԱՐԲ. ՎԱՐԴՆԱՆԻ

Ճառայ Աստուծոյ Եկեղեցւոյ եւ Միաբան Սրբոց Յակոբեանց Երուսաղէմի Հայոց Վանքի

ԹԱՂԱՄԱՆ ԿԱՐԳ

Ուրբաթ, 22 Յունուար 1999, ժամը 16-ին տեղի պիտի ունենայ Կարգ Եկեղեցւոյ:

Շաբաթ, 23 Յունուար 1999, ժամը 9.45-ին, Սրբոց Թարգմանչաց Աթոռանիստ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ հանդիսանալով Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ եւ Օծման կարգը պիտի կատարէ:

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻԻ S. ԹՈՐԳՈՄ Ս. ԱՐԲ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Պատրիարք Հայոց Երուսաղէմի

ի ներկայութեան՝ բարձրաստիճան եկեղեցականներու եւ Հոգեւոր Դասուն:

Ս. Պատարագը պիտի մեկնարանէ Սահակ Մեղրոյ երգչախումբը:

ԴԻՒԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

A L'OCCASION DU 10e ANNIVERSAIRE DU SEISME EN ARMENIE

ESPOIR POUR L'ARMENIE & la VILLE DE MEUDON présentent

Vardan MAMIKONIAN piano

- Bach Beethoven Liszt Prokofiev

Vendredi 29 janvier à 20 heures 30

ORANGERIE DU CHATEAU DE MEUDON

Au bénéfice de la reconstruction de l'école de Spitak

Renseignements, réservations : 01 47 36 02 50 — 01 46 44 68 43

Prix unique : 100 F. (placement libre)

20-ԱՄԵԱԿ ՍՍՀՄԿ - ՄԵՍՐՈՊ ԵՐԳՉՍՈՒՄԻ

ՓԿԿՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ ԵՒ ՊԱՐԳԵՒԱՏՐՈՒՄ

Շաբաթ, Յունուար 30, ժամը 21-ին FLORIDA PALACE 162-164, Bd Mireille Lauze 13010 MARSEILLE

Մասնակցութեամբ՝ «Կայծակ» նուագախումբի Փարիզէն

Առաջին անգամ ըլլալով ի Մարսէյ - հայկական եւ եւրոպական ընտիր երաժշտութիւն

Սոյն հանդէսէն առաջ պիտի պարուկատրուին երգչախումբի հիմնադրութիւնէն ջայտօր հաւատարմօրէն եւ օրինակելի նուիրումով ծառայած անդամ - անդամուհիները, յուշանք-էջրներով:

Տեղեկութեանց համար հեռաձայնէ՛լ՝ 04 - 91 - 77 - 84 - 70 04 - 91 - 34 - 77 - 44 04 - 91 - 94 - 12 - 09

Ծրագրերու մասնակցութիւն՝ 100 Ֆր.

ՅԱՌԱՋԻ ԲԱՐԳԱԻԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԵՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՍԲ ՍՍՏՅԱՆՔ

ՎԵԼԻՉԻ. - Տէր եւ Տիկին Հրայր Հրաչեան 500 Ֆր.:

ԳՈՒՐՊՐՎՈՒԱ. - Տիկին Մօրիսէթ Չոբարեան 250 Ֆր.:

«ՅԱՌԱՋ» ԿԵ ՆՈՒԻՐԵՆ

ՓԱՐԻՉ. - Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Փափազեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրեն Պ. Վաչիկ Մակարեանի (Ուաչիկի թէն):

UGAB — UGAB — UGAB —

L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE présente UN CONCERT

le Dimanche 24 Janvier à 17h HAIK DAVTIAN (Violon) ARTHUR AHARONIAN (Piano)

Au programme : Prokofiev — Stravinsky — Chostakovitch — Schedrin — Khatchaturian — Baghdassarian Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles — Paris 17e (Métro Courcelles) tél. : 01 42 27 12 26 P. A. F. : Adulte 75 F. Enfant 50 F.

UGAB — UGAB — UGAB —

ՅԻՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ 70-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՄԵՐ ԾԱՆ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Արեւուլի. Սարսէլ. Կոնէս եւ Վիլիէ-ը.պէլի «Աստղիկ» մասնաճիւղին կողմէ մասնակցութեամբ ՅԱՐՈՒԹ ԲԱՄՊՈՒԿՅԱՆԻ Շաբաթ, Յունուար 30, ժամը 20-ին Տեղերը ապահովելու համար հեռաձայնէ՛լ՝ 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

Grand Diner Dansant

organisé par la Section «Asdghig» de la Croix Bleue A l'occasion du 70ème anniversaire de la création de la Croix Bleue animé par HAROUT PAMBOUKJIAN et son orchestre le Samedi 30 Janvier à 20 heures Espace «Charles Aznavour» Rue P.-V. Couturier — Arnouville Réservations : 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

TELEVISION CANAL+ (en clair)

Dimanche 24 Janvier à 12 heures 40 («Le vrai journal» — Karl Zero) Débat sur l'élection de G. Veinstein, avec la participation de : Y. Ternon, Patrick Devedjian, Olivier Roy, Pierre Chuvin, Ara Krikorian et Ch. Aznavour.

Jeudi 21 Janvier à 20 heures 45 au Centre Culturel SAINT MESROB ANNA LEILOYAN Spécialiste en Histoire de l'Art Rédactrice en chef des rubriques Beaux Arts et Architecture de l'Encyclopédie Arménienne donnera une conférence sur L'école miniaturiste de Xizan (Խ ի զ ա ն) Projection de diapositives Centre Culturel SAINT-MESROB 10 bis, rue Thouin — Paris 5e Métro: Monge / Cardinal Lemoine — Entrée libre —

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE Section «Archalouys Théoossian» de Paris

Séjour Familial à Bellefontaine

La section «Archalouys Théoossian» de Paris organise son SEJOUR FAMILIAL du dimanche 28 février au dimanche 7 mars à Bellefontaine (JURA). Ambiance arménienne assurée avec maintien des tarifs de 1994 !!! Alors, n'hésitez plus, venez avec vos enfants, petits-enfants ou amis mais rejoignez-nous sur les pistes de ski, de luge ou tout simplement dans le Centre !!! Renseignements et inscriptions au : 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h); 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h); 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

ՅՈՒՇԱՍԵՐ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ԱՆԻԷՆ - Պուա - Գոլոմպի «Ակնունի» մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները Երկուշաբթի, Յունուար 25, ժամը 20.30-ին Centre Administratif d'Asnières: Կարեւոր օրակարգ. - Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET : 571 027 317 000 15 Commission Paritaire : N° 55935

Հրատարակուած արտախաչի Լեւոն Թիւթիւնեանի զործերու ցուցահանդէսը երկարաձգուած է մինչեւ Յունուար 23 (19 ռիւ Մազարին, մինչեւ ժամը 19):

MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE D'ALFORTVILLE ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏՈՒՆ La Maison de la Culture Arménienne d'Alfortville reçoit SEVAN ANANIAN jeune universitaire en histoire contemporaine le Vendredi 22 Janvier à 20h45 qui présentera son MEMOIRE DE MAITRISE soutenu à l'Université PARIS XII - Val-de-Marne sous le titre «L'installation des Arméniens à Alfortville des années 1920 au lendemain de la seconde guerre mondiale» avec la participation de ANAHID TER-MINASSIAN Historienne Une histoire oubliée ? Pourquoi Alfortville ? La vie dans le quartier arménien. Intégrations et conflits de génération — Entrée libre — 9, rue de Madrid, 94140 Alfortville Tél. : 01 43 76 55 89 - Fax: 01 43 78 66 64

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE La Section «Araxe» Lyon - Villeurbanne organise une SOIREE THEATRALE — LES MESAVENTURES DU BOUCHER ANDONE et — LE FIANCE D'AMERIQUE présentée par : La troupe «SEVANE» de l'Amicale des Arméniens de Romans LE SAMEDI 30 JANVIER à 20h30 au Centre Culturel de Villeurbanne : 234, Cours Emile Zola — 69100 VILLEURBANNE — Prix d'entrée : 50 F. — pour les réservations veuillez téléphoner à la M.C.A.V. au : 04 78 26 28 71 les après-midi.

Association MACHTOTZ Pour la Défense de la Langue Arménienne Cours intensif d'arménien 1er niveau pour non-arméniophones NOUVELLE SESSION: 6 février - fin juin 1999 L'enseignement est assuré par Mme Hilda KALFAYAN-PANOSSIAN par sa Méthode Audiovisuelle. Ces cours s'adresseront aux débutants de 8 - 70 ans, qui veulent acquérir les bases de l'arménien, être capable de comprendre et de s'exprimer dans les situations de tous les jours, ainsi que de lire et d'écrire l'arménien. Stage de 50 heures, le samedi matin de 9h à 12h Salle Nourhan Fringhian 15, rue Jean-Goujon — 75008 PARIS RENSEIGNEMENTS, INSCRIPTIONS : 01 47 50 97 51.

(Suite de la Première Page)

pour la prévention et la répression du crime de génocide. De plus, le Parlement européen avance que le refus de la Turquie de se conformer à cette décision constitue « un obstacle insurmontable à l'examen » de sa candidature d'adhésion à la CEE.

Le négationnisme subtil consiste dans le fait de reconnaître en apparence le crime, tout en refusant de le nommer génocide sous le prétexte fallacieux que la reconnaissance du génocide est une apologie nationaliste.

En 1995, dans la revue l'Histoire, Veinstein reprenait cette thèse afin de défendre son collègue. C'est ce qu'il affirme explicitement, à quatre reprises(2) !

L'intention de Veinstein est donc claire : soutenir les propos négationnistes de Lewis. « Aujourd'hui, j'écrirais la même chose qu'en 1995, mais pas de la même façon » (Ibid.), autrement dit, d'une façon plus subtile encore !

Le négationnisme subtil se distingue du négationnisme en ce qu'il reconnaît les faits en apparence quand ce dernier les nie simplement. En n'éliminant pas en apparence les faits, le négationnisme subtil s'apparente au révisionnisme(3). Mais contrairement au révisionnisme, le négationnisme subtil a une intention de nuire en refusant de reconnaître le génocide en tant que tel.

L'accusation de négationnisme subtil est grave. Elle a un sens moral et juridique. La condamnation de Lewis et la reconnaissance par le Parlement français du génocide des Arméniens contraignent le négationniste à être toujours plus subtil !

L'on ne manquera pas d'évoquer qu'il n'est point nécessaire de loi pour combattre les négationnistes. Il suffirait de désintégrer de façon critique leur idéologie.

Selon Veinstein, la reconnaissance du génocide des Arméniens est une atteinte à la liberté de recherche de l'historien, et donc met la République en danger. A l'annonce du vote du 29 mai de l'Assemblée, Veinstein réagit de la sorte : « J'ai eu une réaction d'historien : cet acte législatif ne risque-t-il pas de fournir un instrument pour bâillonner la liberté de recherche et d'expression des historiens ? »

ՀՊԳԵՂԱՆԳԻՍ

Տէր Է. Տիկին Օննիկ Ալեան և զուգահեռ, Տէր Է. Տիկին Պերճ Ալեան և զուգահեռ, Տէր Է. Տիկին Փաթրիկ Արևան և զուգահեռ, Էթէնի Ալեան և աղջիկը, Տէր Է. Տիկին Արամ Ալեան և զուգահեռ, Տիկին Շուարժ Սեյժնեան - Ալեան և զուգահեռ, Տիկին Շուարժ Վերթնէր - Ալեան և զուգահեռը կը ծանուցանեն որ հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի Կիրակի, Յունուար 24, յետ պատարագի Փարիզի Ս. Յովհաննէս - Մկրտիչ Եկեղեցւոյ մէջ

15, rue Jean-Goujon, 75008 PARIS Իրենց հօր, մեծ - հօր, կորոր, հօրեկոր, մօրեկոր

ՆԱՀԱՊԵՏ ԱԼՆՍԵԱՆ-Ի (Ալալեմեան)

մահուան 25-րդ ինչպէս նաև իրենց մօր, մեծ - մօր և հարսին

ԱՅՏԱ ԱԼՆՍԵԱՆ-Ի (Ծնեալ՝ Միսիկեան)

մահուան Տ. Բ. Թարեղիսեանի առթիւ : Ի գիտութիւն ռըպաբլիկեան յիշատակը յարգողներուն :

moyens : elle renforce l'impossible travail du deuil des rescapés.

Le négationnisme subtil se distingue du négationnisme en ce qu'il reconnaît les faits en apparence quand ce dernier les nie simplement. En n'éliminant pas en apparence les faits, le négationnisme subtil s'apparente au révisionnisme(3). Mais contrairement au révisionnisme, le négationnisme subtil a une intention de nuire en refusant de reconnaître le génocide en tant que tel.

L'accusation de négationnisme subtil est grave. Elle a un sens moral et juridique. La condamnation de Lewis et la reconnaissance par le Parlement français du génocide des Arméniens contraignent le négationniste à être toujours plus subtil !

L'on ne manquera pas d'évoquer qu'il n'est point nécessaire de loi pour combattre les négationnistes. Il suffirait de désintégrer de façon critique leur idéologie. L'argument ne manque pas de pertinence qui s'adresse aux individus lucides. Mais il est bon d'être prudent. Le bon sens ne saurait tolérer par exemple que l'on propage, dans les collèges et les lycées, des discours destructeurs.

Le 29 novembre dernier Veinstein fut élu à la chaire d'histoire turque et ottomane du Collège de France créée pour lui, par 18 voix contre 15 et 2 blancs. Faire son entrée, en ce lieu jugé d'ordinaire prestigieux, d'une courte tête est innouï.

PHILIPPE BOUCHEREAU Codirecteur de la revue L'intranquille

le 10.01.1999

(1) On le lui reproche assez. Pierre Chuvin aurait préféré que "l'affaire" reste confinée « dans les couloirs d'une institution qui, malgré plus de six mois de pressions, n'a pas cédé », plutôt que de la voir « soumise par Libération au tribunal de l'opinion publique », Libération du 6.01.1999.

(2) Cf le Journal Haratch, 27 et 28-29. 11.1998. Cette interview de Veinstein vaut comme document-archives prouvant l'intention malveillante de l'historien qui développe une sophistique négationniste.

(3) Le révisionnisme consiste, sur un plan théorique sans visée politique, à diluer la nature génocidaire du crime dans une réalité d'une autre nature.

ՅԱՌԱՋԻ ԲԱՐԳԱԻԱՅՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԵՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՄ ՍՏԱՑԱՆԲ

ՓԱՐԹ. - Ա. Տէր - Պարսմեան 400 Փրահք :

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ՇԱՐՎԻԺ. - Պր. Յակոբ Սիմոնեան 250 Ձր. կը նուիրէ «Յառաջին իր կնոջ» Արմենուի Սիմոնեանի մահուան Տ-րդ տարեկիցին և յիշատակ :

INFORMATIONS ARTISTIQUES

CINEMA ET CULTURE D'ARMENIE

L'Atrium de Chaville (3, Parvis Robert Schuman) présente

le Samedi 30 janvier à 20 h 30 LE CHAOS

film réalisé par V. Vaggarchian, présenté par Armen-film Solidarité. La projection sera suivie d'une animation musicale avec :

Haik DAVTIAN (violon) Arthur AHARONIAN (piano)

MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE D'ALFORTVILLE

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏՈՒՆ

La Maison de la Culture Arménienne d'Alfortville reçoit

SEVAN ANANIAN jeune universitaire en histoire contemporaine

le Vendredi 22 Janvier à 20h45

qui présentera son MEMOIRE DE MAITRISE soutenu à l'Université PARIS XII - Val-de-Marne

sous le titre « L'installation des Arméniens à Alfortville des années 1920 au lendemain de la seconde guerre mondiale »

avec la participation de ANAHID TER-MINASSIAN Historienne

Une histoire oubliée ? Pourquoi Alfortville ? La vie dans le quartier arménien. Intégrations et conflits de génération

— Entrée libre —

9, rue de Madrid, 94140 Alfortville Tél. : 01 43 76 55 89 - Fax : 01 43 78 66 64

ՅԲՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ 70-ԱՄԵՏԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՄԵԾ ԺԱՇ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ

Կարգադրուած Կապույտ Խաչի Արճուկի և Սարգիս Կոնէս և Վիլիէ-Լը-պէլի «Աստղիկ» մասնաճիւղին կողմէ մասնակցութեամբ ՅԱՐՈՒԹ ԲԱՄՊՈՒՔՅԱՆ-Ի Շաբաթ, Յունուար 30, ժամը 20-ին Տեղիը ապահովելու համար հեռաձայնի՝ 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

Grand Diner Dansant

organisé par la Section «Asdghig» de la Croix Bleue A l'occasion du 70ème anniversaire de la création de la Croix Bleue animé par HAROUT PAMBOUKJIAN et son orchestre

le Samedi 30 Janvier à 20 heures Espace «Charles Aznavour» Rue P.-V. Couturier — Arnouville Réservations : 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

TELEVISION CANAL+ (en clair)

Dimanche 24 Janvier à 12 heures 40 («Le vrai journal» — Karl Zero) Débat sur l'élection de G. Veinstein, avec la participation de : Y. Ternon, Patrick Devedjian, Olivier Roy, Pierre Chuvin, Ara Krikorian et Ch. Aznavour.

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

Section «Archalouys Tathéossian» de Paris

Séjour Familial à Bellefontaine

La section «Archalouys Tathéossian» de Paris organise son SEJOUR FAMILIAL

du dimanche 28 février au dimanche 7 mars

à Bellefontaine (JURA).

Ambiance arménienne assurée avec maintien des tarifs de 1994 !!!

Alors, n'hésitez plus, venez avec vos enfants, petits-enfants ou amis mais rejoignez-nous sur les pistes de ski, de luge ou tout simplement dans le Centre !!!

Renseignements et inscriptions au : 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h); 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h); 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

ՅՈՒՇԱՅՏԻՐ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ԱՆԻՔՆԱ - Պուա - Գոլոմպի «Ակունքի» մասնաճիւղը լնդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները երկուշաբթի, Յունուար 25, ժամը 20.30-ին Centre Administratif d'Asnières: Կարելոր օրակարգը - Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

UGAB — UGAB — UGAB —

L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE

présente UN CONCERT

le Dimanche 24 Janvier à 17h HAIK DAVTIAN (Violon)

ARTHUR AHARONIAN (Piano)

Au programme : Prokofiev — Stravinsky — Chostakovitch — Schedrin — Khatchaturian — Baghdassarian Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles — Paris 17° (Métro Courcelles) tél. : 01 42 27 12 26

P. A. F. : Adulte 75 F. Enfant 50 F.

UGAB — UGAB — UGAB —

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

La Section «Araxe» Lyon - Villeurbanne organise une

SOIREE THEATRALE

— LES MESAVENTURES DU BOUCHER ANDONE et — LE FIANCE D'AMERIQUE

présentée par : La troupe «SEVANE» de l'Amicale des Arméniens de Romans LE SAMEDI 30 JANVIER à 20h30 au Centre Culturel de Villeurbanne : 234, Cours Emile Zola — 69100 VILLEURBANNE

— Prix d'entrée : 50 F. — pour les réservations veuillez téléphoner à la M.C.A.V. au : 04 78 26 28 71 les après-midi.

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET : 571 027 317 000 15 Commission Paritaire : N° 55935

ՓՈՒՆՆ ՏՈՄՍԻ

ԻՆՉՈՒ ԿԱՐԴԱՆՔ.

Մ Ե Ծ Ճ Ա Մ Բ Ո Ւ Ա Ի Ա Ջ Ա Կ Ն Ե Ր Ը

ՓԱԻՍՏՈՍ ԲԻԻԶԱՆԴԻ

«ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՆԱՅՈՑ»Ը

(ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿ ԶՈՒԹԻՒՆ, ԵՐԵՒԱՆ, 1988)

(Բ. Խ. Վերջին մաս)

Բ - Եկեղեցիին պայքարի ծրագիրը

մէջ: Այնուհետև, որքան ալ Բիւրանը չափազանցած ըլլայ Եկեղեցւոյ տաքնութիւններն ու պարտկած՝ անոր յանցանքներն ու ոճիրները, որքան ալ չափազանցած՝ աշխարհական շարքերու բացասական Երեւոյ, ակնբեր է որ թագին գէժ Եկեղեցւոյ պայքարը սահմանուած էր ազգային ու պետական շահու մը հետապնդումով: Ընդհանրապէս կարելի չէ նոյնը հաստատել Արշակունիներու հակա-Եկեղեցական քաղաքականութեան պարագային: (Ուրիշ յօդուած մը հարկաւոր է սակայն ընդլայնելու այս հարցը):

Գ - Բիւրանդէն ետք

Բիւրանդի պատմութեան լնդգրկած շրջանին Հայ Եկեղեցիին պայքարը յաջողութեամբ չպակասեցաւ: Հայաստանը 387-ին դադարեցաւ ըլլալ անկախ պետութիւն ու թաժանուեցաւ Բիւրանդական ու Պարսկական կայսրութեանց միջև: Երկրին շատ մը զաւտները թաժանուեցան և այնուհետև Հայոց թագաւորութիւնը պատակասցաւ, ցրուեցաւ, իր նախկին մեծութիւնը կորսնցուցաւ:

Հիմա նոր ու աւելի մեծ վտանգ կը ըստ պատմութեան Եկեղեցիին ու նաև Հայ ժողովուրդին գոյատեւման կարելիութիւններուն: Մեր պետութեան անկումէն օգտուելով Բիւրանդացի ու Պարսիկ կղերական զանազան անցաւ տկարացնելու ու մէջտեղէն վերցնելու Հայ Եկեղեցին, տիրաւորութեան համար անոր պատկանելի Տարաւորութեան, Հակառակ պետական կազմին կրած հարուածներուն, Եկեղեցիին մնաց իր շահը պաշտպանելու կորով և ուժ: Եւ շարունակեց պայքարել: Եւ թէ ինչ գէշերով...:

Սահակ Մկրտչի միջոցաւ 405-ի Հայ գիրքերու դիտարկումն ու հետևող մշակութային հակադրումն ու հրաշալի աշխատանքը ամբողջ Եկեղեցական շարքերու գիտակցական ուժը, ստեղծելով մարտնչողներու եռանդուն, հուժկու ու խկապէս պատրաստուած բանակ: Անուշտ գիրքերու գիտարկումն անմիջական դրդապատճառը Եկեղեցական ուսուցանիչին ինքնական շահն էր: Պարսիկ ու Բիւրանդացի կրօնական մրցակցութեան ու իրենց պետութեանց յարուցած խռնողոտներուն առաջը առնելու համար, նաև պատասպանելու: Հայ Եկեղեցիին գործունէութեան դաշտը, Եկեղեցին միտցն յունարէնէ և ասորիէն անկախ միջոց մը ստեղծել կապ պահելու ու հայդրակցելու Հայ ժողովուրդին հետ: Միայն իմարը կրնայ առարկել որ այս քայլը չունէր ու չունեցաւ համապայքային պատմական ու մշակութային մեծ նշանակութիւն:

Մշակութային շարժումին այս առաջին արդարեւէն էր զորացնել Եկեղեցին, դիմադրուելու համար 50 տարի ետք Պարսիկներու նոր միտակաւ արշաւանք մը: Հակառակ որ հպատակեցուցած ու տկարացուցած էին Հայ թագը, Եկեղեցին կը մնար պատկանելի ուժ որ գիրքերու գիտարկումով զգալի վտանգը որ Եկեղեցին, իր սամապայքային հաստատութիւնը, կրնար ըլլալ կորիզ անկախ Հայ պետութեան մը վերականգնումին: Գործի անցան, հետևաբար, ջնջելու Եկեղեցիին վերապահութեամբ լայնատարած տնտեսական ու օրէնսգրական առանձնաշնորհումները որոնք կերպով մը կ'երաշխաւորէին անոր անկախութիւնը:

Այս նպատակով էր որ Պարսիկները Եկեղեցին դրամական հարկերու ենթարկեցին, վանքերը պարպել ջանացին ու փորձեցին ջնջել Եկեղեցիին ընկերային ու օրինական - գաղտնական իրաւունքները: Եկեղեցիին հիմքը այսպէս պիտի խախտէին: Այս տեսանկիւնէն Քրիստոնեայ պաշտամունքի արդիւնաւոր մասնակի, նոյնիակ երկրորդական երեւոյթ էր: Զարմանալի չէ երբեք որ Ղեւոնդ Երեց ու իր բնիկները պիտի զոհանային մտքի միջոցով: Եկեղեցիին անկախ և ուժեղ գոյատեւման համար հարկ էր ամբողջականօրէն վերա-

նակը Երրորդական ճամբորդած է աշխարհը շրջած իտալացի զոյգի մը հետ:

Յուշագրութեան շրջորդ շարքին մէկ պարբերութեան յանկարծ զգացի շնչառական դժուարութիւն մը: Կը խօսուէր «մեր անկուշտ միլիցիոներներու» մասին: Կապան - Քաջարան մայրուղիի երկայնքին, շրջանի մը՝ ուր ազատութիւնը թեւատարած կը տիրէ, իսկական պատուհաս գարձած են «պետութեան մէջ պետութիւն» կազմած այս ոստիկանները, որոնք ամէն անկրկնադարձի «անխիղճօրէն և առանց զգալի կը կողպտան վարորդները», հազարական և աւելի դրամի տուգանքներ պարտադրելով...: Հակակշիռ շիջայ անոնց վրայ, թող որ կարելի չէ լանջ նաև թէ անոնք մեղաւորներն ալ չունին իրենցմէ բարձր դիրքերու վրայ գրտնուող ուստիկանական թէ քաղաքային պաշտօնատարներու դասին մէջ:

Վրաստանէն մինչև Հայաստան ու դեռ աշխարհի այլ երկրներ, ամէն տեղ ուր կը տիրէ ազատութիւնը, քաղաքական ապականութիւնը, տկար պետութեան մը ուրուականը կամ անիշխանական դրուութիւն մը, իրաւապահ ուժերը կը դառնան «տրուութեան մէջ տէրութիւն» մը, իսկ ճամբաներու ոստիկանները կ'ըլլան մեծ ճամբու աւազակներ, ստեղծելով որքան ալլանդակ նոյնքան դարձուրի կացութիւն մը՝ երբ կողոպտուողը իր շահուն և ապահովութեան համար նախամեծար կը նկատէ լոտութիւնը, կրաւորականութիւնը և գործակցութիւնը «օրէնքի» այս աղբուրներուն հետ: Կացութիւնը կը ստանայ հրէշլային երեւոյթ, երբ «միլիցիոներները» կը բանանան նոյն հայրենի հողին, հասարակաց տիրուր ճակատապրի գոճ, թշուառութեան և կիսաքաղցութեան մէջ բախտակից ազգակիցներուն վրայ, անոնցմէ կորզելով իրենց ճակալ քրտինքով շահած պատու մը՝ հացէն զգալի մաս մը: Ու դեռ չենք խօսիլ օրէնքի, քաղաքակրթութեան, քաղաքացիի իրաւունքին, արդարութեան և նման այլ սկզբունքներու և արժէքներու մասին:

Այս վանդակային կացութիւնը հաւանաբար մեղմանայ, եթէ Հայաստանի կառավարութիւնը սայ որոշում մը, նման իր անդամներուն հանդէպ որդեգրած վերջին որոշումին, բազմապատկելով բարձրատարիճան իշխանութիւններուն - նախազահէն մինչև նախարար և բարձրագոյն պաշտօնատար - ստացած ամսականները: Գիտենք սակայն թէ նման դաշափար մը կարող կերպով պիտի մերժուի սա առարկութեամբ՝ թէ իշխանութիւնը չէնց նման որոշում մը տուած են, որպէսզի իրենց ամսականները ներդաշնակեն և հասարակեցնեն միլիցիոներներուն դանձած զոհմաններուն, այս անգամ օրինականութեան կնիքով...:

Պոսքըն

ՍՍՍԱՆՔ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԵԿԵՂԵՑՈՒՆԵՐԸ ՊՈՂՈՒԹԻՒՄ (ԵԿԵՂԵՑԻ ԵՎ ԱՆՊԵՐԵՆԻ) ԵՍՅԷՐ ԽՇՈՇԶԷՎՍԿԻ Քրտրովիա (Լեհաստան) 1998

Միջազգային հակամարտարանութեան գասարխոս և անդլատատ հայկական մամուլին սինակազը՝ ուաշինկիթընարնակ տղթոր Մուրատ Մուրատեան, որ բազմիցս Հայաստան և Արցախ այցելած է, իր վերջին ճամբորդութեան ինքնաշարժով կը մեկնի Երեւանէն Թիֆլիս, հայաստանցի ընկերակիցով: Մինչև վրացական սահման մասնաւոր գանդատ մը չունի, սակայն անկէ Թիֆլիս՝ ճամբան կը նկատէ իր ամբողջ կեանքի լնթացքին ճանչցած միջհանրապետական ամէնէն տաժանելի և մարմնապէս ցնցիչ ճամբան: Ամերիկեան քանակի նախկին գնդապետի մը կողմէ կղած այս վիպարութիւնը պէտք է առնել իր տառացի իմաստով: Սակայն նոյն իսկ Ֆրիդբախն այդ շարժարանը պատճառ չըլլար ենթակային դիտարկութիւն, այլ յուսահատեցնող երեւոյթ մը: Հայաստանի սահմանէն մինչև Թիֆլիս վեց տեղեր վրացի ոստիկաններ կը կանգնեցնեն հայկական ցուցանակով ինքնաշարժը, «օրինախտութեան» պատրուակով: Նպատակը կաշառքն է: Այսպէս, մինչև Թիֆլիս՝ ոստիկաններուն կը վճարուի ընդհանուր 120 տոլար: Վերադարձի ճամբուն՝ խոհեմութիւնը կը դառնայ Հայերուն ուղեցոյց: Մայրաքաղաքի ոստիկաններուն հետ համաձայնութիւն կը կնքեն: Հարիւր տոլար միագումար վճարումով, ոստիկանները իրենց կ'ընկերանան մինչև սահման, ամէն անգամ միջամտելով երբ ճամբու երկայնքին իրենց պաշտօնակիցները ցոյց կուտան վարորդին «օրինախտութիւնը» տուգանքները իրենց սովորական խանդը: Երկրին շրջապայութեան ոստիկանները գրտած են եղանակը՝ մէկ օրուան մէջ ապահովելու իրենց ամսականին բազմապատիկ: Բնականօրէն, կարելի չէ դաւազան իձնորն սուլիչ փշելով գրազած այս մարդոց առարկել, անոնց հետ վիճիլ, եթէ նպատակը ոստիկանատան կամ բանտի մը գիշերային վայելքը չէ: Մեծ ճամբաներու մերթօնայ այս աւազակները նաև իրաւապահ մարդիկ են:

Մասնաւոր գոհունակութիւն մը ունեցած էի, երբ յօդուածագիրը նման ոչ մէկ անախորժ գէպը արձանագրած էր Հայաստանի սահմանէն մինչև Երեւան: Ապրիլին Հայ ոստիկանները, մասնաւոր էի, թէ և քիչ մը զարմանքով և նաև որոշ վերապահութեամբ...: Տարբեր փորձառութիւն մը կը յիշէի 1978-ին Երեւան այցելութեան: Սակայն կը թուէր թէ հիմա որ խորհրդային ապականած կարգերը անցեալի կը պատկանին, ջնջուած են նաև համայնավար իրաւակարգի ծնունդ հայկական այդ խորթ բարբերը...:

Վերջին Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթին մէջ կարգացի շահեկան ճամբորդական տպագրութիւն մը «Հայաստանեան Պատկերներ» վերնագիրով: Այս մէկը չէր նմաներ ծանօթ իրողութիւններու մասին տարողակի շարակրատութեան: Եարբը կը յատկանշուէր հեղինակին՝ Եւսէբէոս գրանունով՝ որքան դիտարկութեան և պատմութեան գուսպ, կուռ և գրաւիչ արտայայտածելով, նոյնքան նաև նոր վայրերու ու անոնց բնակչութեանց մասին ծանօթանալու և տեղեկացնելու ինքնուրոյնութեամբ, Երեւանէն մինչև Նախիճեանի սահմանակից վայրերը, Եղեզնաձոր, Նորավանք, Տաթև, Կապան, և այլն: Արդարձ, և այլն: Ընթերցողը գրտական հետ կը հաղորդուէր հայաստան աշխարհին հետ, անցեալ և ներկայ: Հեղի-

L'Ecole «KHATCHADOUR ABOVIAN» de la Cathédrale Arménienne Apostolique SERPOTZ TARKMANTCHATZ de Marseille

organise un SUPER LOTO Վ ի ճ ա կ ա խ ա ղ

Dimanche 31 Janvier à 15 heures au Centre Culturel Sahak-Mesrop 339, avenue du Prado — 13008 MARSEILLE

LE GROS LOT : Une agréable surprise et d'autres lots de valeur La galette de Roi sera offerte aux participants par l'école Abovian VENEZ NOMBREUX ! Encouragez le développement culturel de nos élèves

UGAB-Paris IDF L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE présente UN MONOSPECTACLE DE PANTOMIME «Balafre» «SILHOUETTE DU SILENCE» Mercredi 3 Février à 20 heures 30

ՅՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ 70-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ Մեծ ճագ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ կազմակերպում

A L'OCCASION DU 10° ANNIVERSAIRE DU SEISME EN ARMENIE ESPOIR POUR L'ARMENIE & la VILLE DE MEUDON présentent Vardan MAMIKONIAN piano

TELEVISION CANAL+ (en clair) Dimanche 24 Janvier à 12 heures 40 «Le vrai journal» — Karl Zero Débat sur l'élection de G. Veinstein, avec la participation de : Y. Ternon, Patrick Devedjian, Olivier Roy, Pierre Chuvin, Ara Krikorian et Ch. Aznavour. EREVAN 2 vols directs hebdomadaires en Airbus A310 de la compagnie ARMENIAN AIRLINES

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ Տիկին Արեգնազ Քեյլիեանի մահուան առթիւ Ալֆորվիլի Ս. Մեսրոպ Կրթարանը չնորհակարգութեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները. — Սարգիս Մուրատեան 500 Ֆր., Տիկին Աննա Գարաթէպէ 100 Ֆր., Տիկին Մարի Բէյբոնա Սորա 250 Ֆր., Ժան Յակոբեան, Ժերար Սիմոնեան 500-ական Ֆր., Տիկին Թրինթար Օտիպէր 300 Ֆր., Էտուար Զիլինկերեան 250 Ֆր., Տէր և Տիկին Անդրանիկ Ղազարեան, Տէր և Տիկին Տ. Իսրէնճեան, Տէր և Տիկին Մատէն Քէյլիեան, Օր. Սոնիա Պատէ 500-ական Ֆրանք, Օր. Մարկրիթ Գուժրուեան 1000 Ֆր., Տիկին Լիւսի Սիմոնեան 300 Ֆր., Տիկին Արեգնազ Զէրչեան 500 Ֆր. :

Կազմակերպում կազմում Մաշի Արնոլդիլ - Սարսէլ - Կոնէս և Վիլիէ-լը-պէլի «Աստղիկ» մասնաճիւղին կողմէ մասնակցութեամբ ՅԱՐՈՒԹ ԲԱՄՊՈՒՔՃԵԱՆ-Ի Երաբ, Յունուար 30, Ժամը 20-ին Տեղերը ապահովելու համար հեռաձայնել՝ 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

20-ԱՄԵԱԿ ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԲԻ ՓՍԿՄԱՆ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ և ՊԱՐԳԵԻՍՏՐՈՒՄ Երաբ, Յունուար 30, Ժամը 21-ին FLORIDA PALACE 162-164, Bd Mireille Lauze 13010 MARSEILLE

UGAB — UGAB — UGAB — L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE presente UN CONCERT le Dimanche 24 Janvier à 17h HAIK DAVTIAN (Violon) ARTHUR AHARONIAN (Piano) Au programme : Prokofiev — Stravinsky — Chostakovitch — Schedrin — Khatchaturian — Baghdassarian

Grand Diner Dansant organisé par la Section «Asdghig» de la Croix Bleue A l'occasion du 70ème anniversaire de la création de la Croix Bleue animé par HAROUT PAMBOUKJIAN et son orchestre le Samedi 30 Janvier à 20 heures Espace «Charles Aznavour» Rue P.-V. Couturier — Arnouville Réservations : 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET : 571 027 317 000 15 Commission Paritaire : N° 55935

« Յ Ա Ռ Ա Ջ » ի ընթացիկ ազդերու սակագիրը Մահադդ 800 (964,80) Հոգեհամգիստ 700 (844,20) Ենթահակալիք 700 (844,20) Հարսնիք-նշանուտիք 700 (844,20) Ծնունդ 700 (844,20) Բոլոր ազդերու սակերուն վրայ, հարկ է աւելցնել 20,60% ԹԵՎԷԱ. (տեխ. փակազծի մէջ ընդհ. գուժարը) : Այս գիները կը վերաբերին մէկ անգամ հրատարակելի ազդերու, ՄԻՆՉԵՆԻ ՄԷԿ ՔԱՌՈՐԴ ՍԻՒՆԱԿ (25 տող) մահազդերու պարագային և 1/8-րդ (12-13 տող) մնացեալին :

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE Section «Archalouys Tathéossian» de Paris Séjour Familial à Bellefontaine La section «Archalouys Tathéossian» de Paris organise son SEJOUR FAMILIAL du dimanche 28 février au dimanche 7 mars à Bellefontaine (JURA). Ambiance arménienne assurée avec maintien des tarifs de 1994 !!! Alors, n'hésitez plus, venez avec vos enfants, petits-enfants ou amis mais rejoignez-nous sur les pistes de ski, de luge ou tout simplement dans le Centre !!! Renseignements et inscriptions au : 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h); 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h); 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

ՅՈՒՇԱՅԵՐ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ ԱՆԻԷՆ - Պուա - Գոլոմպի «Ակնունդ» մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները Երկուշաբթի, Յունուար 25, Ժամը 20-30-ին Centre Administratif d'Asnières: Կարենը օրակարգ. - Բոլորին ներկա. յութիւնը անհրաժեշտ է :

Association MACHTOTZ Pour la Défense de la Langue Arménienne Cours intensif d'arménien 1er niveau pour non-arménophones NOUVELLE SESSION: 6 février - fin juin 1999 L'enseignement est assuré par Mme Hilda KALFAYAN-PANOSSIAN par sa Méthode Audiovisuelle. Ces cours s'adresseront aux débutants de 8 - 70 ans, qui veulent acquérir les bases de l'arménien, être capable de comprendre et de s'exprimer dans les situations de tous les jours, ainsi que de lire et d'écrire l'arménien. Stage de 50 heures, le samedi matin de 9h à 12h Salle Fringhian — PARIS 8° RENSEIGNEMENTS, INSCRIPTIONS : 01 47 50 97 51.

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE La Section «Araxe» Lyon - Villeurbanne organise une SOIREE THEATRALE — LES MESAVENTURES DU BOUCHER ANDONE et LE FIANCE D'AMERIQUE présentée par : La troupe «SEVANE» de l'Amicale des Arméniens de Romans LE SAMEDI 30 JANVIER à 20h30 au Centre Culturel de Villeurbanne : 234, Cours Emile Zola — 69100 VILLEURBANNE — Prix d'entrée : 50 F. — pour les réservations veuillez téléphoner à la M.C.A.V. au : 04 78 26 28 71 les après-midi.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՅՈՒՄՆԵՐ

ՅԱԿՈՐ ԱՐՔ. ՎԱՐԳԱՆԵԱՆԻ

ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Ն. ԶԱՐԵԱՆ — Զ. ՏԱՐՕՆԵԱՆ ԶՈՒԳԱԼԵՈՐ

ԱՐՈՒՅՏ

ԹԻԹԻՒՆՃԱՆԻ

ՓԻՇԸ

Տասնամեակներու մոտացութենէ ետք, Լեւոն Թիւթիւնճեանի (1905 - 1968) արուեստը հեռուէն ալ տեսնելու համար...

1930-ական թուականներու շարք, Թիւթիւնճեանի մաս կտրելից յատկապէս այն արուեստագէտներու փառանքին...

Սակայն տիեզերային տեսիլքով համակարգիչ Թիւթիւնճեան կը նմանի այն աստղագետներուն որոնք իրենց յատուկ բաղադրութիւնն ու լոյսը ունին...

Գիծը ուրեմն. այն գիծը՝ որ Ի. դարու արուեստին մէջ, որեւէ ժամանակեւ աւելի դարձած է հետք...

Թիւթիւնճեանի գիծը իր աշխարհն ունիւն ան կը թուի գերզգայուն գրչման ըլլալ մտածուած զծայնութեան մը...

«Յայ թատրոնի լինկըրայթներ» եւ «Համազրային»-ի Գիծակ թատերախումբին միասնական աշխատանքով 1996-ին սկիզբ առած թատերական ընթացումներուն...

Թատերական այս գործունէութիւնը ոչ միայն սահմանը աւելի լայն եղաւ միջոցաւ, քան գործի մը ներկայացումը, ուշագրաս էր յատկապէս տարուած ուսումնասիրութեան աշխատանքով...

Զ. Տարօնեանի «Ամբողջ ճամբորդութիւնը» (1951) մէկ արարողութեան ընթացքը արարողութեան ընթացքը արարողութեան ընթացքը...

Ն. Զարեանի «Զարն այս անգամ չբեկեց» որ երկու պատկերով «կոմեդիա» մը է, կ'անցնի Հայաստանի լեռնային մէկ ստոյգարանին մէջ...

Օրումն առթիւ պատրաստուած յայտագիրը ուր ինչպէս միշտ խտացուած էր երկու հեղինակներուն մասին ամփոփ տեղեկատուութիւնը...

Բաճար՝ միջոցը կ'ոտոզէ եւ կը տարածուի: Այս է Թիւթիւնճեանին անսայթքը գիծը որուն տակաւին հանդիպելու նոր առիթներ կ'ունենանք...

ՅԱԼԱՐԱԶ

- (1) Gladys C. Fabre : «TUTUNDJIAN», Editions du Regard, Paris, 1994, p. 7.
(2) LEON TUTUNDJIAN, «A l'avant-garde des années 30», Galerie Lucien Durand le Gaillard, 19, rue Mazarine,

Յակոր Սրբազան Վարդանեան, իմ նախորդը, ոչ եւս է: 25 տարիներ ան ղեկավարեց այս բնագործակ թեմը, որ կ'երկարի Պորտո քաղաքէն մինչեւ խորակն սահմանը: Քառորդ զար ան կարողացաւ համադրել ու միատեղել 150-000 հաւատացեալներ մեր Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ՝ Հարաւային Տըրանսայի: Ահա ութ տարիներ է վեր, որ ան ձգած էր իր պաշտօնը՝ ընտրուած ըլլալով Պատրիարքական Փոխանորդութեան բարձր աստիճանին՝ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Ամենապատիւ Թորգոմ Արքեպիսկոպոսի կողմէ, որ պիտի նախագահէ ու պատրարգ պիտի մատուցանէ թագման կարգի՝ Սրբոց Յակոբեանց կարգի, պաշտպան Սուրբ Տեղեաց, ամենաբարձր Ի. կանաւորներէն մէկուն:

Ապագայի Յակոր Արքեպիսկոպոս Վարդանեան ծնած է Ուրֆա, Եգիպտոս, 1918 Յունուար 1 թուին: Զատիկ 1915-ի ցեղասպանութեան արձակուրէն փրկուած ծնողներու:

1920 թուի Ուրֆայի Փրանսական Ղեկավար սպանդէն ետք, Վարդանեան ընտանիքը կը կարողանայ խոյս տալ դէպի Հայաստան, 1921-ին: Գէպի այն Սուրբան, որ դարձաւ սպաստարան, ինչպէս բազում ուրիշ արարական երկիրներ, ցեղասպանութենէն վերապրողներուն: Հայրը Սըրբազան Հօր յանգեցաւ, հակառակ տեղափոխութեան, բանալ եւ կարճատեւակու երկու հայկական դպրոցներ՝ Հայկչի ու Ռաքալայի մէջ:

14 տարեկան պատանի Ալեոն Վարդանեան կ'ընդունուի Երուսաղէմի Ժամանակաւորացիք: 18 տարեկանին կը ձեռնադրուի Սարգիստայ: 1939 թուին կը ձեռնադրուի կուսակցոյ, թահանայ՝ վերանուանուելով Յակոր Արքեպոս, եւ կը դառնայ անգամ Ս. Յովհաննու Եղբայրութեան:

Իր քաջգիրութիւնը հայերէն լեզուի եւ իր սէրը հայ գրի նկատմամբ՝ գիծը կը դարձնեն Երուսաղէմի Պատրիարքին աւճակական քարտուղարը: Հոգեւոր Հովիւ Հայֆա քաղաքի Հայոց, 1941 - 1946 թվականներին, ան կը միտնի կրթութեան, թիւկուրը կը կանգնի ու Աստուծոյ խօսքը կը բերէ իր Հօրին՝ ուսմբերու տեղատարափին տակ՝ Համաշխարհային Երկրորդ պատերազմի ընթացքին: 1946 թուին, ան կը հրաւիրուի Սրբոց Յակոբեանց Տունը, որպէս տընորէն վանքի տպարանին եւ հրատարակիչ պարկզով եղած է ատամնարտ: Նոյն էջին վրայ տրուած է անոր հայերէն թատերախաղերուն ցուցակը որ կը բաղկանայ ինչ անունէ: Մեծած է 1969-ին:

Ն. Զարեան որ ծնած է Վանի կառապետի գիւղը (1900) ծանօթ անուն է արեւելահայ գրականութեան մէջ, առաւել յարաբար քան ստեղծ: Իր թատերգութիւններուն ամէնէն ծանօթներն են «Արա Գեղեցիկ» (1943), «Փորձագրութեան» (1952): Ասոր բեմական գործերուն հետաքրքրական մէկ յատկանիւնն է խորհրդային կեանքի երեւոյթներուն մասնանշումն ու քողարկուած ձաղկումը: Մեծած է 1990-ին:

Ուսմբին յաջող շարքը (7-րդ) պատրաստուած է վեց թատերգութիւններով: ձեռնած թուականներուն, առաջինն է Փետրուար 14-ը, Ե. Գասպարեանի, Ռ. Հատուէնեանի, Զ. Տարօնեանի թատերախաղերով:

ԱՐՓԻ ԹՈՓՈՅԵԱՆ

75006 Paris, du 27 novembre 1998 au 23 janvier 1999.

Այս ցուցահանդէսին առթիւ մատնանշում էր որ կ'ուստի յանդէսէ թիւթիւնճեանի ամբողջական գործերը ներկայացնող հրատարակութեան իմ օրագիրը, իր աղբիւրկան Տիկից վիճէի նախաձեռնութեամբ, կ'ուստի յանդէսէ զգործերու վաւերականութիւնը...

Պատրիարքարանի պաշտօնական «Սիւն» ամսագիրին, մինչեւ 1951 թուականը: Այս շրջանին, ան կ'ուսուցանէ Ժառանգաւորացի մէջ Ընդհանուր Պատմութիւն, Եկեղեցական Պատմութիւն, Հայ գրականութիւն, Աստուածաբանութիւն:

1956 - 1960 շրջանին, Վարդանեան Վարդանեան կը նուիրուի դատարարական ասպարէզին մէջ՝ թէ Ժառանգաւորացի եւ թէ Երուսաղէմի հայկական երկրորդական վարժարանէն ներս: ապա՝ ան կը դառնայ անտղէն Ժառանգաւորացի, 1960 թուին:

ԱՌԱՔԵՆՈՒԹԻՒՆ

1964 թուին, Հայոց Պատրիարքը գիծը կ'ատաղէ կաթնական Ամերիկա՝ այցելելու համար հայկական համայնքները Արժանիքի, Ուրուկուէյի, Չիլիի ու Պարագիլի, ձեռնարկներու համար հանգանակութեան մը՝ յղուած սպաստանախնորուն, որոնք կը վայելէին Պատրիարքարանի հոխանարարութիւնը: Իր այս առաքելութիւնը ունեցաւ մեծ յաջողութիւն:

1965 թուի Մարտին, Վարդանեան Ա. գիծը կը հարկաւ կաթնալիտական Փոխանորդի Մարտէյլ, ուր իր իմաստութեամբ եւ զիւնանդիտութեամբ կը խնայ հարթելու զոյժ անհասկացողութիւններ:

Սեպտեմբերին, Սրբոց Յակոբեանց Միտարութիւնը կուսայ իր համաձայնութիւնը եւ կը ստանայ եպիսկոպոսական օծում, ի Սուրբ Էմիլիանին, ի Հայաստան: Յաջորդ տարի 1966 Յունուար 6-ին, Յակոր Սրբազան կը ստանան իր նոր պաշտօնը՝ Փոսէյն քաղաքին մէջ:

Նշենք մի քանի յատկանշական իրագործութիւններ:

1973 թուին, կառուցուեց 1915 թուի Մեծ Եղեռնի յուշարձանին՝ Մայր Եկեղեցւոյ բակին մէջ, Փրատո պողոտային վրայ: եպիսկոպոսի անձնական նախաձեռնութիւնը եղաւ վճարական:

1973-ին, Լա Սիթայի մէջ կը ձեռնարկէ կառուցումները նոր եկեղեցւոյ մը եւ ուր կը հաստատէ Հայ դպրոցը:

1978 թուին, հաստատուեց Առաքելական Եկեղեցւոյ դէպի միւս Քուրդ Եկեղեցիները՝ դուստր ոճ ու ձև: Սրբազան Հօր էջիմէնիք շարժման հասկացողութեան շարժանիւնը մէջ: Իր ամենացայտուն յանգումները կառուցուած «Ռատիո Տիլալի»-ի անտեղծման մէջ, Էջեկարայ Եպիսկոպոսի աջակցութեամբ եւ մասնակցութեամբ Օրթոտոքս եւ Բողոքական Եկեղեցիներուն:

1984 թուին, Վարդանեան Ա. Վեհապետ Հայրապետի այցելութեամբ, Փարիզի մէջ զուստարած ժողովին իբրեւ հետեւանք կը ստանան՝ ալ աւելի աշխուժութիւն՝ եկեղեցիները միացնելու մէկ իշխանութեան ներքեւ: Ինչ որ կը յաջողի՝ հիմնադրութեամբ Հարաւային Ծրանայի Հայոց Եկեղեցիներու ընդհանուր ժողովին իր Շրջանային կողմէն, որ իրաւական պաշտօնական հանգամանք կը ստանայ 1991 Գեղեմիքի 2 թուին:

1990 Յունիս 29-ին, նախաձեռնութեամբ քաղաքապետ Ռոպէր Վիլյուրիլի, Ան կը հիմնադրուի անգամներէն մէկը Մարտէյլ - էպիլէրանի:

Այլ բազում բարեմասնութիւններ եւ կ'առաջնորդեն Սրբազան Հայրը բացառիկ կաթնալիտական գնահատանքի, երբ 1991 թուին, կ'արժանանայ Արքեպիսկոպոսի տիտղոսին:

Բայց Յակոր Սրբազան Վարդանեան այնքան կապուած մնաց այս քաղաքին Մարտէյլի որ երբեք չկարողացաւ մեղքէ հեռանալ: Ետեւ՝ հեռագրէն իր տիարացող ստույգութիւնը արդէլք դարձաւ ի՞ր տեղափոխութեան:

Մնաք բարով, սիրելի Սրբազան, մեր սիրտը չի կրնար տխրել, որովհետեւ զուրբ կ'երթաք միասնալու երկնաւոր գործութիւններուն:

ՏԱՐՕՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԶԷՐԷՃԵԱՆ

(Շաբ. Ա. Էջէն)

ճգուի, աշխարհի ծանր բնոյթ պիտի ունենայ:

Քիւրա ղեկավարը խօսելով իրեն վերագրուած ահաբեկիչի որակումներուն մասին, նշեց թէ իր ժողովուրդն է որ յուն թիրախն է ահաբեկչութեան, մինչդեռ յաճախ իրենց կ'ողջուրի այդ ամբաստանութիւնը: Կարեւոր կը նկատէ սրբազրու թիւնը եւ իրականութեան մատնանշումը: Ատոր համար է որ պահանջած է միջազգային ատեան մը: Նոյնիսկ մտածած է իտալիա մնալու եւ հոն դատուելու մասին, որպէսզի փաստէ թէ ո՛վ է ահաբեկչը: Կը հաւատայ որ յառաջիկային աշխարհին ցոյց պիտի տայ թրքական մեծ ահաբեկչութիւնը որ առաջնորդած է Հալեբու, Յոյնբու, Ասորինբու եւ այսօր ալ Քիւրաեբու ցեղասպանութեան: Ատրկա իրեն համար մարդկային պարտախտութիւն կը նկատէ:

Ս. ՅԱԿՈՒԲ ԼԻՈՆ

Շաբաթ, Յունուար 30

Տօն է Սուրբ Սարգսի

Այս առթիւ Լիոնի Ս. Յակոբ Մայր Եկեղեցոյ մէջ պատարագ կը մատուցուի առաւօտեան ժամը 10-ին:

Կը պատարագէ՝ ԻՍԱՀՍԿ ՔՀՆՅ. ՀԷՔԻՄԵԱՆ

ՅԱԿՈՒԲԼԻՈՆ

Կարոյա խաչի Մարտէջի քաղաքի վարչութիւնը խորին ցաւակցութիւններ կը յայտնէ Այրի Տիկին Հերմինէ Վարդանեանի եւ զաւակներուն եւ բնասնական պարզաներուն իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, մեծ - հօր եւ ազգականին՝ Աշոտ Վարդանեանի մահուն առթիւ: Այս առթիւ առթիւ, վարչութիւնն շնորհակալութեամբ ստացած է Տիկին Վարդանեանի 1000 Փրանք:

l'Ecole «KHATCHADOUR ABOVIAN» de la Cathédrale Arménienne Apostolique SERPOTZ TARKMANTCHATZ de Marseille

organise un

SUPER LOTO Վ ի ճ ա կ ա խ ա ն

Dimanche 31 Janvier à 15 heures

au Centre Culturel Sahak-Mesrop 339, avenue du Prado — 13008 MARSEILLE

Tél. : 04. 91. 77. 84. 70

LE GROS LOT :

Une agréable surprise et d'autres lots de valeur La galette de Roi sera offerte aux participants par l'école Abovian VENEZ NOMBREUX ! Encouragez le développement culturel de nos élèves

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

Grand Diner Dansant

organisé par la Section «Asdghig» de la Croix Bleue

A l'occasion du 70ème anniversaire de la création de la Croix Bleue animé par

HAROUT PAMBOUKJIAN

et son orchestre

le Samedi 30 Janvier à 20 heures

Espace «Charles Aznavour»

Rue P.-V. Couturier — Arnouville

Reservations :

01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

**

La Croix Bleue des Arméniens de France MARSEILLE CENTRE (Sossé Mayrig) organise son

Super LOTO

le Dimanche 31 Janvier à 15 heures à la M.A.J.C. — 12-14, rue Saint-Bazile 13001 MARSEILLE

LOTS DE QUALITE AMBIANCE

Venez nombreux

(Salle chauffée)

**

La Section «Araxe»

Lyon - Villeurbanne

organise une

SOIREE THEATRALE

— LES MESAVENTURES DU BOUCHER ANDONE et — LE FIANCE D'AMERIQUE

présentée par :

La troupe «SEVANE»

de l'Amicale des Arméniens de Romans

LE SAMEDI 30 JANVIER à 20h30

au Centre Culturel de Villeurbanne :

234, Cours Emile Zola —

69100 VILLEURBANNE

— Prix d'entrée : 50 F. —

pour les réservations veuillez téléphoner à la M.C.A.V. au : 04 78 26 28 71 les après-midi.

**

Section «Archalouys Tathéossian» de Paris

Séjour Familial à Bellefontaine

La section «Archalouys Tathéossian» de Paris organise son SEJOUR FAMILIAL

du dimanche 28 février

au dimanche 7 mars

à Bellefontaine (JURA).

Ambiance arménienne assurée

avec maintien des tarifs de 1994 !!!

Alors, n'hésitez plus, venez avec vos enfants, petits-enfants ou amis mais rejoignez-nous sur les pistes de ski, de luge ou tout simplement dans le Centre !!!

Renseignements et inscriptions au :

• 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h);

• 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h);

• 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

A L'OCCASION DU 10e ANNIVERSAIRE DU SEISME EN ARMENIE

ESPOIR POUR L'ARMENIE & la VILLE DE MEUDON présentent

Vardan MAMIKONIAN

piano

- Bach
• Beethoven
• Liszt
• Prokofiev

Vendredi 29 janvier à 20 heures 30

ORANGERIE DU CHATEAU DE MEUDON

Au bénéfice de la reconstruction de l'école de Spitak

Renseignements, réservations : 01 47 36 02 50 — 01 46 44 68 43

— Prix unique : 100 F. — (placement libre)

UGAB-Paris IDF

L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE

présente

UN MONOSPECTACLE DE PANTOMIME

«Balafre»

«SILHOUETTE DU SILENCE»

Mercredi 3 Février à 20 heures 30

Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles — 75017 Paris (M° Courcelles)

Réservation : 01 42 27 12 26

— P. A. F. : 50 F. —

ՄՈՒՐԱՏ - ՌԱՓԱԵԼԻԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ԱՀԱԿԵՐՏԱՅ

ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Ձեզ կը հրաւիրէ մասնակցելու

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԶԱՇԻ ՄԸ

Մասնակցութեամբ՝

ԿԱՅԾԱԿՄ

նուագախումբին

ՇԱՐԱԹ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6

Ժամը 20-30-ին Սոֆիթէլ Փորթ աը Սեւը

8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS

Տեղերը վերապահել

01 - 47 - 20 - 20 - 05 (Նաթալի)

L'UNION DES ANCIENS ELEVES MOORAT-RAPHAEL

vous invite à son

GRAND DINER DANSANT

Animé par l'Orchestre

GAIDZAG'S

LE SAMEDI 6 FEVRIER à 20 h 30

Dans les Salons de

l'HOTEL SOFITEL — Porte de Sèvres

8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS

Au profit de l'école bihebdomadaire

SAMUEL-MOORAT

Réservations : 01 47 20 20 05 (Nathalie)

Commission Paritaire : N° 55935

SIRET : 51027317 A R.C. Paris

Imprimé sur les presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris

Association MACHTOTZ Pour la Défense de la Langue Arménienne

Cours intensif d'arménien 1er niveau pour non-arménophones

NOUVELLE SESSION: 6 février - fin juin 1999

L'enseignement est assuré par Mme Hilda KALFAYAN-PANOSSIAN par sa Méthode Audiovisuelle.

Ces cours s'adresseront aux débutants de 8 - 70 ans, qui veulent acquérir les bases de l'arménien, être capable de comprendre et de s'exprimer dans les situations de tous les jours, ainsi que de lire et d'écrire l'arménien.

Stage de 50 heures, le samedi matin de 9h à 12h

Salle Fringhian — PARIS 8°

RENSEIGNEMENTS, INSCRIPTIONS : 01 47 50 97 51.

ՅՈՒՆԻՍԵՐ

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ ԱՆԻԷՆ - Պուա - Գոլոմպի «Ակնունի» մասնաճիւղը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները Երկուշաբթի, Յունուար 25, ժամը 20-30-ին Centre Administratif d'Asnières: Կարեւոր օրակարգ. - Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

21, av. d'Helvétie 25203 MONTBÉLIARD Tél. 03 81 94 38 10

Z.I. Les Arbletiers 25400 AUDINCOURT Tél. 03 81 35 51 93

65, avenue Jean Jaures 90000 BELFORT Tél. 03 84 21 62 66

ՅԱՌԱՋԻ ԲԱՐԳԱՒԱՋՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՈՐՀԱՎԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԱՍԱՑԱՆԲ

ՊԱՆԷՅՕ. - Տիկին Սաթևիկ Ծիրեն-կիւրեան 750 Ժր.:

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

ԳԼԵՐՄՈՆ - ՃԵՐԱՆ. - Տէր Է. Տիկին Միշէլ Սոնելի 500 Ժր. կը նուիրեն «Յա-նաՎ»-ին իրենց ծնողաց Զաքար Է. Մարի Զաքարեանի յիշատակին:

LE COMITE DE PARIS — ILE-DE-FRANCE DE L'UGAB propose CONFERENCE SUR L'ETAT ACTUEL DE LA VILLE D'ANI présentée par le Dr. Jean-Michel THIERRY avec Projection de Diapositives Dimanche 7 Février à 15 heures 30 Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles — 75017 Paris Métro : Courcelles — Entrée libre —

A L'OCCASION DU 10e ANNIVERSAIRE DU SEISME EN ARMENIE ESPOIR POUR L'ARMENIE & la VILLE DE MEUDON présentent Vardan MAMIKONIAN piano Vendredi 29 janvier à 20 heures 30 ORANGERIE DU CHATEAU DE MEUDON Au bénéfice de la reconstruction de l'école de Spitak Renseignements, réservations : 01 47 36 02 50 — 01 46 44 68 43 — Prix unique : 100 F. — (placement libre)

ՇՆՈՐՀԱՎԱՆԻՔ Իսիկ Ս. Մարիամ Աստուածածին եկե-ղեցւոյ հոգաբարձութիւնը շնորհակալու-թեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատու-ութիւնները Կարապետ Գազաւնի մահ-ուան առթիւ. - Տէր Է. Տիկին Սերժ Մուրատ-եան 200 Ժր., Պ. Թորոս Զաման, Պ. Ոսկիան Պուլուժ, Պ. Ժիրայր Փեհլի-վան, Պ. Գրիգոր Կոստանեան 500.սկան Ժր., Պ. Նշան Պօզօղլու 200 Ժր., Պ. Սա-չիկ Կոստանեան, Տիկին Գարագըշ 300.ս-կան Ժր., Պ. Մուրատ Սալթըք, Պ. Պէր-նար Սալթըք 250.սկան Ժր., Տէր Է. Տի-կին Գրիգոր Զաւուշեան 500 Ժր., Տիկին Էօլէթ 300 Ժր., Տիկին Աննիկ Պահչե-կան 200 Ժր., Տիկին Ժազլին Զաման 300 Ժր., Տիկին Արեւալոյս Կոստանեան 200 Ժր., Հանէթըլի ընտանիք 300 Ժր., Տի-կին Շաքէ Բերթի 500 Ժր.:

ՅԵՏԱԶԳՈՒԱԾ Է

Յակօր Արք. Վարդանեանի վախճան-ման պատճառով յետաձգուած է Սա-հակ - Մեարոյ երգչախումբի 20.ամեա-կի փակման հանդիսութիւնը (պարա-հանդէս և պարզեւտորում) որ տեղի պիտի ունենար Շարաթ, Յունուար 30, Մարտէյի Ծիրիտա Փալատի մէջ:

UGAB-Paris IDF L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE présente UN MONOSPECTACLE DE PANTOMIME «Balafre» «SILHOUETTE DU SILENCE» Mercredi 3 Février à 20 heures 30 Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles — 75017 Paris (M° Courcelles) Réservation : 01 42 27 12 26 — P. A. F. : 50 F. —

l'Ecole «KHATCHADOUR ABOVIAN» de la Cathédrale Arménienne Apostolique SERPOTZ TARKMANTCHATZ de Marseille organise un

SUPER LOTO Վ ի ճ ա կ ա խ ա ն ղ Dimanche 31 Janvier à 15 heures au Centre Culturel Sahak-Mesrop 339, avenue du Prado — 13008 MARSEILLE Tél. : 04. 91. 77. 84. 70

LE GROS LOT : Une agréable surprise et d'autres lots de valeur La galette de Roi sera offerte aux participants par l'école Abovian VENEZ NOMBREUX ! Encouragez le développement culturel de nos élèves

TISSUS DES URSULES Tout le décor de la maison Siège social 7 Place des Ursules Saint-Etienne 04 77 33 71 37 SAINT-ETIENNE SAINT-CHAMOND CANNES LA BOCCA VILLENEUVE-LOUBET

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE Séminaire pédagogique le 7 février 1999 à VIENNE • Présentation des informations générales concernant l'arménien au Baccalauréat (intervenant Mélanie Keledjian - INALCO) • Enseignement de l'histoire arménienne aux enfants (intervenant Varoujan Sarkissian) • Enseignement de l'histoire arménienne aux lycéens (intervenant Annie Osmandjian). Tous les enseignants des écoles arméniennes de France sont invités.

Ս. ՅԱԿՈՒՐ - ԼԻՈՆ

Շարաթ, Յունուար 30 Տօն է Սուրբ Սարգսի Այս առթիւ Լիոնի Ս. Յակօր Մայր Ե-կեղեցւոյ մէջ պատարագ կը մատուցուի առաւօտեան ժամը 10-ին: Կը պատարագէ՛ ԻՍԱՀԱԿ ՔՀՆՅ. ՀԷՔԻՄԵԱՆ

« Յ Ա Ռ Ա Ջ » ի ընթացիկ ազդերու սակագիրը Մտեազդ 800 (964,80) Հոգեհանգիստ 700 (844,20) Ենթակալիւիք 700 (844,20) Հարսնիք-նշանուիք 700 (844,20) Ծնունդ 700 (844,20) Բոլոր ազդերու սակերուն վրայ, հարկ է աւելցնել 20,60% ԹԵ՛ՎԷ՛Ա՛ (տե՛ս. փակագծի մէջ ընդհ. դու-մարը): Այս գիները կը վերաբերին մէկ ան-գամ հրատարակելի ազդերու, ՄԻՆ-ՉԵՒ ՄԷԿ ՔԱՌՈՐԳ ՍԻՒՆԱԿ (25 տող) մահազդներու պարագային և 1/8-րդ (12-13 տող) մնացեալին: Առեւտրական և այլ ծանուցումնե-րու համար, դիմել թերթին Վար-չութեան:

DATE A RETENIR CONCERT organisé par le Conseil d'administration de la Croix Bleue Le 13 Mars à la Salle Gaveau Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET : 571 027 317 000 15 Commission Paritaire : N° 55935

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE ԳՐԱՆՍՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱԶԻ 70-ԱՄԵՆԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ ՄԵՑ ԺԱՇ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

կազմակերպուած կապոյտ նաչի Արմուշիլի - Սարաէլ - Կոնէս և Վիլիէ-լը-պէլի «Աստղիկ» մասնաճիւղին կողմէ մասնակցութեամբ ՅԱՐՈՒԹ ԲԱՄՊՈՒՔՃԵԱՆԷԻ Շարաթ, Յունուար 30, ժամը 20-ին Տեղերը ապահովելու համար հեռաձայնել՝ 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

Grand Diner Dansant organisé par la Section «Asdghig» de la Croix Bleue A l'occasion du 70ème anniversaire de la création de la Croix Bleue animé par HAROUT PAMBOUKJIAN et son orchestre le Samedi 30 Janvier à 20 heures Espace «Charles Aznavour» Rue P.-V. Couturier — Arnouville Réservations : 01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

La Croix Bleue des Arméniens de France MARSEILLE CENTRE (Sossé Mayrig) organise son

Super LOTO le Dimanche 31 Janvier à 15 heures à la M.A.J.C. — 12-14, rue Saint-Bazile 13001 MARSEILLE LOTS DE QUALITE AMBIANCE Venez nombreux (Salle chauffée)

La Section «Araxe» Lyon - Villeurbanne organise une SOIREE THEATRALE — LES MESAVENTURES DU BOUCHER ANDONE et — LE FIANCE D'AMERIQUE présentée par : La troupe «SEVANE» de l'Amicale des Arméniens de Romans LE SAMEDI 30 JANVIER à 20h30 au Centre Culturel de Villeurbanne : 234, Cours Emile Zola — 69100 VILLEURBANNE — Prix d'entrée : 50 F. — pour les réservations veuillez téléphoner à la M.C.A.V. au : 04 78 26 28 71 les après-midi.

Section «Archalouys Tathéossian» de Paris

Séjour Familial à Bellefontaine La section «Archalouys Tathéossian» de Paris organise son SEJOUR FAMILIAL du dimanche 28 février au dimanche 7 mars à Bellefontaine (JURA). Ambiance arménienne assurée avec maintien des tarifs de 1994 !!! Alors, n'hésitez plus, venez avec vos enfants, petits-enfants ou amis mais rejoignez-nous sur les pistes de ski, de luge ou tout simplement dans le Centre !!! Renseignements et inscriptions au : • 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h); • 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h); • 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

(Շաբ. Ա. էջ 24)

Պարգևատրված Բարձրագույն Առեանին առջև: Այլ խօսքով, Շիրաք չի կրնար...

ԻրԱՔԻ Արտաքին նախարարը ձգած դա- ցած է Գահիրեի գումարած Արարական...

ԳԵՐՄԱՆՈՅ վարչապետը ստիպուեցաւ յետաձգել հիւճական ուժէ իր երկրին հլ-

ՔԻՒՐՏԻՍՍՍՆԻ Ազգային Ազատագրու- թեան ձախարի ՀԱՊ-ի երկիրներու պա-

ՍԻԷՌԱ - ԼԷՈՆԷԻ մէջ օտարականներու առեանգումները կը շարունակուին: Յուն-

ԳՈՀՆ - ՊԷՆՏԻԹ կրկին յարձակումնե- րու ենթարկուեցաւ, այս անգամ՝ վայրն-

ԺՈՍՓԷՆ իր նախարարները ճաշի հրա- ւիրած էր Յունուար 25-ին եւ այդ առթիւ

ՊԱՊԸ նախքան Մեքսիքայէն Ուաշինգ- թոն անցնելը Յունուար 26, խիստ կեր-

Monsieur et Madame Michel Avakian et leur fille Laurence. Monsieur et Madame Jacques Hagopian et leurs enfants

Mme Arpiné HAGOPIAN survenu le 23 Janvier 1999 dans sa 88ème année.

Les obsèques seront célébrées le Jeudi 28 Janvier à 14 heures 30 en l'église apostolique arménienne Saint Jean-Baptiste

En cas d'oubli prière de faire part. 77, Avenue Albert Petit 92220 BAGNEUX

ՅԱՆԱԶԻ ԲԱՐԳԱԽԱՃԱՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՇՆՈՐՀԱՎԱՆՈՒԹԵԱՍՐ ԱՍՏՅԱՆԲ

UGAB-Paris IDF L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE présente UN MONOSPECTACLE DE PANTOMIME «Balafre» «SILHOUETTE DU SILENCE»

LE COMITE DE PARIS - ILE-DE-FRANCE DE L'UGAB propose CONFERENCE SUR L'ETAT ACTUEL DE LA VILLE D'ANI

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ Ֆ Ո Ւ Թ Պ Ո Ւ Ֆ Ր Ա Ն Ս Ս Հ Ա Յ Խ Ո Ւ Մ Բ Ե Ր

SUPER LOTO Վ ի ճ ա կ ա խ ա ղ remis à une date ultérieure

U. ՅԱԿԲ - ԼԻՈՆ Շաբաթ, Յանուար 30 Տօն է Սուրբ Սարգսի

A L'OCCASION DU 10° ANNIVERSAIRE DU SEISME EN ARMENIE ESPOIR POUR L'ARMENIE & la VILLE DE MEUDON

Association MACHTOTZ Pour la Défense de la Langue Arménienne Cours intensif d'arménien 1er niveau pour non-arméniophones

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE Séminaire pédagogique le 7 février 1999 à VIENNE

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE ՅՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ 70-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

Super LOTO le Dimanche 31 Janvier à 15 heures à la M.A.J.C. — 12-14, rue Saint-Bazile

Association MACHTOTZ Pour la Défense de la Langue Arménienne Cours intensif d'arménien 1er niveau pour non-arméniophones

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE Séminaire pédagogique le 7 février 1999 à VIENNE

Հինգշաբթի
8 ՌԻՆՈՒՐ 28
JEUDI
28 JANVIER
1999

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE FONDÉ EN 1925
DIRECTRICE: ARPIK MISSAKIAN
83, RUE D'HAUTEVILLE — 75010 PARIS
TEL. : 01.47.70.86.60 FAX : 01.48.00.06.70
C.C.P. PARIS 15069-82 E

ՕՐԱՔԵՐՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇԱՀԱՐԵ ՄԻԱԲԵԱՆ (1884-1957)

LE NUMERO : 6,00 F.

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

74e ANNEE — N° 19.562

ԳՈՒՈՄՊՈՑ ԵՐԿՐՈՇԱՐԺԸ

**ՎԵՐՆԱԿԵԴՐՈՆԸ՝
ԱՐՄԵՆԻԱ ՔԱՂԱՔԸ**

Գործարար Ս. Բարսեղյանը (280 հազար ֆրանկ) ուր ամենին մեծ մտաբեր կրած է Յունուար 25-ի երկրաշարժին մարդկային և նիւթական դեմքի վրայ: Յնցումին ուժը 6 եղած է Ռիթիքի ատաճանակի վրայ: Մեկուկերու թիւը կարելի չէ եղած ճշգրիտ Յունուար 27-ին իսկ, 1000-էն 3000-ի միջև կը նկատուէր, քանի որ հարկ վճարողներ կան և տաւաճեակ հարկատու անպատասխան մնացած բնակիչներ: Ֆրանսա փրկարար ուժեր զբից:

Առկայեցն ուր Արմենիա քաղաքը հիմնուած է 1899-ին Անտիոքեան գաղթողներու կողմէ: Այդ անունը ստացած է քաղաքին ժողովուրդի Մարի Օքամիօ ի յիշատակ արեւմտեան Հայաստանի մէջ Թուրքերու կողմէ սպաննուած քրիստոնեայ Հայերու:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Հի՛ն՛ ՍԵՆԻՆ ԹԱԳԱՆՈՐԸ ուր առջի օր Ամման վերադարձաւ, վից ամիս խնամուելէ ետք Միտքեայ - Նահանգներ և յայտարարուեցաւ որ առողջացած է, կրկին Ամերիկա դնաց միճակը վատթարացած ըլլալով: Նախապէս, իր զուարթ իշխան Ապրտալանը նշանակեց որպէս զահարուցող իր եղբայրը, անոր դորձած անընդունելի արարքներուն համար:

Սի՛ն՛ ՍԵՆԻՆ մէջ ցուրտը մեղանել կոտրած է զերթոյն վար 55,6 աստիճանի հասնելով Յունուար 26-ին:

Կուսակցութիւնը, ի տարբերութիւն միւս խմբակցութիւններուն ու խումբերուն որեւէ ձեւով չէ արտայայտուած: Այս մասին խօսելով Կենտրոնի քարտուղար Գագիկ Թադեւոսեան ըսած է թէ իր կուսակցութիւնը իր զիրքորոշումը յայտարարած էր արդէն 1995-ի օրերուն: «Յենք գտնուել եմք, որ այս ամբողջ երեւոյթը՝ բարոյալինիալիստիկական, քաղաքական քրեական միջնորդար Համրայնուարի-նում ստեղծուել է վայրի կապիտալիզմի դաժամ բարբերի որդեգրման հետեւան. ԲՈՎ՛ ըսելէ ետք եղբայրակամ է թէ բոլոր երկրները նախապատրաստուած էին և առողջ լուրջ ու սպասող յայտարարելու վրայ: Միտքեայեանի երկրները դուրսը ըլլալը էր, ինչ որ ըսել տուած է Գ. Թադեւոսեանի թէ ան նախօրոք տեղեակ էր զլիւսուոր դատախազին միջամտութեան:

Ինչ կը վերաբերի զլիւսուոր դատախազին հակազդեցութեան, ան ըսած է թէ պիտի շարունակէ աշխատիլ բացայայտելու կատարուած բոլոր յանցագործութիւնները: Իսկ Վ. Միտքեայեանի հարցը ան դատարանին կը փոխանցէ և վստահ է որ դատախազութիւնը զինք շնայալման հարցաքննութեան կը կանչէ:

Նախագահի մամուլի քարտուղարը ցարտադրած է որ Ազգ. Ժողովը այս որոշումով, որուն պատասխանատուն են ՀՀՇ-ն և «Հանրապետութիւն» խմբակցութիւնը, խղջը դրոտուեցաւ կարող մը յանցագործութիւններու բացայայտման ընթացքը: Ան ցարտադրուած է նաև կեցուածքը այն կուսակցութիւններուն որոնք երկարատեան յանցաւորութեան պատասխանատուութեան կանչուելու պահանջներէ ետք քրեական հարց մը քաղաքականացնելու ջանքին մասնուած են:

ՄԱՍՏՈՒԼ

**«LE MONDE»
(27 Janvier)**

Polémique sur le génocide arménien

DES INTELLECTUELS, DANS UN TEXTE ADRESSÉ AU «MONDE», ET DES CHERCHEURS REPROCHENT A L'HISTORIEN GILLES VEINSTEIN, ÉLU AU COLLÈGE DE FRANCE, DE NIER QUE LE MASSACRE DES ARMÉNIENS SOIT UN GÉNOCIDE

La mise en cause de l'historien Gilles Veinstein divise le Collège de France

Կը թուի որ ի վերջոյ հարկ է շնորհակալութիւն յայտնել ի հիշմանը և վայրը յիշողներու որոնց շնորհիւ, մեծ տնայնութիւնը կարճապէս հարկաւոր ցեղասպանութիւնը:

Յունուար 27-ի իր թիւին մէջ, «Լը Մոնտ» ամբողջ էջ մը նուիրած էր որ այլապէս չահեկան էր:

Ձանաղան զուրկուածներ ընդհանուր պատկերը կը պարզէին կայութեան: Նիւթային վե՛յ մանրամասնօրէն կը ներկայացներ վայրագութիւններուն հարցին ստեղծած վրդովումը, կարճապահ էր անոր երրեակ արտայայտութիւններուն Հայկական ցեղասպանութեան կապակցութեամբ: Նախ, իր տողերը 1995 Ապրիլին լիսթուար պարբերականին մէջ, այս հարցադրոյցի մը ընթացքին (Լէթը սը լիւկայ, «Յաւս» Նոյեմբեր 27-28 / 29) և Գոլշտ սը Ֆրանսի վարչական տնօրէնին ժիլյէր Տակրոնի ուղղուած նամակի մը մէջ: Յօդուածակալը յստակ զիրքորոշում չունի, կ'արձագանգէ բոլոր անցուղորդներուն, կողմերու տեսակէտներուն ու իր եղբայրացուցանեալ մէջ, կ'ըսէ թէ «Վայրագութիւն» ուրիշ հարցումի մը անիմ կուտայ որ կը վերաբերի յիշողութեան և պատմութեան խաչաձեւումին:

Կան այլ գրութիւններ, մէկը, զոր նաև ստորագրած է Նիւթային վե՛յ, խորագրը:

ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ

(Յունուար 26/27)
**ՀՐԳԵԶ
ՓՓԵՐԱՅԻ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՁ**

Յունուար 25-ին, երեկոյան ժամը 20-ի շուրջ Օփերայի շէնքին մէջ ծագած հրդեհին մը պատճառ եղած է թատրոնի տեսուչ Ալլէք Մլախչեր Անդրէասեանի մահուան: Հրդեհը բռնկած է այս վերջինիս սենեակէն ու տարածուած դէպի բեմին մասը:

**ԵՐԿՐՈՒ ՆԱՆԱԳԱՀՆԵՐՈՒ
ՀԱՆԻԿՈՒՄ**

Յունուար 26-ին Ռ. Բոչարեան հանգրիւմ ունեցած է իՂՉ նախագահ Ա. Ղուկասեանի հետ: Երկու նախագահները ընտրուած են Արարազեան հարկ մարտուծեան կարգաւորման համար քանակութիւններու դորձընթացին կայութիւնը եւ կարելի զարգացումները: Անոնք

(Շարք Գ. ԷՉ)

լած է «Rattrapé par l'histoire contemporaine» նուիրուած է ժիլ վայրագութիւն և կը ներկայացուի անոր կենսագրականը: Ծնած 1945-ին, արեւելադէմ Գլոտ Գահէնի աշակերտ, Ժ. Վայրագութիւնը գաղտնի սոյսերի պատմարան մըն է, մասնազէտ մը որ խոյս կուտայ ժամանակակից պատմութիւնէն, մասնագիտութիւնն է Օսմանեան կայսրութիւնը ժե. — ԺԸ. դարերուն: Կը յիշէ անոր դորձերը, բայց կ'առեցնէ թէ ժամանակակից պատմութիւնը կ'առ գտաւ զինքը, ստաջին անգամ 1989 Մարտին, ապա լէսուրի դատին ատեն:

Կարճ յիշուած մը կայ Հայոց ցեղասպանութեան յարցական ճանաչումներուն, խորագրուած՝ «Միջազգային Հատարականութեան յարցադրած ճանաչումը»: Կը արդիւն ազգ ճանաչումներուն թուականներն ու վայրերը: Բայց նախապէս կը յիշուի նաև 1919-ի Պոստոյ գաղտնիութիւնը, որու կը հակէին զանազակիցները, բայց չուտով հրատարակուած ճշտութեան: ճանաչման թուականները ծանօթ են. — 1985 Օգոստոս 29 ՄԱԿ-ի Մարդկային Իրաւանց Ենթադասման խումբ, 1987 Յունիս 18 Եւրոպական Խորհրդարան, հուսի 1998 Մայիս 29 Ֆրանսայի Ազգային Ժողով:

Այլ կարճ գրութեամբ մը կը ներկայացուի Լէուիսի նախնիները, որ ծնած էր 1993 Նոյեմբեր 16-ին «Մանս» մէջ լոյս տեսած հարցադրոյցի մը պատճառով, ուր Լէուիս «Հայկական տարբերակ» կ'որոշէր Հայոց ջարդերուն ցեղասպանութիւն որակումը եւ որ զինք դատարան տարաւ, ուր դատապարտուեցաւ 1995 Յունիս 21-ին, թիւրացած ըլլալով տարակալութեան և զզուլութեան իր պարտականութիւններուն մէջ:

Նաև Նիւթային վե՛յի ստորագրութեամբ կայ նկարագրական մը «Հայերու երկարատեւ նահատականութեան»: Կը յիշուի 1894-96-ի առաջին ջարդերը, զորս փրոֆ. Վահագն Տնտրեան որակում էր «նախա-ցեղասպանական քաղաքականութիւն», ապա, Առաջին աշխարհամարտը որ առիթ կուտայ երեւ. թուրքերուն (Իթիքիստ) արդիականացնող և սղոյանական հոսանք, կը զբէ Ն. Վէյլ, «ցեղային մաքրագործման» մը ձեռնարկելու մեծ ծաւալով: 1915-ին հարիւր հազարաւորներ քե. սորի ճամբան կը բռնեն, կենթակայ սովի և բնաջնջումի: Կուտայ զոհերու թիւը: Կան և Հայկական թիւերը (300 հազար, մէկուկէս միլիոն), Վայրագութիւնը իր ամբողջական Մ. Գորթիի աշխատանքներուն վրայ, 600 հազար մեղեային մասին կը խօսի:

Հուսի, թիւերը կը հրատարակէ «Մտաւորականներու հանրագրութիւն» մը զոր ստորագրած են. — Էլիզաբէթ տը Ֆոնթենէ, Ալէն Ֆինլըքըստիթ, Անարէ Գապիլ, Ժազ Լը Կոֆ, Փօլ Թիպօ, Ֆրանսուազ Պալկապար, Միշէլ Փաթի և Օլիվիէ Մոն-ժէն:

Հոն կը շեշտուի որ «Հայոց ցեղասպանութեան իրականութիւնը կատարածի առիթ չի տար, ոչ իր տարրութեամբ, ոչ ալ կանխամտածումով: ... 1915-էն իսկ յստակ է որ ծրագրին պատասխանատուները ներքին և պատմագրի օսմանեան նախարարներն են՝ Թալալեան և Էլիզբէ: Դատուս առաջին ցեղասպանութիւնն է, լատ այն չափանիւններուն զորս ճշգրտ է, անկէ ի վեր, 1948-ի պայմանագիրը: Արդ, Գոլշտ տը Ֆրանսը, շատ փոքր մեծամասնութեամբ, ընդունեցաւ թեկնածութիւնը Ժ. Վայրագութիւնի որ քուէարկութեանէն քանի մը օր առաջ կը յայտարարէր թէ տակաւին «զբական փաստ չունի կառավարութեան տընչութեան», ինչ որ կը նշանակէ ուրանալ որ Հայերու ջարդերը ցեղասպանութիւն չ'ըլլան»:

Թուելէ ետք այլ պատճառարանութիւններ ալ, հանրագրութեան վերջապարտութեան, ստորագրեալները կը զիմեն ակադեմական մարմիններուն որոնք պարտին կարծիք յայտնել այս նշանակումին մասին, որ նուիրագործելով զայն, երաշխաւորած կ'ըլլան, անհանդուրժելի տեսակէտ մը:

(Շաբ. Ա. էջ 16)

անդրադարձած են նաև 192 ընկերա-
անտեսական վիճակին և բարեխառն
ուղիներուն:

**

Պ. ՀԱՅՐԻԿԵԱՆ ԸՐԱԺԱՐԱԾ
ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԵՆ

Պ. Հայրիկեան Յունուար 26-ին Խոր-
հրդարանին մէջ յայտարարած է թէ Հր-
բաժարական տուած է նախագահի խոր-
հրդականի իր պաշտօնէն: Ան քսած է
թէ նախագահին հետ պայմանաւորուած
էր ազատ համադրժակցութեան ոճով
աշխատելու եւ քանի որ խորհրդարանա-
կան ընտրութիւնը կը մտնուայ եւ իր զը-
խաւոր գործն է Ինքնորոշում Միութեան
նախագահութիւնը, կը նախընտրէ միւս
թեկնածուներուն հաւասար կարգավիճա-
կով մասնակցել այդ ընտրութեան:

**

ԿԻՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ՓՈՒՆԱՅԱՐԱՐԸ ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ

Վարչապետին մամուլի զրատենակէն
յայտնուած է որ Ա. Գարբիեանի որո-
շումով վերջ տրուած է Արամ Շահինեա-
նի Կրթութեան եւ Գիտութեան փոխնա-
խարարի պաշտօնին:

**

«ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՇԻՆՔ»
ՀԱՄԱՆՄԻՐՈՒՄ ՄԸ

«Հայ Դատ», Հայաստանի Աշխատան-
քի, Աշխատանքներու եւ Ազգ. Վերա-
ծնունդի կուսակցութիւնները միանալով
կազմած են «Ազգային Դաշինք»ը, միա-
նական ուժերով մասնակցելու համար
քաղաքական կեանքին: Ազգային կուսակ-
ցութեան նախագահ Հովիթ Վասիլեանի
արտայայտութեամբ՝ իրենք պիտի պայ-
քարին Հայաստանի մէջ սոցիալիզմի հաս-
տատման համար:

**

ՆԱԽԻՋ ԵՒ ԱՆԱՀԱՅՐՈՒ
ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐ

«Նախիջեան» հայրենակցական Միու-
թեան վարչութիւնը որոշած է Հայաստա-
նի ու Սփիւռքի մէջ ապրող բոլոր Նա-
խիջեանահայերու մարդահամար կա-
տարել: Հիմնադրուած է «Նախիջեան»
պաշտօնաթերթը, լրացած է վարչութեան
կազմը: Հրատարակուած յայտարարու-
թեան մէջ կ'ըսուի թէ Նախիջեանի Հա-
յութիւնը պէտք է ձգտի ստանալ սեփա-
կան հայրենիքին մէջ վերաբնակելու, իր
նախնիներու ծննդավայրը, եկեղեցիները,
յուշարձանները աղատօրէն այցելելու և
բառուցել:

**

ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱԳՈՒՄՄԱՐԸ

Յունուար 24-ի համադրման Պահ-
պանողական կուսակցութեան նախագահ
Միքայէլ Հայրապետեան ծաւալուն ելոյ-
թով մը քննադատած է տարուած քաղա-
քականութիւնը ապա երեք յայտարարու-
թեան նախագիծ առաջարկած. առաջինը
ուղղուած է նախագահին ու աղբնուած
երկրին կրթութեան, քարոզչութեան, կը-
րօնական եւ բարոյական մարզերուն ան.
միւթար վիճակին: Որպէս առաջին քայլ
առաջարկուած է վերջ տալ կրթութեան
ու գիտութեան նախարարին, հեռատեսի-
լի տնօրէնին, լեզուի տեսչութեան պե-
տին եւ կրօնքի վարչութեան պետին պաշ-
տօններուն: Երկրորդ յայտարարութեամբ
կոչ կ'ըլլայ մերժելու թրքական սպ-
րանքները: Երրորդ յայտարարութեամբ
այ նոյն կոչը ուղղուած է ժողովուր-
դին:

**

ՄԵԾԱՐԱՆՔ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԶԷՔԻՋԵԱՆԻՆ

Յունուար 23-ին Ա. Խաչատրեան հա-
մերգարահին մէջ մեծարուած է խմբա-
վար Յովհաննէս Զէքիջեան, 70-ամեա-
կին առթիւ: Ներկայ գտնուած են Մը-
շակոյթի նախարարը, Երեւանի քաղա-
քապետը, Կաթողիկոսի Ընդհ. Փոխանորդ
Գարեգին Աբբ. Ներսիսեան, ակադեմիկոս
Լ. Հախիբերգեան եւ ուրիշներ: Ծնօրհաւո-
րագրերը զրկած են նախագահ Ռ. Բոչար-
եան, Ազգային Ժողովի նախագահ Խ.
Յարութիւնեան, Գարեգին Ա., Պոլսոյ
պատրիարքը եւ այլ զէմքեր:

Ս. ՅԱԿՐԲ - ԼԻՈՆ

Շաբաթ, Յունուար 30

Տօն է Սուրբ Սարգսի

Այս առթիւ Լիոնի Ս. Յակոբ Մայր Ե-
կեղեցւոյ մէջ պատարագ կը մատուցուի
առաւօտեան ժամը 10-ին:

Կը պատարագէ՝
ԻՍԱՀԱԿ ՔԷՆՅ. ՀԷՔԻՋԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Շաբաթ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկե-
ղեցւոյ հոգաբարձութիւնը շնորհակալու-
թեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրա-
տուութիւնները. —

Ծննդեան իւղազին. — Տէր եւ Տիկին
Յովհաննէս Պէքարեան 200 Ֆր., Տէր եւ
Տիկին Յարութիւն Ծառայեան 100 Ֆր.,
Պր. Ուղունեան 300 Ֆր., Տիկին Աղաւնի
Պարոնեան 100 Ֆր., Պր. Սիմոն Պէքպէր-
եան 400 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս
Պարտազեան 200 Ֆր., Օր. Սիւզան
Մարտիրոսեան 300 Ֆր., Տիկին Սաթենիկ
Կարապետեան 200 Ֆր., Տիկին Սալի Պա-
պայեան 150 Ֆր., Տիկին Շիւշէր Կիւրեան,
Տիկին Արմենուհի Սարգիսեան 200-
ական Ֆր., Տիկին Սոնա Փանոսեան 100
Ֆրանք, Տիկին Ալիս Գոլար 150 Ֆր., Տի-
կին Նուարդ Պոյաճեան 500 Ֆր., Տիկին
Ընծայ Վարդանեան 100 Ֆր., Տիկին Էօ-
ժէնի Սէլիսեան 50 Ֆրանք:

Փոխամի ծաղկեպսակի. — Կարպիս Կարա-
պետեանի մահուան առիթով Պր. Վահագն
Կարապետեան 500 Ֆր.:

Ալիս Պետեանի մահուան տխուր առի-
թով. — Տիկին Սաթենիկ Կարապետեան եւ
ղաւակները 1200 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Արա
Շիրինեան 500 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Պօզոս
Ծառայեան 250 Ֆր., Տէր եւ Տիկին Յակոբ
Պետեան, Օր. Մատչէն Փիլաւեան 200-
ական Ֆրանք:

Սիւզան Մաիթեանի (Մարաշլի) մահ-
ուան առիթով Բիւզանդ, Յարութիւն եւ
Կարպիս Տէր — Գալուստեան կը նուիրեն
300 Ֆր. զպրօցին եւ 300 Ֆր. Եկեղեցւոյ:

«Թերթիկ»ին. — Պր. Արա Գույուժեան
700 Ֆր., Պր. Վարդգէս Տակառեան 500
Ֆրանք, Տիկին Աղաւնի Պարոնեան 100
Ֆրանք:

«Դպրոց»ին. — Տէր եւ Տիկին Գրիգոր
Փափաղեան 600 Ֆր., Հայր Յակոբոս Զու-
փուրեան 500 Ֆր.:

A L'OCCASION
DU 10e ANNIVERSAIRE
DU SEISME EN ARMENIE

ESPOIR POUR L'ARMENIE
& la VILLE DE MEUDON
présentent

Vardan
MAMIKONIAN
piano

- Bach
- Beethoven
- Liszt
- Prokofiev

Vendredi 29 janvier à 20 heures 30

ORANGERIE
DU CHATEAU DE MEUDON

Au bénéfice
de la reconstruction
de l'école de Spitak

Renseignements, réservations :
01 47 36 02 50 — 01 46 44 68 43

— Prix unique : 100 F. —
(placement libre)

DATE A RETENIR

CONCERT

organisé par le Conseil d'administration
de la Croix Bleue

Le 13 Mars à la Salle Gaveau

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
SIRET : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55935

LE COMITE DE PARIS —
ILE-DE-FRANCE DE L'UGAB
propose
CONFERENCE
SUR
**L'ETAT ACTUEL
DE LA VILLE D'ANI**

présentée par le
Dr. Jean-Michel THIERRY
avec Projection de Diapositives

Dimanche 7 Février à 15 heures 30

Centre Culturel Alex Manoogian
118, rue de Courcelles — 75017 Paris
Métro : Courcelles

— Entrée libre —

UGAB-Paris IDF

L'UNION GENERALE ARMENIENNE
DE BIENFAISANCE

présente
**UN MONOSPECTACLE
DE PANTOMIME**

«Balafre»

«SILHOUETTE DU SILENCE»

Mercredi 3 Février à 20 heures 30

Centre Culturel Alex Manoogian
118, rue de Courcelles — 75017 Paris
(M^o Courcelles)

Réservation : 01 42 27 12 26

— P. A. F. : 50 F. —

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

Grand Diner
Dansant

organisé par la Section «Asdghig»
de la Croix Bleue
A l'occasion du 70ème anniversaire
de la création de la Croix Bleue
animé par

HAROUT PAMBOUKJIAN
et son orchestre

le Samedi 30 Janvier à 20 heures
Espace «Charles Aznavour»
Rue P.-V. Couturier — Arnouville

Réservations :
01. 39. 85. 39. 54 / 01. 39. 85. 17. 89

**

La Croix Bleue des Arméniens de France
MARSEILLE CENTRE (Sossé Mayrig)
organise son

Super LOTO

le Dimanche 31 Janvier à 15 heures
à la M.A.J.C. — 12-14, rue Saint-Bazile
13001 MARSEILLE

LOTS DE QUALITE
AMBIANCE Venez nombreux

(Salle chauffée)

**

La Section «Araxe»
Lyon - Villeurbanne

organise une

SOIREE THEATRALE

— LES MESAVENTURES
DU BOUCHER ANDONE et
— LE FIANCE D'AMERIQUE

présentée par :
La troupe «SEVANE»
de l'Amicale des Arméniens de Romans

LE SAMEDI 30 JANVIER à 20h30
au Centre Culturel de Villeurbanne :
234, Cours Emile Zola —
69100 VILLEURBANNE

— Prix d'entrée : 50 F. —
pour les réservations veuillez téléphoner
à la M.C.A.V. au : 04 78 26 28 71 les
après-midi.

Association MACHTOTZ
Pour la Défense de la Langue Arménienne

Cours intensif d'arménien 1er niveau
pour non-arménophones

NOUVELLE SESSION: 6 février - fin juin 1999

L'enseignement est assuré par Mme Hilda KALFAYAN-PANOSSIAN
par sa Méthode Audiovisuelle.

Ces cours s'adresseront aux débutants de 8 - 70 ans, qui veulent acquérir
les bases de l'arménien, être capable de comprendre et de s'exprimer dans
les situations de tous les jours, ainsi que de lire et d'écrire l'arménien.

Stage de 50 heures, le samedi matin de 9h à 12h
Salle Fringhian — PARIS 8^e

RENSEIGNEMENTS, INSCRIPTIONS : 01 47 50 97 51.

CROIX BLEUE DES ARMÉNIENS DE FRANCE

Séminaire pédagogique
le 7 février 1999 à VIENNE

● Présentation des informations générales concernant l'arménien
au Baccalauréat (intervenant Mélanie Keledjian - INALCO)

● Enseignement de l'histoire arménienne aux enfants (intervenant
Varoujan Sarkissian)

● Enseignement de l'histoire arménienne aux lycéens (intervenant
Annie Osmandjian).

Tous les enseignants des écoles arméniennes de France sont
invités.

(Շաբ. Ա. էջ 6)

զարմանին մէջ, պատարալի աւարտին դատապարտեց նախ կամաւոր զինուոր եւ հետամտածութիւնը, սպա նաեւ մահապատիժը, զոր «անողոք եւ աւերորդ» կը դանկ: Ներկայ 100 հազարի հասնող բազմութիւնը ծափահարեց սկիզբը, բայց ոչ վերջաւորութեան, Ամերիկացիք մեծամասնութեամբ մահապատիժի կողմնակից են: Նոյն օր, եթէ Միտուրիի մէջ յետաձգուեցաւ մահապատիժի մը դործադրութիւնը, ուրիշ մը տեղի ունեցաւ թեքսաս:

ԳՈՒՍՊԻՈՅ մէջ, այս անգամ վենէ-ցուելայի սահմանամերձ շրջաններու մօտ է որ նոր ցնցումներ տեղի ունեցած են 5,4 ուժականութեամբ Ռիխթերի սաստի-ճանաչարի վրայ: Արմենիա քաղաքը զբ-րեթէ ամբողջութեամբ քարուքանդ եղած է նախորդ երկրաշարժէն, Յունուար 28-ին զեռ կարելի չէր վերջնական հաշուեկշիռ մը ներկայացնել, դիակներ եւ թերեւս ողջեր ալ կան տակաւին փրտակներու տակ:

ԵՆՅԻՆ իր քաղաքական խորհրդական՝ Օլէգ Սիտուլեի միջոցաւ դէմ արտայայ-տուած է Պրիմակովի առաջարկած «քա-ղաքական կայունութեան դաշինքի» մը մինչեւ 2000-ի նախագահական ընտրու-թիւնը: Պրիմակով ալ առաջարկը արդէն իսկ փոխանցած էր երկու ժողովներուն ինչ որ Ելցին շատ չէ գնահատած: Եթէ նոյնիսկ Ելցին համաձայն է դաշինքի մը սկզբունքին, կը մերժէ որեւէ սահ-մանափակում սահմանադրական իր իշ-խանութեան վերաբերող:

ԱՂԺԵՐԻՈՅ մէջ եօթը հողի եւս մոր-թուած են զինեալ խորամտազոտներու կողմէ Յունուար 26-ին, Ալժէէն 70 ըլլա-մեթր արեւելք Պուրայի շրջանը:

**ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ՀՐԱՅՐ ՄԱՐՈՒԵՆԱՆԻ**

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Բիւրօյի երկա-րամեայ ներկայացուցիչ, ազգային ու հանրային վաստակաւոր գործիչ՝
ՀՐԱՅՐ ՄԱՐՈՒԵՆԱՆԻ
մահուան քառասունըին տրիթով, Կիրակի Փետրուար 7-ին:

Կը պատարագէ եւ հողեհանգստեան պաշտօն կը կատարէ, Գերմանիոյ Հայոց առաջնորդ՝ Գարեգին Արք. Պեթեհան, Քէօնի Առաջնորդանիստ Սուրբ Սահակ - Մեարոպ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ
(Allensteiner Str. 5 Köln/Niehl)

Եկեղեցական արարողութիւնն անմի-ջապէս յետոյ, Եկեղեցւոյ կից, Քէօնի Հայ համայնքի սրահին մէջ պիտի կատար-ւի ողբերգական յատուկ հանդիսութիւն (յուզարկաւորութեան տեսերիցի ցուցա-դրութիւն):

Սկիզբ ժամերգութեանց ժամը 10:
Սկիզբ պատարագի ժամը 11:
Հողեհաց սրահին մէջ՝
Սկիզբ ողբերգական ժամը 14:
Կը հրաւիրուին գերմանահայ գաղութի բոլոր անդամները:

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅՈՅ

Հ. Յ. Դ.

ԿԵԴՐ. ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿՈՄԻՏԷ

Ս. ՅԱԿՈԲ - ԼԻՈՆ

Շաբաթ, Յունուար 30
Տօն է Սուրբ Սարգիսի
Այս առթիւ Լիոնի Ս. Յակոբ Մայր Ե-կեղեցւոյ մէջ պատարագ կը մատուցուի առաւօտեան ժամը 10-ին:
Կը պատարագէ՝
ԻՍՍՀԱԿ ՔՉՆՅ. ՀԷՔԻՄԵԱՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կապոյտ իրաչի Անիէլի Ակնունի մասնա-ճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է 100 Ֆր. Տիկին Մարի Մատուկեանէ եւ 200 Ֆր. Պր. Փիէր Թուրճեանէ:

UGAB-Paris IDF

L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE
présente
UN MONOSPECTACLE DE PANTOMIME
« Balafre »
«SILHOUETTE DU SILENCE»
Mercredi 3 Février à 20 heures 30
Centre Culturel Alex Manoogian
118, rue de Courcelles — 75017 Paris (M° Courcelles)
Réservation : 01 42 27 12 26
— P. A. F. : 50 F. —

Grand Diner Dansant

organisé par la Section «Asdghig» de la Croix Bleue
À l'occasion du 70ème anniversaire de la création de la Croix Bleue animé par
HAROUT PAMBOUKJIAN
et son orchestre
le Samedi 30 Janvier à 20 heures
Espace «Charles Aznavour»
Rue P.-V. Couturier — Arnouville
Réservations :
01 · 39 · 85 · 39 · 54 / 01 · 39 · 85 · 17 · 89
*
*
La Croix Bleue des Arméniens de France
MARSEILLE CENTRE (Sossé Mayrig)
organise son

Super LOTO

le Dimanche 31 Janvier à 15 heures
à la M.A.J.C. — 12-14, rue Saint-Bazile
13001 MARSEILLE
LOTS DE QUALITE
AMBIANCE Venez nombreux
(Salle chauffée)
*
*
La Section «Araxe»
Lyon - Villeurbanne
organise une

SOIREE THEATRALE

— LES MESAVENTURES DU BOUCHER ANDONE et
— LE FIANCE D'AMERIQUE
présentée par :
La troupe «SEVANE»
de l'Amicale des Arméniens de Romans
LE SAMEDI 30 JANVIER à 20h30
au Centre Culturel de Villeurbanne :
234, Cours Emile Zola —
69100 VILLEURBANNE
— Prix d'entrée : 50 F. —
pour les réservations veuillez téléphoner
à la M.C.A.V. au : 04 78 26 28 71 les
après-midi.
*
*
Section «Archalouys Thathéossian»
de Paris

Séjour Familial à Bellefontaine

La section «Archalouys Thathéossian» de Paris organise son SEJOUR FAMILIAL
du dimanche 28 février
au dimanche 7 mars
à Bellefontaine (JURA).
Ambiance arménienne assurée
avec maintien des tarifs de 1994 !!!
Alors, n'hésitez plus, venez avec vos enfants, petits-enfants ou amis mais rejoignez-nous sur les pistes de ski, de luge ou tout simplement dans le Centre !!!
Renseignements et inscriptions au :
● 01 39 83 71 19 (de 19h à 21h);
● 01 47 80 71 73 (de 9h à 19h);
● 01 64 03 53 05 (de 10h à 18h).

**ՍԻՐՈՅ ՍԵՂԱՆ
ՏԵԱՌԸՆԴԱՌԱԶԻ
ԵՒ
ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ
ԱՌԹԻԻ**

Կազմակերպութեամբ՝
Փարիկի Ս. Յովհաննէս - Մկրտիչ Մայր Տաճարի
Տիկիննց Յանձնախումբին
Կիրակի, Փետրուար 14, ժամը 13-ին
Եկեղեցւոյ
«Նուրհան Զրէնկեան» սրահին մէջ

Carnaval - Début du Carême

Le Comité des Dames de la Cathédrale Arménienne St. Jean-Baptiste
organise une Agape
le Dimanche 14 Février à 13h
Salle «Nourhan Fringhian»
15, rue Jean-Goujon — Paris 8°
Նուիրատուութիւն՝ ծախքերու մաս-նակցութեան
Participation aux frais
Pour tous renseignements appeler:
Տեղեկութեանց համար հեռաձայնի
01 - 43 - 59 - 67 - 03
01 - 47 - 73 - 12 - 66
Կամ՝
01 - 46 - 62 - 01 - 29
Թիւերուն:

EREVAN

2 vols directs hebdomadaires en Airbus A310 de la compagnie ARMENIAN AIRLINES
Départ Paris 2690 F
Départ Province 2800 F

BEYROUTH

Départ Paris 1890 F
Renseignements & inscriptions : SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté — 69003 LYON
Tél. : 04. 78. 60. 13. 66;
Fax : 04. 78. 60. 92. 26.

SABERATOURS

19, rue Saint-Roch — 75001 PARIS
Tél. : 01. 42. 96. 10. 10;
Fax : 01. 42. 96. 18. 77
Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»
83, rue d'Hauteville, 75010 Paris
SIRET : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 55935

CROIX BLEUE DES ARMENIENS DE FRANCE

Séminaire pédagogique le 7 février 1999 à VIENNE

- Présentation des informations générales concernant l'arménien au Baccalauréat (intervenant Mélanie Keledjian - INALCO)
 - Enseignement de l'histoire arménienne aux enfants (intervenant Varoujan Sarkissian)
 - Enseignement de l'histoire arménienne aux lycéens (intervenant Annie Osmandjian).
- Tous les enseignants des écoles arméniennes de France sont invités.

Association MACHTOTZ
Pour la Défense de la Langue Arménienne

Cours intensif d'arménien 1er niveau pour non-arménophones

NOUVELLE SESSION: 6 février - fin juin 1999
L'enseignement est assuré par Mme Hilda KALFAYAN-PANOSSIAN par sa Méthode Audiovisuelle.
Ces cours s'adresseront aux débutants de 8 - 70 ans, qui veulent acquérir les bases de l'arménien, être capable de comprendre et de s'exprimer dans les situations de tous les jours, ainsi que de lire et d'écrire l'arménien.
Stage de 50 heures, le samedi matin de 9h à 12h
Salle Fringhian — PARIS 8°
RENSEIGNEMENTS, INSCRIPTIONS : 01 47 50 97 51.

ԳԱՐՄԱԹ - ԿԻՐԱԿԻ ՅՈՒՆԻԱՐ 30-31 SAMEDI - DIMANCHE 30-31 JANVIER 1999

ՕՐԱՔԵՐԸ

LE NUMERO : 6,00 F.

ՀԻՄՆԱԿԻՐ՝ ԳՆԱՐԸ ՄԻԱՔԵԱՆ (1884-1957)

74րդ ՏԱՐԻ . ԹԻԻ 19-564

Fondateur SCHAVARCH MISSAKIAN

74e ANNEE — N° 19.564

ՕՐՈՒԱՆ ԴԵՊՓԵՐԸ

ՏԱՎՈՍԻ ՖՈՐՈՒՄԸ

Ռ. ՔՈՁԱՐԵԱՆԻ ՀԱՆԳԻՊՈՒՄՆԵՐԸ ԺՆՆԵՒ

Տավոսի ստանդարտի 29-րդ ֆորումը բացվելու էր Յունուար 29-ին: Ինչպէս ծանօթ է («Յառաջ», Յունուար 26) Հայաստանի կառավարութեանը նախագահ Ռ. Քոչարեանի, պատուիրակութեան մաս կը կազմեն խորհրդակցանքի վարչական, արտաքին նախարար Վ. Սիսակեան, մամուլի քարտուղար Վ. Քարբիէլեան, «Հայաստան» հիմնադրամի գործադիր տնօրէն՝ Վահան Տէր - Աւետիսեան: Զինըր բաժանակցութեան ներստեղծած է մասնակցողներուն, որոնք ստիպուած եղած են երկաթուղիի գիծի հասնելու համար գույքերական Արթուրեանի այս կայանը: Ծրագրերը կը նախատեսէր 300 դասախօսութիւն, վիճարկում, որոշ նիւթերու նուիրում ճանար, ժամը 8-էն կէս զինըր, մասնակցողներուն կը մնայ ընտրութիւն կատարել:

Նախագահ Ռ. Քոչարեան ժընե ժամանած է Հինգշաբթի, Յունուար 28, ժամը 10-ին և իր պատուիրակութեան հետ այցելած Ֆրանք Միլէր ժամայործական ծանօթ գործատուներ: Ռ. Քոչարեան շնորհակալութիւն անդամ է, այս առթիւ, այս ձեռնարկութեան և երեւանի լայնըային Ֆիզիկայի հիմնարկի գործակցութիւնը: Ժամը 11-ին Ռ. Քոչարեան անսակցութիւն ունեցած է ժընեի քանթոնի քաղաքային խորհուրդի նախագահ, այլ խօսքով՝ քաղաքացի արին Անտոյ Հեռիկէրի հետ, հանդիպումի մասնակցած են նաեւ այլ պաշտօնական անձեր: Հայաստանի նախագահը շնորհակալ է թէ ճամբորդութեան նպատակը Տավոս ըլլալով հանդերձ, ինք անհրաժեշտ նկատած է ժընեէն անցնել և հանդիպել նաեւ հայ դպրութիւն: Ռ. Քոչարեան նշած է այն ոլորտները որ հաւանական և կարելի կը նկատէ հայ - գույքերական համագործակցութիւնը, աւելցուցած է որ Հայաստան կրնայ դեր խաղալ նաեւ տարածաշրջանային մակարդակով: Մասնաւորաբար Հայաստանի ուժանիւթի համակարգը կրնայ, Հայաստանէն գաւ, սպասարկել վարստանի, Արբելլանի, Թուրքիոյ կարիքներու մէկ մասին, Քաղաքացիտարանի ներկայացուցիչներ կարելորած են հայ - գույքերական յարաբերութիւններու զարգացումը, տնտեսական թէ մշակութային դեռանքի վրայ և կարգ մը տնտեսական քննարկումները:

Ժամը 14-ին, Ռ. Քոչարեան և իր պատուիրակութիւնը հանդիպած են գույքերակցի և գույքերակց գործարարներու, եղած են լոյսովներ և շօշափուած են երկկողմանի յարաբերութիւններու զարգացման հարցեր:

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՆՐՈՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԸՆՊՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՆ ԳՆԱԿԵՐԸ կը բազմանան: Համայնավար կուսակցութեան քարտուղարը Ռուպէր Հիւ պիտի գլխաւորէ կուսակցութեան ցանկը ուր տեղ պիտի գրտանան, հաւատար թիւով այրեր և կիներ, համայնավարներ և ոչ - համայնավարներ: Ալի ճակատին վրայ, Սեկէնէն փաթուղայն ևտ, Շառլ Միլոն յայտարար...

ՀԱՅԱԿԱՆ ՃԱԿՈՏ

ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ

(Յունուար 28/29)

Ա. ԲԱՉԷԱՆԻ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԴԱՏԱՆԱԶԸ 20ԳՏԱԳՈՐԾԵՑ ԻՐ ԲՈՂՈՐ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ազգ. ժողովին մէջ Վ. Սիրադեղեանին դէմ գլխաւոր դատախազին միջամտութիւնը մեկնարանելով Ազգ. ժողովի և երկրպագահ Կամաւորներու Միութեան փոխնախագահ Ալոյէր Բազեան ըսած է թէ կատարուածը որպէս քաղաքական հաշտեարդար ներկայացնելը շատ սրբալի է: Այս մասին արտայայտուելով Յունուար 28-ին հարցազրոյցի մը ընթացքին ըսած է նաեւ որ այս 22-էն և Վ. Սիրադեղեան չունին անցելու իրենց վարկանիշը դառնալու համար քաղաքական լուրջ հակառակորդներ, որպէսզի իշխանութեան կողմէ զերեւք վարկարկելու փորձ ըլլայ: Անդրադառնալով հարցին քննարկման ընթացքին, Ա. Բաչեան նշած է որ իր ներկայացուցած և րեւոթիոնական կամակերպ կարծիքն այն էր որ հարցը պէտք է երթայ դատարան, և հոն ճշդութիւն իրականութիւնը: Այս ցաւ յայտնած է որ եղան նաեւ Հայաստանի և Ղարաբաղի ժողովուրդներ իրարու հակադրելու փորձեր, «մեր բոլոր դժբախտութիւնները» վերադրելով Ղարաբաղի քաղաքական վերնախաւին: Միեւնոյն ա. տեւ, Ա. Բաչեան տարակուսանք յայտնած է դատախազին կեցուածքին նկատմամբ: «Ես վստահ չեմ, թէ որքանով էր դատախազը շահագրգռուած վաճաճ Սիրադեղեանին կայանադրելու և նրա համարողով զաւտակամ հարց յարուցելու» շնորհակալ է ան: «Դատախազն ունէր լուրջ հնարաւորութիւններ, որը չօգտագործեց» աւելցուցած է Ա. Բաչեան: Վերլուծելով նշեալ նիւտին արդիւնները, ան ըսած է թէ այս ամբողջին ամէնէն շատ Դաւանացուցութիւնն է որ շահաւոր դուրս եկաւ, քան իր որ այս վերջինը բազմիցս պնդած էր որ Ազգ. ժողովը յանցադործներու հաւաքածոյ մըն է ու կը պատասխարէ յանցագործութիւնը:

ԱՐԲԵՆԱՆԱԿԱՆ ԳՆԳԱԿՈՅՈՒՄ

Յունուար 27-ի երեկոյեան հայեւադըրբեջանական սահմանին հիւսիսարեւելեան հատուածին վրայ գնդակծովներու թիւրախ եղած են Տաւուշի Զոյլ ծառ քնակավայրին պաշտպանական գերքերը: Գնդակծովները տեւած են մինչև կէս զինըր: Պատասխան կրակոցներէ ևտ

(Տար. ր. 7. էլ)

բարեց թէ իր շարժումը՝ Աջը կը վերածէ քաղաքական կուսակցութեան և պիտի գլխաւորէ ցանկ մը: Հաւանական է որ նոյնին ընէ Ֆիլիփ տը Վիլիէ:

ԲՈՒՍՈՎՈՅԻ համար արեւմտեանները լուծուած մը կը փնտոն և այլ նպատակով լինոտն հաւաքուած էին, Յունուար 29-ին, վից երկիրներու (Միացեալ - Նահանգներ, Ֆրանսա, Իտալիա, Մեծն - Բրիտանիա, Գերմանիա, Ռուսաստան): Արտաքին նախարարներու նոր «Տայթոն» մը պատրաստելու համար: «Ծփումի խումբ», ինչպէս մկրտուած են այս վիցերը, վերջնապիւր մը պիտի տան Սերպերուն և Քոսովոյի անջատողականներուն և ութ օր պայմանաժամ կլոր սեղանի մը շուրջ հաւաքուելու և ըսնակցելու համար, այլպէս ՕԹԱՆ-ի ութերը պիտի ուրակոծեն սերպ կայաններ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱԼԺԵՆ ՄՈՒԾ ԶԷ, ՈՉ ԱԼ ՎԱՆ, ԿԱՄ ԿԱՐՍ

Ամէն անգամ որ միջազգային շրջանակի մէջ նիւք կ'ըլլայ Թուրքիոյ կողմէ Հայերու ցեղասպանութեան հանցաւորի խնդիրը, Անգարա անվիասորէն կը կրկնէ թէ ինք նոր Հանրապետութիւն է հիմնուած՝ 1923-ին և իսկած է բոլոր կապերը Օսմանեան կայսրութեան, այդ անցեալին հետ: Այս պատասխանը կը տրուի վիրաւորուած արժանապատուութեան շեշտով մըն այ որ ֆօլարկուած ամբաստանութիւն մը կ'ուղղէ հանցաւոր «Սոյալ» հասցէի կատարուած դիմումին տէրերուն:

Անգարայի այս նպաստը խուսափու մը կատարելապէս իրացուցած են հարցին բոլոր կէտիները ու վայնքայնները այ որոնց գիտնակարն, պատմաբանի կեցուածքը նախընտրած է զարգանալ անգարայաւեւ ընթացքով: Եւ պէտք է ըսել որ 700 տարուան անցեալէ մը խօսելու, զայն մերժելու այս կեցուածքը բաւական գործի ծառայած է Թուրքիոյ համար, թէ՛ գիտական, թէ՛ քաղաքական ոլորտներու մէջ: Ի վերջոյ, Արեւմուտքին պ, իրսիս պ, հարաւ պ աւելի պատմաբանին Թուրքիոյ խօսմի թէզին ուղղութեամբ շարժելու, քան թէ հայկական արդար դատից անպատու ու ստակարի նիւքով գրադրու:

Ընդհանրապէս համախոսական այս ընթացքը միշտ միագիծ չէ եղած սակայն. զայն խանգարող բացառութիւններ կը

ՄԵՆԱԿԸ

«LE FIGARO»

(29 janvier)

MENACÉ PAR UNE REPRISE DU CONFLIT AVEC L'ARMÉNIE

L'Azerbaijan courtise l'OTAN

Այս կրկնակ խորագրերու տակ, «Ֆիլիպ. Ո» Մոսկուայի թղթակցը, Լու Մանուշի կ'անդրադառնայ ամերիկեան և ատլանտեան խորհրդներու զետեղման ծրագրին Արբելլանի մէջ: Այլեւ, որ միշտ Անգարա հիւանդանոցն է, ոգեկոչած է հարցը Յունուար 28-ին, շնորհով սակայն թէ «նման հարց չկայ այսօր», բայց արտաքին հարցերու իր խորհրդակցութեամբ Գուլիզադէ յայտարարած էր «Երուզխաւորելու համար Արբելլանի սպասումութիւնը, Միացեալ - Նահանգները, ՕԹԱՆ-ը կամ Թուրքիան գործը պէտք է բերեն»: Այս յայտարարութիւնն իսկ կատարուցած է Մոսկուայի թղթակցին «նման հարց չկայ այսօր», քան թէ իր խորհրդակցութեամբ կը գրուի: Գուլիզադէ ըսած է նաեւ. «Այլեւի կեցութիւնը Թուրքիա պէտք է օգտագործուի խոսելու համար Արբելլանի ներմուծման մասին թրքական պաշտպանութեան համակարգին մէջ: Թուրքիա պէտք է Արբելլան մտնէ, ինչպէս ըրաւ կիպրոս»: Գուլիզադէ գեո աւելի ճնշում ալ կը ըսնեցնէ որովհետեւ. «Ռուսաստան իր կայսրութիւնը վերահաստատուելու փափակեցն է, կը պատրաստուի հարուածելու Արբելլանի հայկական ձեռքերով»:

յայտնուին պարբերաբար, գրեթէ միշտ այն պիտրուն վրայ: Անոնց շնորհիւ է օրինակ որ Գուլէժ տը Ֆրանսի վերջին զարգացումները արժանագրութեամբ, խնդրոյ առարկայ ընելով ժխտողական մտեցումով դատախոսին ընտրութիւնը:

Ու մինչ փակուած չէ այդ քղաքարը, կը սպասուի այդ ընտրութեան հաւասար կրթական նախարարին վաւերացումին կամ վաւերացումը մերժելուն, «բացառութեամբ» արտայայտութիւն մըն ալ հնչեց Ալմերիայէն ուր պաշտօնակալ այց մը կու տար, քանի մը օր առաջ, Թուրքիոյ Հանրապետութեան նախագահը: Ան յայտնելով թէ ազդուած է օսմանեան անցեալին կեղանի հետեւերը ընդառնալ այդ երկրին մէջ, կ'աւստայ որ յայտարար ինչ ինչ կողմերը կայելելու: Այսպէս կ'անցնէ. «Մենք շատ կարեւոր կը նկատենք Միլիթ Ատիան ու պաշտանեան շրջանը. սակայն հոս ևս անուն, քաղաքակրթութիւն ձգած ենք. ինչքա՞նչ ուրախանք այս պարագան: Հոս ծագումով Թուրքերու բաւական մեծ թիւ մը կայ: Բարեկամական շատ լաւ յարաբերութիւններ ունինք: 300 տարուան օսմանեան ներկայութիւն կայ այսօր: 700 տարուան օսմանեան անցեալը մեր անցեալն է: Անցեալը ընդունել արգելք չէ գէշի ապագայի զինըր մեր ընթացքին» («Նիւր. իրիէթ», Յունուար 27):

Կարելի՞ է լուրջ հետեւութիւն ենքարքել նման արտայայտութեան մը, Ս. Տէ. միլիթի այս խոստովանութեան սահմանները ընդլայնել փորձելով: Թերեւս, եթէ կան, կրնան գտնուիլ միջոցներ, խուսափելու այն արդիւնքէն ուր աւելորդ ևատեսութիւն մը հակադրուած ըլլայ քաղաքական նպակումը և աշխարհին քիթին խնդրու ուր տրամադրութեան մը...:

Թ. ԱՐՓԻ

ոուսական կայաններուն. — «Կը փորձեն սպասուցութիւն տալ ինծի, որ այլ բոլոր մեղի դէմ ուղղուած չէ, որո՞ւ գէմ է այն առեւ»: Իր այս բացատրութիւնները կը ձգարն փաստելու որ հարցը կրնայ զրուիլ մօտ ապագային: Այլեւի համար արեւմտեան կայաններու հաստատումը կարգաբարցուի Հայաստանի ոուսական կայաններու գոյութեամբ:

Լրագրողը կ'աւելցնէ թէ Բաբուլի ամերիկամէտ քաղաքականութիւնը անակնկալ մը չէ: Տարիներէ ի վեր է որ Բաբուլ կը դարձան Ուաշինգթոնի ու Անգարայի հակադէմութեան համար Մոսկուա - երեւան - Թեհրան առանցքը որ կ'ազդուած է նախկին Խորհրդային Միութեան քաղաքականութեան գերագույններու վրայ զարկ տալու համար իր քաղաքային հարստութեանց, խորհրդով որ սեւ ոսկիին հրապոյցը պիտի մղէ Հայերը արագացնելու Ղարաբաղի հարցին լուծումը: Բայց, կը շարունակէ Լու Մանուշի, «այս դրուած ձախուղեցաւ, որովհետեւ, Հայաստանի իշխանութեան, դուրս եկաւ արդարական, պատեթազի պատրաստ կուսակցութիւն մը: Այլեւ, որ կ'ամբաստանէ Ռուսաստանը որ Միլի-29 հարածիչներ և ԼՍ-300 հրթիռներ հայթայթած է Հայաստանի, նոր խաղաքարներու կը գիծէ»: Ատաջին անգամն է որ ՕԹԱՆ-ի հետ պրնակցութեան մը հարցը այսքան բաց կ'ընտրվի հրապարակ կը գրուի: Գուլիզադէ ըսած է նաեւ. «Այլեւի կեցութիւնը Թուրքիա պէտք է օգտագործուի խոսելու համար Արբելլանի ներմուծման մասին թրքական պաշտպանութեան համակարգին մէջ: Թուրքիա պէտք է Արբելլան մտնէ, ինչպէս ըրաւ կիպրոս»: Գուլիզադէ գեո աւելի ճնշում ալ կը ըսնեցնէ որովհետեւ. «Ռուսաստան իր կայսրութիւնը վերահաստատուելու փափակեցն է, կը պատրաստուի հարուածելու Արբելլանի հայկական ձեռքերով»:

"ՅԱՌԱՋ"Ի ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԸ

Յ Ա Կ Ո Ւ Ց Ո Շ Ա Կ Ա Ն

(ՄԱՀՈՒԱՆ ՅԻՄՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

ԿԱՐՊԻՍ ԵՍԱՅԵԱՆ

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՅԻՆ ՏՆՕՐԷՆԸ՝ ԶԱՅԷՆ ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ

Յունուար 16/17-ի մեր քիւով արձագանգած էինք Ազգ. պատկերասրահին մէջ վարչապետին նախաձեռնութեամբ կազմուած յանձնախումբի մը քննարկութեան ներքին որովորէր պատկերասրահի քաղաքական հիմնաքարը (եւ յիշեցնեմք յանձնախումբի քաղաքական քննարկութեան հարթակին)։ Երբ խորհրդակցութիւնը յարկաւոր կը դարձնէր պայման չբաւարարուիլ միայն տեղույն մամուլին տեղեկատուութեամբ եւ ունենալ պատկերասրահին տնօրէն Շահէնի նախաձեռնութեամբ քաղաքական կեցիկին հետ հարկաւորութիւնը միայն չէր լինէր պատկերասրահին նախաձեռնութեամբ քաղաքական կեցիկին հետ հարկաւորութիւնը միայն չէր լինէր։

Ստորեւ մեր հարցումներն ու Ե. Խաչատրույանի պատասխանները։

*

Հ. - Կարճ արդիւթիւք որոշակի պատկեր մը որ բնագիտութեամբ Ազգ. պատկերասրահին մէջ ստուգում կատարելու Մշակոյթի նախարարութեան որոշումին։

Շ. Խ. - Ազգային պատկերասրահի ըստուգումները գերատեսչական մարմիններին կողմից, չեն կարծում թէ որոշակի պատճառի հետեանք է։ Իրրեւ սնորհն դա իմ ծրագրի զլխաւոր կէտն էր։ Ես պատկերասրահ եկայ ոչ բարենպաստ ժամանակով, 1991-ին, եկայ Մ. Սարգսնի թանգարանից համատեղման կարգով, եկայ մեր ազգային արուեստի տաճարը ոտքի կանգնեցնելու, նրա բարի համբաւը բարձր պահելու երզնուով ծրագրով։ Աշխատեցի առանց հանգստեան օրերի ու պատկերասրահին մասնակցելով նաև բան ուսումնական գործին։ Նորոգութեան թանգարանի 64 դահլիճները, փոխուցին հասարակութիւնը չընկալողները, կարգադրուեց նոր արդիական ցուցադրանք։ Այժման գույքեան նպատակով պատրաստուեցին տասնեակ երկաթեան գունդներ։ Բոլոր գույքերն ունեցան նոր ֆրանսական փականքներ։ Այս ամէնը որ կատարուեց առանց պետական ֆինանսական օգնութեան, գուցա հետեւեց հրատարակչական ու ցուցահանդէսային ծախսերն աշխատանքով։ Լոյս ընծայեցին Կոլէկի, Սէզանի, Փիքասոյի, Մատիսի եւ ուրիշները գրական ժառանգութեան հայերէն թարգմանուած 6 հատոր։ Հետզհետէ ջնջման պատկերասրահի կապը ժողովուրդի երիտասարդութեան հետ։ Պատկերասրահին կողմից վերջապէս լուծուեց թանգարանի ջնտնջման անյետաճեղի խնդիրը։ 1997-ից անցայ իմ ծրագրի հիմնական կէտին։ Պատկերասրահի բոլոր ֆունկցիոնները բարեկարգուեցին, հարգարար գործեր գեանից բարձրացան մեազաւառ ցանցապատերի վրայ եւ շարուեցին արդիական կարգով։ Պահպանելի փոխառու հասցուեց միջազգային սթանդարտով։ Այս սկսուած ծախսը աշխատանքը մեծապէս զիւրացրեց տասնամեակներով շիրականացած մի գործ՝ ընդհանուր եւ վերջնական հաշուառման ենթակցելու թանգարանի ողջ ունեցուածքը։ 1998-ի Մայիսին, իմ հրատարակուող կարգով քանակական յանձնարարութեան ուսուցումները ստուգումները։ Ի դէպ, չեցինք որ եթէ ամէն օր քննուէր ու հաշուառուէր 50 գործ, ապա ծրագրի իրականացումը պիտի տեւէր առնուազն երկու տարի։ Մեր այս գործը չէր աւարտուել, երբ Մշակոյթի նախարարութիւնը վարչապետարանի վերահսկողութեան քաղաքական գործակալի պատճառով, ըստ Հանրապետութեան մշակութային օճակները ըստուգելու ծրագրի, 1998-ի Օգոստոսի 26-ից մինչեւ Դեկտեմբերի 5-ը անցկացրին ուսումնասիրութիւնները։ Նախնական արդիւթիւք իրրեւ 61 նկարները կարուստ (26 գեղանկար եւ 35 դժանկար, հեղինակներ՝ Մ. Առաքելեան, Վ. Գալֆէլեան, Հմ. Աւետիսեան, Է. Իսախանյան, Գ. Ա. զաւան, Է. Արժրուեան, Մ. Սեդրակեան, Յ. Յովսէփեան, Ա. Պարսամեան նաև Մ. Սարգսնի մէկ էջի եւ այլն)։

Ի լուր աշխարհի էնթերթիւքով արդէն յայտարարուել է։ Սակայն անհրաժեշտ է նախ տեսլ, որ գրանք կորուստներ չեն, այլ, ինչպէս նշուած է կարգադրման փաստաթղթում «տեղում» առկայութիւնը չնշուած» գործեր։ Դրանց մեծ մասը, 95 տոկոսը 1950-60-70-ական թուականներին սահմանուած կարգով յանձնուած են տարբեր կարգակերպութիւնների։ Երկու շարքերու մէջ այդ ոչ առկայ գործերի 18-ը արդէն գտնուել է։ Փնտրումները շարունակուած են եւ չեն կատարուած, որ նրանց թիւը կը հասնի նուազագոյնի։ Գտնում եմ, որ արդիւթիւք յայտարարման այս հարցադրութիւնը անհարկ էր։ Ի՞նչ արած, անհամբեր ազգ ենք, յօնքը հանելու տեղ աչքն ենք հանում։ Մի թանգարան (եւ ոչ միայն պատկերասրահ) որ անցած տարիների սաստիկ ձեռնարկի, ժամանակի վտանգավոր փոփոխումների, պայմաններում աշխատել է առանց կորուստի ու անխափան, նման վերաբերմունքի արժանի էր։ Եթէ ինձ հարցնեն, թէ հայաստանեան 1990-ական կեսերի ծանր փոփոխութեան, չնչին ամենալարժուով ոլթք՞ը հաւասարում մնացին իրենց ազգանուէր կողմանը, եւ առաջին հերթին կը նչի թանգարանային աշխատողներին։

Հ. - «Օրագիր» (Յունուար 13) քերթին մէջ Ն. Մարիանի գրութեան նախաբանին մէջ կ'ըսուի, թէ «ներքին կարգի կարգուած արդէն կը միատուի երկրում»։

Շ. Խ. - Մարգը գործում է ընդթան պարզեւած իր նկարադրին ներդաշնակ։ Ես աշխատանքով ինքնամոռացում ապրող, բարեկեցիկ անձ եմ։ «Օրագիր» թերթի գրութեան նախաբանում նշուած, թէ «երբ գնում արդէն է կարգակերպուած» չեն կարող հաւատալ։ Թերեւս այս պարպան, որ սնորհն երկու պաշտօն էմ գրողն ու ազգային միտումն ուրջ հիմք է տալիս։ Բայց պատկերասրահն ունի 12 մաս, նախընթաց, որոնք գործում են իմ զեկաւարութեամբ եւ գրանցելու իւրաքանչիւր ծաւարով պահուել Մ. Սարգսնի թանգարանից։ Այսպէսով 14 թանգարանի ցուցահանդէսների կարգակերպում, դասախոսութիւններ, ի հարկէ նոյնը նաև Սփիւռքում։ Կարծում եմ, ինչո՞ւ զբօղհուղ զեկա պատճառ չկայ։

Հ. - Պարզապակե առիթները (ցուցադրանքներ կամ ցուցանմանքներ) նուրբում, ելու.) գտն, քաղաքային առաքիւյթներում հսկելու, անոնց տեղափոխութեան հետեւելու, վերադարձը ապահովելու համար կայ պաշտօնէութիւն, կան աշխատակիցներ։ Բայց սակայն են։ Նոր, մասնագէտ ուսուցիչները պարտադիր է, այլապէս թանգարանները որ կը մնան։ Երկրային ստուգումները կատարուեցին, ինչպէս նշուել էր, օրերու նպատակով։ Թանգարաններին օգնելու կարգադրական խոստումներ կան։ Սպասում ենք իրականացումին։ Ուրախալի է, որ հայաստանեան մարտասուրբ ամիսներ անաղ որդեկրած ժամանակուոր արտասահման եւ ներմուծման 0,30 տոկոս զանձնու (ցուցահանդէսների ապահովման մասն վնի) օրէնքը պետական որոշումով վերացրել է։

Շ. Խ. - Թանգարանային ատարկաները ցուցահանդէսների առիթով տեղափոխուելու, վերահսկելու, վերադարձը ապահովելու համար կայ պաշտօնէութիւն, կան աշխատակիցներ։ Բայց սակայն են։ Նոր, մասնագէտ ուսուցիչները պարտադիր է, այլապէս թանգարանները որ կը մնան։ Երկրային ստուգումները կատարուեցին, ինչպէս նշուել էր, օրերու նպատակով։ Թանգարաններին օգնելու կարգադրական խոստումներ կան։ Սպասում ենք իրականացումին։ Ուրախալի է, որ հայաստանեան մարտասուրբ ամիսներ անաղ որդեկրած ժամանակուոր արտասահման եւ ներմուծման 0,30 տոկոս զանձնու (ցուցահանդէսների ապահովման մասն վնի) օրէնքը պետական որոշումով վերացրել է։

Հ. - Պաշտօնակե գեղեցիկում կամ կարգակերպութիւններում քաղաքային ցուցանմանքները արդիւթիւքով արարքը ընդ

Օղակնուղ է որ մեր ընդադատութիւնը դարձաւ գրական սեռ եւ զգարուեստական իրավիճակով իր տարողութեամբ եւ մակարդակով։ Ան յանդիցաւ մեր գրականութեանը ներս առնելու եւրոպական զեղարկուական, գրական - ընդադատական մտածողութեան տարածքը եւ արժեքաբերը եւ զաննը ձեռնհասարէն կիրարկել։ Արձակ Չօպանեանի ուղղուած նախապէս մէջ կը յայտնէր թէ սերտած է Մէլթ - Պէօլը, Թէնը, Ա. Ճրանը, Ժիւլ Մէլթը, Ռեմի աը Կուրմօն եւ ամէնէն աւելի ազդուած է Թէննը։ Երուսաղէմի Հայ Մշակութային իր գասախօսութիւններուն շնորհիւ յաճախ Սէնթ - Պէօլի անունը կը կրկնէր։

Օղակնուղ իր ընդադատութիւններուն ընդհանրութիւնը, ջնջման, կերք եւ երթակայական դատողութիւն։ Գերմարդկային կարողութեամբ միայն կրնայ զրբարդէտ մը ուրիշ զրգեկտի մը գործին աւարկայականորէն մօտեւալ եւ դայն արժեքը։ Ան, գրական գործի մէջ փոխու-

ղակնուած ընթացակարգին մաս կը կարգաւոր, թէ ստուգումներով ճշդուածները բացառութիւն են։ Որո՞նք իրաւասութեան մէջ է այդ կարգի արտօնութիւն մը տալ, կամ մերժել։

Շ. Խ. - Տարբեր կարգակերպութիւններ ժամանակակից ցուցանմանքներ տրամադրուեալ ընթացակարգը օրինական է։ Ցուցահանդէսները տրուած են Մշակոյթի նախարարութեան հրամանով եւ երկրորդ կնքուած պայմանագրով։ Իմ գործունէութեան օրօք, տարբեր կարգակերպութիւնների նոյնպէս տրամադրուած են նկարներն ու քանդակներ եւ գրանք պատկերասրահի կողմից մշտական հսկողութեան տակ են։ Ընդհանրապէս տրուած են այնպիսի գործեր, որոնք մեր հիմնական ցուցահանդէսին անհրաժեշտ չեն։

Հ. - Ի՞նչ է որոշուած կարգը թանգարանին նուիրուած գործերուն որոնք թանգարանային արժէք չունին։

Շ. Խ. - Որքան գաղափարներն, նրկարիչների միտքեան չնչում կարգակերպուած նկարահանողների գործերը, նոյնիսկ ցուցադրման չարժանացանքները, պետութիւնը գնում էր, եւ ամէն տարի հարկաւոր աշխատանքները բերուում, լցուում էին պատկերասրահի պահպանումը։ Դրանք գրանցուած էին եւ դատուած թանգարանային միտքով։ Անշուշտ գրանց մէջ չառ կան թանգարանային արժէք չունեցող գործեր, եւ դրանց համար թանգարանին օգտակար ինչ-որ որոշում պիտի կայացուի։ Ի դէպ, ստուգումները պարզուած պակասող գործերի գլաւի մասը այդ մակարդակի նկարներ են։ Ինչ վերաբերում է նուիրատուութեանց, որոնք քանակութեամբ անհամեմատ քիչ են, թէկուզ գեղարուեստական որակով միջակ, կը մնան անձեռնմխելի։

Հ. - Ներկայի պայմաններով երբ թանգարանին ֆունդ հարստացնելու առումով մեծ իմաստ ունին Հայաստանէն ու Սփիւռքէն եղած նուէրները, ի՞նչ կո մտածէք ըստուգումներու արդիւթիւքին այդ շրջանակներում վրայ գործելիք ժխտական ազդեցութեան մասին։

Շ. Խ. - Թանգարանային ֆունդերը հարստացնելու առումով, անկասկած, քաղաքային նշանակութիւն ունեն հայրենի արուեստագէտների, անհատ անձանց եւ Սփիւռքից ստացուած նուէրները։ Պետական ֆինանսական բացակայութեան պատճառով, թանգարանները հարստացնելու այլ ուղիներ արդէն չկան։ Հայրենի թանգարանների գոյութիւնը, մեր ժողովրդի արուեստի հանդէպ տածած սիրոյ պերճաստ վիճակութիւնն է։ Որեւէ կասկած չունեմ, որ ստուգումների արդիւթիւք ժխտական ազդեցութիւն կ'ունեն

ուց գրողին հողեկան աշխարհը եւ իր ազգային ժամանակին հաւաքական զգացողութիւնը եւ մտածողութիւնը։ Ամէն իրողական գործ իրեն համար վիճակութիւն (իր սիրական բառը) մըն էր գրողին, իր ժողովուրդին եւ ժամանակին։ Ինք օտուած էր արտակարգ ուղիւթեամբ, յիշողութեամբ եւ ներթափանցելու, ընկալելու բնորոշական զգայարանով եւ կրնար ստանց մեծ դժուարութեան չափել զերբ մը գրական արժէքը քանի մը էջերու ընթերցումով։ Կը յիշեմ գեղգե մը իր բացառիկ ըմբռնողութիւնը բացայայտող։ Ամա կէսօրէ վերջ մը իր տունը էր, արարանաստեղծ՝ Ապուլ Ալա Մաարիի քերթութեան նուիրուեալ թարգմանութեան զերբը տունը եւ ինչո՞ք ուր քանի մը էջ հայրենի թարգմանեմ. յանպատրաստից ըրանացի թարգմանելի՞ առանց կարենալ աղերսէն իմաստին, թափանցելու։ Ինք ինձէ չառ աւելի արագ հասկցաբանաստեղծի միտքը եւ Մաարիի մասին շահեկան մենագրութիւն մը գրեց, որ,

նայ արուեստով հետաքրքրուող շրջանակների վրայ։ Ես ծանօթ եմ ու բարեկամ Սփիւռքի տասնեակ ու տասնեակ նրկարիչների ու նկարահանողների հետ։ Վերջին տասնամեակում իմ ձեռքով հարկերից է բերուել ու պատկերասրահին յանձնուել աւելի քան 300 ստեղծագործութիւն, այդ թւում՝ Այվազյանի, Սարգսնի, Գառգու, Չաբարեան, Ժանաշի, Ասատուր, Մախոխեան, Շահին, Կիւրճեան, Աղաթեան, Հէջիմեան, Հարենց եւ այլն, եւ այլն։ Ստացուած գործերից միայն մէկը, փարիզարնակ Չարէս Մի. նասեանի նուիրած ծովանկարն էր, որ չորս տարի առաջ առեւանգուեց, բայց չորս ամիս անց իրաւապահ մարմինների կողմից յայտնաբերուեց ու վերադարձուեց տուն։ Եւրկայ ստուգումների զեռ ընդհանուրուած արդիւթիւք ի լուր աշխարհի յայտարարումը ոչ թէ պետական, այլ պարզապէս գործարար անձանց անհեռաւ տես շտապարկանութիւնն էր։

Բայց ի՞նչ ընդթագրուած տասնայն երեւոյթներն, երբ մեզ ժառանգուած 70-ամեայ թերթութիւնները ձգտում են բարդել մէկ անձի վրայ, պախարակի իրենց կեանքը թանգարանային գործին նուիրուած մարդկանց։ Շատ հին ու չաւապալանց անբարոյական սովորութիւն։ Ահա, օրինակ, Հէյց ապուր, Յունուարի 22-ին լոյս տեսաւ «Ամենաթողութիւն» խորագրով մի յոբուած։ Հեղինակը պատմաբան է (Շ. Միլտեան)։ Օղորագործելով 30-ամ տարիները վաղեմութիւն ունեցող լրագրային անձնազմ ուղեկիցները, թանգարանագէտի նման լուր խօսում է Պատմութեան պետական, գրականութեան ու արուեստի թանգարանների ու պատկերասրահի մասին, ներկայացնելով շտպեալ պայլի ողորմածութեան» վիճակում, արի քաղում բողբին ու «կորուստները» գէիք հասցնում տասնեակ միլիոնները (ի հարկէ տղարով հաշուած)։ Կեանքում չձամբորդած, բայց մարդկանց երկրի մասին հանձարեղ պատմող ժիւլ Վէրնը պիտի նախանձէր թերթերի լուրերով հայկական թանգարանները աշխարհին ներկայացնող այս հեղինակին։ Այսպիսի արհեստավարներ, թէեւ սակաւ, բայց կան, կան ամէն տեղ, կան որպէս անապաքինելի հիւանդութեան նմոյշ, գոյծում են դարանակալ, ամէն ինչ ազտոտելու պատրաստ ճիւղների նման։

Թող չանհանգստանան ու սպանով լինեն Սփիւռքի նկարիչ իմ բարեկամների ու բոլոր ծանօթ ու անձանքի հայրենակիցներն։ Նուիրուած ոչ մի ստեղծագործութեան կորուստ չկայ հայրենիքում։ Ընդառաջելով սիրելի «Յառաջ»-ին եւ օգտուելով առիթից ուզում եմ շնորհակալութիւն Սփիւռքի մեր արուեստագէտներին, որոնց նուիրաբերումները հայրենի նկարիչները գործերի հետ միատեղ չըզդողում են այսօր Պատկերասրահում կարգակերպուած «Սփիւռք - Հայրենիք» միասնական ողորդաշահանդէս ընկալուող ցուցահանդէսում։

Խեղճ էմ սխալվիր, երկուցս Սրոն ամառ...
 Կրթի մէջ:
 Եղան որ ստպանեցին զինք եւ բողոքեցին՝ զբողոքեցին: Հանդէպ իր «բարբառոսութեանը» զէմ: Ժամանակը ցոյց տուաւ որ իր դատարանը ճիշդ էին: Մեր թերթերուն եւ պարբերականներուն մէջ երկուցս զբողոքեցին զճիշդութեանը: Երբ զստին իր բարձրագոյն մեծագործութեանը, արեւելքը, զրեթէ ներքով եւ քննադատականներով, զրեթէ մէջ մինակ, ան կրցաւ կարգ ու կանոն հաստատել եւ արժեքը չարժեքէն զատել: Անորդը եւ խիստ եղաւ անարժաններուն հանդէպ, բայց միշտ խանդադատանքով մտնեցաւ տաղանդաւորներուն:

Քննադատութեան բնագաւառին մէջ, իր գլուխ գործը է Լամայականութեանը շարքն է անտարակրթը, տարբեր հատոր կոթողական գործ մը, որ արեւմտահայ գրական ճիւղին՝ հարիւր տարուան (1840 — 1940) շրջի վերջերէն է: Բոլոր անոնք որ պիտի ուզեն սերտել արեւմտահայ գրական նորութեան, անխուստի յիշող են զիստի դիմէն այդ յարգաւորտ արքային: Լամայականութեանը մէջ լատ արժանուէր քան զանորդին է զճիշդութեանը մեր Զարթոնքի, անմարմնիկ, իրապաշտ եւ արուեստագէտ սերունդներուն աւագ եւ կրտսէր գրողներուն: Ի զեպ, խորունկ ընդվզումով տեսնողներս, որ մեր արեւմտահայ բանաստեղծութեան իշխանին վնասն Թէքէեանին կենդանագիրը անյայտացած է եւ անտար տեղ դրուած է Օչակունի վ. թէքէեանին մասին նախապէս զբան մեծաւ գրութեան: Հայ Երեսօղէպի ներկայ Պատրիարքին հետ այս մասին խոսակցութեան մը ընթացքին, Ամենապատու Սըրբազանը յայտնեց, թէ Ս. Յակոբայ տպարանի իր տեսլական շրջանին երբ Լամայականութեանը ճեղքըրէնք հոն կ'ը պահէ, Եղիվարդ՝ Թէքէեանին կենդանագիրը փոխ առած էր դատարանութեան մը համար եւ չէր վերադարձուցած: Եղիվարդ ոչ էս է: Ի՞նչ պատահեցաւ այդ ձեռքագրին: Որո՞ւ ձեռքը անցաւ, ո՞ր է հիմա: Գողը զիտակցութեանը ունի՞ր իր դադրելի արարքին:

Օչակունի Երեսօղէպի հասկացողութեամբ հայկական քննադատութեանը զարգացընելու համար, ստեղծեց լեզու մը իր իւրաքանչիւր բառով թողարկելու եւ տարբերութեամբ արեւմտահայ գրական, գեղարուեստական մտածողութեան նորերանգները զիւրաւարտաբար չափազանց համար: Օչակունի լեզուն եւ ոճը իրենց կարգին ուղարկաւ իրագործութեանը: Իր ոճը, հակառակ իր աշխատանք իրենուն՝ հարագրտ արտաստապատութեանը է իր տիրել խառնուածքին: Արեւմտահայ շրջանի յայտնի, ջղուտ եւ կենդանի լեզուն՝ ի սէր ինքնաստատութեան եւ նորարարութեան՝ դարձաւ բարդ, ծանրաբանաց եւ խրթին ու վնասեց հասկանալիութեան: Լեզուական անյայտակութեան մէջ ժամանակի սեղմութիւնն ալ իր տընտուր դերը կատարեց: Հարածուածի մը նման, ան անհասկացալիութեանը արագ կ'ը պիտի եւ յաճախ ժամանակ չունէր սրբաւ

զրկուել: Կը յիշեմ առիթներ, երբ երեսօղէպի ժառանգաւորացի իր խոցին մէջ, խուսի մը տղոցս հասուած մը տուն կուտար, զոր զրի կ'ատենէնք, մեր գրածին տառապիտաները սրբադրելէ հաջ տղարան կ'ը յանձնէր՝ տունը լեզուն վերջնական յղկումով ենթարկելու:

Հակառակ Օչակունի կենդանի խօսքին եւ լեզուին ու ոճին մտերմութեանս, եղած են առիթներ, երբ հատուածներ իր վէպերէն եւ քննադատականներէն չեմ կրցած ըմբռնել: Հայկական երկրորդական վարժարաններ աւարտած, զբասկը բարեկամներ, որոնք լրջօրէն կը հետաքրքրուին մեր գրականութեամբ, չեն հասկնար Օչակունի եւ կը յուսահատին: Համոզումս է, որ զրոյի մը մեծութիւնը կը կայանայ իր մտածումները յստակ եւ դիւրահասկ լինելով լեզուով մը արտայայտելու մէջ, պահելով իր ոճին ինքնաստատութեանը եւ թարմութիւնը եւ առանց տափակութեան:

Մեր գրականութեան այս բարձրարժան աշխատաւորին տեղը որպէս Հայ գրականութեան ներկայումսը, գիւղագիր, պատմաւածագիր, կենսաստատ վիպասան, իրապաշտ թատերագիր, քննարկագիր, քերթող եւ քննադատ՝ դժուար չէ որուն: Իր պատկանելի վաստակով եւ հոյակապ նուաճումներով ան արեւմտահայ գրականութեան տիտանն է: Ինծի համար ան դարերու խորքէն եկած Հայ գրական ճանաչման (եթէ խոսքը չէ բարձր) ամէնէն ամբողջ եւ ուժեղ արտայայտութիւնն է:

Ի՞նչ վերագահուած է իր պարագային: Կը հուսուած, որ ինք պիտի շարունակէ մնալ մտնաւորներու զբաղէտը. անոնց որոնք ճաշակը եւ ծաղուր ունին իմացական նրբին վայելքներու: Իսկ իր ճակատագրի կապուած է արեւմտահայութեան եւ արեւմտահայ գրականութեան ճակատագրին: Մահուան յիմնականին առթով քանի՞ տեղ եւ ի՞նչ անկեղծութեամբ ուղեկոչուեցաւ ինկելի իշխանակը այս մեծ երախտաւորին: Լոնտոնի մէջ կարելի չե՞ղաւ գրական երեկոյթ մը իսկ կազմակերպել: Մեզմէ՛ք քատորդ դար հոգը՝ քանի՞ հոյի պիտի հետաքրքրուի մեր Արուեստագէտ Սերունդին վաստակով եւ պիտի գործողութեանը տոր վրայ: Օչակունի գործին կարեւոր մէկ մասը կը սպասէ լոյսի բարեբերին: Իր համակիրներուն եւ աշակերտներուն վրայ կը ծանրանայ այդ նւերիական պարտականութեանը, օտանդակութեանը Համագրայինի, Այլք Մանուէեանի Մշակութային ֆունդին եւ Հայ մշակութի պաշտպան՝ դիտակից բարերարներուն:

Խորունկ համոզումս է, որ Օչակունի գրական վաստակը, ինչպէս նաեւ ամբողջ արեւմտահայ գրականութեանը պիտի փրկուի՝ երբ մեր նորագոտ հայրենիքը զայն ընդունի որպէս հարագրտ եւ անբաժանելի մասը ստեղծագործ Հայ ճանաչմանը: Իր քանի՞ իր սիրտը ամբողջովին եւ զբաւ ընդունի մեր հայրենիքը կրթարաններէն եւ համալսարաններէն ներս: Ներկայիս, երբ մեր հայրենարեակ հարստ

ՏՈՎԻՆՆԱՐ ԳԵՆՈՒՆԵԱՆ ԳԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՏՈՔՐՈՐ

Յունուար 25-ին, Փարիզ 1 — Սորպոն համալսարանի առջեւ, Ծովինար Գիւտեան ներկայացուցած իր աւարտագործը՝ «Réfugiés et diplomatie humanitaire: Les acteurs européens et la scène proche-orientale pendant l'entre deux-guerres»: Դատակարար որու անդամներն էին Տիկին Անէթ Պէթեր, Պ.Պ. Անտոն Պարթէ, Անթուան Շյէօրթի, Ռոպէր Ֆրանք, Ռոժ ժիրո իսկ նոյն շնորհած է Փարիզի համալսարանի տեղափոխ տիրոջը «Շատ պատուաբեր» որակումով եւ դատակարարի միտման շնորհաւորութիւններով:

Պատման մեծ մասին կեանքը պատատ մը հացի համար ամէնօրեայ մղձաւանջ մըն է, վասն Հայ գրականութեան կոչ սնդուի պերճանք եւ անհեթեթ ըլճակերտ մտածում կրնայ նկատուիլ, բայց լատուտն եմ ապագայի հաշուոյն, կը հաւատամ որ երբ քաղաքական — անտեսական պայմանները բարելաւուին, մեր մայր հայրենիքը տէր պիտի կանգնի «ամենայն Հայոց գրականութեան»: Մեզի կը մնայ ստիպուել որ երբ չընկերվի:

Յարգանքի եւ սիրոյ եւ ողկուցումի այս տողերը բերելու համար աւարտին, չունիմ ակելի վայելուչ եւ սրտազին միջոց մը՝ քան մէջըրէրու սքանչելի ուսուցչին՝ իր յորիւնանի առիթով Պէյրութի մէջ արտասանած ճառին հետեւեալ հատուածը: «Կեանք է անոր ակունք, որուն բոլոր պողոտաները վրայ այս ժողովուրդը բարեբեր է իր արիւնք, իր համբար, իր գեղեցկութիւնով, ինկել՝ Սփիւռքի վրայ, գործաւորու ահմամուտ ինչպէս ուղեց իր ահաւոր եւ յարիւնակալը քշումին: Փառք իմ ժողովուրդին: Մի՛ յուսա հատիք, սեւ մի՛ տեսներ աշխարհը, ան որ ինկաւ չար ծագերում, այսօր հոս է, ինք գիմզ գտած, իր յարիւնակալ սպասին սպասարկու, փառք իմ ժողովուրդին: Երբ կը տեսնեմ քանի մը հարիւր հոգի իմ գործն գնահատող՝ եւ վարձաւորուած եմ: Առի՛ ձեզմէ եւ տուր ձեզի: Առի՛ իմ մեծերէս գրականութիւնը հաւատով եւ փոխանցեցի յարիւնակներս: Սփոփուած կը մեկնիմ այդ փառքէն՝ տեսներով որ իմ հուսիս չի մեծնի եւ կը պողպարի»:

Հեղուցեամբ եւ խանդադատանքով կը խոնարհիմ իր լուսելուն յիշատակին առջեւ եւ կ'ըսեմ. «Յարգանք անկարելի նւերիւրով եւ յաւերթական փառք կողոպտական վաստակիդ, Հայ գրականութեան տիրտաննս առաքեալ»:

(Շաբ. 4 եւ վերջ)

ԻՍԻՒ Ա. ՄԱՐԻԱՄ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Երեք կարեւոր թուականներ իսի շաբաթ Առաքելական Եկեղեցիի համար եղան ուրախութեան, յաղութի եւ աղօթքի պահեր: Յունուար ամսուան ընթացքին:

Յունուար 10-ին ուրախութեան օր մըն էր, քանի շաբաթ Առաքելական Եկեղեցիի քրիստոնէական դասընթացքի աշակերտութեան կազմակերպի եւ նոր տարուան հանդիսութիւնն էր:

Գրամառ քաղաքի Սուրբ — Քիւլթիւրէլ սրահն հաւաքուած էին 150 ծնողներ եւ կրթաւէր հասարակութիւն մը, քաջալերելու համար վաթսուն աշակերտներն ու պարախումբի երեսուն աշակերտները: Կազմակերպչական կողմից, արտասանեցին ու պարբերեցին մեծ յանդուրժեամբ՝ արժանանալով ներկաներու ծափերուն:

Հանդէսին ներկայ էին Գրամառի երեսփոխան — քաղաքագետ Պր. Ժան — Փիէո Պուչէ, փոխ — քաղաքագետ Պր. Յակոբ Արթիւրեան եւ խորհրդակարգ Տիկին Նորա Տէր — Յակոբեան:

Յունուար 17-ին Կիրակի օր, յուրովի օր մըն էր: Վեց տարիներ առաջ Տէր Հանդէս ազգային բարերար եւ իսի լէ Մուրիսի լատ գրագործ Նուրհան Ֆրէնկեան: Սուրբ եւ անմահ պատարազին ներկայ էին հանդուրժակի եղբայրը, զաւակներն ու թոռները: Հոգեհանգուտան կարգէն վերջ չաւրջ հարկը հողորդին եւ կեղեցիկ հողարարութիւնը, պայծառութեան Տիկնանց մարմնի անդամուհիները, երգչախումբի անդամ — անդամուհիները, Դպրաց Գասն ու աշակերտութեան ծնողաց մարմինը հաւաքուեցան Ն. Ֆրէնկեան սրահը, սիրոյ սեղաններու շուրջ, մէկը միւսին նոր տարին շնորհակցելու եւ գեղեցիկ ու անմոռնակի պահեր սպրեւու համար:

Յունուար 20-ին աղօթքի օր մըն էր: Քանի քրիստոնէական եկեղեցիներու միջ — եկեղեցական յարաբերութեանց ծիւրէն ներս միութեան շարժում էր:

Այս տարի իսի շաբաթ Առաքելական Եկեղեցին էր որ կը հիւրընկալէր իսի լէ Մուրիսի քրիստոնէական բոլոր եկեղեցիները: Փրանսական Կաթողիկէ, անմահական Օրթոտոքս, Հայ Աւետարանական, Փրանսական Ռէֆորմէ, Բողոքական Առանց թան իսի շաբաթ Առաքելական Եկեղեցին:

Եկեղեցույ հոգեւոր հովիւի բացման խօսքին վերջ, բոլոր եկեղեցիներու ներկայացուցիչները երթիմ ունեցան եւ տարբերութեան մէջ սպրեցանք աղօթքի եւ միութեան բացառիկ պահեր:

Այս արարողութեան վերջ, Նուրհան Ֆրէնկեան մշակութային սրահին մէջ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն՝ կազմակերպութեամբ Եկեղեցույ պայծառութեան Տիկնանց մարմնի յանձնարումով:

Անգամ մը եւս սիրոյ սեղաններու շուրջ աղօթքի վերջ բարեկամական ջերմ ու սիրովիր պահեր է որ սպրեցանք:

ՆԵՐԿՍԱՅ ՄԸ

լիս, կանխում:

Մէկը սեղանի շուրջ սկսեց շատ դրուատել նրան:

Ընդհատեց.

«Պատիկ պատմութիւն մը ընեմ, լսե՛ք մը Ֆրէնկոյի Հայրենի մէկը քանի մը հոգու հիւր կը կանչէ, չի՛ղ — զեպապ կ'ընէ, կը գնէ մէջընդ... Հիւրերն մէկ, որ լատ ախորժակ ունէր, անմիջապէս մեծ բաժին մը կ'առնէ, կը գնէ առաջ, կը սկսի ուտել: Նորէն կը քաշէ, նորէն կ'առնէ: Տանտիրով աչք հետը կ'ընթաց, կ'ընէ. դուն գիտե՞ս, թէ այդ շիւշիպակին միտին քրտն ինչ արժէ... 3 տարե 75 սենթ արժէ... Մարդ կը շարունակե՛ ուտել ու հանդիստ կ'ընէ, այս, կ'արժէ... Դարձեալ լատին մը կը վերցնէ ու դարձեալ կ'ընէ. այս, այս, կ'արժէ... Հիւսման, որ դուն ինծի այդքան կը զովես, այդ մարդուն խօսք պիտի ըսեմ՝ այդ կ'արժէ... Ու այդ խօսքով ալ պիտի վերջացնենք այդ պատմութիւնս...»

(Շաբ. 40)

ՍԱՐԾԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 90 ԱՄՆԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒԻ
ՀԱՆԴԻՊՈՒՄՆԵՐ ՈՒԻԼԻԸՄ
ՍԱՐԾԵԱՆԻ ՀԵՏ
 (1979)
ՎԱՀԱԳԻ ԴԱՌԹԵԱՆ

Ընդոտ վեր թուա նստած տեղից, նստուց բեմի առաջնամասը, սկսեց մի զարմանալի ետանդով յատակը աւելու շարժումներ անել ու հետը բարձր ձայնով կըրկել.

«Արարի՛ր քաջ իր զինուորներով... եւ որքան շարժումներն արարացնում էր, ձայնն այնքան բարձրացնում էր, այնքան ակելի «պոռու»...»

«Մայրս ամէն առաւօտ այսպէս կ'աւելուր յատակը ու այդ երգը կ'երգէր...»

Դահլիճը որոտում էր ծափերից ու հըրճումնաբեկ:

Եւ պարզ տեսանք, որ Սարտեանը թանկահարկ ու երաժշտական հիանալի ձեւեր ունի նաեւ:

Մի առիթով պատմեց.

«Օր մը մորաբորջս որդի Սիփան Պաղաստարանին հետ Նիւ-Եորքէն ինքնաշարժով մը մտնում եմ կապիտէ... Երկաթ

ճամբայ... Քիթի տակ սկսեցի երգ մը անտալ: Անդրազարձայ, որ այդ եղանակ ուրիշ տեղ լսած չեմ, ներսէս կու դայ: Մեր հայկական հին երգերուն կը նմանի: Սիփան միացաւ ինձի, ու ան այ սկսաւ երգել... Երգեցի՛նք, բան մը ան փոխեց, բան մը ան աւելցուց, աղուոր եղանակ մը ստացուաւ... Տեղն ու տեղը բառեր շինեցի այդ եղանակին համար: «Եկուր իմ պզտիկ տունս, քեզի չամիչ տամ»... այդպէս կը կոչուի այդ երգ: Հաղբաւոր տիւք հանեցինք: Ամերիկացիներ այդ շատ սիրեցին, տիւքեր իսիոյն վաճառուեցան: Եթէ լոսն, թէ այդ մէկ երգէն մէկ միլիոն տոլար շահեցանք, պիտի հասկենայք, թէ ինչ ապուշ երկրի մէջ կ'ապրինք: Կէս միլիոն տուր Սիփան Պաղաստարանի: Գիտի՛ր գործարան մը բացաւ: Ինձնէն հարուստ եղաւ: Բայց, ախորժ, շուտ մեռաւ Սիփան, այդ հարստութեան մէջ մեռաւ: Ամերիկացիք միշտէ հիմա ալ կ'երգեն այդ երգը. «Եկուր իմ պզտիկ տունս»...»

Ու երգեց այդ երգը: Տաք, արեւելեան ծորուն թախիժ կար այդ երգի մէջ, թախիժ, հեռուար, փոքրիկ տան համար...»

Մի այլ առիթով պատմեց.

«Նիւ-Եորք «Չեր կեանքի ժամանակը» խաղը կը բեմադրէին: Բեմադրելը հեռուստանային օրհանգ, ըսաւ. բեմադրութիւն հիանալի ստացուաւ, շատ հիանալի... Քանի մը անգամ դարձեալ կրկնեց այդ «հիանալի» դատ... Այդքան որ կրկնեց, հասկացայ, հիանալի չէ, ու Նիւ-Եորք թոյլատրեցին չէր... Ամէն ինչ աւ-

րեցի ու ինքս նորէն շինեցի այդ բեմադրութիւն: Այս անգամ, իրաւ, հիւսնալի էր... Գիտե՞ս, ես շատ լաւ կ'ընամ բեմադրել... Կուգեմ Ֆիլմ մը ընել հոս: Դէմքեր-քարեր, դէմքեր-քարեր... Երեսփայլ գէմք, Վիկտոր Համարձուսեանի գէմք, գիւղացիի գէմք... Գարեթ... Գարեթն այլ գէմք ունին, շատ կը սիրեմ քար... Նաեւ քայլեր կ'ուզեմ նկարել... Ոչ առաւօտեան, առաւօտեան ամէնքին քայլեր նման են իրար, գործի կը շատ պիտի... Երեկոյեան պիտի մարդոց քայլերուն նայիս, ամէն մարդ ուրիշ ձեւով կը քայլէ... Այո՛, շատ լաւ ֆիլմ կ'ընամ ընել...»

Ինչպէս բոլոր մեծերը, իր արժանիքներն իտր գիտակցութիւնն ունի:

Մէկը հարց տուց.

«Ինչպիսի՞ն կը լինէր ձեր գրական ճակատագիրը, եթէ հայրենի գրէիք...»

Առանց ալիւալարութեան պատասխաւ.

«Դարձեալ մեծ պիտի ըլլայի ու այս անգամ պիտի թարգմանուէի անգլերէն: Կիտոյի Տանը մի քանի ֆիլմեր դիտելուց յետոյ հարց տուց.

«Ի՞նչ է ձեր նպատակ...»

Պատասխանեցին, թէ ձգտում են ըստեղծել այնպիսի ֆիլմեր, որ միջազգային տապալկէ դուրս գան:

«Եթէ այդ է ձեր նպատակ, դուք իմ կարելք ունիք...»

Մէկը, ունի այդ գիտակցութիւնը, բայց երբ ուլիշներն էին խօսում այդ մասին, անյարմար էր զրում, կատակի էր տա-

(Շաբ. Ա. էջ 10)

Հակառակորդը վերջ տուած է դնդակու ծումներուն:

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՂԵԿԱՎԱՍՐ ԶԻ ԳԱՌՆԱՐ

Պաշտպանութեան նախարար Վ. Սարգսեան Նոյեմբեր 21-ին յայտնած էր թէ եթէ առաջարկուի պատրաստ է առաջնորդելու Հանրապետական կուսակցութիւնը: Պատասխանելով այս մասին հարցումի մը երբ կը սկսէր նոյն կուսակցութեան 5-րդ համագումարը (Յունուար 29), Երկրպագ համարներու Միութեան և Ազգ. Ժողովի փոխնախագահ Ա. Բագէեան հերքած է այդ վարկածը: Ան ըսած է թէ Պաշտպանութեան նախարարը չի կրնար կուսակցութեան ղեկավար ըլլալ: Այսուհանդերձ, ան չէ մերժած որ կուսակցութիւնը կը համագործակցի Վ. Սարգսեանին հետ ու հնարաւոր պարագային կը սատարէ բանակին:

«ԱՐՄԵՆԻԱ» ՊԱՆՈՒԿՆ ԱԼ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹ

«Արմենիա» պանդոկը 1998 Սեպտեմբերին վաճառուեցաւ, առանց նկատի առնելու 625 հոգինոց անձնակազմին շահերը: Այս վերջիններուն բողոքները բազմիցս ուղղուած ըլլալով Ազգ. Ժողովի պետաիրաւական յանձնաժողովին, Յունուար 28-ին հանդիպում մը կազմակերպուեցաւ անձնակազմին հետ: Այս վերջինին բողոքը այն է որ պանդոկին սեփականաւոր հման ընթացքին բաժնետոմսերուն 20%-ը պէտք է արուէր աշխատողներուն, ինչ որ չէ եղած: Աւելին, այդ 625 հոգին կը գտնուին գործազրկութեան շեմին, քանի որ պայմանագրութիւնները նորոգելու նիւթը սեղան բերուած չէ: Աշխատանքի պայմաններն ալ վատթարացած են, իսկ վճարումները՝ պակաս: Աշխատակազմը դանդաղած է նաեւ որ կենդանի «Մարիոթ» հաստատութիւնը չի կատարած այն ներդրումները որոնք պէտք է կատարէր ըստ պայմանագրին, պանդոկը հասցնելով հինգ աստղանի պանդոկի միջազգային չափանիշի: Չանդան երեսփոխանները ըսած են որ պէտք է պանդոկին սեփականաւոր հման պայմանագրիները բացուին որպէսզի սրբա-

վրիճակ. — «Յառաջ»ի Յունուար 29-ի քիւիին Բ. Էջի յոդուածին («Մէկ միլիոն տոլարի ազգ. ողբերգութիւն Սան. Ֆրան. սիստիի օփերայի բեմին»), Ա. պարբերաւորեան 4-րդ տողը պէտք է ըլլայ «մինչեւ 1999» (ոչ աւելու չափ 1979) եւ երկրորդ պարբերութեան 7-րդ տողն ալ. — «տրպ. տւած է 1871-ին» (ոչ՝ 1971-ին):

գրուին անձնակազմին դէմ կատարուած անարդարութիւնները:

ԱՐԱ ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԿԸ ՎԵՐԱԳԱՌՆԱՅ ՀՀՇ ՇԱՐՔԵՐԸ

ՀՀՇ վարչութեան Յունուար 28-ի նիստին վարչութեան նախագահ Վ. Սիրադեղեան խօսած է տարեկիզրի քաղաքական զարգացումներուն մասին: Ոստիկան Ս. Ժողովի խնդրալարոյց վերջին քննարկումներուն մասին, վարչութեան անդամները ըսած են թէ երկրին մէջ քաղաքական հալածանքներու ալիք մը ծայր տուած է: Այս քննարկումն են ներկուսակցական հարցեր: Կ. Ռուբինեանի անդամակցութեան կասեցման մասին որոշումին ջնջումին նուիրուած քննարկումներէ ետք խնդրոյ առարկայ եղած է Ա. Սահակեանի անդամակցութիւնը վերականգնելու պարագան: ՀՀՇ կանոնադրութեան համաձայն, անդամներ կ'ընդունին կամ կը հեռացնեն տարածքային կազմակերպութիւնները, եւ «կենտրոն» տարածքային կազմակերպութիւնը աշնան Ա. Սահակեանը հեռացուցած էր ՀՀՇ շարքերէն: Ներկայիս վարչութիւնը կը փորձէ վերականգնել անոր անդամակցութիւնը: Ժողովին որոշուած է Յունուար 30-ին գումարել ՀՀՇ հանրապետական խորհուրդի եւ «Հանրապետութիւն» խաղաղութեան միացեալ նիստ:

ԼՂՀ ՆՈՒԱԶԱԳՈՅՆ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁՔԸ 10 ՀԱԶԱՐ ԳՐԱՄ

ԼՂՀ կառավարութիւնը հերթական նիստին ընդունելով վարչապետ Ժ. Պողոսեանի առաջարկը, նուազագոյն աշխատավարձը 5.5-ն բարձրացուցած է 10 հազար դրամի (20 տոլարի մօտ): Նոյն նիստին որոշուած է նաեւ բարձրացնել Արցախի կամ Երեւանի համալսարաններուն մէջ պետական պատուէրով ուսանողներու վճարումները:

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Տիկին Գաւաֆեան իր ամուսնոյն՝ Պերն Գաւաֆեանի թամբ յիշատակին 750 Ձր. կը նուիրէ «Յառաջ»ին:

LE COMITE DE PARIS — ILE-DE-FRANCE DE L'UGAB propose CONFERENCE SUR L'ETAT ACTUEL DE LA VILLE D'ANI présentée par le Dr. Jean-Michel THIERRY avec Projection de Diapositives Dimanche 7 Février à 15 heures 30 Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles — 75017 Paris Métro : Courcelles — Entrée libre —

MAISON DE L'EUROPE DE PARIS 35, rue des Francs-Bourgeois—75004 Paris M° St-Paul Samedi 6 Février à 20 heures CONCERT Sous le patronage des Ambassades d'Arménie et de Géorgie DAVID HAROUTUNIAN (violon) GUIGLA KATSARAVA (Piano) Beethoven — Grieg — De Falla — Chostakovitch Participation : 100 F. — 80 F. Réservations : FNAC — France Billet Réservations : Tél. : 01. 42. 07. 22. 07 (Portable) 06. 10. 16. 24. 02 Réservations sur place 1h avant le concert. Rencontre avec les artistes à l'issue du concert.

UGAB-Paris IDF L'UNION GENERALE ARMENIENNE DE BIENFAISANCE présente UN MONOSPECTACLE DE PANTOMIME « Balafre » «SILHOUETTE DU SILENCE» Mercredi 3 Février à 20 heures 30 Centre Culturel Alex Manoogian 118, rue de Courcelles — 75017 Paris (M° Courcelles) Réservation : 01 42 27 12 26 — P. A. F. : 50 F. —

ՅԱՌԱՋԻ ԲԱՐԳԱԻԱԶՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԵՆՈՐՀԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԱՏԱԶԱԼԲ

ԹՈՒՌ. — Տէր և Տիկին Օննիկ Զաքեան 500 Ձր.:

ՅԱՌԱՋՑ ԽԱՉԻ Փարիզի Ա. Թադէոսեան մասնաճիւղի լիցենզիայով անդամական ժողովը Շաբաթ, Փետրուար 6, ժամը 16:30-ին սովորական հաւաքանդին: Կարելի է օրակարգ:

ՄԻՐՈՑ ՍԵՂԱՆ ՏԵԱՌԸՆԴԱՌԱԶԻ ԵՒ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԱՌԹԻԻ Կազմակերպութեամբ՝ Փարիզի Ս. Յովհաննէս — Մկրտիչ Մայր Տաճարի Տիկիննոց Յանձնախումբին Կիրակի, Փետրուար 14, ժամը 13-ին Եկեղեցւոյ «Նուբան Ֆրէնկեան» սրահին մէջ

Carnaval - Début du Carême Le Comité des Dames de la Cathédrale Arménienne St. Jean-Baptiste organise une Agape le Dimanche 14 Février à 13h Salle «Nourhan Fringhian» 15, rue Jean-Goujon — Paris 8° Նուիրատուութիւն՝ ծախքերու մասնակցութեան Participation aux frais Pour tous renseignements appeler: Տեղեկութեանց համար հեռաձայնել՝ 01 - 43 - 59 - 67 - 03 01 - 47 - 73 - 12 - 66 կամ՝ 01 - 46 - 62 - 01 - 29 Թիւերուն:

ԵՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ Իսիկ Հայ Առաքելական Ս. Մարիամ Աստուածածին Եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները իսկէստէր Քիւլիֆոլլուի մահուան առիթով. — Տէր և Տիկին Միհրան Աֆար 600 Ձր., Տիկին Արեւալոյս Կոստանեան 200 Ձր.:

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» 83, rue d'Hauteville, 75010 Paris SIRET : 571 027 317 000 15 Commission Paritaire : N° 55935

ՄՈՒՐԱՏ - ՌԱՓԱԵԼԵԱՆ ՆԱԻԿԻՆ ԱԶԿԵՐՏԱՅ ՄԻՈՒԹԻԻՆԸ

Ձեզ կը հրաւիրէ մասնակցելու ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՃԱՇԻ ՄԸ

Մասնակցութեամբ՝ ԿԱՅԾԱԿՍ նուազախումբին ԵՍՐԱԹ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6 ժամը 20:30-ին Մոֆիթէլ Փորթ աը Սեւր 8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS Տեղերը վերապահել 01 - 47 - 20 - 20 - 05 (Նաթալի)

L'UNION DES ANCIENS ELEVES MOORAT-RAPHAEL vous invite à son GRAND DINER DANSANT

Animé par l'Orchestre GAIDZAG'S LE SAMEDI 6 FEVRIER à 20 h 30 Dans les Salons de l'HOTEL SOFITEL — Porte de Sèvres 8-12, rue Louis Armand, 75015 PARIS Au profit de l'école bihebdomadaire SAMUEL-MOORAT Réservations : 01 47 20 20 05 (Nathalie)

ՅՐԱՆ ՍՍՀԱՅ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉ ԵՆԿԱՎԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՍԵՄԻՆԱՐ ԿԻՐԱԿԻ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 7 ՎԻԷՆԻ ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ ՄԷՋ ԱՄԲՈՂՁ ՕՐԸ Ընդհանուր տեղեկութիւններ Պաճալօրէայի քննութեան հայերէնի պատրաստութեան վերաբերեալ. Մեյիկէ Բէլէգեան (ԻՆԱԼՔՕ) Հայոց Պատմութեան դասաւանդութիւնը մասնակցելու մօտ - վարուժան Սարգիսեան Հայոց Պատմութեան դասաւանդութիւնը երկրորդական վարժարանի աշակերտներուն մօտ - Անի Օսմանեան: Հայկական միօրեայ քէ ամբիօրեայ դպրոցներու ուսուցիչները սիրով հրաւիրուած են: